

באותו יום כיפור נראה הגר"ח
לווינשטיין זצ"ל כשהוא משנן
בהתלהבות "אמר רבי עקיבא,
אשריכם ישראל!"

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א
על ריבוי הצדקה והחסד בימים אלו

לקראת שבת מלכתא

פי ביום הזה יכפר עליכם

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 397

פנינים לפרשת האזינו - יום כיפור

לאחר תפילת נעילה החזיר האיש את המחזור לבעליו, והודה לו. ברם, כשקיבל את המחזור לידי הבחין הבעלים שהדפים התרטבו והתלחלו מאוד, מ...דמעותיו של המתפלל, ובא אליו בטענה

מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על היום הגדול והקדוש

מאת: הרב משה מיכאל צורן

ביום הכיפורים אנחנו מתפללים מתוך מחזור מיוחד, ומרבים בתפילה ובתחנונים, ואף שופכים דמע רב לפני אבינו שבשמים שיחוס וירחם עלינו, ויחתמנו לחיים.

מעשה שהיה ביהודי שהגיע ביום הכיפורים לבית הכנסת ולפתע נזכר שלא הביא איתו את המחזור. כיון שהמרחק בין הבית לבית הכנסת היה רב, חיפש האיש מחזור חלופי. חיפש, ומצא. אחד המתפללים שהיה לו מחזור מיותר, מסרו לו ברוצן רב.

והנה, לאחר תפילת נעילה החזיר האיש את המחזור לבעליו, והודה לו מקרב-לב על החסד שגמל עימו. ברם, כשקיבל את המחזור לידי הבחין הבעלים שהדפים התרטבו והתלחלו מאוד, מ...דמעותיו של המתפלל.

הוא חוזר אל מי שהתפלל במחזור ובא אליו בטענה, ש'השאלתי לך מחזור חדש ויפה, ואתה השבת לי דפים בלויים!' בעל-המחזור תובע שיקנה לו מחזור חדש... האם הוא צודק?

ופשטנו את השאלה על פי סיפור רב-הוד שהתרחש בתקופת השואה. אחד הסיפורים המרטיטים נסוב על בני תורה מיישיבת נובהרדוק שהוכנסו לאחת הגיטאות בתחומה של רוסיה ולא הרעב הציק להם, גם לא הצמא; רק העובדה שנאלצו להפסיק את לימוד הגמרא בעיון, גולה מהם את מנוחת הנפש.

חיבלו הללו תחבולות כיצד להכניס מסכתות גמרא אל בין חומות הגיטו, למרות הסכנה העצומה שבדבר. המוח היהודי שלא שבת מעודו המציא פטנט מעולה.

ישבו הבחורים והעלו המצאה שכזו: כיון שהגרמנים הארורים התירו

להכניס לגיטו קופסאות גבינה למאכל, יבקשו בני הישיבה מחברייהם שנותרו מחוץ לגיטו שיעטפו את הגבינה בדפי הגמרא. בצורה זו לא ירגישו הנאצים שהמדובר בדפי קודש, כיוון שהם-עצמם, הגרמנים, לא יאמינו שבני הישיבות מתנהגים כך...

וכך הווה. היום דף, מחר דף, מאחרתיים עוד דף, וכך השחילו יהודים מבחוץ אל בני התורה מסכתות שלימות. אלא שבין-לבין התעוררה השאלה האם מותר לעשות כדבר הזה, ולעטוף גבינה בדפי גמרא? את השאלה הביאו לפני אחד מגדולי הפוסקים בדור ההוא, שפסק שכיון שאצל תלמידי נובהרדוק מדובר בסכנת נפשות, שהרי אם לא ילמדו יגיעו למצב פיקוח נפש של ממש, הותרה כל התורה כולה עבור פיקוח נפש, ובפרט שזה הוא

כבודה של התורה, שילמדו בה כך.

בזכותם של אותם בני תורה, ורבים שכמותם, שזיכנו את אדמתה של רוסיה, נשברה שם חומת הקרמלין.

לקרוע את הגמרא מש"ס ישן או חדש?

השאלה שהתעוררה שם היתה, האם כדאי לקרוע את הדפים מגמרא ישנה או מגמרא שזה-עתה הודפסה?

והנה, דעת בעלי-בתים אומרת שעדיף לקרוע את הדפים הישנים, אבל דעת-תורה היא אחרת. גדולי הדור חיוו את דעתם שעדיף לשמור יותר על קדושת המסכת הישנה, שהתקדשה כבר בלימוד המרובה שלמדו בה, ולקרוע את הדפים ממסכת חדשה, שהתקדשה פחות.

למדנו מכאן על ערכם הגדול של הדפים הבלויים שהתעטרו בקדושה-רבתי, ולכן גם המחזור שלוחלח מהדמעות, ערכו שווה הרבה יותר ממחזור חדש...

במוצאי יו"כ התכנסו אצל מרן הגרי"ש אלישיב ל'מושב

בית דין, והיו מברכים את הזקוקים לישועה... רבים נושעו

מרן רבינו הגרא"ל שטיינמן היה רגיל לומר לתלמידיו שאם ישאלו אתכם 'מה היום המאושר בחייכם', אל תהססו, ותשיבו לו מיד: יום הכפורים! שכן, דליים של רחמים ואהבה עצומה נשפכים עלינו ביום קדוש זה, שבו יכול כל יהודי לפסגת-המדרגה שהוא יכול להעפיל אליה בימי חייו.

הציטוט מופיע בקונטרס 'טטהרו' שחיבר הרה"ג רבי אברהם-משה רוט, בנו של הגאון רבי אהרן רוט, מתלמידיו המובהקים של מרן הגרי"ש זילברשטיין. הקונטרס הייחודי מציע פתרונות מרתקים לכל-מיני שאלות המטרידות את הדור הצעיר בענין ההתייחסות לימי הדין והמשפט.

בהקדמתו לקונטרס מביא הגרא"מ רוט סיפור מופלא מזקנו הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל, שהרגיש כל-כך את כפרתו העצומה של יום הכפורים, עד שמתוך אמונה טהורה זו היה נוהג, כפי שקיבל מרבתי, לקבץ במוצאי יוה"כ פ שלושה יהודים שישבו כ'בית דין', ויגזרו ישועות על הנזקקים לישועה.

הוא ידע והאמין שבמוצאי היום הקדוש מגיעה מעלתו של כל יהודי לדרגה כה נשגבה עד שהוא הופך ל'בעל מופת', שבכוחו לבטל בפיו גזירות קשות, בבחינת 'כשם שמברכים בבית דין למטה, כך יברכו בבית דין של מעלה'.

הברכות מפי ה'דיינים', שלא היו

בדווקא גדולי תורה, חוללו פלאות

הרב רוט מציין ש'דויע לנו על כמה וכמה שנפקדו ונושעו לאחר 'גזירות' אלו ב'בית דינו' של רבי אריה במוצאי יום הכפורים, וממשיך לספר שגם 'בנו, זקני רבי שמחה שלמה זצ"ל, המשיך אחריו במנהג

נשגב זה, ובמשך שנים רבות, לאחר תפילת יום הכיפורים אצל גיסו מרנא הגרי"ש אלישיב, היו מתיישבים ל'מושב בית דין', הגרי"ש"א, זקני, והשלישי היה, בדרך כלל, רבי אברהם אלישיב, והיו מברכים את הזקוקים לישועה...

כמה שנים לפני פטירתו, מספר הרב רוט, הפסיק זקני מחמת חולשתו להגיע לתפילות יוה"כ אצל הרב אלישיב, וזכיתי להתפלל עמו בביהמ"ד הגדול 'אהבת תורה' בקרית צאנו בירושלים. לאחר תפילת מוצאי יוה"כ פ, אסף סבא שלושה אנשים הזקוקים לישועה, ובהם אני הקטן, שציפיתי שנים ארוכות לזש"ק, ובכל פעם בירכו שלושה מתוכם את הרביעי כ'בית דין של מטה'...

ואכן, באותה שנה נפקדו בדבר ישועה ורחמים, וכן האחרים שציפו לנישואי ילדיהם המתבגרים נושעו באותה שנה...

וראינו בזה את כוחו של יום הכפורים, היום המאושר בחיינו!

גם ברמת אלחנן התארגנו בשנים האחרונות במוצאי היום הקדוש כמה 'בתי דין' שכאלה, ולא דווקא עם גדולי תורה, והברכות שיצאו מפי ה'דיינים' - לאחר שהתקדשו ונטהרו ביום הכיפורים - חוללו פלאות, בס"ד.

'וכי אני מחויב לעזוב את התפילה היפה והמעוררת ולגשת

להזריק חומר לחולה?' - שאלני הרופא בעיצומו של יום כיפור

סיפר מרן הגרי"ש זילברשטיין שביום כיפור אחד הגיע אליו רופא שהתפלל ברמת אלחנן, והיה זה באמצע תפילת מוסף, עם שאלה בפיו.

קיבלתי עכשיו קריאה לבוא לביתו של חולה ולהזריק לו זריקה נגד כאבים. רציתי לשאול, אמר הרופא, האם אני מחויב לעזוב את התפילה היפה המתנהלת כאן, ברמת אלחנן, וללכת לביתו של החולה ולהתעסק בענייני רפואה?

נכון שלחולה יש כאבים, אבל גם אני אצטער מאוד על עוזבי את התפילה, באמצע ה'עבודה' של תפילת מוסף, עם כל הקטעים המרגשים הנכללים בה! - אמר הרופא.

השבתי לו על פי דברי המשנה במסכת יומא האומרת שהיו שולחים את השעיר לעזאזל ביד איש עתי, ו'מִקְרֵי יְרוּשָׁלַיִם הֵיוּ מְלוּיִן אוֹתוֹ', וכו'. והנה, המלוים הללו היו עוזבים לא את בית המדרש ב...רמת אלחנן, בעת התפילה על עבודת הכהן הגדול, אלא את בית המקדש בעת עבודת הכהן הגדול עצמה!!! ועבודה זו היתה מעמד איום-ונורא!!!

ולאן הם הולכים? - ללוות את מי שמשלח את השעיר לעזאזל! וכל זה בזמן שהכהן הגדול עשה את עבודתו בבית המקדש. זו הסיבה שהמשנה מכתירה אותם בתואר 'קירי ירושלים', תואר נכבד מאוד המתאים לאנשים המוותרים על המעמד המקודש בבית המקדש.

אמרת: אפוא לרופא, שגם הוא צריך לעזוב את בית הכנסת ולגשת להזריק את החומר לחולה. ואם תעשה דבר כזה, יוכלו לתת לך תעודה עם התואר 'קיר בני ברק'...

(מתוך הספר 'לקיים' בעריכת הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

קבלתי מכתב ששואל אודות אחד מבני קהילתו שנישא לבעלת תשובה, והבעל דורש מאשתו שתצום ותקבל עליה סיגופים הרבה, דהרי איסור כרת אינו מתכפר אלא בתשובה ויסורים. והאשה באה ואמרה שקשה לה לקיים דרישת בעלה ושואל ממני כיצד עליה לנהוג

פוסק הדור מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א על הדרך

הנכונה לכפר בתיקוני התשובה ללא סיגופים ומצומות

צריך כ"כ התיקונים בצומות וכדומה שהזכירו הקדמונים, וכ"ש בדור הזה בעו"ה אשר החושך מכסה ארץ בכפירה וזנות ר"ל, אזי כל יחיד ששב עושה תיקון רב מאוד עד שאין צריך כ"כ תיקונים כמו בזמנם, וכ"ש אשה זאת שהיתה בבאר שחת שנתגדלה במשפחת חופשיים ומשם העלתה עצמה להר גבוה לשוב בתשובה שלימה לשמור תו"מ במילואם עד שהתחתנה עם בן תורה והיא שותפה לתורת בעלה, הלוא עשתה נח"ר להשכינה קדושה שבגלות ובצער, ועשתה קידוש השם שמכפר יותר מכמה וכמה צומות, שכשם שחילול השם אין עבירה כמוותו, כך מידה טובה מרובה ואם זוכה לקדש השם אין תיקון כמוהו. ומה עוד שמאחר שהורגלה לחיי פריקת עול והוללות וקשה לה לגדור עצמה לחיות עפ"י תורה, ומ"מ ידי יום ביומו היא מתגברת על הקושי ושומרת תו"מ במילואם הלוא זה גופא הוא תיקון גדול ונפלא, שיום יום מקבלת על עצמה ללחום ביצרה מלחמה קשה לכבוד ה' ותורתו הקדושה וזה גופא כאלף צומות.

ודע שמצות תשובה ככל המצות שצריך לקיים בשמחה, וכבר פירש הרמב"ם בסוף הלכות לולב ד"השמחה שישמח האדם בעשיית המצות ובאהבת הקל שציוה בהן עבודה גדולה היא, וכן המונע עצמו משמחה זו ראוי להפרע ממונו שנאמר תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב" וזהו סיבת לעונשי התוכחה, ולכן ח"ו לדרוש מאשתו שתקבל ע"ע צומות וסיגופים שעלולים להבא

קבלתי מכתב ששואל אודות אחד מבני קהילתו שנישא לבעלת תשובה, והבעל דורש מאשתו שתצום ותקבל עליה סיגופים הרבה, שטוען דכיוון שבהיותה חפשית עברה הרבה פעמים באיסור כרת שחיללה שבתות וכו', והרי איסור כרת אינו מתכפר אלא בתשובה ויסורים וכדאיתא ביזמא (פנ.), לכן עליה לצום ולקבל עליה הרבה סיגופים. והאשה באה לפני כת"ר ואמרה שקשה לה לקיים דרישת בעלה ושואל ממני כיצד עליה לנהוג.

הנה בעיקר הדין מה שהחמירו חז"ל שהעובר באיסור כרת אינו מתכפר אלא בתשובה ויסורים, ביאתי בספרי "הדרך לתשובה" (פ"א ה"ד בד"ה ואע"פ שעשה תשובה) שזהו דוקא כשעבר במזיד, אבל כשעבר בשוגג שבזמן ביהמ"ק היה מתכפר בקרבן עם התשובה, אזי בזה"ל לא צריך לסבול יסורים במקום קרבן. וזהו תקנה גדולה לחפשיים שחוזרים בתשובה, שאפי' שבהיותם חפשיים ידעו שהתורה אוסרת לחלל שבת מ"מ כל עוד שלא ידעו שהוא חמור כ"כ שעונשו בכרת אי"ז נחשב כהזיד באיסור כרת, וכמב' להדיא בגמ' שבת סט. שאם עשה במזיד איסור אבל לא ידע שעונשו של איסור זה הוא כרת רק סבר שהוא לאו בעלמא, אזי דינו כשוגג ומביא קרבן, ולכן בעלי תשובה שאין יודעים שחילול שבת עונשו בכרת. דינם כעברו במזיד איסור לאו בלבד, ולאיסור לאו הרי מכפר בתשובה ויה"כ וא"צ יסורים לכפר.

ואני רואה שאם נדרוש מבעלי תשובה לקבל צומות וסיגופים על איסורי כרת שעשו בהיותם חפשיים יביא הדבר שלא ירצו לשוב בתשובה, ופוק חזי היאך הקפידו חז"ל שלא לנעול דלת לבעלי תשובה, שהרי תיקנו (ב"ק צד.): שגולנים שהחזירו מה שגזלו אין מקבלים מהם, שאם נאמר שצריך להחזיר ימנעו מתשובה ולכן אפילו הגולנים הרוצים להחזיר תיקנו חז"ל שלא לקבל מהם, וכ"ש כאן אם נעורר לבעלי תשובה שעליהם לקבל סיגופים על מה שעברו על איסור כרת, אנו נוועלים דלת שלא ירצו לחזור בתשובה.

ולכן ודאי שאין לנו לעורר כן לבעלי תשובה. ודע עוד שהקדוש האריז"ל (בשער הגלגולים) כתב וז"ל "שמעשה קטן מאד בעסק התורה והמצות בדורות אלו, שקול כנגד כמה מצוות גדולות שבדורות שלפנינו, כי בדורות האלה הסיטרא אחרא גוברת מאוד עד לאין קץ, ולכן המעט יחשב להרבה מאוד". ולכן בזמנינו לא

אילו היה התרנגול יכול לדבר... אילו היה מקבל לרגע את אותה אפשרות נדירה בה זכתה אתנו של בלעם, מה היה אומר לזה שמסובב אותו סביב ראשו? סביר להניח שהיה פותח את פיו ומכריז: "יהודי יקר, תתבייש לך! אתה קמת לסליחות באשמורת הבוקר - וכבר מרגיש כי עולם ומלואו מגיע לך בדין... ואילו אני - משכים בכל בוקר ומעורר את השחר...

הגה"צ רבי שבתי יודלביץ זצ"ל על אילו היה התרנגול יכול לדבר...

בשבט עברתו: אותי נהג וילך חשך ולא אור; אך בי ישוב יהפוך ידו כל היום; בילה בשרי ועורי שיבר עצמותי; בנה עלי ויקף ראש ותלאה'... 'אבר' - פרושו גם: תרנגול, אני התרנגול - כך הוא אומר לך - יודע ומכין כי 'ראה עני' - הנך מנהיג אותי כעת לשחיטה, בזמן שהוא 'חשך ולא אור', אולם אם סבור אתה כי 'אך בי ישוב' - כי די לך בכך שתביאני ותשחטני ובזאת תתכפר - אינך אלא טועה! 'בילה בשרי ועורי שיבר עצמותי' - אתה מתכנן לבשל אותי לסעודת היום, לאכל את בשרי ולשבר עצמותי, אולם אם לא תחזר בתשובה - לא יועיל לך מאומה, לא כפרותיך ולא תרנגולותיך... 'בנה עלי ויקף ראש ותלאה' - הנך יכול לסובבני סביב ראשך כל היום כלו... אולם אם חטאיך ישארו עליך - תישפט עליהם במלא חמור הדין!"

צורת הכפרה הנרצית

את הצורה הנרצית לקיום מנהג הכפרות, נוכל ללמוד מדברי חז"ל באשר לקורבנות המכפרים בבית המקדש. אף שבודאי אין לדמות ולהקיש חס וחלילה בין מנהג הכפרות, אשר אינו אלא מנהג בעלמא, לבין הקורבנות אשר עולים לריח ניחוח לפנינו יתברך בביתו. מכל מקום, בכדי לשבר את האוזן, יש לנו לראות רמז בדבר, בבחינת זכר לקורבנות... כך אמרו חכמינו במדרש (ילקוט תהלים תשנ"ה):

נצייר לעצמנו יהודי יקר, שלקראת יום הכפורים הממשמש ובא, הולך לשוק, קונה תרנגול לבן גדול, נכנס הביתה ומתחיל לומר את התפלות שלפני הכפרות. לאחר מכן הוא אוזח את התרנגול הגדול בידו, מסובב אותו סביב ראשו, ומכריז: "זה חליפתי! זה תמורתני זה כפרתי! זה התרנגול ילך למיתה - ואני אכנס ואלך לחיים טובים ארוכים ולשלום!"

אילו היה התרנגול יכול לדבר... אילו היה מקבל לרגע את אותה אפשרות נדירה בה זכתה אתנו של בלעם, מה היה אומר לזה שמסובב אותו סביב ראשו?

סביר להניח שהיה פותח את פיו ומכריז: "יהודי יקר, תתבייש לך! אתה קמת לסליחות באשמורת הבוקר - וכבר מרגיש כי עולם ומלואו מגיע לך בדין... ואילו אני - משכים בכל בוקר ומעורר את השחר... מי אתה בכלל? אתה עשית את כל העוונות שבעולם, אתה חטאת ופשעת, ואני הכפרה שלך? לא גנבתי מעולם, לא רצחתי ולא פשעתי! מדוע אלך אני למיתה ואתה תיכנס לחיים טובים ארוכים ולשלום?!"

אילו היה היהודי חוזר בתשובה כראוי, אילו היה מתקן אורחותיו ומגיע ליום הכפורים כבעל תשובה אמיתי, וכל חפצו לא היה אלא לכפר על אשר עיוות בעבר - ניחא. לא היה התרנגול טוען מאומה... תרנגול הוא, וזהו תפקידו, להיות מובל לשחיטה במקום בעליו. אבל כאשר מגיע לו היהודי וידי מלאות עברות ופשעים אשר אינו חושב אפילו לרגע לפרוש מהם - איזו הצדקה יש לו לשלוח תחתיו את התרנגול אשר לא חטא ולא פשע מעולם? מדוע ישלם התרנגול עבור החטאים והפשעים שלו עצמו?!

רבי מאיר מפרימישלן זצ"ל פגש פעם יהודי הולך ברחוב בערב יום הכפורים באשמורת הבוקר ובידו תרנגול גדול, והתרנגול צווח ומקרקר בקול גדול - נורא ואיום ממש...

פנה רבי מאיר אל אותו יהודי ואמר לו: "היודע הנך מה אומר לך התרנגול?"

"לא, אינני יודע השיב היהודי.

ובכן" - נענה רבי מאיר ואמר - "הבה ואספר לך... התרנגול אותו אוזח הנך בידך, יודע ומבין כי עומד אתה לשחטו, ולפיכך הוא זועק ואומר לך את דברי הפסוק באיכה (ג, א-ה): 'אני הגבר ראה עני

לאחר מכן נוטלים הכהנים את הקורבן השחוט, מפשיטים את עורו, והחוטא שוב אומר לעצמו: "הנה, כך היה צריך להיעשות עמי!" ובלבו הוא מרגיש כאלו את עורו מפשיטים כעת מעליו... ואז מקריבים הכהנים את הקורבן על המזבח, והחוטא רואה ומרגיש כאלו הוא אשר עולה לקרבן - את נפשו מקריב הוא, ומיד יוצאת בת קול ואומרת: "וסר עונך וחטאתך תכפר!" אוי, כמה גדולה היתה אז השמחה של היהודי המקריב! האושר עלה על גדותיו!

כך היתה ירושלים "משוש כל הארץ" - שהיתה משמחת כל הארץ! ולשמחה זו מה עושה? "ירכתי צפון", שבצפון היה עומד ומקריב חטאתו. אשרי עין ראתה כל זאת! כבר הקדמנו כי חלילה לנו לדמות מנהג הכפרות להקרבת הקורבן על גבי המזבח לפני אדון כל הארץ. אולם אף על פי שאין ראייה לדבר - זכר לדבר יש גם יש!

שכן האר"י הקדוש אומר, שכאשר עומד האדם והתרנגול בידו, והוא אומר: "זו כפרתי! זו חליפתי! זו תמורת!" ובלבו הוא מרגיש באמת כי כל המעשים הנעשים בתרנגול ראויים היו להיעשות בו, ועיניו זולגות דמעות צער וכאב על שנכשל בחטא ועבר על צווי הבורא יתברך - הקב"ה מקבל את כפרתו ומוחל לו על כל עוונותיו! אז יוצאת בת קול ומכרזת: "וסר עונך וחטאתך תכפר".

כאשר מכיר האדם כי מצד מידת הדין היה ראוי לנפש החוטאת שתמות ומכיר שהקב"ה ברחמיו המרובים אינו חפץ במות המת ולפיכך הכין לו מפלט ומנוסה מפני משא חטאיו על ידי תשובה שלמה לפניו - או אז, תשובתו תשובה שלמה היא, וכפרותיו - כפרות אמת הן.

(מתוך דורש טוב)

"יפה נוף משוש כל הארץ" (תהלים מח, ג). משוש כל הארץ - אמר רבי יצחק: שהיתה משפחת כל הארץ! אדם עובר עברה, ודואג, ולבו שח עליו. עלה לירושלים, והקריב קרבן ונסלח לו, ויצא משם שמח". אומר המדרש: ירושלים היתה מקום אשר ממנו נבעה השמחה לכל הארץ. שכן אדם חוטא בשגגה רח"ל, ומיד הוא דואג. "ריבונו של עולם!" - הוא אומר בליבו - "הנפש החוטאת תמות! אם נטמטם לבי על ידי החטא - חיי אינם חיים, ואין לי חפץ בהם! רצוני למות!"

אלא שהקב"ה, ברחמיו המרובים, אינו חפץ במות המת הוא, הרוצה בתשובת רשעים, הכין להם דרך מילוט להינצל ממשא עוונותיהם. אומר הקב"ה לחוטא שבור הלב: "גש נא אל הדיר, קח משם בהמה אחת, עלה עימה לירושלים והקריבנה לחטאת לפני - ומיד אני מכפר לך כאלו לא חטאת מימך!"

ניגש החוטא המדוכא אל הדיר, מוציא בהמה, ומתחיל לעשות את דרכו ירושלימה... הוא עושה את דרכו אט-אט, עיניו זולגות דמעות רוחות על אשר נכשל בחטא.

בדרך הוא פוגש ידיד. נו, דאגה בלב איש ישיחנה. פונה אליו הידיד ושואל: מה לך כי תבכה אחי? מדוע הנך עצוב? האם פשטת את הרגל? ... והחוטא משיב כשקולו נשנק: "איזו פשיטת רגל, על מה אתה מדבר... נכשלתי בעברה בשוגג!" וכך היה החוטא הולך לו בדרך. עיניו דומעות, והוא שח את צערו בפני כל ידידיו ומכריו: "נכשלתי בשוגג! נטמטם לבי! מה אעשה? אויה לי!..."

סוף סוף הגיע לירושלים, עלה לבית המקדש והביא את קרבנו אל הכהן. הלויים פוצחים בשייר נוגה, הכהנים נגשים לשחוט את הקורבן, והחוטא עומד, סומך את ידו על ראש קורבנו, ואומר לעצמו: "הנה, כך היה צריך להיעשות עמי! היו צריכים לשחטני על מנת לכפר על חטאיי!"... הוא כביכול מרגיש איך הסכין החדה חותכת בבשרו החי...

המשך מעמוד 3 | הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א

וכ"ש אם מבזה עצמו לקיים מצוות ה' וכגון שמחזר על הפתחים לבקש צדקה לעניים, התיקון גדול מאוד. וכמו שביארנו במוע"ז (ח"ו ס"ס ל) שכשמקבל ע"ע בזיונות לכבוד ה' הרי"ז מועיל לפוטרו מעונש כרת, דהא איתא במתני' במכות (כג.) דחייבי כריתות שלקו נפטרו מידי כרת, וכתב החת"ס (או"ח ס' קעה) דה"ה בזה"ז אם מקבל ע"ע סיגופים השקול לצער דמלקיות מועיל לפטרו מעונש כרת (עיין מה שהארכתי בזה במוע"ז שם). והנה איתא בגמ' (שם) דאם כפתוהו לקבל מלקות וברח נפטר ממלקות, דבמלקות כתיב "ונקלה אחיך לעיניך" וכיון שכפתוהו ונתבזה נפטר ממלקות, הרי מבואר בגמ' דכשקיבל הבזיון דמלקות אע"פ שלא סבל צער המלקיות הרי"ז כאילו לקה ונפטר מעונש כרת, והיינו דמועיל בזיון ג"כ לפטרו מעונש כרת. וא"כ כמו שכתב החת"ס שבה"ז בעל תשובה שמקבל ע"ע סיגופים (ששקולים לצער דמלקיות) הרי"ז כמו שלקה ונפטר מעונש כרת, ה"נ אם לתיקון תשובה מקבל ע"ע בזיונות הרי"ז כבזיון דמלקות ומועיל לפוטרו מעונש כרת, ולכן בכל פעם שמתבזה לקיים רצון ה' התיקון רב מאוד.

(מתוך ביאורים והנהגות, מועדים)

אותה ח"ו למרה שחורה או עצבות ותתבטל ח"ו מעבודת ה'. ולכן אין לדרוש ממנה לקבל צומות וסיגופים, והבעל שמחמיר עליה מאוד יש לחוש שמצער אותה שלא כדן ועובר על אונאת דברים. ואל ידמה ח"ו שאנו מזלזלין בתיקוני התשובה המבואר בספר הרוקח וראשית חכמה ועוד ספה"ק, רק בדורינו שהחולשה גדולה מאוד העיקר להשתנות עד שמקדש השם, ויש למעט בצומות וסיגופים ולהרבות במצוות ומעשים טובים ויכוּפּר לו לגמרי עד שלא יישאר שום רושם.

ומצוי בעו"ה גם בהרבה נוער שנשלו באיסור הידוע שחמור מאד עד שחז"ל אמרו שחייבין מיתה בידי שמים, ובזוה"ק איתא שלא מועיל תשובה, וכוננת הזוה"ק אינו כפשוטו אלא הכוונה דלא די בתשובה בלבד רק צריך תשובה עם חבילות מצוות והמעולה ביותר הוא שיתעסק להחזיר פושעים בתשובה, וכמו שדוד המלך לאחר שחזר בתשובה אמר "אלמדה פושעים דרכיך וחטאים אליך ישובו", שזהו תיקון נפלא ורב מאוד לבעלי תשובה, ומועיל לכל חטא, שנוקף ליזכותו כל המצוות שעושים אותם ההחזירים בתשובה.

בחלום אמרה לו אשתו כי מפריע לה מאד בשמים שהיא הציקה לאשה פלונית, ונקבה בשם פרטי ובשם משפחה. מיד כאשר קם בבוקר, החל לברר מי היא אותה אשה, אולם חיפושיו לא הועילו. הוא עיין בשמות בנות הכיתה שלה בעבר, חפש באלבומי תמונות משנות ילדותה, ולא הצליח למצוא שום אשה העונה לאותו שם

הגאון רבי יחיאל מאיר צוקר שליט"א על עצות לזכות בדין הנורא

לו אשתו כי מפריע לה מאד בשמים שהיא הציקה לאשה פלונית, ונקבה בשם פרטי ובשם משפחה. מיד כאשר קם בבוקר, החל לברר מי היא אותה אשה, אולם חיפושיו לא הועילו. הוא עיין בשמות בנות הכיתה שלה בעבר, חפש באלבומי תמונות משנות ילדותה, ולא הצליח למצוא שום אשה העונה לאותו שם.

לבסוף נזכרה אחותה כי בקרית הרב אברמסקי מתגוררת מישהי שלפני נישואיה היתה בשם כזה. אף אחד לא הבין מה יכול להיות הקשר ביניהן. הנפטרת התגוררה בילדותה בבני ברק ולמדה שם, ואילו האשה המדוברת - באשדוד. החוט המקשר היחיד שהצליחו למצוא היה שבעלה של האשה המדוברת התנדב בהסעת חולים לבתי חולים, והוא לקח את האשה ע"ה, כפרויקט אישי והסיע אותה פעמים רבות לקבלת טיפולים.

הזרז הרב ויספיש ועלה לביתם. סיפר את סיפור החלום, ושאל את הגברת האם היא יכולה להבין את הסיפור? האם אשתו פגעה בה פעם? "מעולם לא" - ענתה - "לא נפגשנו אף פעם".

הרב ויספיש התעקש: "היא אמרה שמהוה הקשור בך מפריע לה. נסי להיזכר אם היה משהו שהציק לך בגללה".

האשה נבוכה: "היה עניין אחד קטן שאולי יכול להסביר את מה שאמרה. היה זה ביום חתונתה של אחותי. בשתיים בצהריים היה לאשתך תור לרופא בתל אביב, תור קצר שאמור להסתיים בתוך

בימים אלו כל אחד מבקש עצות לזכות בדין הנורא, חז"ל הק' שמאריכים לבאר את גודל מעלת יום הכיפורים בו נמחלים עוונותינו ונטהרים אנו מכל חטא, מסייגים זאת באומרם:

"עבירות שבין אדם למקום יום הכפורים מכפר עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חברו" (זמא פה ע"ב) בבואנו לפשפש במעשינו, כדאי לשים דגש מיוחד לראות במה חז"ל פגענו בזולת, איפה לא התחשבנו די ברגשות הזולת, חז"ל לא אמרו שאין יוה"כ מכפר עד שייבקש את סליחת חברו אלא "עד שירצה את חברו" ירצה פירושו שהנפגע יהיה מרוצה, רבותינו למדונו שבענייני בין אדם לחברו גם אם בלי כוונה עבר דרכינו משהו רע לזולת עלינו לפשפש במעשינו וכמו שמלמד אותנו המעשה הבא:

מרב הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל אמר פעם: "כשלקחו אותי הנ.ק.וו.ד לתקופה של חמש שנות מאסר עם עבודות פרך לסיביה, שפשפתי במעשי לדעת על מה ולמה נענשתי בעונש הנורא הזה, עד שנזכרתי שפעם אחת פסקתי פסק הלכה לבחור ונגרם לו על ידי צער על אף שהייתי צריך ע"פ הלכה לפסוק לו פסק על זה נענשתי בעבודת פרך".

שאלו אותו: "אם כן, נהג מר כדן, ומדוע הוא סבור כי מגיע לו עונש על כך?"

נענה הגר"י אברמסקי ואמר: "ישנם דברים שאמנם האדם אינו אשם במאומה, אך עצם העובדה שזה עבר דרך צינורו, זה נורא ואיום, וגם על זה צריך לשוב בתשובה. רק כאשר נהיה נקיים גם מאלו העוונות שבידינו, או אז זכינו לתשובה שלמה".

בחלום אמרה לו אשתו כי מפריע לה מאד בשמים שהיא הציקה לאשה פלונית

ידידי הרה"ג רבי יחיאל וייספיש שליט"א, מתלמידי החכמים באשדוד, התאלמן לפני מספר שנים מאשתו, וביום השלושים הגיעה אליו בחלום והעבירה לו מסר עצום.

נקדים ונאמר כי כידוע אנשים חולמים בלילה מה שהם חושבים עליו ביום, אולם בחלומו של הרב וייספיש היה חלק מיוחד המוכיח כי החלום היה חלום אמת ולא סתם מהרהורי לבו. בחלום אמרה

עשרים דקות. הסכמתי שבעלי יתנדב להסיע אותה, מתוך מחשבה שהוא יחזור ויכל לעזור לי בהתארגנות עם הילדים לקראת היציאה. למעשה חל איזשהו עיכוב, והפגישה אצל הרופא התארכה לשלוש שעות. הייתה לי עוגמת נפש גדולה מכך, לא הצלחתי להגיע בזמן לאירוע, והצטערתי מאוד. אך בוודאי שלא האשמתי אותה!"

מדעים היה להיווכח כי עניין פעוט כזה, של עוגמת נפש שנגרמה בעקפיץ, מפריע בשמים!...

נורא נוראות עד איפה היא הקפידה בעניינים שבין אדם לחברו. חז"ל מספרים מעשה נורא:

"כי הא דבר רחומי הוה שכיח קמיה דרבא במחוזא הוה רגיל דהוה אתי לביתיה כל מעלי יומא דכיפורי יומא חד משכתיא שמעתא הוה מסכיא דביתיהו השתא אתי השתא אתי, לא אתא חלש דעתה אחית דמעטא מעינה, הוה יתיב באיגרא אפחית איגרא מתותיה ונח נפשיה" (כתובות סב ע"ב)

כך הטביע הקב"ה בטבע שכל הפוגע בחברו כאילו הפיל עצמו לכבשן האש!!

רב רחומי הלך ללמוד כל השנה אצל רבא וזה היה כמובן בהסכמת רעייתו, והרגילות שלו היה לחזור בערב יום הכיפורים, מדגיש מרן הגר"ח שמואלביץ זצ"ל שדוקא בערב יוה"כ כי אז הזמן לבדוק ולתקן את ענייני הבין אדם לחברו ולכן זה הזמן לחזור ולשמח את רעייתו, בשנה אחת שקע בתלמודו ושכח את עצמו, ורעייתו בכל רגע רצה לדלת הנה בעלי הגיע, ומשאחר מאוד הורידה דמעה מעיניה, מיד הרצפה שתחתיו נשמטה והוא נפטר.

זועק על כל כך רבי חיים שמואלביץ: האשה כל כך ציפתה לשובו של בעלה ועל איחורו הורידה דמעה מהעין, ומה עכשיו כשתשמיע את בשורת איוב שבעלה לא ישוב יותר לעולם כמה נחלי דמעות תוריד? מה הרווח בכל זה? ומה גם שרב רחומי ממש לא התכוון לצערה הוא נאנס בלימודו, מדוע נפגע כל כך?

אומר רבי חיים:

"זה לא עונש, כך הטביע הקב"ה בטבע שכל הפוגע בחברו כאילו הפיל עצמו לכבשן האש!!"

נראה להעיר ולעודר, שאם חז"ל ציינו שזה קרה בערב יום כיפור, פירושו של דבר שאם בכל השנה הקפידה היא נוראה בעניינים שבין אדם לחברו, כשזה מגיע לערב יום כיפור בו אנו מתבקשים לפשפש רבות בעניינים אלו אז הקפידה היא כפולה ומכופלת.

מהסיפור הבא ניתן להיווכח ברגישות ליבם המופלגת של גדולי ישראל, שידעו לקלוט את צליליה של המיית נפש הזולת. הסיפור התרחש בעת שהגאון רבי מאיר קרליץ השיא את בתו להגאון רבי זלמן רוטברג זצ"ל, מי שיעמוד ביובל השנים שלאחר מכן בראשות ישיבת בית מאיר בשיכון 'חזון איש' בבני ברק.

כמה דקות לפני החופה - סיפר הגר"י גריינמן - ניגש רבי מאיר אבי הכלה אל אמי ע"ה [אחיניתו], וביקש ממנה שהיא תוביל את בתו הכלה לחופה, ולא אשתו הרבנית, כמקובל. אמי נדהמה עד מאוד

ולא הבינה את פשר ההוראה, במיוחד כשהדבר נאמר לה דקות ספורות לפני החופה. היא ניסתה לשאול את דודה על מה ולמה, אבל הוא השיב ואמר לה: "אחרי החופה אסביר לך את העניין". וכך באמת הובילה אמי את הכלה לחופתה, למרות שהיתה יותר צעירה מהכלה עצמה.

אחרי החופה ניגש הגר"מ קרליץ לאמי והסביר לה פשרם של דברים. הרי החתן המופלג שבו זכינו, רבי זלמן רוטברג, הוא יתום. אביו ואמו נהרגו בשואה. ואם כן כשהוא יראה שכלתו מובלת לחופה מלווה בשני הוריה, עלול להתעורר בו צער יתמותו, וברצוני למנוע ממנו את הצער הזה. זו הסיבה שביקשתי ממך שתובילי את בתנו לחופה. בכך לא נגמר הסיפור. כאשר השיא לאחר מכן רבי מאיר קרליץ את בנו הגאון רבי חיים שאול, והגיעה עת החופה, ביקש שוב מאחיניתו שתוביל את הכלה, למרות שהפעם היו הורים משני הצדדים. והסביר: הפעם אני עושה זאת כדי לא לגרום חלישות הדעת לבתי, אשתו של רבי זלמן, העלולה להצטער על כך שאותה לא הובילה אמה לחופה, ואילו בחתונה הנוכחית אם הכלה עושה זאת...

שח הגר"מ סמפולינסקי, ר"מ בישיבת 'אור אלחנן': אחד ממקורביו של המשגיח הגה"צ רבי מאיר חדש זצוק"ל שלן אתו בביתו בעת זקנותו, סיפר לי שבילילה אחד, בשעה 2:00 אחר חצות שמעו רעשים מן החדר בו ישן המשגיח. הוא ניגש לשם וראה שר' מאיר מתלבש ומתכוון לצאת מן החדר.

לא ידעתי להיכן הוא מתכוון ללכת בשעה זו, סיפר בן הבית, וכמובן שעקבתי אחר מעשיו. והנה, המשגיח שם פעמיו אל סלון הבית והתיישב על הספה שהיתה שם. התיישבתי לצידו, והמשגיח אמר לי שאינו מסוגל לישון. הדבר היה נדיר למדי, כיון שבדרך כלל לא היו לו שום הפרעות בשינה, גם לעת זקנותו.

'אתה יודע מהו הדבר שמפריע לי לישון? -

העובדה שבני אדם אינם יודעים להחמיא זה לזה

מה קרה? מדוע המשגיח לא מסוגל לישון? שאלתי, ור' מאיר, שהיה אז זקן המשגיחים בארץ ישראל, השיב: 'אתה יודע מהו הדבר שמפריע לי לישון? מהרהר אני כל העת בעובדה שבני אדם אינם יודעים להחמיא זה לזה, וזה מציק לי מאוד! יתרה מכך, משקיע אני את מוחי במתן תשובה לשאלה זו, על מה ולמה קשה לנו כל כך להחמיא לזולת!...'.

כן, כך נראים בעלי המוסר האמתיים, קשה להם להירדם בלילה מהמחשב המטרידה הזאת מה כל כך קשה להחמיא, מה כל כך קשה לחשוב על הזולת ולראות מה חסר להם, ניתן לפטור את בעיותיהם במשפט אחד טוב ומשמח.

לפני מספר שנים שנסעתי עם ילדיי לפקוד את קברי הצדיקים באוקראינה, אחרי יום שלם של נסיעה קשה, כשתחת אחריותי חמשה ילדים שהגדול שבהם היה לפני בר מצוה, וחוזן ממועט חטיפים לא מצאנו דבר מאכל, זה היה תחושה קשה מאוד, והנה בערב הגענו למז'בוז', מיד נכנסנו לבית הכנסת האורחים במקום

שנה אחת בימי הרחמים והסליחות נכנסתי להתברך בשנה טובה במעון קדשו של הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין זי"ע, יחד עם ידידי מנוער הגה"צ רבי נטע ציינורט זצ"ל, הגשתי 'קויטל' עליו רשמתי: 'לזכות לשוב בתשובה שלימה'. הרה"ק מהוסיאטין זי"ע החל לקרוא את ה'קויטל' בקול ובמתינות: 'ל-ז-כ-ו-ת, ל-ש-ו-ב, ב-ת-ש-ו-ב-ה, ש-ל-י-מ-ה'...

משיחותיו של הגה"צ רבי נטע פריינד זצ"ל

הרב טוביה פריינד

הגה"צ רבי נטע פריינד זצ"ל, נתכנה בפי חכמי ירושלים של מעלה בכמה כינויי חיבה, 'רַב נֶטְע' בהגייה הונגרית, או 'רַב נְטֵע' בהגייה ליטאית-ירושלמית, - נמנה על זקני עיה"ק ירושלים מדור הקודם, גבוה היה משכמו ומעלה, לא רק בהופעתו ויפעתו המרשימה שכולה אמרה כבוד והדר, חכמת אדם תאיר פניו. אלא בעיקר היה מדמויותיה המובהקות והמסמלות של עיר הקודש. איש מורם מעם שהיה מופרש מכל הבלי עולם וכל הלכותיו בקדושה וטהרה, בחסידות ופרישות, משפירי קרתא דשופריא, ממעתיקי השמועה, חביבם של גדולי ישראל, גאוני וצדיקי מצוקי ארץ, מורי ומנהיגי דור העבר, גדולי התורה והחסידות זי"ע, דולה ומשקה מתורתם ומשקה לעדרים לגיונות של תלמידים שהעמידם והעלם על, בדרך המלך בנתיבות העולה בית א-ל.

דמותו המיוחדת של הגאון החסיד רבי נטע זצ"ל, שהיתה ואיננו, נצרבה בזיכרונות רבים. הוא שהיה גברא רבא, השפיע לרבים בתורה, עבודה והשקפה הטהורה, כמה שקיבל מדורות קודמים, לקראת יום הכיפורים, ובמלאת עשור לפטירתו הננו מביאים פנינים נפלאים משיחותיו של הגה"צ רבי נטע זצ"ל.

נכנסתי בקודש פנימה להתברך בשנה טובה

שנה אחת בימי הרחמים והסליחות נכנסתי בקודש פנימה להתברך בשנה טובה במעון קדשו של הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין זי"ע, יחד עם ידידי מנוער הגה"צ רבי נטע ציינורט זצ"ל, בהיכנסי בקודש פנימה, הגשתי להרה"ק מהוסיאטין 'קויטל' עליו רשמתי: 'לזכות לשוב בתשובה שלימה'.

הרה"ק מהוסיאטין זי"ע החל לקרוא את ה'קויטל' בקול ובמתינות: 'ל-ז-כ-ו-ת, ל-ש-ו-ב, ב-ת-ש-ו-ב-ה, ש-ל-י-מ-ה'... שאלתי את הרה"ק: האין זוכים לכך? הרים הרה"ק מהוסיאטין את עיניו הק' הביט על פני ואמר: 'מ'נְעֵמְט דְעָם רמב"ם און מ'לְעֶרְנֵט אַדוֹרְךָ הלכות תשובה'... [לוקחים את הרמב"ם ולומדים את הלכות תשובה]. ומאז החלו רבים לקבוע שיעורים ברמב"ם הלכות תשובה.

וסיפר מרן הגאון מטשעביץ זי"ע, שראה את אביו הגאון הצדיק רבי יעקב רבה של הרימאליב זי"ע בעל ה'כוכב מיעקב' בערב יום כיפור

שעמד עם ספר הרמב"ם הלכות תשובה, ונשפכו נחלי דמעונו מעיניו. ואם הרה"ק מהוסיאטין ציוה לנו לקחת את הרמב"ם וללמוד את הלכות תשובה, הרי שנעשה כדבריו ונעיין ברמב"ם הלכות תשובה (פ"א ופ"ב), שמביא את עקרי תנאי התשובה שהם ד' דברים: חרטה, עזיבת החטא, קבלה להבא, ווידוי.

לגבי אופן החרטה, שהוא אחד מתנאי מצות תשובה, יש לבאר למשל למה הדבר דומה, לאחד שאבד לו מרגלית שהייתה שווה כל הון דעלמא ומתחרט על כך, ואחד שאבד לו כסף אבל לא מרגלית. שניהם מתחרטים על שלא שמרו את הדבר בשמירה יתירה ומעולה. אבל זה שאבד לו המרגלית מתחרט הרבה יותר מזה שנאבד לו רק כסף. כמו"כ כשמגיע סוף השנה באלול, ורואים מה שעשנו במשך השנה, כמה לשון הרע או ליצנות דיברנו או שמענו? כמה ביטול תורה? בוודאי צריכה להיות החרטה גדולה, כמו זה שנאבד לו המרגלית, ועוד הרבה יותר. וכפי שמוספר על הגוי מוטיעפסק, ושמעתי אומרים את הדמיון בשם הרה"ק הרבי ר' בונים מפרשיסחא זיע"א, שהיה שם שלג גדול והים נעשה קרח, והיו עוברים עם עגלה על הקרח. פעם אחת כשהשלג כבר התחיל להינמס, ובא הגוי ושאל אם אפשר לעבור, אמרו לו שלא כדאי כבר לעבור, אבל הוא החליט שזה רק רגע אחד והוא כבר מעבר לים, וכך היה, שהתחיל לעבור, ובאמצע הים נבקע הקרח והשלג ונטבע בטבילה עולמית. כמה יתחרט על אותה דקה

שהחליט כן לעבור בזמן שהזהירו אותו שלא לעבור, וכמו שעל אותה דקה יתחרט חרטה עולמית, כך צריכה להיות לנו חרטה תמידית על כל אבידה.

ויש לציין לכך את דברי המדרש על הכתוב: **'ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו' (בראשית מ"ה, ג)**. אומר שם המדרש על מה שהתנכר יוסף לפני אחיו ולא יכלו לעמוד בפניו מפני הבושה, א"כ **אוי לנו מיום הדין או לנו מיום התוכחה! ווייל דארט וויזט מעין דעם מענטש יעדע זאך פונטקלאך ווי אזוי!** [כי שם מראים לאדם כל דבר, בדיוק כמו שהוא]. הרי שלעתיד יהיה לנו החרטה האמיתית שלא נוכל לסבלו. עדיף לנו להתעורר ולהתחרט כשיש לנו עדיין היכולת לתקן ולשוב בתשובה שלימה..

שמעתי ממורי ורבי

עוד איתא ברמב"ם (פרק ג מהלכות תשובה הלכה ד): 'צריך כל אדם שיראה עצמו כל השנה כולה כאילו חציו זכאי וחציו חייב, וכן כל העולם חציו זכאי וחציו חייב, חטא חטא אחד, הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף חובה וגרם לו השחתה, עשה מצוה אחת, הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה, שנאמר וצדיק יסוד עולם, זה שצדק הכריע את כל העולם לזכות והצילו, ע"כ.

ושמעתי ממורי ורבי הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצוק"ל, שאמר, ישנם אנשים המבזבזים כספם על 'כרטיס הגרלה', שאפשר לזכות בהם מומן רב, אע"פ שרחוק מאוד להרוויח, שהרי מאות אלפי אנשים משתתפים בהגרלה, והאחוזים המועטים שדווקא הוא יזכה בהם הם קטנים מאד. מ"מ כל אחד מרגיש בנוח לקנות לעצמו 'כרטיס הגרלה' למרות הסיכויים הזעירים שהוא יגריל וירוויח. ואמר שאפשר שלזה מתכוון הרמב"ם, שמוטל על האדם להחזיק את עצמו למידה הבינונית, וע"י עשיית טובה אחת - הרי הוא משפיע על כל העולם לכף זכות. ואם ב'הגרלה' מרגיש אדם נוח להזויל מכספו מהונו, על אחת כמה וכמה בעשיית דבר טוב, שיש כאן סיכויים גדולים להכריע את עצמו

שמעתי מאחד שהסתופף ביום הכיפורים

בהיכלו של הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע

שמעתי מאחד שהסתופף ביום הכיפורים בהיכלו של הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע, וסיפר שהתבטא ואמר בערב יום כיפורים על הגמ' (במסכת יומא דף פ"ו ע"ב) **'יחיד ששב מוחלין לו על כל עונותיו, יחיד ששב מוחלין לו ולכל העולם כולו' וכו'.** וביאר את המאמר הגמ' עפ"י הסיפור: פעם היה הבעש"ט הק' ממתין בתפלת נעילה על אחד, ואמר שרשע אחד מארצות המערב נתחרט על עונותיו, ובתשובה שלו העלה את כל התשובה של כלל ישראל, כי האיש הליזה כבר היה בשאול תחתית, עד שבתשובתו היה לו כח גדול כזה. ואמר הרה"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע, **'יחיד ששב מוחלין לו ולכל העולם, הרי כל העולם גם כן צריך לשוב על עונותיהם,**

ולפעמים בזכות יחיד ששב, מוחלין לו ולכל העולם כולו. ולאחר מכן הוסיף הבעלזער-רב המהרי"ד זיע"א ואמר בלשון בוכים: **'אוי איז נאך דא אזא חוטא ווי איך אין די גאנצע וועלט!...** [היכן יש עוד חוטא גדול כמוני בכל העולם!...] וכששמעו קהל החסידים דברים אלו מפורשים מפי צדיק יסוד עולם כזו כל העולם החלו להוריד נחלי דמעות, וכך עמדו ובכו רב זמן רב. ולאחר מכן החלו בתפילה שהיתה בהתעלות מרוממת.

הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש זי"ע ביאר יסוד גדול בתשובה, לאלו השבים בתשובה שלימה על חטאם, והיצר הרע בא ומבלבל אותם שוב בבלבולים שונים גם לאחר זמן שכבר עזבו את חטאם, ועדיין מפתה אותם ומעלה בהם מחשבות והרהורים מלפני עזיבת חטאם, נשא ואמר את משלו:

אחד שהיה לו בית מרוח לשתיית יין וי"ש, והיו באים שיכורים רבים לשתות ולהשתכר שם. ביום בהיר אחד נמאס לבעל הבית מההשתוללות של השיכורים ולא היה יכול לסבול יותר התנהגותם, וגמר אומר בלבו לסגור לצמיתות את בית המרוח על מנעול ובריוח, וכן עשה. בלילה באו השיכורים הגויים כדרכם לדפוק על דלת בית המרוח, הוא יצא אליהם ואמר להם שסגר את בית המרוח, אך השיכורים לא הרפו, הם באו שוב ושוב, עוד יום ועוד יום, ובכל פעם דפקו מחדש עוד פעם על דלת בית המרוח, עד שכעבור כמה ימים כבר נקבע בדעתם כי מנוי וגמור אצל בעל המרוח לסגור את מסחרו, ורק אז הפסיקו לבוא. ומדוע הפסיקו? שראו כי החלטה שלו תקיפה, וזה לא ישתנה.

סיים הרה"ק מקאברין ואמר: זהו פירושו של 'החלטה', אדם מחליט לעצמו כי מתחיל בדרך חדשה, אז יצה"ר בא שוב לדפוק כדי לברר האם ההחלטה תקיפה? ומנסה שוב ושוב על ידי הדיפיקה, אולי יש תקווה, אך כשרואה שהבעל-תשובה אינו מסכים לחזור לסורו, ומניח אותו לדפוק ואינו פותח לו את הדלת, אזי במשך הזמן מתוודע כי נחוש הוא לסגור בעדו את הדלת ולא יעיל לו כל דיפקותיו, ואז מפסיק להקיש על דלתו, ומניח לו להתנהג ולילך בדרך הטובה שבחר לילך.

ועל דרך זה פירוש הרה"ק מקאברין את הפסוק (בתהלים ל"ח י"ד) 'ואני כחרש לא אשמע וכאלם לא יפתח פי', שאחד הולך ברחוב שקט ופתאום עובר אחד ולוחש לו משהו באזנו לפגוע בו, אם הוא חכם מקיים בנפשו 'ואני כחרש לא אשמע' ועושה עצמו כ'חרש' וממשיך והולך הלאה, ואז גם השני מוכרח לקיים 'וכאלם לא יפתח פי' ומפסיק לפגוע בו. שהרי עם ה'קיר' אי אפשר לריב, ואם הוא כסיל אזי עונה לו, השני מתחיל להשיב חזרה, זה מרים את קולו וזה מרים את קולו, ונעשה ששון ושמחה בין שניהם.

כן הדבר בלב האדם, שהיצר הרע מגיע לנסותו לאחר תשובה וחרטה, אזי צריך לקיים בנפשו 'ואני כחרש לא אשמע', ולהיות בבחינה זו של להסיח דעת לגמרי ולא לעשות עסק מזה כלל. לא להתפעל מן המחשבות המבלבלים אותו ולא להיכנס בהרהורי ויכוחים, רק להמשיך הלאה, ללכת בדרכו בדיבורי התורה והתפילה, ואז משך הזמן יפסיק לדפוק.

(מתוך שיחות שהשמיע לתלמידיו מספר שיחותיו הנמצא בשלבי עריכה)

ובששון גדלה והאחד על והאחד על

ויאמרו הנה יום הדין ...

בימים אלה של ימי הדין הרחמים והסליחות,
כל אחד מוחפש 'משהו', קבלה קטנה שתרכה את זכויותיו
'זכות' בר קיימא שעם זה נזכה בדין לשנה טובה וסתיבת וחתימה טובה

ניתן להצטרף עכשיו בכל עמודת 'נדריים פלוס'

Dirshu
העמוד היומי

הקב"ה זימן לידך
את ההזדמנות הגדולה
להצטרף יחד עם
כל בית ישראל,
לתוכנית ההיסטורית
החדשה של 'דרשו'

'העמוד היומי'

לימוד היומי בגמרא,
בארבעה מסלולים שונים,
שאחד מהם בוודאי מתאים
בדיוק לך ולמידותיך...

הוסף כבר היום את ה'קבלה' הזאת והזכות תעמוד לך

הצטרף כבר היום לאחד מהמסלולים של העמוד היומי,
ויחד נזכה לשנה טובה ונתיבה וחתימה טובה

ונתוב לחיים טובים כל בני בריתך...

פרטים נוספים במוקד 'דרשו' 02-5609000

מספרים על הגאון רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל משגיח דשיבת פוניבז', ששנה אחת ביו"כ ראו אותו תלמידיו בהפסקה שבין תפילת מנחה לנעילה כשהוא חוזר בהתלהבות על דברי המשנה 'אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל' כי הרגיש בטהרה ובקדושה האופפת ומאירה על נפשו

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על ריבוי הצדקה והחסד בימים אלו

ותפילה ותשובה וצדקה...

בימים אלו מרבין בני ישראל בצדקה, וכך אנו זועקים ומתריעים בימי ר"ה ויוה"כ 'ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה'. ואיתא ברמב"ם בהלכות תשובה (ג ד) 'נהגו כל בית ישראל, להרבות בצדקה וחסד ובמעשים טובים ולעסוק במצוות מראש השנה ועד יום הכפורים יותר מכל השנה.

כתב רבינו אפרים רמז מן התורה להרבות בצדקה בימים אלו, בלשון הכתוב (דברים טז כ) 'צדק צדק תרדוף למען תחיה וירשת את הארץ', שראוי להרבות בצדקה ורדוף אחריה, למען תחיה - שבזכות הצדקה תזכה להיכתב ולהיחתם לחיים, אימת הכתוב מדבר, 'וירשת' אותיות 'ו' תשרי', שכן מתוך עשרת ימי תשובה ישנם שישה ימים שניתן לתת בהם צדקה [שהרי בשני ימים דר"ה ובשבת שובה וביוה"כ אי אפשר לתת צדקה]

בימים מקדם כשהייתה אימת הצבא של מדינת ליטא, עלה למעונו של הגאון הגדול רבי יצחק אלחנן ספעקטור זצ"ל בחור בן עשירים שהגיע זמנו להתנייב לפני הצבא, וכה בכה לפניו, רבי קדוש, עד לאחרונה היו בני העשירים משחדים את פקידי הצבא בממון רב והללו היו מוציאים כנגד ה'מצלצלין' שטר שחרור ו'פטור' מהצבא, אך לאחרונה גדלה רשעותם של פקידי הצבא הנוטלים את השוחד בשמחה רבה, ולאחר שהממון בכיסם הם שבים 'למסור' את המשחחים וכך אוסרים בבית האסורים את הבחורים ואביהם גם יחדיו, על כן נפשי בשאלתי, כדת מה לעשות, כי אם לא אתן שוחד הרי מיד אלקח לצבא, ולאידך, הרי גם נתינת השוחד איננה עצה... חשב הגאון כמה דקות, ולאחר מכן נענה ואמר, שמע נא, יש לי עסקן גדול (מאכער) שלגביו אין דלת נעולה, הכל פתוח לפניו- הב לי צרור מעותיך, ואני אמסור אותו לאותו עסקן, לך בשלום לדרכך, תן תנומה לעפעפיך ושטר השחרור יגיע ע"י הדואר עד לפתח ביתך, וכן עשה הבחור.

ואכן, כעבור שבועיים ימים נקש בביתם איש הדואר ומסר לידי הבחור מכתב מטעם הצבא הפוטרו משירות בצבא 'מטעמי בריאות' ושם ניתן בידו זכות ערעור עד יום פלוני... וליהודים הייתה אורה ושמחה וששון, הבחור שלא ידע את נפשו מרוב שמחה מיהר לביתו של הגאון להודות לו ולברך את שליחו הנאמן, ובתוך הדברים אמר לר"א, הנה, מובן מאליו שאי אפשר לפרסם בראש כל חוצות

מיהו העסקן שהרב השתמש בו, אבל אע"י לבקש מהרב שיפרסם את שמו לכה"פ בין אנ"ש, ועכ"פ בין העשירים ... אמר לו רבי יצחק אלחנן, שמע היטב, עסקן זה טוב הוא לא רק לענייני הצבא אלא לכל מיני הצלות שבני דורנו צריכים להם, ולא רק לעשירים... ואפרש שיחתי, באותו היום שבאת אלי לפני כשבועיים נכנסו אלי כלה ואמה אשר באו לשפוף ליבם כי מועד הנישואין קרב ובא ולרש אין כל, ובושה תכסה פניהם מרוב פחד ובהלה שתפרד החבילה, משיצאו שניהן נכנסת עם 'שאלתך', ואמרת לי לעצמי, הנה הקב"ה בעל הגמול בוודאי לא ישיב ריקם את פני נותני הצדקה אשר גדולה צדקה להגן מכל מיני פורענויות צרות ויסורים, על כן ביקשתי ממך את צרור הכסף, נתתו להם ובזכות שמחת לבם בא אליך כתב ה'פטור' עד הבית... (מפי הגאון הגדול רבי ראובן פיין זצ"ל, ששמע מהבחור עצמו שכבר נהפך להיות 'בעל בעמיו' - בימי נודדיו מאדמת אירופה לשנחאי שביפן בימי המלחמה)

במכתב שכתב הגאון רבי אלחנן וואסערמאן על הגאון רח"ע נמצא כתוב וז"ל. 'ונמצאו פתקאות ממון ז"ל, והן קבלות מערבי יוה"כ"פ, באחת מהן מעי"כ כתוב... לעשות חסד עם כל מי המבקש.

באחד השנים בערב יום הכיפורים לפנות ערב נראה הרה"ק רבי שלומק'ה מזוועהיל ז"ע מטפל ומתקן בצינור שבור של מי שופכין (ביוב) שעמד בסמיכות לבית מדרשו כשהוא כבר לבוש בקיטל וטלית לקראת 'כל נדרי', אחד העוברים ראה את המחזה הנורא... וכמעט נעתקה לשונו מרוב תדהמה. שאל הלה את הרבי, רבי קדוש,

בני, נשבע אני בשמו הגדול שלי ובכסא הכבוד שלי, שתהא לכם בכיה זו לששון ולשמחה גדולה ויהיה לכם יום זה יום סליחה וכפרה ומחילה לכם ולבניכם ולבני בניכם עד סוף כל הדורות.

מספרים על הגאון רבי יחזקאל לוונישטיין זצ"ל משגיח דישיבת פוניבז', ששנה אחת ביו"כ ראו אותו תלמידיו בהפסקה שבין תפילת מנחה לנעילה כשהוא חוזר בהתלהבות על דברי המשנה 'אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל' כי הרגיש בטהרה ובקדושה האופפת ומאירה על נפשו.

שמה תאמר כיצד ניתן לשלב בין שמחה לבכיה, כבר כתב ה'לבוש מרדכי' (חותנו של המהרי"ץ דושינסקי) בלישנא דקרא (תהילים מז ח) 'כי מלך כל הארץ אלוקים זמרו משכיל', שאם אנו מתעוררים כי הוא 'מלך על כל הארץ' כיצד שייך לומר לפניו, אך על כך אמר הכתוב 'משכיל' - שמי שיש בו דעת ושכל יודע שאין זו סתירה כלל וכלל.

בתוספת נופך הסביר הרה"ק הר"ב מפשיסחא זי"ע את עומק המשל והנמשל, דאי כפשטיה איזו שמחה יש לו למלך כשרואה הררי זבל מונחים מחוץ לביתו, אלא הכוונה לאב רחום שרואה את בנו מתפתל מכאבים עזים בבטנו, וממחר לדרוש ברופאים שמצאו שיש לילד תולעים במעיו, מיד נתנו סממנים שונים עד שלאחר זמן מה יצאו כל התולעים כולם מתוכו והילד נרפא לגמרי. הנה, כאשר יראה האב את התולעים בחוץ, תגדל שמחתו עד מאוד. שהרי מלכלוך זה נתייסר בנו ועתה הכל מחוץ לגופו, כך גם לדין, הקב"ה שמח במחילת עוונותיהם ש לישראל, על שהם הוציאו מקרבם את החלקים המעופשים והמקולקלים שהיו במעיהם, והאב שמח ברווחת בניו אהוביו.

ואם בל"ג בעומר מכרכרים ורוקדים בשיר זה בהתלהבות מפני עניינים נשגבים שיום זה מסוגל, ק"ו בנו של ק"ו ביום הקדוש, שאין מקרא יוצא מידי פשוטו ועיקר כוונת רבי עקיבא היא על יום הכיפורים. בשם המהרי"ד אמרו שהדבר דומה לכן כפר ששה בעיר והנה ראה שלפתע פרצה דליקה, וקרא ה'כרוז' לאמור הצילו... שריפה משתוללת, מיד רצו כל אנשי העיר עם דליי מים וכיבו את השריפה. כשחזר הכפרי הנבער מדעת לביתו סיפר בהתלהבות לכל אנשי הכפר הדומים לו, שראה דבר פלא בעיר, שצועקים ונכבית הדליקה... ונמלכו לנהוג אף הם במנהג נכבד זה... וכאשר פרצה שריפה לאחר זמן בכפר עמדו וזעקו... וכמוכן שלא הועילו ולא כלום... הגיעו במרוצה לאנשי העיר והתמרמרו בפניהם מדוע אצלכם הועילה 'הסגולה'... הסבירו להם שאין התכלית בזעקה אלא במעשה... ואין הזעקה אלא כלי לאסוף את העם לכבות את האש. כך כיוצ"ב עיקרו של וידוי אינו החרטה והזעקה אלא הוא התעוררות לשינוי המעשים מאן ולהבא. הרה"ק ה'שמח משה' זי"ע מפרש מה שנאמר (קהלת יא א) 'שלה לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנו', שהכוונה היא לבקשה הנשלחת למרומים על פני המים - אלו הדמעות ששופך כמים, שהם עושות רושם רב במרומים, ופועלות כמו עבודה ויגיעה של ימים רבים, וזהו כי ברוב הימים - הנפעל ברוב הימים תמצאנו בנקל אם תבקש בדמעות.

(לקט מתוך מאמר נרחב מתוך באר הפרשה תשעט)

מה מעשיכם כאן בזה השעה - לטפל במי שופכין בשעה שאנו עומדים על פתחו של היום הגדול והנורא. אמר לו ר' שלומק'ה, מעשיי אלו הם כמעשיי של הכהן גדול בשעה שעמד אחת בשנה לפני ולפנים ב'קודש הקדשים' (כי מסביב אותו 'שבר' שבצינור פרצה מחלוקת בין השכנים, ולהשקיט הסערה עשה ר' שלומק'ה מה שעשה).

פעם ישב הרה"ק רבי דוד בידערמאן זי"ע מעי"ה ק ירושלים וערך את 'סעודה מפסקת' בעיוה"כ כשהוא מוקף בנשברי לב- חסרי בית ומשפחה חולים ונדכאים, והיה יושב ומדבר על ליבם בדברי בדיחות וניחותא- מדברים המיישבים ומשמחים את לבם. באותה שעה עבר הגאון רבי דוד בהר"ן זצ"ל בדרכו לבית הכנסת ליכל נדר' וכולו אומר הדרת קודש, ומבעד לחלון ראה את הנעשה אצל ר' דוד'ל, נכנס ר"ד בהר"ן ושאל את הרבי, וכי זו עת וזמן לשחוק עם אנשים אלו, אמר לו הרבי אמשול לכם משל, לתינוק שתקפוהו כאבי שיניים ל"ע, מה תעשה אימו? תעזוב את כל עיסוקיה וענייניה, תשחוק לפניו ותרקד לפניו (בכל כוחה) - להסיח דעתו מהכאב הנורא, אף אלו נשברי הלב הינם כביכול 'כאב השיניים' של הקב"ה, אין לנו אלא לעמוד בכל עת ובכל זמן לרקוד לפניו ולשמח אותם כי בזה כביכול הננו עושים רצון קוננו בשלימות...

הגאון רבי חיים קרייזוויטרה זצ"ל גאב"ד אנטוורפן יצ"ו היה אומר, שיתכן שעל ידי ה'גארטל' (החגורה) בתפילה יקיים מצוות עשה מן התורה, ואיזוהי כאשר מלווה את ה'גארטל' שלו לחבירו, דאז מקיים מצוה דאורייתא של גמילות חסדים.

כתב ה'חינוך' (מצוה קפה) זו"ל. שהיה מחסדי הקל-על בריותיו, לקבוע להן יום אחד בשנה לכפרה על החטאים עם התשובה שישבו, שאילו יתקבצו עוונות הבריות שנה שנה תתמלא סאתם לסוף שנתיים או שלוש או יותר, ויתחייב העולם כליה, על כן ראה בחכמתו ב"ה לקיים העולם, לקבוע יום אחד בשנה לכפרת חטאים לשבים, ומתחילת בריאת העולם יעדו וקדשו לכך, ואחר שיעדו הקל-ב"ה אותו יום לכפרה, נתקדש היום וקיבל כח הזכות מאתו יתעלה עד שהוא מסייע בכפרה.

אשריכם ישראל - תשובה מתוך שמחה

זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו, עת שמחה הוא היום לנו שהקב"ה בכבודו ובעצמו מטהר אותנו מכל חטאותינו, כמו שאמרו בסוף יומא (פה): 'אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם - אביכם שבשמים, שנאמר (יחזקאל לו כה) 'וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם', ואומר (ירמיה יז ג) 'מקוה ישראל ה' מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל'.

ובפירוש אמרו בתנא דבי אליהו (זוטא סו"פ ד) ובארבעים יום האחרונים שעלה משה להר סיני להביא את התורה, גזרו (בני ישראל) יום צום ותענית, וביום האחרון שבכולם, שהוא סוף ארבעים יום, גזרו תענית ולנו בתעניתם כדי שלא ישלוט בהם יצה"ר, ולמחרתו השכימו ועלו לפני הר סיני, ישראל היו בוכים לקראת משה, והוא היה בוכה לקראתם, עד שעלתה בכייתם למרום, באותה שעה נתגלגלו רחמיו ש להקב"ה על ישראל וקיבל את תשובתם, בישרה אותם רוח הקודש בשורות טובות ונחמות. אמר הקב"ה לישראל,

בכל ליל ליום הכיפורים בעת אמירת המילים: "ונסלה לכל עדת בני ישראל ולגר הגר בתוכם", היה מרנא ה"חפץ חיים" זצ"ל מתייפח בבכי עז. באחת השנים שאלו תלמידו: "רבה, מדוע לבכות במילים אלו?"

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א על גמילות חסד אמיתית

התלמידים" כלל, ושאל האם יכול הוא להיכנס לרבי. הגבאי נעתר לבקשתו, והכניסו לחדרו של הרבי.

לאחר כשעה הגיע היהודי העשיר לבית הרב. הגברי קיבלו בכבוד, והגביר סיפר כי הוא נוסע לעסקיו, ובא הנה לקבל את ברכת הרב להצלחתו, ובעוד כמחצית השעה יוצאת מהעיר ההרכבת שהוא אמור לנסוע בה.

הגבאי פתח את דלת חדרו של הרבי, וביקש להכניס את העשיר, ובכך לגמול לו טובה על תרומותיו הנכבדות, אך הרבי השיב כי לא יכניסו. לאחר מחצית השעה ביקש העשיר מהגבאי שיבדוק אם כעת הרבי יוכל לקבלו, אך גם בפעם הזו ענה הרבי בשלילה.

העשיר נאלץ למסור לידי הגבאי קויתל עם בקשת עזרה לעסק, בתוספת פדיון גדול, ויצא לדרכו.

חלפו שעות תמימות, והבחור הצעיר יצא מחדר הרב כשפניו קורנות כשמש באמצע היום. הגבאי המסור נכנס אל הקודש, הקריא באזני הרבי את הקויתל, והרבי נתן את ברכתו.

הגבאי הנאמן פנה אל הרבי ושאל: "רבי, תורה היא, וללמוד אני צריך. הרי היהודי העשיר רגיל לתרום לרב סכומי עתק. האם לא היה טוב, אילו היה הרבי מבקש מהבחור לחכות להמשך השיחה דקה או שתיים?"

השיב ה"חובת התלמידים" במתק לשונו: "אהובי יקירי, אני מקים ישיבות ואירגונים כדי להציל יהודים יהודים מרדת שחר ולקרבתם. הבחור הזה הגיע אלי והתחנן: 'רבה, מאר לי בלב...' הוא התחיל להשיח בפני את אשר על ליבו השבור. כשפתחת את הדלת לפני שעה,

גדולי ישראל נותנים עיניהם ולבם למען הכלל. נכנסים אליהם אנשים שבורי לבב, מלאי צער ועגמות נפש, ויוצאים מהם כשחיוך מאיר את פניהם - יש מי שנושא את צערם, מרגיע, מנחם ומברך... צדיקי ישראל מסוגלים לשאת שמיעות צרות אלו ונשיאת עולם של ישראל, כיון שניתנו להם כוחות מיוחדים, כוחות הנהגה על טבעיים ממרומים.

אך גם מאיתנו נדרש לנהוג החסד לאחים נזקקים. בכל חוג וקהילה ישנם שבורי לב, נצרכים ונזקקים רבים. פעמים רבות פגשתי בכאלו שזעקו במר ליבם: "איני מבקש עזרה כספית, יחס מיוחד או השקעה מרובה, אלא הקשבה, אנה תנו לי מספר דקות של האזנה, של שמיעה אמיתית ושל פניות מכל הלב."

"גדול המלבין שיניים לחברו מהמסקהו חלב". האזנה במאור פנים ובחיוך והקשבה אמיתית - הן אלו שמעניקות הרגשה טובה.

יהודי שמנתק את הטלפון כאשר בא לפניו מר נפש לשפוך את אשר על ליבו, שאינו אומר לבני ביתו להגיד שהוא איננו נמצא... הוא פנוי כל כולו לשמוע את הנזקק - הוא זוכה לגמול חסד אמיתי.

הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל, ביאר את הבקשה שמבקשים אנו בברכת "אהבה רבה": "לשמוע, ללמוד וללמד", שכדי לדעת איך להקשיב לזולת "לשמוע" אותו, מה עלינו לעשות? "ללמוד וללמד" - יש להרבות בלימוד. אין זו אומנות פשוטה לשמוע את זולתנו באמת.

הנער חשוב לי יותר מהכסף!

האדמו"ר מפיאסצנא בעל "חובת התלמידים" הצטיין באהבת ישראל מיוחדת ובמסירות לכל יהודי באשר הוא. לא היתה לו חסידות גדולה, אבל היו לו אלפי אוהבים.

פעם שוחחו אודותיו בעל ה"פני מנחם" וה"אמרי מנחם" מאלכסנדר. אמר ה"פני מנחם": "הרבנים הפולנים הצטיינו בדרך כלל במוח, ובענין הרגש הם ידועים פחות, אך ספריו של האדמו"ר מפיאסצנא - 'חובת התלמידים' וה'כשרת האברכים' - מלאי רגש ואהבת ישראל".

אביו של ר' נתנאל רזינר, שזכה לשמשו סיפר, כי האדמו"ר ניהל עשרות ישיבות ברחבי פולין, הקים ארגונים שונים, ולשם כך נזקק לגייס כספים רבים.

היה יהודי עשיר, שבכל חודש נהג לבוא אל הרב ולתרום סכום עצום למען מוסדותיו.

באחד הימים נכנס בחור צעיר, שלא היתה לו שייכות לבעל "חובת

חשתי שהוא מתחיל לשמוע אותי ולהבין את דברי. אלו הייתי מבקשו לצאת, לא היה קיום לכל שיחת, כי כבר היה נגרם הסח הדעת". והרבי הסביר את עיקרי משנת החסד, שהיו כה טבועים בו: "נכון, אני צריך כסף רב בשביל להציל ילדים, לשם כך גבירים ונדיבי עם מעניקים לי תרומות, אבל כעת בא לפני הילד שאני רוצה להציל, שהוא המטרה בכל עסקי, הוא חשוב לי הרבה יותר מאשר הכסף, ולכן לא יכולתי לפנות לקבל את העשיר בעודי עסוק בעיקר..."

שומע תפילת כל פה

זכיתי לשמוע מפי קודשו של ה"באר יעקב" הרבי מנדבורנא זצ"ל פעמים רבות, שאמר, שהקב"ה זיכה אותו במתנה, שכאשר נכנס יהודי להשיח באזניו את אשר מעיק על לבו, לאחר שהחל לספר מעט, הוא מבין את כל יתר דבריו, אך בכל זאת הוא ממשיך להקשיב שעות על גבי שעות.

והא ביאר את סיבת האזנתו הממושכת לדברים שכבר הבין: הנה אני צריך זכויות שאוכל לענות לכל שואל תשובה אמיתית. וזוהי שאני מקדיש מזמני היקר על אף שאני יודע לפרטי פרטים את בעיית היהודי, וגורם לכל אדם לצאת מחדרי בהרגשה טובה. בשמים רואים זאת - וניתנת לי סיעתא דשמיא לענות כהלכה, ומתקנים אותי בעצה טובה.

כאשר חבר, מחנך או כל יהודי מאזין לזולתו במאת האחוזים, מתנתק מכל הפרעה כמו שיחת טלפון, ומעניק לו הרגשה טובה - הוא יוצר איריה נפלאה העשויה להניב תוצאות מופלאות וברוכות! אין הכוונה, שאם יש שיחת טלפון דחופה ביותר יתעלמו ממנה. מותר להרים, אך כדאי להקדים ולומר: "אני מחכה לטלפון דחוף, יתכן שאצטרך להפסיק באמצע".

כאשר הנעזר רואה את הרגישות ואת ההתחשבות, הוא חש תחושה נפלאה.

"לשמוע - ללמוד וללמד" - כדי לדעת איך לשמוע צריך הרבה ללמוד וללמד, ובשמייעה נכונה צריך הרבה לחולל מהפכה.

על הקב"ה נאמר בתפילה כי הוא "שומע תפילת כל פה" - הוא מאזין ומקשיב לכל תפילותינו על אף שהוא יודע את כל בקשותינו טרם פצינו פינו. כך עלינו להתייחס לזולתנו - לשמוע אותו ולהקשיב בסבלנות עד תום דבריו.

בקוברין תפילת 'נשמת' בשבת היתה נמשכת לעיתים שעה ארוכה. ואמר הרבי מקוברין זצ"ל: כשיהודי נענה במאור פנים לחברו המבקש לשוחח עמו, הקשבתו נחשבת במים יותר מאמירת 'נשמת' אלף פעמים!

אם נחשב במשך כמה שנים מגיעים אנו לאלף אמירת 'נשמת' בשבתות, נראה כי חולפות כמעט עשרים שנה!

בהקשבה אחת יכולים אנו להרויח אלף פעמים אמירת נשמת! בספר "מאיר עיני ישראל" מובא, שבכל ליל ליום הכיפורים בעת אמירת המילים: "ונסלח לכל עדת בני ישראל ולגר בתוכם", היה מרנא ה"חפץ חיים" זצ"ל מתייפח בכבי עז.

באחת השנים שאלו תלמידו: "רבה, מדוע לבכות במילים אלו?" וה"חפץ חיים" הקדוש, הכהן הגדול מאחיו, הסביר: גר שמתגייר לומד הכל מהתחלה. וכאשר הוא נכשל בתחילת דרכו בדבר איסור - יודעים שרק עתה הוא למד, ומבינים שאין לגעור בו. והנה, ביחס לקב"ה נחשבים כולנו כגרים. מגיע ליל יום הכיפורים, וכל יהודי מבקש סליחה ומחילה מבורא העולם. ובמה זיכה שתתקבל תפילתו ויתקיים בו: "ויאמר ה' סלחתי כדברך?" - על ידי שיקיים "ונסלח לכל עדת בני ישראל", ויתייחס לכל יהודי בסלחנות ובסובלנות, כפי שנוהג כלפי "הגר בתוכם".

בתפילת הימים הנוראים משבחים אנו את הקב"ה בהיותו "מבין ומאזין, מביט ומקשיב". לכאורה מהי השייכות בין האזנה והקשבה להבנה?

אלא, שהקב"ה מאזין האזנה מלאה בינה. הקשבתו יורדת עד לפרטים הדקים ביותר של המתפלל.

אולי מחר נאזין לך...

רבי צדוק הכהן, הכהן הגדול מאחיו, חיבר עשרות חיבורים בנגלה ובנסתר, והיה בעל ראש חרף מאין כמוהו. הוא חישב את עיתו ורגעיו בדקדוק בצורה נפלאה. לפני ראש השנה היה רושם בפנקס את כל סדרי הלימוד שלו לפרטים למשך השנה הקרובה כולה.

באחת השנים, נכנס לביתו בראש השנה באיחור של כעשרים וחמש דקות ואמר: "נראה שהשנה לא נוכל לאכול את האפיקומן לפני חצות".

סובביו לא הבינו את דברי ההייליגער רבי צדוק. והוא הסביר, כי סדר יומו תוכנן בקפידה. משהגיעה ההפסקה נכנס לחדר במטרה ללמוד ולשנן את הכוונות הרואיות בתקיעת שופר. והמנה נשמעו דפיקות בדלת. תחילה חשב הוא לא לפתוח, אך כאשר הנוקש לא חדל מדפיקותיו פתח.

אל החדר נכנס יהודי וביקשו: "רבה, הלב שלי שותת דם. אני רוצה שהרבה ישמע אותי".

ר' צדוק רצה תחילה לדחותו לזמן מאוחר יותר, הרי מוכרח הוא להתכונן לתקיעת שופר. אך הוא התבטא: "היתה לי סיעתא דשמיא שלא אמרתי לו את המילים האלו, אלא הכנסתיו ושמעתי אותו".

שיחתם ארכה עשרים וחמש דקות. ועל כן מעכשיו עד אפיקומן כל הפנקס שלי נדחה בעשרים וחמש דקות.

ורבי צדוק הסביר: בראש השנה מבקשים אנו: "זכרנו לחיים, כתבנו לחיים". אם, חלילה, לא הייתי שומע אותו, והייתי מבקשו לבוא ליום המחרת, כשהייתי מבקש מהקב"ה בתקיעת שופר שישמע סדר מלכויותינו היו אומרים לי משמים: ר' צדוק, אולי מחר נאזין לך, כפי שאתה אמרת ליהודי...!

אנחנו מבקשים מה': "עננו ה', עננו", מתחננים אנו: "היה לרצון אמרי פי", "תקבל ברחמים וברצון את תפילותינו" יש לנו עצה נפלאה - בזה שנשמע את זולתנו - נזכה משמשים ישמעו אותנו.

(מתוך כבודם של ישראל)

למי מיועדת התכנית?

התכנית מיועדת גם לאלו שכבר למדו את הש"ס ומבקשים לחזור ולשנן את הלימוד במתינות, תוך לימוד מעמיק יותר של סוגיות הש"ס; וגם לאלו המבקשים לייסד לעצמם סדר לימוד שיש בו אפשרות ללימוד בקיאות עם עיון קל הכולל את עיקרי הגיונים בראשונים ובאחרונים ומסקנות ההלכה למעשה העולות מתוך הסוגיות.

הלימוד הוא בבקאות או בעיון? עם תוספות?

על מנת לאפשר לכל אחד ללמוד לפי טבעו ולפי יכולתו, נוסדו בתכנית זו ארבעה מסלולי לימוד: לימוד גמ' רש"י, לימוד גמ' רש"י רעיון העמוד, לימוד גמ' רש"י ותוס', לימוד גמ' רש"י ותוס' עם עיון העמוד. בהתאם לכך יתקיימו גם ארבעה מסלולי מבחן שונים ב'עמוד היומי', במסגרת מבחני 'דרשו' התורשיים.

מה הוא קונטרס 'עיון העמוד'?

קונטרס 'עיון העמוד' טועד להיות כלי עזר ללומדי העמוד היומי. הקונטרס יכלול את דפי הגמרא ולצידם עיקר דברי הראשונים והאחרונים בביאור דברי הגמרא, ומסקנות ההלכה למעשה העולות מתוך הסוגיות; וכן את ביאור הפשט 'שפה ברורה' מבית 'ענו והדר'. בקונטרס ייכללו גם לוח הלימוד, רשימת מוקדי המבחנים ומועדיהם, רשימת שיעורי 'העמוד היומי' ועוד.

האם יתקיימו שיעורים מיוחדים ב'עמוד היומי'?

אגף השיעורים וההדרכה של 'דרשו' מקים בימים אלו רשת של שיעורי 'העמוד היומי' בכל רחבי תבל. הנהלת 'דרשו' מזמינה את כל המבקשים להקים שיעורים, לפנות לאגף ההדרכה כדי לקבל סיוע בהקמת השיעור ובהפעלתו. נקבעו קריטריונים מיוחדים להענקת מלגת פתיחה למגיד השיעור, וכן ניתנת אפשרות להשתתף בסדרת הדרכה "כיצד להקים ולתחוק שיעור יומי". בנוסף, יישלחו לכל שיעור חוברת 'עיון העמוד' בהתאם לביקוש.

האם כוללי ערב, 'שיבות קיבוץ' או כוללי בעלי בתים יכולים להצטרף כקבוצה?

בהחלט. ניתן להצטרף לתכנית הלימוד של 'העמוד היומי' גם ביחידים וגם כקבוצות ללימוד 'העמוד היומי'. כמו כן ישנה אפשרות לפתיחת מוקדי מבחן ייעודיים במקומות אלו.

העמוד

בברכת מורנן ורבנן גדולי הת

התכנית ה 'דרשו': ה לימוד שינו מסכתו

בקצב של עמוד ליום - כל ימות השנה החומר הנלמד ב'דף היומי' וגם ללמוד באחד מארבעת המסלולים: לימוד גמ' לימוד גמ' רש"י ותוס', לימוד ג

בראש חודש השון הבעל"י

האם חייבים להבחין?

כמו בשאר מסלולי הלימוד של 'דרשו', יתקיימו בכל חודש מבחנים נושאי מלגות בארבעת מסלולי הלימוד של 'העמוד היומי'. המבחנים מהווים הזדמנות להשיגה מדויקת יותר של צורת הלימוד הרצויה, כמו גם אמצעי לדרבון אישי וליצירת 'מחוייב' לעצם הלימוד, בהתאם לכך 'דרשו' ממליץ לכל הלומדים להשתתף במבחנים, אולם כמובן שאין זו חובה וניתן להשתתף בשיעורי 'העמוד היומי' כדי לרכוש ידיעות מקיפות בסוגיות הש"ס - גם ללא השתתפות במבחנים.

מי זכאי להשתתף?

במסלולי הלימוד והשיעורים רשאי כמובן להשתתף כל מי שלבו חפץ בכך, אולם במבחנים נושאי מלגות ניתן להשתתף רק מגיל 16 ומעלה.

מה גובה המלגה במבחני 'העמוד היומי'?

גובה המלגה המקסימלי הוא 270 ₪, אך כמובן שדרכי תלוי בגובה הציון, כמו גם במסלול הבחנה, מעמד הבחן (אברך / כחור / בע"ב) ושעת הלימוד (לאברכים: בסדרים / בין הסדרים). מידע מפורט יפורסם בהמשך.

להצטרפות לתוכנית 'העמוד היומי' באחד מארבעת המסלולים: בעמדות נדרים וקהילות

לפתחות שיעור ולקבלת מלגת פתיחה: בעמדות נדרים וקהילות או במייל: d02560560@gmail.com
לפרטים נוספים: הרב מרדכי ציקובסקי 055-6717892

לקורס לרכישת כלים למסירת שיעורים: בעמדות נדרים וקהילות או במייל: d02561561@gmail.com
לפרטים: הרב אלכסנדר הוכברגר 052-7654220

כוללי ערב / כוללי בע"ב המיוענים להצטרף ללימוד, ולהקים מוקד מבחן: בעמדות נדרים וקהילות או במייל: d02562562@gmail.com לפרטים: 055-6738406

שליחת שמות לתפילת הרבנים וספר הגיבורים שיונה בציונו של מרנא 'החתם סופר' למקבלים על עצמם לימוד 'העמוד היומי' בעמדות נדרים פלוס או באימייל: dirshu@dirshuglobal.org

היומי

רה וראשי הישיבות שליט"א

חדשה של גמוד היומי ן וחזרה של ת הש"ס

בו יוכל הלומד גם לחזור ביתר קלות על
במתניות וביתר הבנה את הש"ס כולו,
'רש"י, לימוד גמ' רש"י ו'עיון העמוד',
מ' רש"י ותוס' עם 'עיון העמוד'.

מתחילים ממסכת ברכות

מרון הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, אמר שבימים הללו - ראש השנה ויום הכפורים - לא רק בת קול יוצאת ומכרזת, אלא הימים עצמם זועקים וצועקים - שובו בתשובה!

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א על הדרך הנכונה לחזור בתשובה

מה עושה הנהגה? פנית פרסה. ברגע שסובב את המכונית - הוא כבר חזר לדרך הנכונה. מאותו רגע שעשה את הסובב, הוא לא מתרחק יותר, אלא מתקרב למטרה.

כשהאדם "מסובב" את עצמו לחזור בתשובה, הוא כבר נמצא בתשובה.

כמוכן, התשובה היא עבודה גדולה ומקיפה מאד, עבודת חיים, אבל אם אדם יתחיל - בעזרת ה' הוא יגיע, ואם לא יתחיל - לעולם לא יגיע. אם אדם נחוש בדעתו, ומתקדם כל יום מעט, לומד כל יום ומתקן בהדרגה את מעשיו - הוא יצליח בעזרת ה' להשיג את המטרה.

אם אדם מתחיל, והוא נחוש בדעתו להמשיך ולהתקדם צעד אחר צעד, בעזרת ה' הוא יצליח.

יש כאן, בישיבה, אנשים שאמרו: 'איך נצליח ללמוד את כל הש"ס?..? אבל הם התחילו, וברוך ה' המשיכו וסיימו את הש"ס, לא פעם אחת אלא פעמים, ועוד זמן קצר עומדים לסיימו פעם שלישית. אבל מתי נחשב לו כך? אם יש לו קביעות, שאינו מותר על הלימוד הזה בשום אופן ובשום מצב.

אם אדם נמצא בדרך התשובה, מתוך רצון ודבקות במטרה, ולומד בקביעות את התורה ואת ההלכות - תהיה לו סיעתא דשמיא והוא יזכה להצלחה גדולה.

כך אמרו חז"ל (שם): "כל המעביר על מידותיו - מעבירין לו על כל פשעיו". הקב"ה נוהג עם האדם במידה כנגד מידה. אתה סולה לחברך - הוא יסלח לך; אתה מתעלם ממה שחברך פגע בך - הקב"ה יעלים עינו מחטאיך אשר פגעו ופגמו בכבודו.

מגיע האדם לדין בראש השנה, והקב"ה אומר: האדם הזה בא פעם אחת אלי לשמוע דברי תורה? הוא הגיע לשיעור תורה בכל השנה הזאת? איך הוא רוצה שאתן לו פרנסה טובה ובריאות איתנה, אם הוא לא בא ללמוד את תורת הקדושה? אם הוא בא לשמוע דברי תורה ויש לו קביעות, אשריו ואשרי חלקו ומה נעים גורלו.

במסכת אבות (ו, ב) שנינו: "אמר רבי יהושע בן לוי: בכל יום ויום בת קול יוצאת מזהר חורב, ומכרזת ואומרת: אוי להם לבריות מעלבונה של תורה", ואמר הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, שבימים הללו - אלול, ראש השנה ויום הכפורים - לא רק בת קול יוצאת ומכרזת, אלא הימים עצמם זועקים וצועקים - שובו בתשובה! חסידים ראשונים היו צמים כל עשרת ימי תשובה, ורק ביום שבת היו אוכלים. יש שכתבו, שאפילו בשבת של עשרת ימי תשובה מתר לצום, אולם להלכה לא צמים ביום שבת קדש.

עד כדי כך יקרים ימי התשובה הללו, ושונים הם לטובה משאר ימות השנה. צריך לדעת לנצלם, שהם ימים גדולים מאוד מאוד. העיקר בימים אלו הוא ההתבוננות, הבחינה והבדיקה של כל מעשינו. עוד מעט יבדק המאזן הסופי שלנו, של כל השנה כלה - "ודע כי על כל אלה יביאך במשפט". צריך למהר ולחזור בתשובה על העונות, ולהוסיף לעצמנו זכויות של מצוות.

החזרה בתשובה יכולה להיות רק באמצעות לימוד התורה, אם אדם אומר: 'חזרתי בתשובה, אבל אינני לומד תורה', אני יודע שהכול ספורים. **אם לא התחלת ללמד תורה, לא התחלת לחזור בתשובה!** התורה נותנת לנו את היכולת לחזור בתשובה, והתורה גם נותנת לנו את הכח לעמד בניסיונות. אם אין תורה, חלילה, אין כח לעמוד. האדם נופל.

לכן חייבים ללמד, בבית הכנסת ובבית. כדאי לקחת חברותא, אפילו בכסף, וללמוד איתו. זוהי זכות גדולה מאוד.

מרגע שהסתובב הוא מתקרב...

נתאר לעצמינו אדם שנמצא באיזושהי צמת, וצריך להגיע מאשקלון לירושלים. מישהו אמר לו לנסוע ישר, והוא נוסע ישר. נוסע ונוסע, ולא מגיע. פתאום הוא אומר: 'רגע, זאת לא הדרך. נסעתי כבר כמה פעמים לירושלים, ואני זוכר שהיו בדרך הרים, ופה הכל מישור! מה קורה כאן?!'

הוא שואל מישהו: "איך מגיעים מפה לירושלים?" והלה עונה לו: "לירושלים? זה בכונן ההפוך! כל הזמן התרחקת מירושלים..."

נמצינו למדים, שהדרך להנצל מן הדין עוברת דרך מעלות המדות.

אל תהיה אכזרי ונקמן כעורב

סיפר לי אדם, שבמשך תקופה היה נכנס לביתו עורב ומנקר מהאוכל שבמטבת. האיש ההוא היה מסלק את העורב, אך למחרת הוא היה שב. העורב היה עקשן, שום דבר לא הועיל. הוא הפך למטרד, והאדם החליט לעשות לכך סוף. בפעם הבאה שנכנס העורב לביתו, לכד אותו והרגו.

הוא חשב שנפטור מהמטרד, ולא ידע מה מצפה לו. זמן קצר לאחר כן החלה להקת עורבים לעוט עליו. לכל מקום שהלך, היתה להקת העורבים מלווה אותו ומשמיעה לעברו קולות מאימים. חייו הפכו לגיהנם.

הוא לא ידע איך להפטר מהסיוט הזה. בלית בררה החליט לעזוב את עירו למשך תקופה, מתוך תקווה שבינתיים העורבים ישכחו ממנו, ואז יוכל לשוב לעירו ולחזור לחיות חיים נורמליים. הוא עבר להתגורר בעיר אחרת. ביום הראשון הוא קם בבקר ויצא לרחוב, ואת מי הוא פוגש? את להקת העורבים. הם לא הניחו לו, אלא עשו את כל הדרך

למקומו החדש והמשיכו להציק לו ולהטרידו. זו התכונה של העורב. הוא אינו מותר ואינו סולח למי שפגע בו או באחד מחבריו העורבים. הוא נוקם ונוטר, בלי רחמים, בלי גבול. אלא שאם נתבונן בהתנהגותם של בני האדם, נראה שהם אינם שונים מן העורב. אם מישוהו פגע בכך וצער אותך, אתה לא שוכח לו את מעשהו עד יומו האחרון. אם כן מה ההבדל בינך לבין העורב? מותר האדם מן הבהמה. לאדם יש נשמה, יש לו דעת. **"הקב"ה מצפה מן האדם שידע להתעלות מעל היצרים השפלים שלו, לשלט ולכבש את המיזות הרעות שלו, לא לתת להן להשתלט עליו.**

גם אם ההוא פגע בכך - עליך לוותר לו. כלל ידוע הוא: מויתור לא מפסידים, רק מרויחים. אם תותר - הקב"ה יותר לך. "למי נושא עוון - למי שעובר על פשע". אם תותר - גם תקנה את לבו של האדם שפגע בכך. "כמים הפנים לפנים - כן לב האדם לאדם" (משלי כו, ט). לבו של האדם מרגיש, יש תשדורות שעוברות מלב אל לב, בלי מלים. וכשאתה מותר לו - אתה מהפך את לבו, ויחסו כלפיך ישתנה מקצה לקצה

(מתוך הספר 'משכני')

המשך מעמוד 18 | הגאון רבי יחיאל מאיר צוקר שליט"א

עם הרביעי הוא לא מכיר אף אחד בביהכ"נ, אבל ראה שם בפינה יהודי מעט מבוגר שהתפלל ברצינות ואמר לגבאי לכבד אותו, הלה התעניין מי הרוכש וניגש אליו לאחר התפילה.

מדוע קנית לי את העלייה, אתה מכיר אותי? לא ענה האברך והוא לא סיפר שכבר עלה שלישי, הוא אמר פשוט ראיתי יהודי מתפלל ברצינות אמרתי מגיע לו עליה!. ככה? דע לך שאני יהודי אמיד המון אנשים מכבדים אותי אבל בגלל הכסף שלי, פעם ראשונה שמכבדים אותי בגלל מה שאני, מה חסר לך, והלה אומר אני מסתדר ב"ה פונה לרבש"ע והוא שולח, כן בכל זאת איזה הוצאות יש לך כעת, ענה האברך אני ערב חתונת בתי... בא עמי לאכסניה, בא עמו והלה רשם לו צ'ק מאה אלף שקל! הוצאות החתונה!

רבי מייך הוציא מכך את גודל העניין של מי משכבד את התורה, לא נותן לתורה לעמוד בביון הקב"ה משלם לו בעשרת מונים, אבל לדידך, יש כאן יהודי מבוגר גביר, מקבל כבוד בלי סוף, אבל אומר את האמת, אף אחד לא באמת מעריך אותי, משהו גילה לו הערכה זה היה שווה לו מאה אלף שקל!

רבי יונתן אייבשיץ בספה"ק יערות דבש כותב, שבתקופתנו, החלק העיקרי של שנאת חינום זה לא רק ששונאים האחד את השני ומתנכלים לו בלי סיבה. אלא בעיקר חוסר התייחסות ואכפתיות מהזולת, ולפעמים השני זקוק למילת עידוד, ואני מתעלם, ולפעמים אני רואה שהשני הולך בדרך לא טובה וכ"א אומר מה אכפת לי מהשני, עלינו לדעת שזה חובה מדאורייתא של מצוות עשה של הוכח תוכיח. גם לפעמים קורה שהשני עומד להיזק בגופו וזה מ"ע של והשבות לו וגם של מ"ע של לא תעמוד על דם רעך. עיין חו"מ ס' תכ"ו, או שניזוק בממונו וזה מ"ע של השבת אבידה לעזור לו.

כמה מילה טובה אחת, או פעולה טובה אחת, יכולה להיות משמעותית ומשפיעה לנצח נצחים.

ושם הגישו לנו לחמניות ומרק ירקות חם [אני מאמין שביום רגיל אף ילד לא היה טועם מהמרק הזה] הרעב היה קשה ויחד אתו גם הקור, והלחמניות והמרק כל חם חיממו את הלבבות, קשה לתאר זאת, שנים אח"כ כשהילדים גדלו והעבירו חוויות של הנסיעה הם ציינו את הלחמניות והמרק...

כולנו מעריכים את המפעלים האלו מאוד, חסד יהודי אמיתי...

אבל חז"ל צועקים לעברנו:

"וְלִבְּךָ שְׂנֵיִם מִקֶּלֶב" (בראשית מט יב) דאמר רבי יוחנן **טוב המלביץ שיניים לחבירו יותר ממשקהו חלב** שנאמר ולבן שנים מחלב אל תקרי לבן שיניים אלא לבון שיניים" (כתובות קיא ע"ב)

אינך צריך להקים בית הכנסת אורחים במאות אלפי שקלים, תחייך, תן מילה טובה, תעודד, תפרגן זה הרבה יותר חשוב לבני אדם מארוחה חמה בחורף או חלב קר בקיץ!!!

מרוך הרב וולבה צצוק"ל מעיר את תשומת ליבנו, נתבונן מה קורה שנכנסת אמא עם תינוק קטן לבית, או אפילו מורה לכיתה, כולם מתנפלים על התינוק הזה ומתחילים ממש להשתטות סביבו, פוצי מוצי מוכנים לזחול סביבו כמו נחש בשביל דבר אחד - שהתינוק יחייך אליהם, מה מונח כאן?

אמר הרב וולבה אנשים משוועים לחיוך מהזולת, ואין מי שיתן להם הם מוכנים להשתטות ולהוציא חיוך מתינוק שאינו מבין מה הוא עושה, והחיוך אני סחטתי אותו, ובלבד שמישהו יחייך אלי!!!

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: אברך יקר התפלל בבוקר השכם ביום מימי חול המועד בביהכ"ל ברמת אלחנן, הגיע קריאת התורה והגבאי החל למכור את עליית שלישי עשרה שקלים אין קול ואין עונה, חושב האברך שס"ת יעמוד כך בביון והוא מעלה זאת לחמשה עשר שקלים וזוכה במצוה, וכך ברביעי אין קול ואין עונה הוא קונה גם את עליית רביעי, עולה האברך שלישי ומה יעשה

חצי שנה הכל דפק כמו שעון שוויצרי. בערב שבת אחד אנחנו מגיעים לשוק כהרגלנו, עוברים בין החנויות והדוכנים, מכריזים על השבת ההולכת וקרבה. מתקרבים לאזור מספרות, ו... לא מאמינים למראה עינינו: המספרה של מיודענו שוקקת חיים, כאילו אמצע היום

הגאון רבי ברוך רוזנבלום שליט"א עם הסיפור המיוחד שסיפר הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל

רבי שלום שבדרון זצ"ל עמד בליל שבת בבית הכנסת 'זיכרון משה', ודרש כהרגלו בפני הציבור. לפתע צעק ר' שלום: "יש כאן שני יהודים שגרמו לאדם אחד לחלל שבת ולגלח אנשים בתער, הכל בגלל ההתנהגות שלהם!"

הציבור היה המום. למי הוא מתכוון? ואז המשיך ר' שלום: אספר לכם מעשה שהיה:

במשך תקופה ארוכה, אני וחברי, רבי עזרא ברזל זצ"ל, היינו הולכים בכל יום שיש אחר הצהרים ל'מתנה יהודה'. היתה לנו חצוצרה שבה היינו תוקעים ומכריזים על כניסת השבת. זה היה לפני עידן צפירות האזעקה וצלילי המוזיקה החסידית המכריזים על כניסת השבת. היינו עוברים בין החנויות ומזריזים את בעלי החנויות לסגור את הדוכנים ואת החנויות.

בסוף השוק היו ארבע חנויות של ספרים. אנשים באו להסתפר ולהתגלח. שלושה מהספרים היו נענים לקריאה שלנו. רק היינו אומרים "שבת, שבת", ובתוך כמה דקות החנויות שלהם היו סגורות ונעולות על מנעול ובריה.

הספר הרביעי היה אגוז קשה. היינו קוראים בקול "שבת, שבת", והוא היה אומר לנו בנימה של לעג: "רבנים נכבדים, כבודכם במקומו מונח, אבל אצלי השבת נכנסת כשאני גומר לספר את כל האנשים שממתנינים בתור..."

אמרנו לו: "אדוני, לשבת יש זמן קבוע, היא אינה מתחשבת בכמות הלקוחות שלך ואינה תלויה בסיום העבודה שלך. זמן זה זמן, ושבת זו שבת. הקב"ה קבע את העיתים והזמנים, וזמנה של השבת נקבע מאז השבת הראשונה, זו שנבראה על ידי הבורא בבריאת העולם". אך הספר ההוא בשלו: "אין בעיה, אתם תעשו את העבודה שלכם, אני את העבודה שלי, הכל בסדר".

זה היה בנושא השבת. אבל היה עוד ענין: הספר הזה היה מגלח בתער. פעם אחר פעם ניסינו לדבר על ליבו, אמרנו לו שזה איסור מן התורה, אך הוא בשלו: "שמעת אתכם, אין בעיה, אתם תעשו את העבודה שלכם, אני את העבודה שלי, הכל בסדר".

ככה זה היה חוזר על עצמו מדי שבוע. באחד מימי שיש הגענו לשוק כהרגלנו. תקענו בחצוצרה, קראנו "שבת, שבת", עברנו בין החנויות והדוכנים, עד שהגענו לאזור המספרות. והנה אנחנו רואים שהחנות של אותו ספר סורר - סגורה.

התעניינו: מה קרה? הרי יום שיש היום, היום הפעיל ביותר בשבוע

אצל בעלי המספרות. סיפרו לנו: באחד מימי השבוע הבן אדם עבד כהרגלו בחנות. באמצע העבודה חש כאבים בחזה. הוא המשיך לעבוד כרגיל, וכעבור זמן התמוטט על רצפת החנות. הבחילו אותו לבית החולים "ביקור חולים". כעת הוא שוכב במחלקה הפנימית. החלטנו לבקר אותו בבית החולים. ביום ראשון הגענו לבית החולים "ביקור חולים" - לביקור חולים... עלינו למחלקה הפנימית, פגשנו את הבן אדם שוכב במיטתו, מוקף בצינורות.

הבן אדם התרגש מן המחווה של הרבנים. הוא ידע שיש בליבם עליו, על עזות המצח שלו כלפיהם ועל הזלזול המחפיר שלו בשבת המלכה ובאיסורי תורה. הוא התרגש מכך שהם לא שמרו לו טינה ובאו לבקר אותו. גם מצבו הרפואי הלא-מזהיר גרם לו להתרכן.

אמרתי לו: "בוא נעשה עסקה. אתה מצייד מבטיח שמהיום והלאה אתה סוגר את החנות שעה לפני שבת, כמו כן אתה מבטיח שיותר אינך משתמש בתער, ואנחנו מצידנו נברך אותך בברכת רפואה שלימה, שתוכל לחזור במהרה בכוחות איתנים למספרה שלך בשוק. עשינו עסקה?"

הוא הנהן בראשו. ברכנו אותו מעומק הלב ואני הוספתי ברכת כהן. הוא הושיט יד רפה, ולחצנו ידיים. עיסקה או לא עיסקה? חלפו שלושה שבועות והבן אדם חזר לאיתנו. שב לחנותו, עומד שעות ארוכות על רגליו, מספרים בידו, טרוד באומנותו.

הגיע יום שיש. כששמע מרחוק את קול תרועת החצוצרה, מיהר לסדר את סידוריו האחרונים, הפך את השלט מ'פתוח' ל'סגור', הגיך

איינס, צוויי, דריי...

מתחילה חזרת הש"ץ - הם קמים לקדושה, עומדים עשרים שניות, מתיישבים וממשיכים במלאכה, בקול רם. כאן כבר פקעה סבלנותי. פניתי אליהם ואמרתי: "תסלחו לי, אתם לא מותביישים? לא מצאתם מקום אחר לספור דולרים?" אחד מהם מסתכל עלי במבט של לעג. ואז הוא אומר לי: "כן, הכי טוב בבית הכנסת, תחת כנפי השכינה, זה המקום הכי מוגן..."

היה שם שלט, היה כתוב עליו באותיות של קדוש לבנה: "אין לדבר בשעת התפילה". מתחתיו היה כתוב "שולחן ערוך" וליד זה עוד כמה אותיות קטנות. אמרתי לו: "אתה לא רואה מה כתוב כאן? זו הלכה מהשולחן ערוך! איך אתה מעז?" והוא משיב לי: "עזוב אותי עכשיו, תן לעבוד".

אמרתי קדיש על ועזבתי את המקום. חזרתי הביתה. בדרך אמרתי לעצמי תראה מה הולך כאן; אני, יהודי פשוט, הקרבת את הפרנסה שלי בשביל ההלכה שמחייבת לשמור על השבת. אני סוגר את המספרה שלי במחנה יהודה בשעות הכי שוקקות, ומפסיד הרבה כסף. ואילו הם, שנראים יהודים מכובדים, עם זקן ופאות, 'מצפצפים' על ההלכה ובשביל כמה לירות הופכים את בית הכנסת לשוק. ואז אמרתי לעצמי: זהו זה, נגמרה העסקה עם הרבנים. אני חוזר לפתוח את המספרה ביום שישי ולא עוזב אותה עד שאחרון הלוקוחות גומר להסתפר. אלה עם הזקנים לימדו אותי שחבל על כל לירה... הערתי לאחד מהם שהם עוברים על ההלכה, ומה הוא אומר לי? תעזוב אותי, תן לי לעבוד. גם לכם - רבנים נכבדים - אני אומר עכשיו: תעזבו אותי, תנו לי לעבוד...

סוף דבר הכל נשמע ונראה

אומר ר' שלום שברדון: בשעה שאדם הולך לבית עולמו נפרטים כל מעשיו, הכל נפתח ונפרס לפניו. אומרים לו: "אדון ברקוביץ, אתה יודע, בתאריך זה וזה, שעה אחרי כניסת השבת, גילחת אנשים בתער". אני? גילחתי בתער? בשבת? מעולם לא גילחתי אנשים ביום חול, אז בשבת? הרי בשבת אני מהמקדמים לבוא לבית הכנסת. מעולם לא נגעתי בשערה מהזקן שלי, כל שערה שנשרה גנוזה בתוך דפי הש"ס הגדול שבסלון ביתי. על מה אתם מדברים? זה עולם האמת כאן? בטח טעיתם ביני לבין מישהו אחר, אולי מישהו בשם ברקוביץ. זה ברקוביץ אחר, לא אני. מצטער. מאד.

אומרים לו: אדוני, זה אתה, תחתום! והוא חותם. ואז אחרי שהוא חותם, מראים לו את עצמו בסרטון וידיאו: הנה הוא סופר דולרים בשטיבלאך של זיכרון משה".

אתה מכיר את האיש הזה?

כן, זה אני. אוי, אני מצטער, מאד מצטער. אבל לא נורא, תדעו לכם שכבר עשיתי תשובה. הרווחתי מהעסקה היא רווח הגון, מיד לאחר שגמרתי את העסקה תרמתי מאה דולר ל"זיכרון משה". כיפרתי על העוון הזה.

אבל זה לא מועיל! היה שם בן אדם אחד, יהודי פשוט שבא לבית הכנסת לומר קדיש על אבא שלו. אתה הפרעת לו להתפלל. הנה,

את הולך ונעל את החנות. מדי פעם עברו אנשים במקום, ביקשו להיכנס לחנות כדי להסתפר, אך להפתעתם מצאו את הדלת מוגפת. הם הרימו גבה, לא הבינו מה קורה כאן. הסבירו להם.

כשעברנו ליד החנות - מצאנו אותה נעולה. בעל הבית מזמן כבר איננו. כעת הוא עושה את דרכו להכנות אחרונות של השבת בביתו. ברוך השם, איזה קידוש ה'. כך צריך להתכונן לשבת קודש!

מספר ר' שלום: במשך חצי שנה, כל יום שישי היינו עוברים במקום. החנות סגורה. אמרנו: ריבוננו של עולם, לא נבראו רעמים אלא ליישר עקמומיותי שבלב. הכנסת לו 'זעץ' אחד בלב, הכל התיישר...

חצי שנה הכל דפק כמו שעון שוויצרי. בערב שבת אחד אנחנו מגיעים לשוק כהרגלנו, עוברים בין החנויות והדוכנים, מכריזים על השבת ההולכת וקרבה. מתקרבים לאזור מספרות, ו...לא מאמינים למראה עינינו: המספרה של מידוענו שוקקת חיים, כאילו אמצע היום. אנו מתקרבים בהססנות. נזהרים לבחור את מילותינו. אולי בכל זאת חלה איזו טעות מצערת.

בעל הבית הבין היטב את סימני התמיהה שעל פנינו. הוא קרא לנו לשלום, ואמר לנו: "רבנים נכבדים, תשמעו, הגעתי למסקנה: שבת, לא שבת, לא משנה לי. אני לא עוזב את המספרה עד שאגמור לספר את אחרון הלוקוחות!"

"מה קרה עכשיו?" תמהנו, "הרי עשינו עסקה. לחצנו ידיים. נתנו ברכה. היית חולה מוסכן, וברוך ה' שבת לאיתןך. הקב"ה לא החזיר אותך לחיים כדי שתפגע בו".

- למה? איך? מה קרה?

- אספר לכם מה קרה. והוא החל בסיפור:

ביום שלישי השבוע היתה לי אזכרה של אבי עליו השלום. תכננתי ללכת לבית הכנסת בצהריים, להתפלל מנחה ולומר קדיש. חיפשתי מנין, אמרו לי: לך ל"זיכרון משה", יש שם מניינים רבים, כל חמש דקות מנין.

הגעתי לשם עוד לפני הזמן. בשתיים עשרה כבר הייתי בבית הכנסת. אמרתי: "פתח אליהו", אמרתי קורבנות, קראתי משניות, אמרתי תהילים. לקראת שתיים עשרה וחצי אני שומע מישהו מכריז "מנחה, מנחה". נכנסתי אחריו לחדר. התחיל שם מנין.

"אשרי יושבי ביתך עוד יהלוק סלה", קדיש, תפילת שמונה עשרה. הכל בסדר גמור. ואז לפתע, אני רואה שני אנשים נכנסים לבית הכנסת. לא תגידו חילונים, פורקי עול. היה להם זקן גדול, פאות ארוכות... האחד נשא קופסא גדולה של נעלים. כולה היתה מלאה בדולרים ירוקים. השני גרר איתו שק מלא בלירות. הם התיישבו ליד אחד השולחנות והחלו להחליף ביניהם את הכסף - ההוא נותן לירות והשני בתמורה נותן דולרים. ממש כמו בכפרות - זה תמורת זה, זה חילוף זה, זה כופר זה... כל הזמן הם ספרו, באידיש...

הם הפריעו לי להתפלל. אני עושה להם "שששש...", ואז אחד מהם משיב לי "פששש...". הוא כעס עלי, הפרעתי לו...

במשך כל התפילה לא יכולתי להתרכז. בלבלי אותי לגמרי. פעם אחת אני מגיע לבית הכנסת, וגם אז אי אפשר להתפלל כמו בן אדם. גמרתי מוהר. אני מסתכל עליהם, הם שקועים באמצע הספירה -

כאשר עמדו להתחיל תפילת נעילה, הטרידה מחשבה את מנוחתו: "איך אני נותן לעצמי לעבור את יום כיפור מבלי לקבל איזו קבלה.. בהחלטה של רגע קיבל על עצמו במוצאי היום הקדוש להתיישב וללמוד שעה ברציפות"

הגאון רבי אליעזר טורק על "להתחזק מא' ועד ת" - שהשיב מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל

ניקרה במוחו מחשבה והטרידה את מנוחתו: "איך אני נותן לעצמי לעבור את יום כיפור מבלי לקבל איזו קבלה, תהיה מה שתהיה"... הזמן לחץ ושליח הציבור כבר התחיל לומר 'אשרי' בקול הומה ורוטט, כך שלא היה זמן רב מידי לחשוב מה ואיך, ובהחלטה של רגע קיבל על עצמו במוצאי היום הקדוש להתיישב וללמוד שעה ברציפות. ועם קבלה זו הוא ניגש לתפילת נעילה ברוממות רוח והרבה מרץ.

לאחר שהתסיימה תפילת מעריב, הוא יצא מבית המדרש, שמע הבדלה, והתיישב לשבור את הצום עם יתר חבריו בחדר האוכל. שם נודע לו כי הגיעו אתרוגים יפים אצל מוכר האתרוגים המיתולוגי שמתגורר בסמוך. הוא פנה לשם והתעכב שם שעה ארוכה במיון אתרוגים ובדיקתם, תוך שהוא שוכח לגמרי מהקבלה שקיבל על עצמו קודם תפילת נעילה.

רק בחצות לילה, כאשר נפל למיטתו תשוש ועייף, וכמעט בירך ברכת 'המפיל', לפתע נזכר בקבלה שקיבל על עצמו קודם נעילה, וחשכו עיניו. אך מיד החל לשכנע את עצמו שמחר ילמד שעתיים במקום היום שעה, ושתי מעלות יתווספו ללימוד, בכמות ובאיכות; הלימוד יהיה שעתיים ולא שעה, ברענונות ולא בעייפות.

אך מיד דחה את השכנוע, ואמר לעצמו כי ודאי הוא בא מעצת היצר לדחות את הלימוד לגמרי. מנמה חז"ל מזהירים במסכת אבות (ב, ד): "אל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה". הוא הכריח את עצמו לקום מהמיטה בגבורה, והתיישב ללמוד במשך שעה שלימה...

לאחר פטירת דודי זקני, עמוד ההוראה מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, סיפרתי לראש הישיבה הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל, שהיה חתן גיסו של הרב אלישיב, כי פעם ישבו בביתו כמה רבנים ודיברו עימו על כך שהתרבו הצרות ועל הצורך להתחזק. הרב אלישיב ישב עם הגמרא כדרכו ולמד כל זמן שלא נזקק לענות אלא כששאלו אותו במפורש. הלא ניצול הזמן שלו היה לשם דבר. אבל כששמע את הנידון שעלה בקרב הסובבים, הרים את עיניו מהגמרא ואמר משפט חריף וקצר: "צריך להתחזק מא' עד ת' - בכל התחומים"...

"אינני מבין את כוונתו של הרב אלישיב", אמרתי לרבי אריה. "אמנם נכון שאדם יכול להתחזק בתורה, בתפילה, במידות, בהכל - אבל כבר חז"ל אומרים 'תפסת מרובה לא תפסת'. למה הרב התכוין באומרו 'בכל התחומים'?"

שמע רבי אריה, ואמר לי בחיוכו הטוב: "אסביר לך. ההתחלה של התרוממות בעבודת השם, אכן מתחילה בצעד קטן. אבל הצעד הקטן הזה צריך להעשות עם רצון ותכנון שיהיו עוד ועוד צעדים, שהאדם ימשיך להתקדם ולהתרומם, עד שאכן יתחזק ויתעלה בכל התחומים... צריך תמיד להקפיד לא להשאר באותו המצב! תמיד לחשוב קדימה, לראות את היעד. נכון שהוא רחוק, אבל לפחות שנהיה בדרך!"...

ואוסיף מעשה מופלא ששמעתי מאחד מגדולי תלמידי החכמים בירושלים, שנקשר עם ענין הקבלות, וממנו נוכל ללמוד עד כמה גדול כוחה של קבלה קטנה לרומם את האדם ולשנותו לגמרי עם הוא מחזיק בה בכל עוז:

אותו תלמיד חכם סיפר לי, כי בבחרותו כאשר למד באחת הישיבות הגדולות החשובות בארץ, הקפיד בכל שנה לקבל על עצמו קבלה מסוימת לקראת יום הכיפורים. אולם לצערו אותן קבלות לא החזיקו אצלו זמן רב מידי, וכעבור תקופה קצרה, בחלוף הימים הנוראים גם הקבלות התרופפו יחד עימם לגמרי.

והנה שנה אחת כשהגיע יום הכיפורים חשב הוא לעצמו: אם בין כך הקבלות שלי לא מחזיקות מים, הרי שאין ענין לרמות כביכול את הקדוש ברוך הוא, והשנה יום כיפור יחלוף עליו מבלי שיקבל על עצמו קבלה ספציפית, אלא יתחזק באופן כללי בלימוד התורה וקיום המצוות. החלטה זו ליוותה את כוונתו בכל התפילות של היום הקדוש בכל פעם שביקש: "זכרנו לחיים... למענך אלוקים חיים". אך כאשר הסתיימה תפילת מנחה ועמדו להתחיל תפילת נעילה,

וגידופיו ולא להשיבו דבר, ולשמוח ביסורים, ועל ידם אעלה רופאה לנפשי ויזרח בחושך אורי, כמו שאמרו חז"ל הנעלבים ואינם עולבים וכו' עושים מאהבה ושמים ביסורים, עליהם הכתוב אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו".

זוהי עצה פשוטה להציע, שקשה לבצעה - אך שכרה כה עצום ורב, ש'שווה' להתאמץ ולזכות לה. כמה עגמות נפש יכולים אנו לחסוך אם נחליט להעביר על מידותינו ולמחול בלב שלם למי שפגע בנו, גם אם לפי שורת הדין איננו צריכים לעשות כן.

הדבר מועיל כי הוא גם מלמד זכות על האדם באחד מן העבודות הקשות שבמקדש - בין אדם לחברו. מרעיש הדבר: הלא כל מה שעסקנו בו בארוכה עד כה, עם כל הרעיונות היפים והחיזוקים הנפלאים, מאבד את כל ערכו בעבירה שבין אדם לחברו. הלא כבר חרצו חז"ל ואמרו בסוף מסכת יומא: **"עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכיפורים מכפר, עד שירצה את חברו!"**

בעניינים אלו לא יעזרו כל טעדי שבעולם, אם לא נפייס את מי שפגענו בו. ואם אנו עצמינו נמחל לאלו שציערו אותנו, בשכר זה ייתן הבורא יתברך בלב כל אדם שישלח לנו גם הוא, ולא נשאר חליה מלוכלכים בעברות אלו.

והאמת היא, שכדי להתחזק כראוי ב'בין אדם לחברו', צריך להוסיף ביתר שאת התחזקות בירת שמים וב'בין אדם למקום'. המשגיח דשיבת חרון, הגאון הצדיק רבי מאיר חדש זצ"ל, היה מספר שכאשר הגיע בחודש אלול לשיבה בסלבודקה, לא הורשה עדיין להשתתף בשיחותיו של 'הסבא' מרן הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל. היה זה חלק מדרכו החינוכית של הסבא - ציעירי הישיבה לא הורשו להיכנס לשיחות, כדי שיעריכו את המוסר ויקרוהו, ולא יחשבוהו למוכן מאליו.

אבל רבי מאיר היה 'מבקש' גדול, ובחשאי נכנס לפינה נסתרת בבית המדרש והאזין משם לשיחותיו של הסבא. בהגיע חג שמחת תורה, קרא לו הסבא ואמר לו: "הבחנתי בך שאתה מקשיב לשיחות שלי מפינת בית המדרש. אמור לי מה הבנת מן השיחות שמסרת ב' בחודש אלול, ואם ימצאו הדברים חן, הרי שארשה לך מעתה ואילך להכנס לשיחותיי".

"יסוד אחד הבנתי מהשיחות של הסבא", אמר רבי מאיר. "בשביל לקיים כראוי מצוות שבין אדם למקום, צריכים חיזוק של בין אדם למקום. אבל פי כמה וכמה צריכים חיזוק בבין אדם למקום - כדי לקיים מצוות שבין אדם לחברו!"... חייך הסבא, ולא הוסיף עוד מאומה...

סיים אותו תלמיד חכם את סיפורו המאלף: "מאותה שעה הרגשתי כי קיבלתי משמים מן תשוקה מיוחדת ללמוד, ואותה תשוקה מלווה אותי עד היום... את הלימוד שלי במשך עשרות השנים האחרונות אני יכול לזקוף לזכותה של אותה שעה בודדת שהצלחתי להתגבר על הקושי הגדול שחשתי אז ולמדתי בה ברצף..."

ניתן ללמוד הרבה מוסר השכל ממעשה נפלא זה!

עצה לזכות לכפרת עוונות

בסיום מאמרינו על עבודת התשובה והתקווה למחילת עוונות, אי אפשר שלא להזכיר את העצה הקדמונית השווה לכל נפש כדי לזכות לכפרה ביום הקדוש:

בעל ה'חרדים' כותב השוואה מעניינת בין הצורך להשגת מיני ריפוי עבור הגוף הגשמי, לעבודת הריפוי הרוחנית עליה עמלים אנחנו. כשם שטבע הבורא יתברך בטבע מיני רפואות הגוף, ולפעמים על ידי נטילת תרופה פשוטה יכול אדם להירפא ממחלה קשה - כך גם במחלות הרוחניות, הקדוש ברוך הוא שהוא 'בורא רפואות', נתן לנו פעולות קלות שאפשר על ידן להרפא מחולי הנפש ולהינצל ביום הדין.

וזה לשונו: "יש לנו לבקש רפואות בדמים קלים, אחר שנמשלו חולי הנפש לחולי הגוף, ולפעמים רפואה שיעשה הרופא חכם במאה כסף הוצאה, מכמה מיני רפואות יקרות הערך, ולפעמים ימצאו מיני רפואה בכסף אחד או חצי כסף של מיני עשבים מרפאים בדרך סגולה..."

הוא מספר שם סיפור ששמע בתקופתו - לפני כארבע מאות שנה - אודות דוכס אחד שנעקץ משועל והגיע עד שערי מוות, וכל גדולי הרופאים והמומחים אמרו נואש, עד שערבי אחד מתושבי האזור ריפאהו באמצעות כמה עשבים פשוטים שהיו נפוצים לכל וניתנים לקנייה בכל שוק.

"על דרך זה", ממשיך בעל החרדים, "יש לנו לבקש בשדה אשר ברכו השם - הוא הגמרא - מיני סגולות ורפואות קלות ורפואות חולי הנפש, לחלושים שאין בהם כח לסבול הרפואות הקשות - תעניות וסיגופים..."

וכאן הוא מונה כמה עצות - "סגולות" כלשונו - להירפא ולהינצל בדין, וברצוני להתמקד כעת בעצה השלישית: "הסגולה השלישית היא, אמרו חז"ל, כל המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו, שנאמר נושא עוון ועובר על פשע - למי נושא עוון? למי שעובר על פשע. לכן יוכיח האדם את נפשו ויאמר לעצמו: 'למה אסבול יסורים בעולם הזה ובגיהנום על עוונות, הלא טוב לי לסבול חרפת אנוש

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לע"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
גלב"ע ר"ח אב תשע"ו

ניגשתי למשגיח, רבי דב יפה זצ"ל, ואמרתי ששווה היה ללמוד את כל הספר כדי לדלות ממנו פנינה אחת נפלאה. עצר אותי ר' דב ואמר, "אל תאמר לי, אני אומר לך אודות איזו פנינה אתה מדבר. מאיזה משפט התפעלת". והוא אמר את הדברים הבאים...

רב העיר כרמיאל הגאון הרב אברהם צבי מרגלית שליט"א
על "היוצר יחד ליבם המבין אל כל מעשיהם"

אחד מספרי היסוד בעולם המחשבה של עולם הישיבות הינו ספרו של רבי חיים מוולוז'ין, 'נפש החיים'.

זהו ספר שאינו קל להבנה. אבל, מי שחשקה נפשו למצוא דרך סלולה וברורה בשאלות המהותיות של תכלית האדם, מה מעשהו בעולם הזה, מהו כח התורה, התפילה, כח כל מעשה יהודי עושה, ראוי שילמד בספר זה.

כאמור, זהו ספר קשה, אבל כדאי להשקיע מאמץ וללמודו [יש היום ספרים רבים שנכתבו לבאר אותו וכן מאות שיעורים בשמע] כי הוא מעין משנה ברורה בענייני מחשבה יהודית.

נעסוק באחת הנקודות שר' חיים מדבר עליהן, נאיר את הנושא באור פרקטי ומעשי.

הפסוק אומר: "היוצר יחד ליבם המבין אל כל מעשיהם" [תהלים לג, טו]. הקב"ה יודע כל מעשיו של האדם, לא נתן להסתיר דבר. "אם יסתיר איש במסתרים ואני לא אראנו נאום ה'" [ירמיה כג, כד].

שואל ה'נפש החיים', מה הכוונה "אל כל מעשיהם"? לכאורה די היה לכתוב המבין מעשיהם!"

אומר ר' חיים יסוד חשוב, יסוד שכתוב כבר בספרי קדמונים. יהודי צריך לדעת שכל דבר שהוא עושה, הן במעשה, הן בדיבור והן במחשבה. כל פעולה ולו הקטנה ביותר, יש לה השלכות והשפעות על אינסוף עולמות.

לעתים אומר האדם, מי אני ומה אני. מה כבר משנה אם עשיתי מצווה או לא, אם עברתי עבירה או לאו. זו מחשבה מוטעית מיסודה. פעולותיו של היהודי. לטוב ולמוטב, אינן נשארות במקום בו הוא מצוי בעולם הזה, כל פעולה בוקעת רקיעים, מטפסת ממקום למקום, ובכל מקום מטביעה חותמה. אם מדובר בדבר חיובי. הרי שהוא מטביע בכל מקום חותם של קדושה וטהרה. ואם חלילה דבר שלילי, הרי שהוא מטביע חותם של טומאה, הפך הקדושה. מעשה זה פוגם לא רק בעולם הזה, ולא רק בעושה המעשה. הפגם הוא באין ספור עולמות.

המשפט המיוחד שבספר 'נפש החיים'

זו נקודה בסיסית עד מאוד.

פעם היה בכרמיאל כולל בשם 'הוראה והנהגה'. בכלל היו לומדים, בין היתר. גם ספרי מחשבה, שעה כל יום. בסוף החודש האברכים

נבחנו על כל הנלמד. במסגרת זו למדנו כמה ספרי מוסר ומחשבה חשובים, ביניהם גם 'נפש החיים'.

כאשר סיימנו את הספר ניגשתי למשגיח, רבי דב יפה זצ"ל, ואמרתי ששווה היה ללמוד את כל הספר כדי לדלות ממנו פנינה אחת נפלאה.

עצר אותי ר' דב ואמר, "אל תאמר לי, אני אומר לך אודות איזו פנינה אתה מדבר. מאיזה משפט התפעלת". והוא אמר את הדברים הבאים:

נפש החיים אומר שהנוק שהזיקו טיטוס ונבוכדנצר לעם ישראל, קטן בהרבה מהנוק שגורם יהודי שעובר עברה. ומדוע? - הם פגעו רק בעולם התחתון, אמנם פגיעה נוראה - הרסו את בית המקדש. אבל עדין, זהו נזק בעולם הזה. אין לו השפעה על עולמות עליונים. לעומת זאת. כאשר יהודי עובר על ציווי ה', ההשפעה של המעשה הינה הרסנית ללא שיעור, משום שהיא פוגעת בעולמות הרוחניים, העליונים.

המשגיח צדק כמובן. לדברים אלו התכוונתי.

לא רוצים להיות טיטוס ונבוכדנצר

מי מאיתנו רוצה לשאת את התואר 'טיטוס', או 'נבוכדנצר'? ודאי

שאף אחד מאיתנו. אם מישוהו יכנה אותנו בשמות אלו, אין ספק שהדבר יפגע בנו, אבל למען האמת, מי שחוטא, פוגם הרבה יותר מהם: הדבר מזעזע ומצמרר.

קשה לומר, קשה לשמע, אבל זו העובדה. זו האמת.

זהו "היוצר יחד ליבם המבין אל כל מעשיהם". הקב"ה דן את האדם לא רק על המעשים, אלא אל כל מעשיהם". על כל ההשלכות. לטוב ולמוטב.

אנחנו, בשר ודם, יכולים לשפוט מעשים רק על פי מראה עינינו. אדם ניפץ זכוכית, אפשר להעריך את עלות תיקון הנזק, ובכך מסתכם הענין. לעמת זאת, כאשר פוגמים בדבר שמימי, אין אנו יודעים להיכן הנזקים מתפשטים ומגיעים.

אדם דיבר באמצע התפלה. לכאורה, סך הכל כמה מילים. מה עושים מזה ענין. זה לא נכון כמוכן.

היתכן?

אתה מדבר עם מלך מלכי המלכים, ותוך כדי - מחליף מילים עם חברך בדברים של מה בכך?

אבל, הרבה יותר מזה. "המבין אל כל מעשיהם". אותן כמה מילים משפיעות השפעות נצחיות באינסוף עולמות עליונים.

אדם אינו נידון רק על המעשה שאנו רואים, אלא ובעיקר, על התוצאות שאין אנו מסוגלים להבין. אין בידינו אמת מידה למדוד כיצד יתייחסו לאדם אחרי מאה ועשרים שנותיו.

יליד משבט אפריקאי, התגורר כל ימי בכפר עלוב שכל יושביו פראים

לעיתים אין אנו מבינים את העוצמה שיש בנו. נוח לנו לומר, מי אני ומה אני. למי אכפת מה אני עושה.

זה כמוכן אינו נכון. בכל אחד מאיתנו יש חלק אלוך ממעל, דרגה עצומה.

והתרוצים "לא ידעתי", "לא חשבתי", "לא העליתי על דעתי" - לא יתקבלו.

רבי אלחנן וסרמן הי"ד היה אומר, יליד משבט אפריקאי, התגורר כל ימיו בכפר עלוב שכל יושביו פראים, בורים ועמי הארצות, חיים כמו לפני אלפי שנים.

כאשר יבוא אותו אדם לעולם העליון לאחר מאה ועשרים שנה וישאלוהו האם האמין בקב"ה, יאמר, "מה זה הקב"ה? על מה אתם מדברים?...?"

אומר ר' אלחנן, בורותו לא תפטור אותו מן הדין. כל אדם, יהיה מי שיהיה, צריך לשאול את עצמו "מי ברא אלה". כל אחד יתבע על חוסר אמונה בבורא יתברך.

ר' חיים בא ללמדנו עד כמה אנו גדולים. "היוצר יחד ליבם המבין אל כל מעשיהם. רק הקב"ה יודע לאן מגיעות ההשלכות של מעשינו.

מבחינתנו, כאשר אנו עוברים עברה, פגמנו בנשמתנו, עברה מטמטמת ואוטמת ליבו של האדם. אמת, אבל זהו החלק הקטן.

החלק המשמעותי יותר הוא שבוה אתה גרוע יותר מטיטוס ונבוכדנצר.

אם נצליח להפנים את ההבנה שלכל פעלה ישנה השפעה אדירה, לא נשמע יותר את המשג' משהו קטן'. אין דבר כזה. הכל ענק, הכל עצום.

ישנה אמרה של הסבא מקלם, בכמה גירסאות. מכל מקום אמר משהו מעין זה: כדאי היה לאדם לרדת לעולם הזה ולעבור את כל תלאותיו, הכל כדי לומר פעם אחת "ברוך הוא וברוך שמו".

כמה "ברוך הוא" יש לכל אחד מאתנו. כמה מצוות של שמירת שבת, תפלין. כבוד אב ואם, שעות של למוד תורה. אך גם אם לא היו לנו כל אלה חלילה, כדאי היה להסתובב בעולם הזה שבעים ושמונים שנה ולו רק כדי לומר פעם אחת "ברוך הוא וברוך שמו", שכן אמירה זו פועלת בכל העולמות.

לפני כמה שנים יצא לאור סידור עם הערות של **רבי יחזקאל לוינשטיין** זצ"ל. מומלץ מאד לעיין בו.

בסידור מופיעה תוספת על האימרה של הסבא. לא רק שכדאי לעבור את תלאות עולם הזה, **כדאי גם לסבול אף יסורי גיהנום**, והכל על מנת לזכות לומר פעם אחת "ברוך הוא וברוך שמו". עד כדי כך!

אם כך "ברוך הוא וברוך שמו", עד כמה גדולה מעלת עניית אמן! ישנם כאלו שמשוחחים בעת ברכת כהנים. הם בשלהם ואנחנו בשלנו, רחמנא ליצלן. הלא זו זכות כה גדולה, להתברך, לענות כמה פעמים אמן: בושח תכסה את פנינו. הנהוגים כך צריכים להסתתר תחת טלית במקום הכהנים...

זהו שאומר ר' חיים. "היוצר יחד ליבם המבין אל כל מעשיהם". אנו צריכים לשאוף ולחתור לשלמות, שכן שלמות המעשים כאן הנה שלמות בכל העולמות.

חללית הנוסקת אל על מורכבת ממאות פריטים

יודעים אנו שחללית הנוסקת אל על מורכבת ממאות פריטים, הכל צריך להיות מדוקדק עד הקצה האחרון. חוסר באחד מהפריטים יכול לסכן את החללית ויזביה.

וכבר היו דברים מעולם. למועבורות החלל ישנה מעטפת העשויה מאלפי אריחי קרמיקה. הם מגינים עליה מחמת החיכוך העצום שמתרחש כאשר רכב החלל נכנס לאטמוספירה.

כידוע, המעברת צ'לנג'ר התפוצצה בכניסתה לאטמוספירה, וזאת מחמת אריח אחד שנשר ממנה. ההגנה נפגמה, וגוף המעבורת לא יכול היה לעמוד בעוצמת החיכוך.

הכל היה משלם, אבל פרט קטן אחד היה חסר... כך, לפחות, צריך להיות גם ברוחניות, עלינו לשאוף לשלמות, הן בלמוד התורה והן בקיום מצוות. לא להסתפק בחלקיות, בבינוניות, ב'בערך'.

אך יותר מזה, בקיום תורה ומצוות אין לנו כל מושג עד כמה הדברים מורכבים. אין לנו שמץ של מידע כיצד הנחת תפלין משפיעה על כל העולמות. איזה מסלול המצוה עוברת עד הגעתה ליעדה. לפיכך הדקדוק וההקפדה חשובים כל כך.

אני זוכה ללמוד מדי יום בבית כנסת חשוב ומרכזי בירושלים בחברותא יחד עם אבי מורי הרה"ג ראש הכולל שליט"א. במבואת בית הכנסת פגשתי קבוצת לומדים מחשובי בית המדרש שעמדו בתור כדי להירשם לתוכנית. כמה נפלא היה לראות את השיח ביניהם ולהבין את כל ההבדלים בין ארבעת המסלולים של תוכנית ה'עמוד היומי'

הרב חיים שיינברגר מנהל מוקד 'דרשו' ורכז המשרד של תוכנית ה'עמוד היומי'. על ההתרגשות הגדולה בעבודת הקודש בדרך להצלחה הגדולה של תוכנית ה'עמוד היומי'

רוצים להיווכח בצימאון האדיר של עם ישראל לתורה הקדושה? רוצים להתבשם ולו במועט מהאהבה הבלתי פוסקת של העם הנבחר למשאת נפשו? ברוכים הבאים למשרדי דרשו. כאן תוכלו להיווכח בכמיהה העזה של מאות אלפי בני ישראל לתורה הקדושה. כאן תזכו כל רגע לחוש מקרוב את ה'דופק' של עולם התורה, את האהבה הפועמת ללא הפסקה.

יפה שעה אחת במשרדי 'דרשו' כדי ללמוד זכות על עם ישראל, בכל יום בשנה, וכמובן לקראת היום הקדוש שבפתח.

צוות דרשו יודע להעריך את הזכות שנפלה בחלקו להיות כלי שרת ולשמש בקודש אצל עשרות אלפי הלומדים משתתפי התוכניות השונות. להיות חלק מהמערך האדיר זוהי זכות של ממש, בכך הם גם זוכים ללוות מקרוב ולראות את הצמיחה האדירה בכל שלב, הגידול המבורך בקרב לומדי התורה הקדושה אשר נתן ה' חכמה בליבם לרכוש קנייני נצח בידענות מקיפות במרחבי התורה ומקצועות ההלכה.

קירות המשרדים כאן כבר ראו הכול. הסיפורים המרגשים שוברים כאן שיאים כל יום מחדש. אל המקום הזה מגיעות מדי יום מאות פניות מקהל רבבות הנבחנים מכל רחבי תבל, כל פנייה היא סיפור, כל בקשה היא אגדה של אהבת התורה בלתי מסויגת. הצוות רגיל לקבל שיחות מרגשות מנבחנים שלא מתפשרים ולא מוותרים על השתתפות במבחנים החודשיים גם במצבים בלתי אפשריים. גם בעתות שמחה או להיפך ר"ל. רבים רבים מהם לא מעגלים פניות ולא חושבים להגע לוותר על המסגרת. פניות רבות מתקבלות כאן, מחתנים באמצע ימי השבע ברכות שמבקשים לברר על מקום מבחן הקרוב לביתם החדש, או לחילופין ממחותנים שלא קובעים יום לחתונת צאצאיהם לפני שמוודאים שימי השמחה לא יתנגשו בימי המבחנים -

אהבת התורה זורמת כאן בקווי הטלפון. כל שיחה של נבחן היא מערכה של קידוש ה'. מבוקר עד לילה הצוות עסוק בפניות שמתקבלות מקהל הנבחנים. ניתן לשער שכל הפניות עוסקות בברור מלגות והפקדות וכו', אבל לא. ברור שגם פניות כאלו מתקבלות והן מטופלות ביעילות ובמהירות כמיטב המסורת, אבל

החלק העיקרי של הפניות וה'סאב-טקסט' של כולן מספרים על כמיהה, ביקוש, וצימאון לתורה הקדושה.

שעה אחת במשרדי 'דרשו' מפגישה אותך עם הרצון האמיתי של מאות אלפי בני ישראל, ללמוד, לדעת, ולהתעלות. הלב ממש נרגש לפגוש את הבקשות רבות שמגיעות לכאן מדי יום, לייסוד שיעורים נוספים בגמרא ובהלכה, לפתיחת מקומות מבחן חדשים במקומות נידחים ברחבי הארץ שגם בהם החל לזרוח אור התורה ורבים מבקשים להצטרף. כמה מרגש לקבל פניות מנשות האברכים שחסות על זמנן היקר של בעליהן העוסקים בתורה מבוקר עד לילה ומבקשות להתעדכן בעבורם במועד וחומר המבחן הבא. כמה נפלא לקבל שיחה מאמא שלבקשת בנה הלומד בישיבה מתקשרת לרשום את הפרטים האישיים של בנה לקבלת קוד דרשו. ריבונן של עולם, אלו הם בניך!

קחו למשל את הפנייה שהתקבלה מקודם. התקשר יהודי מבוגר מאוד, בשנות ה-80 המאוחרות. הוא סיפר שבין מבחן המסכם בגמרא שהתקיים לאחרונה נערך פדיון הבן לבן נינו (!) ולכן לא היה בידו להשתתף במבחן כרגיל. הוא התקשר למשרד וביקש להשלים

את המבחן. בבדיקה קלה בתוכנה הבחנתי שהנבחן לא דילג ולו על מבחן אחד מאז תחילת המחזור הקודם (!) בדף היומי. הנבחן הזה הצטרף ל'דרשו' בגיל 80 ומאז זה כבר כעשר שנים שלא מדלג על שום מבחן. 'דרשו' זורם בדם של מבוגרים וצעירים כאחד..

שיחות כאלו, לצד רבות אחרות, מלמדות על כלל ישראל, העם הנבחר, על הכבוד העצום ועל האהבה הרבה שהוא רוחש לתורה הקדושה. אשרינו שזכינו.

שנת תשפ"ג נחרטה בהיסטוריה של מפעל 'דרשו' כשנת המהפכה הגדולה בלימוד ש"ס תלמוד ירושלמי. בתחילת שנה זו הוכרזו זכור על תוכנית 'קנין ירושלמי'. מי מילל ומי פילל להצלחה אדירה שכוז. מי העלה על קצה דעתו את המהפך הענקי שהתחולל נגד עינינו. אלפי לומדים הצטרפו לתוכנית ונבחנים מאז מדי חודש בקביעות על שלושים דפי ירושלמי.

ואם חשבנו שזה השיא, מתברר שהוא עדיין לפנינו. בשבועות האחרונים פורסם על התוכנית החדשה 'העמוד היומי' - עמוד גמרא ליום בכל ימות השנה. כבר עכשיו נראה שעידן חדש מתחיל בעולם התורה בארץ ובכל העולם. מכל מקומות התורה בארץ הקודש ומכל קצווי תבל זורמות אלינו בקשות לרישום. אברכים ובעלי בתים, זקנים עם נערים, רואים בתוכנית הזו הזדמנות פז להימנות בלגיטו של מלך בלימוד עקבי ורכישת ידע בכל הש"ס.

מרגע שתוכנית זו הפציעה לעולם, היא צוברת תאוצה בסדר גודל בלתי נתפס. תחילת זמן חורף תשפ"ד תהיה בעז"ה תקופה היסטורית שתשנה את פני עולם התורה בעז"ה. אני זוכה ללמוד מדי יום בבית כנסת חשוב ומרכזי בירושלים בחברותא יחד עם אבי מורי הרה"ג ראש הכולל שליט"א. במבואת בית הכנסת פגשתי קבוצת לומדים מחשובי בית המדרש שעמדו בתור לעמדת 'נדרים פלוס' כדי להירשם לתוכנית. כמה נפלא היה לראות את הפולמוס הערני ביניהם, את השיח ביניהם שידע להסביר היטב את כל ההבדלים בין ארבעת המסלולים. בני התורה התחברו לתוכנית החשובה הזו שכבר עכשיו בדרך לכבוש את עולם התורה.

לעם ישראל יש בהחלט עם מה לגשת לימי הדין הבאים עלינו לטובה, ובזכות התורה ולומדיה יינצל העולם.

בצאתה של שנה מבורכת, מרובת עשייה מוצלחת בסייעתא דשמיא, ובפתחה של שנה חדשה שבאה עלינו לטובה, לא נותר אלא להודות על העבר ולבקש על העתיד -

ריבוננו של עולם, אבא טוב ומיטיב, נותן התורה הקדושה. תעלה לפניך שנת תשפ"ג בה התקדש שמך הגדול, שנה שהתרבו חיילים לתורתך הקדושה, שנה שהביקוש העצום ללמוד ולהבין את דרכי ההלכה המשיך לפרוץ כל שיא וגבול - -

תעלה לפניך שנת תשפ"ג, אותה קידשו אלפי בניך בלימוד והעמקה בש"ס תלמוד ירושלמי, שנה בה בחרו אלפי תלמידי חכמים להוסיף עוד על הקודש ולהרבות בעמל התורה בתוכנית 'חבורת ש"ס', שנה בה התרבו חיילים לתורה בפתירת המחזור החדש של 'קנין הלכה'. תעלה לפניך אהבת התורה של בניך אהוביך אשר גם בעיתים של קושי ודחק מתדבקים באמת הנצחית ללא שיור. תעלה לפניך תשוקתם של בחורי הישיבות הקדושות אשר שוקדים על דלתי התורה בעצה ובתבונה של 'מוקד גישמאק', להתקדש בקדושה העליונה שהיא למעלה מכל העולמות - -

תעלה לפניך שנת תשפ"ג אשר זה עתה בחתימתה בחרו אלפי לומדים ותלמידי חכמים לקבל את התורה באהבה, הכריזו 'נעשה ונשמע' וקיבלו על עצמם להשתתף בתוכנית הלימוד החדשה 'עמוד היומי' לידיעת הש"ס בעיון ובהעמקה - -

- - והשפע על כולנו שנת תשפ"ד טובה ומבורכת, שנה מוצלחת, מלאה וגדושה בעסק התורה והצלחה בעבודתך. יהי רצון שנוכה להמשיך ולהזרים סיפוק רוחני אדיר ללומדי התורה, להאיר את ליבם ונפשם באור התורה הקדושה, להוסיף עוד ועוד על הקודש, ולהגדיל את שמך בעולמך.

השפע בבקשה שנה טובה ומתוקה על בניך, עוסקי התורה, משתתפי תכניות 'דרשו', אשר מקדשים את חייהם בעסק התורה, השפע עליהם ועל משפחתם בריאות ונחת עושר וכבוד וכל מילי דמיטב, ישוב הדעת להמשיך להתעלות בעמל התורה וידיעתה.

יהי רצון שתשרה שכינה הנהגת הארגון היקר אשר יומם ולילה פועלת גדולות ונצורות להגדיל את תורתך ולקדש את שמך יתברך, לאנשי הצוות ולמאות הפעילים אשר כל אחד מהם ממלא את חלקו בכל לב ובמסירות ללא שיעור, הכל בעבורך ולמען תורתך.

תן לכולנו ולכל ישראל, כוח, הצלחה, נחת, בריאות, כתיבה וחתימה טובה - -

עורך אחראי: הרב משה הרמן • גרפיקה: הרב צבי לוצקין • צילום: פוטו ציון, פלאש 90, שאטרסטוק
כותבים: הרב יהושע לייבוון • leib1964@gmail.com • הרב ישראל ליוש • israel.layosh@gmail.com
הרב אליעזר יוטקובסקי • a6150805@gmail.com • הרב אברהם פוקס • sefer012@gmail.com
הרב ישראל היימן • i0548467550@gmail.com

כתובת מייל לתגובות: info@dirshu.co.il • טלפון: 02-5609000 • הדפסה: חסר ואמונה
לקבלת העלון במייל: dirshu@dirshu.co.il

הכיפורים הוא היה אומר באימה וביראה את הוידי ומפרט את סוגי חטאיו. אחד מהם הוא: "על חטא שחטאנו לפניך ביודעים ובלא יודעים".

האם הוא ידע מה מסתתר מאחורי המילים האלו? האם ידע שבעצם הוא התכוון למעשה הזה שסיפר ר' שלום? הוא אמר את הוידי של "בלא יודעים" - בלא יודעים... בלי שידע מה מונח כאן. אמר - ולא ידע מה אמר.

זה שהוא התעסק בעסקי חלפנות, וספר דולרים בתוך בית הכנסת - זה ה"ביודעים", אבל המעשה שיצא מזה - זה ה"בלא יודעים".

לעסקי החלפנות שלו בתוך מקדש מעט - הוא היה מודע, אבל להשלכות של מעשהו הוא אפילו לא היה מודע. הוא לא העלה בדעתו שמיחסיס לו חילול שבת וגילוח בתער! הוא הרי עצמו נזהר בכבוד השבת והקפיד על שמירת השבת, וכמו כן, נזהר שלא לגעת בזקנו, אך כשבא לפני בית דין של מעלה דנו אותו על חילול שבת ועל גילוח בתער!

עם התבונה הזאת אנו נכנסים ליום הכיפורים. עלינו להכיר את החשיבות ואת הערך שיש לכל מעשה שלנו. עלינו לדעת שאנו פועלים לא רק לעצמנו, אלא גם משפיעים על הזולת, לטוב ולמוטב. זו אחריות עצומה הרובצת עלינו כל השנה. ובעמדתנו ביום הכיפורים, אנו צריכים להתודות על כלל מעשינו - הן הגלויים ויודעים לנו ואת שאינם ידועים, ולהתפלל לפניו שיקבל את תשובתנו ויטהר ליבנו לעבדו באמת.

(מתוך ספר "דורש טוב" / יום הכיפורים)

תראה בסרט: הוא עושה לך "שששש..." ואתה מחזיר לו "פפפפפ..."... אז תחייבו אותי על כך שעשיתי לו "פפפפפ...", מה זה קשור לתער? בוא, תראה את המשך ותבין. ביום שישי שלאחר מכן, האיש הוא בא למספרה שלו במחנה יהודה. הנה, תראה בסרט. אתה רואה? הנה ר' שלום שבדרון ור' עזרא ברזל באים לחנות שלו ואומרים לו: "מה אתך? למה פתחת את החנות?" ומה הוא עונה להם? הנה, בוא תשמע, אדון ברקוביץ. הוא מספר להם את כל הסיפור על "זיכרון משה", ועל שני היהודים עם הפאות והזקנים שעסקו בחלפנות בתוך בית הכנסת...

הנה, תראה: הוא מעיר לך שזה נגד ההלכה בשולחן ערוך, ואתה אומר לו: "תעזוב אותי, תן לעבוד". הוא למד ממך. בוא תשמע מה הוא אמר לרבנים שבאו אליו למספרה שלו לפני שבת: "תעזבו אותי, תנו לעבוד". אין מה לומר, אתה רב'ה מצוין, יש לך תלמיד מובהק.

אתה יודע מה הוא עשה שם במחנה יהודה? הוא חלל שבת, גלח אנשים בתער. אבל המעשים הללו שייכים לך! הנה, זו החתימה שלך. אתה עשית את זה!

והאדם הזה, האומלל והמסכן, מודה ואומר: ריבונו של עולם, אתה צודק. ק-ל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא".

ביודעים - ובלא יודעים

האדם הזה מצדיק עליו את הדין וחזותו ומאשר שכל המעשים המיוחסים לו - אמת ויציב. אך בעודו בחיים חיותו, מדי שנה ביום

ומאיך, תמיד יש דרך תיקון

אבל, בנשימה אחת חייבים לומר גם את ה'מאיך'. לאנשים רבים יש חרדת הדין. האדם חושש שלא עשה די בענייני תורה ומצוות. ומתוך כך מגיע לדיכאון וליאוש. אני לא יוצלח, כאן חטאתי, כאן עויתי, כאן פשעתי.

היצר הרע מנצל את המצב ואומר לאותו יהודי: נכון, אתה צודק. מצבך הרוחני כה עגום, כה נורא, עד שאין לך דרך חזרה. אם כן, מה לך לנסות להתקרב לבורא יתברך? ממילא לא יעזור. לפחות תהנה מהעולם הזה, "אכול ושתו כי מחר נמות".

פעם אמר לי ילד שהוא רוצה לחיות רק שבעים שנה

אנו מאמינים לדברי חז"ל, יש בנו אמונת חכמים. "ויאמינו בה" ובמשה עבדו" [שמות יא, לד].

אבל, יש הנוטים להאמין רק לדברים הקשים, לעונשים שיבואו על החוטאים. לעומק ולדקדוק הדין, לחומרת העברות וכו'. לעומת זאת, למאמרי חז"ל המעניקים תקווה לאדם, כאן הספק מכרסם בליבם, שמא הדברים אינם כפשוטם.

הגמרא [שבת קיט, ב] אומרת: "אמר רבי יהושע בן לוי: כל העונה אמן יהא שמיה רבא מבורך בכל כחו - קורעין לו גזר דינו". גרסת הרי"ף: "גזר דינו של שבעים שנה". וכך מצאנו מפרש בזהר הקדוש,

קוראים לו גזר דין של שבעים שנה. אדם עשה עבירות שבעים שנה, אמר אמן יהא שמיה רבה בכל כחו - וזהו. הכל נמחק כלא היה. מפליא, אבל כך חז"ל אומרים, והלא אנו מאמינים בני מאמינים!

פעם אמר לי ילד שהוא רוצה לחיות רק שבעים שנה.

שאלתי, "ומדוע?" השיב במתיקות: "אני יודע איך אפשר לסדר מחילה על עבירות של שבעים שנה. על ידי אמירת אמן יהא שמיה רבה בכונה. יותר מזה, ישארו עברות חלילה..."

אמרתי לו שהוא יכול לרצות לחיות לפחות שמונים ושלוש שנים, שכן עד גיל שלוש עשרה העברות אינן נחשבות כלל.

אליבא באמת, בפשטות אין הכוונה דוקא לשבעים שנה. כך כתב מעדני יום טוב [ברכות ג]: "ולי נראה דפרוש של שבעים שנה הינו -

כל ימי האדם אשר הוא חי. כמו שנאמר "ימי שנותינו בהם שבעים שנה" [תהלים צ, י]. וקאמר שכל גזרות דינו של כל ימי חייו, כלם בטלים וקרועים ממנו". כך כתבו גם מפרשים נוספים.

נזכיר שרש"י מפרש באופן שונה מעט: "של שבעים שנה - כלומר, אפילו נגזר עליו מנעוריו". דהיינו, אפילו גזר דין שנגזר על האדם לפני שבעים שנה, נקרע.

צריך להאמין שניתן לתקן בכל מצב.

(מתוך "שיחות בהיכל")

סיכום שבועי ב'דף יומי' בהלכה'

- ◆ האם מותר לנגוע במגבת רטובה לאחר נטילת ידיים?
- ◆ יש הפסקת מים - האם מותר לאכול ללא נטילה?
- ◆ כיצד ינהג הנצרך לברך 'אשר יצר' בעת נטילת ידיים לסעודה?

- אסור לתת לו דבר מאכל משום איסור "וְלִפְנֵי עֵזֶר לֹא תִתֵּן כֹּמֶשֶׁל", וכן אסור לסייעו באכילה, משום איסור 'מסייע לעוברי עברה'.

נטילת ידיים זמן רב לפני הסעודה

* הנוטל את ידיו לאחר יציאה מבית הכסא וכדומה, בצורה הכשרה לנטילת ידיים לסעודה - יכול לכוון שהנטילה תועיל גם לסעודת פת שירצה לאכול בהמשך היום, ולא יצטרך לשוב וליטול בסמוך לסעודה. ויש אומרים שהיתר זה אינו אלא כאשר בסמוך לסעודה אין מים מזומנים לפניו, וכדי לצאת ידי חובה גם לפי דעה זו - כאשר יש מים מזומנים לפניו, ראוי שיטול שנית ללא ברכה.

* ההיתר האמור, לאכול סעודת פת על סמך נטילה מוקדמת - הוא אף שלא בשעת הדחק; ויש אומרים שאינו אלא בשעת הדחק, אך שלא בשעת הדחק אין להקל בכך.

נטילת ידיים באמצע הסעודה

* מי שנגע באמצע סעודתו במקומות המכוסים שבגוף, או שחיך בשערות ראשו, או שהטיל מי רגלים - צריך ליטול את ידיו בשנית. ונחלקו הפוסקים אם יברך. והיודע שגופו נקי מכל לכלוך וזיעה - נחלקו הפוסקים אם צריך ליטול ידיו לאחר נגיעה במקומות המכוסים.

* הנצרך לברך 'אשר יצר' בעת נטילת ידיים לסעודה - יש אומרים שירחץ את ידיו מעט ויברך אשר יצר, ולאחר מכן יטול ידיו כדן ויברך 'על נטילת ידיים'. ויש אומרים שיטול ידיו כדן ויברך על נטילת ידיים, ולאחר מכן יברך אשר יצר.

נטילת ידיים בחלק מהיד או ביד אחת

* מי שיש לו מכה או חתך בידו, ועליהן תחבושת, ואם יסירנה יגבר הכאב - כך שאין חשש שייסירנה במהלך הסעודה - יוצא ידי חובת נטילת ידיים בנטילת חלק היד המוגלה בלבד.

* בנטילת ידיים שופכים בדרך כלל רביעיית מים ויותר בבת אחת. ומי שיש תחבושת על ידו, ראוי שיקפיד על כך במיוחד.

* מי שאינו יכול ליטול את ידיו מסיבה כלשהי, כגון שיש תחבושת על ידו אשר לדברי הרופאים אסור שיגעו בה מים - יעטוף את ידיו במפית, שקית וכדומה.

הלכות שונות בנטילת ידיים

* השופך בנטילת ידיים פחות מרביעיית מים, צריך לשפוך 'מים ראשונים' ו'מים שניים'. ובדיעבד, אם ניגב את ידיו לאחר שפיכת מים ראשונים - אינו צריך ליטול מים שניים, ויש חולקים.

* מגבת במקום ציבורי הרטובה במידה של 'טופח על מנת להטפח', דהיינו שהנוגע בה ירטב דבר אחר ממגעו - יש אומרים שאין לנגוע בה לאחר נטילת ידיים; ויש חולקים.

אכילה ללא נטילת ידיים בשעת הדחק

* מי שיש הפסקת מים בביתו, ואין לו מים לנטילת ידיים לסעודה - אם במרחק הליכה או נסיעה של פחות מ'18 דקות ניתן להשיג מים, אינו רשאי לאכול פת ללא נטילת ידיים.

* כשאוכל פת ללא נטילת ידיים - יעטוף את שתי ידיו, דהיינו כפות היד והאצבעות, במפית, שקית וכדומה. ואם אינו יכול לעטוף את שתי הידים, יעטוף יד אחת ויאכל רק בעזרתה.

* אדם שאינו שומר תורה ומצוות ואינו מברך לפני אכילתו

מעמד התפלה לבטול כל הגזרון והתרת קללות והתימת שטר "מבטחים לחיים"

כפי שתקן והנהיג רשכבה"ג מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל

כפי שתקן והנהיג רשכבה"ג מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל עבור תורמי קפ

יתקיים בערב יום הכפורים תשפ"ד

בביתו ובראשותו של מרן המשגיח הגאון הצדיק

רבי **דן סגל** שליט"א

ועמו חברי מועצות גדולי והכמי התורה וכל גדולי וצדיקי הדור

התקשרו עכשיו למסירת שמות

300-39-47-47

חֲמֵדַת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ

מרן זצ"ל נרעש כולו, ופנה בחרדה לילד ושאל בקול מלא חשש: "האם אמרת ברוך המבדיל?" עד היום הזה, מספר עד ראיה, "מונח בעצמותי הפחד של אז, וזר שלא ראה זאת בעיניו לא יבין"

הפחד המוחשי מהחטא של מרן רבי משולם דוד הלוי סאלאווייציק זצוק"ל

'נישט מער ווי א איסור דרבנן?!' - נישט מער ווי א איסור דרבנן?!
- א קלייניקייט! - [מ-ה-ה-ה?! לא יותר מאיסור דרבנן?! לא יותר מאיסור דרבנן?! - וכי קלה היא זו?!], והוסיף בחום לבבו לאמור: "ווי קען מען ארויס רעדן אזא זאך פון מויל?!" - [איך אפשר להוציא דבר כזה מהפה?!] - נישט מער ווי א איסור דרבנן?! - א קלייניקייט שוב ושוב חזר רבינו על דבריו אלו - ובמשך רגעים אחדים עדיין היה נתון בסערת רגשות כשאינו מצליח להרגע, ואחר המשיך ואמר שאין לנן מושג מחומרתו של איסור דרבנן, וחלילה להתבטא - [על איסור] בביטוי כזה שהוא "לא יותר מאיסור דרבנן".

אחר סיום אותו שיעור ניגש אליו תלמיד אחר, שהבין כי בשעת השיעור עצמו הוחמצה ההזדמנות לשמוע תירוץ על גוף הקושיא, אבל לאחריו נותר עדיין לברר מה עם עצם הקושיא. על כן פנה ואמר לו: "למעשה מה עם אין שבות במקדש?" - אבל רבינו לא הסכים להתייחס לגופו של העניין ההלכתי וביקש למחות כל רושם קלות דעת שנשתרבה לאותה הערה ושוב נזעק: "דו הערסט? - נישט מער ווי א איסור דרבנן! - ווי קען מען דאס ארויסרעדן?!" - [כיצד ניתן להתבטא כך?!]. הלה לא הרפה והמשיך לשאול "אבל למעשה מה התשובה?" אבל רבינו לא רצה - ויותר נכון לא יכל - לדבר על זה כלל, אלא המשיך לעורר בלהבת אש על נימת הזלזול באיסורי דרבנן שנשמעה בשיעור.

מסיים התלמיד, עד הראיה לאותו מעשה: הסיפור אירע לפני למעלה משלושים שנה, אבל עד היום, כאשר אני שומע מישהו מסיח לפי תומו ואומר "זה רק איסור דרבנן", אני נזכר מאותו מעמד נורא, ודבריו של רבינו עודם מהדהדים באוזני ובראשי, ועובר בי כמין רעד ורטט של חלחלה...

(מתוך הספר אחרון לדור דעה/ בעריכת הרב שמעון יוסף מלר)

הדבר אירע לפני שנים רבות, בשעת מעמד 'נעילת החג' בביתו של רבינו, כאשר המונים מתלמידי שותים בצמא את דבריו, ומנסים ליטול אל ימי החולין משהו מקדושת החג החולף והולך לו. היה זה בטרם חובר הבית לזרם הגנרטור האזורי, והתאורה היתה ממצבר שלא עמד לו כוחו עד סוף היום, ובשעות אחה"צ המאוחרות היה משתרר חושך.

נוהג היה רבינו בהגיע זמן צאת החג לבקש מאחד הילדים להעלות את מתג התאורה הרגיל של ימות החול, והיה מקפיד שהילד ינהג כהלכה ויאמר בטרם עשיית המלאכה 'ברוך המבדיל בין קודש לחול'. והנה פעם אחת לא הצליח הילד שהתבקש להדליק לעשות כן, ובמקומו ניגש לתומו אחיו והדליק. היה זה כמעשה שבשגרה, כמנהגם של ילדים - [ואפשר גם של מבוגרים...], אבל הראש ישיבה זצ"ל נרעש כולו, ופנה בחרדה לילד השני ושאל בקול מלא חשש: "האם אמרת ברוך המבדיל?"

עד היום הזה, מספר תלמיד עד ראיה, "מונח בעצמותי הפחד של אז, וזר שלא ראה זאת בעיניו לא יבין ולא יחוש, איזה שיעור נכבד היה זה בהלכות פחד מוחשי מחטא!"

סיפר רבי יוסף רוזנהן: באחר משעוריו הקשה אחד התלמידים לרבינו מרן רבי משולם דוד סאלאווייציק זצ"ל, בדין של עבודה במקדש הכרוך באיסור, שהרי האיסור המדובר "איז נישט מער ווי א איסור דרבנן" - [אינו יותר מאיסור דרבנן גרידא], ואנן קיימא לן דאין שבות במקדש.

והנה בדרך כלל, כמעט ולא עירב רבינו בשיעוריו התייחסות לדברי השקפה ויר"ש - אלא אם היה זה ענין השייך לסוגיא עצמה, אולם בפעם הזאת, שנגע לאחד היסודות העיקריים בחייו של יהודי, היכה רבינו ותיקן ומיד על שולחנו, ונזדעק בקולי קולות - "וואס?!"

סיפורי צדיקים

גליון 592
שנה י"ג תשפ"ד

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

יחידה למסע חינוכי לילדים על האישיות ליהדותם במבוא

סיפורי חז"ל

עלתה בי תחושת גאווה, ונתעלמו ממני דברי תורה

באחת מנסיעותיו, הודמן רבי יהודה הנשיא לעיר סימוניא. אנשי העיר יצאו לקראתו וקיבלו אותו בכבוד רב, ולאחר-מכן ביקשו ממנו: "רבי, שלח אלינו אדם אחד מתלמידיך שיהיה עבורנו רב, חזן ודיין, ויוכל ללמד אותנו תורה!" קרא רבי יהודה לתלמידו האהוב רבי לוי בר סיסי וציווה עליו לנסוע לסימוניא ולשמש כרב הקהילה. שמחו תושבי סימוניא. אם הרב נשלח ע"י רבי יהודה בכבודו ובעצמו, בטח הוא תלמיד חכם מופלג הראוי לכיסא הרבנות! מכיוון שהכירו בגדולתו, העניקו לו כבוד רב. הכינו בימה גדולה ועליה הציבו את כסאו של רבי לוי. החלו להציג שאלות בפני הרב החדש. שאלה ראשונה – והרב שותק ולא אומר דבר. שאלה נוספת ושוב הרב מביט בהם בעיניים עצובות אך לא עונה מאומה, לאחר השאלה השלישית בה הם נתקלו בתגובה דומה, החלה השמועה להתפשט ברחבי העיר. מדוע שלח רבי יהודה הנשיא אדם שלא יודע להשיב על שאלותינו? תמיהו האנשים. ראה רבי לוי שצרתו צרה, ומיהר להתייעץ עם רבו. הוא סיפר לו על שלושת השאלות ששאלו אותו אנשי סימוניא "האם אתה יודע את התשובות לשאלות אלו?" שאל אותו רבי יהודה. השיב רבי לוי בחיוב ופתר את השאלות ללא מאמץ. "אינני מבין!" תמה רבי יהודה. "מדוע לא השבת להם, כפי שהשבת לי?" "מה יכולתי לעשות?" השיב התלמיד. "הם הכינו עבורי בימה גדולה והושיבו אותי עליה. עלתה בי תחושת גאווה, ונתעלמו ממני דברי תורה."

(על-פי מדרש רבה פא, ב)

פרשת השבוע

הסבא ואמר, אם כתוב כך, כן הוא פירושו, אומר הקב"ה אוהב אני להתחבא ולהסתיר את עצמי, אצל מי שמסתיר אותי אצלו.

כי דור תהפוכות המה (ל"ב - ב')

מסופר: הרה"ק הי"בית ישראל מגור זיע"א לא הניח לאברכים החריפים להרחיק משורותיהם אפילו את מי שסרח ונכשל, כדי שלא לדחות אבן אחר הנופל, ומתוך ידיעה מבוססת שאם ירחיקוהו מן השטיבל יפול חלילה לגמרי החוצה, סבור היה שכל זמן שרגלו של זה דורכת על מפתן בית המדרש, אין להתיימש ממנו. ואמר: חז"ל אמרו, (תמורה י"א ע"א) האומר רגלה של זו "עולה פשטה קדושה בכולה", מכאן רמז שאפילו רק קידש רגלו בהליכה לבית המדרש סופו שיתקדש כולו. מרגלא בפומיה משמו של הרה"ק רבי ר' זושא מאניפולי זיע"א, שפירש את הכתוב בפרשת האזינו "כי דור תהפוכות המה", לעולם אין לדעת מה קורה עם איש יהודי, בן תהפוכות הוא, היום הינו חוטא ומחר ישוב ויתחפך פתאום ליהודי טוב ממש. מי מסוגל לחדור לנבכי נפשו של אדם מישראל שהוא חלק אלקי ממעל.

ובניהם אשר לא ידעו ישמעו ולמדו ליראה את ה' אלקיכם כל הימים וגו' (ל"א - י"ג)

מסופר על בחור אחד שבא לפני הגה"ק הגר"י קניבסקי (הסטייפלער) זיע"א, והשיח את מר לבו, שכבר חמש שנים הוא יושב בישיבה ולומד, אך אינו מבין את דברי הגמרא והראשונים. השיב לו הגר"י אף על פי כן עליך להמשיך וללמוד, ואפילו אם לא תבין דבר במשך חמישים שנה, מי שלומד בעולם הזה יבין בעולם הבא, כמבואר בחז"ל, אך מי שאינו לומד בעוה"ז לא יבין מאומה בעוה"ב. הדברים עודדו את הבחור, והוא המשיך ללמוד בחשק, במשך הזמן החל להבין והיה כאחד התלמידים הרגילים.

ואנכי הסתר אסתיר וגו'

(ל"א - י"ח)

הרה"ק ה"סבא" משפאלי זיע"א היה עושה עצמו כמי שלא קרא ולא שנה, אלא שצדיקי דורו ידעו עד היכן הדברים מגיעים, פעם הפציר בו הרה"ק רבי נחום מטשערנוביל זיע"א לומר דברי תורה, פתח ה"סבא" ואמר, "שמעתי שכתוב במקום אחד בתורה "הסתר" והיכן? נענה רבי נחום: כן, כתוב "ואנכי הסתר אסתיר", המשיך

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 7:12 ת"א: 7:14 ר"ת: 7:49

האזינו - שובה

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:01 ת"א: 6:16

האציל הפולני שחזר בתשובה

מעשה נפלא זה התרחש בפולין לפני שנים רבות, בימי כהונת המלך פוניאטובסקי, באחת הפגישות השגרתיות של בית הדין המלכותי בבירת פולין, גילה אחד האצילים עובדה מזעזעת ביותר, "באחד הכפרים הנתונים למרותו", סיפר "נעלמה נערה נוצרייה לפני פסח ואין כל ספק שהיהודים הם שהרגו אותה כדי להשתמש בדמה למטרות דתיות", האציל הלזה הציע איפוא כי בשל המקרה החמור, יוחלט על גירוש כל היהודים מפולין, ועל החרמת רכושם לטובת אוצר המלוכה.

המלך עצמו שלא היה אדם רע מטבעו, נדהם לשומע על עלילת הדם, ושאל את יועציו אם הסיפור הוא נכון? ואם הם סבורים שנכון הוא הדבר? אמר המלך, מסכים הוא להצעה לגרש את כל היהודים מארצו. כל האצילים המשתתפים בישיבות בית הדין המלכותי היו שונאי ישראל מובהקים, וברשותם הגדולה הסכימו לגזר הדין האכזרי, ואישרו אותו בחתימת ידם כנהוג.

רק אחד מיועצי המלך, ודווקא מהחשובים ביותר בשם וולאדק, נתפס להרהורי ספק, שעה שנטל את העט לידו כדי לחתום על המסמך, הוא נשאר מהורהר רגעים אחדים, אחר כך קם על רגליו חיוור ונרעש עד עמקי נשמתו, ובקול לא לו כשעיני כל נוכחים נועצות בו, הצהיר וולאדק: "אין אני יכול לחתום על דבר אשר ברור לי כי הוא שקר מתחילתו ועד סופו, כפי שכולכם יודעים, אני הייתי יהודי והמרתני את דתי, אולם אני בקי היטב במסורת היהודית, ויודע יפה כי אין עוד דבר האסור על היהודים, כאיסור כה חמור של שימוש בדם. על כן ברור לי מעל כל ספק, כי כל עלילות הדם המעלילים על היהודים, בשקר יסודה, הכל אפשר להגיד על היהודים, רק זאת לא, שהם משתמשים בדם למטרות דתיות, או לכל מטרה אחרת, הלא זה אסור להם מן התורה".

יועצי המלוכה הביטו בוולאדק בהשתוממות גוברת והולכת, הם לא הבינו מה זה פתאום נעשה פריץ וולאדק כה נמרץ והחלטי בהגנתו על היהודים, בעבר הוא הרי חתם לא אחת על גזירות חמורות נגד היהודים, והיה עושה צחוק מהם וממנהגייהם, ועתה לפתע פתאום נראה כי הוא הפך את עורו ונהיה ידיד היהודים, מה קרה לוולאדק? המלך מצדו שמח

לשמוע את דבריו הנמרצים של וולאדק, והוריד את הענין מעל סדר היום, גם האצילים האחרים שכחו מכל הפרשה, אם כי אחדים מהם קיוו שעוד תינתן להם הזדמנות להיפרע מהיהודים.

מיום זה ואילך הפך וולאדק לאיש אחר, מאותו היום בו העלו האצילים את עלילת הדם נגד היהודים, נעור משהו בנפשו פנימה, משהו שלא נתן לו מנוח, הגזירה האיומה לגרש את היהודים שסוכלה, אך ורק הודות להתעוררות פתאומית שלו, לא נתנה לו מנוח, הוא נזכר בעברו שעה שוועלוול הקטן היה ולומד היה בחדר ובישיבה, הוא נזכר בחבריו, מוריו ורבותיו, נזכר בנישואיו ובצעדיו הראשונים בחיי המסחר הגדול, נזכר כיצד האירה לו ההצלחה פנים, וכיצד התרחק לאט לאט מידידיו היהודיים ומהחיים היהודיים, הוא הכיר אנשים עשירים בני אצולה, והושפע מנימוסיהם ומאורח חייהם, במשך הזמן התרחק עוד מהיהדות, ואף התחתן עם אלמנת אציל פולני ידוע, וכשהגיע לדרגה נמוכה כל כך, הוא גם המיר כמובן את דתו רח"ל, ומוועלוול היהודי, נהיה וולאדק הפריץ הפולני הבוגד בעמו ובאמונת אבותיו.

ימים אחדים התהלך וולאדק כסהרורי כשמחשבותיו הטורדניות לא נותנות לו מנוח, לבסוף החליט שעליו לחזור ליהדותו ויהי מה, הוא ידע כי זה לא יהיה קל לבצע את החלטתו, סכנה גדולה תהא נשקפת לא רק לו עצמו, כי אם לכל היהודים, אם יודע מה הוא מתכוון לעשות, אולם החלטתו היתה נחושה.

שוב נקפו מספר ימים וולאדק-וועלוול התהלך בחוסר מנוחה, הוא לא ידע כיצד להתחיל ואיך לגשת לביצוע החלטתו הגורלית? לבסוף נזכר כי באחד הכפרים הנתונים למרותו, מתגורר רבי אשר אודותיו שמע נסים ונפלאות, הוא לא איבד זמן אלא יצא מיד לדרך, באומרו בבית כי הוא הולך לצייד, ויחזור רק כעבור מספר ימים. וולאדק כיוון את צעדיו כדי שיגיע לכפרו של הרבי לפנות ערב, הוא שאל על מקום מגוריו של הרבי, והלך אליו רק לאחר שהחשיך היום.

בהיכנס האציל הפולני לחדר כי לפי מראהו היה וולאדק עדיין אציל פולני, ישב הרבי כשלפניו ספר פתוח, ומבלי לאבד זמן עם גינוני נימוס, שפך לפניו האורח את כל אשר על לבו, וסיפר לרבי את כל אשר עבר עליו בכל שנות חייו עד הגיעו הלום, וביקש את הרבי בעיניים דומעות לעזור ולסייע בידו לחזור ליהדות.

משל ונמשל

לחזור בתשובה מאהבה

משל לאדון אחד שקנה שני עבדים בעד כסף רב, ואחרי שהיו אצלו ימים אחדים, ברחו שניהם בלילה אחד, זה ברח מצד זה של העיר וזה מצד שני, ולא אמר אחד לחברו מבריחתו דבר. והנה שניהם לא הלכו בפרשת דרכים מיראה, אולי יוודע לאדון ע"י עוברים ושבים אנה הלכו, והנה אחד הלך ליער ושמע קול שחל, והלך לצד אחר ושמע המית דוב, ומדאגה אולי למטרף חיות, חזר לעיר ושב לאדונו באימה. ואז אמר האדון למה חזרת אלי? ואמר מפני קול שחל ודוב ואמרתי בלבי זה העונש הגיע לי על עול שעשיתי שברחתי. ואמר האדון ודאי אתה חייב מיתה, אבל למה אפסיד ממוני? לכן לא אמיתך, אבל תתקן מעט מעט עוונך עד גמירא, והעבד השני אשר הלך לצד אחר, נודמן לו דרך טובה, ובא אל פרדס נאה, ואכל לשובע ממיני פירות טובים וגם נתן בכליו, ובעת התענוג מטוב הגן נתן אל לבו, אני אוכל למעדנים ואדוני נעצב עלי על אבוד ממוני שנתן בעדי, ואיך אשא פני? ותפעם רוחו כי לבו דווה על העוול שעשה, ולכן גמר לשוב אל אדונו, ובבואו אליו נפל לפניו ואמר חטאתי ועתה עשה עמי כנפשך, ויען האדון ולמה חזרת? והשיב כי לבי דווי על העוול שעשיתי, ואם לא תאמין ראה הפירות הטובים בתרמילי, א"כ לא הכריחני דבר אלא לבי. ויען האדון עתה ראיתי טוב לבבך, לכן תהיה בן חורין, ואשימך ראש על כל עבדי.

הנמשל: אנו עבדים להשי"ת שקנה אותנו בידו החזקה ממצרים, וברחנו מעבודתו. והנה אם אחד שב מיראת העונש לא יאות לו שכר על שובו, יען שהוכרח לשוב, ועל כן נשאר חטא וצריך כפרה כשוגג, ואם לא הכריח אותו דבר, אלא מטוב לבו שרואה מאהבת השם שיאות לשוב, לכן עתה הוא מראה דבר חדש, דהיינו לב טהור, מה שלא היה קודם שחטא, לכן אלו זדונות הביאו לו זכות, כלומר כל הדברים שעושה אח"כ הם בלב טהור.

(זכרון אבות)

הרבי הוכה בתדהמה לשמע המשאלה, לא היה בטוח אם האציל הזר אומר את דבריו ברצינות אם לאו, ועוד פחות אם הוא יודע את הסכנה הצפויה אם אכן יעשה כדבריו, הוא אמר לו על כן כי אין לעשות דבר, וכי צרות גדולות ימיט על עצמו האציל אם לא יסתלק מתכניתו המזורה, אולם את האציל אי אפשר היה לשכנע שיוותר על תכניתו לחזור ליהדות, ה"פריץ" היהודי הבטיח לרבי כי הוא מדבר ברצינות גמורה, והבטיח למלא אחרי דברי הרבי בכל אשר יאמר, אם רק יחזירו לחיק היהדות, עודו מהסס בכנות דבריו של וולאדק-וולוול, קרא הרבי לפתע בקול רם: "אם מקל זה יציץ ציץ ויפרח, אאמין בכנות דבריך ואעזור לך לחזור ליהדות".

וולאדק העיף מבט מיואש על מקלו שהציב בפינה, ולפתע פתאום הוא קפץ על רגליו חיוור ונרעש, והצביע בידיים רועדות על המקל כשהמלים ניתקו מפיו, הרבי הסתכל אף הוא על המקל, ואף הוא שמח למראה עיניו, המקל הנץ ניצנים ירוקים בדיוק כמו עץ באביב. עכשיו כבר לא פקפק הרבי בטוהר כוונותיו של הפריץ שרוצה לחזור בתשובה, הוא הבין כי לפניו מקרה מובהק של נס מן השמים, וכי השם יתברך בנפלאותיו אשר עשה, סיבב את הדברים כך שנפשו של היהודי הטועה תינצל ותחזור ליהדות, הוא מסר לוולאדק מה עליו לעשות כדי לחזור ולהיות יהודי, הוא בירך אותו לשלום ולהצלחה.

וולאדק וולוול שב לביתו בנפש רוגעת, וכעבור ימים אחדים שוב יצא ל"ציד", אולם הפעם ללא שוב, הסוס עליו רכב חזר בלעדיו, וכל אחד חשב שהוא מצא את מותו ביער. ובשעה ששוטרים וחיילים חיפשו ביער את גופתו של האציל וולאדק, נדד הלך עני ממקום למקום, מעיר לעיר, ומכפר לכפר, ממדינה למדינה, עד שהגיע לאמסטרדם שבהולנד, שם ניגש וועלוול שהיה ידוע קודם לכן כוולאדק האציל אל הרב המקומי, וחזר בפומבי לחיק היהדות, מכאן ואילך הוא חי כיהודי טוב שומר מצוות וירא שמים עד סוף ימיו.

צ'ין אדם לחברו

ואל ילבין פני חבריו ברבים

הרה"ק רבי יהושע לייב דיסקין זיע"א נוהג היה למסור שיעור קבוע לתלמידיו. היות שחולני היה וסבל מירידת סוכר תמידית, היה הגבאי מביא לו באמצע השיעור כוס תה, בה היה מוהל כמה כפיות גדושות של סוכר. באחד הימים הבחינו התלמידים כי הרבנית נרעשת ונסערת. כששאלוה לפשר העניין אמרה כי מצאה את קופסת המלח ליד קומקום התה, וסביר להניח שהשמש טעה והכניס לתה מלח במקום סוכר. "דבר זה מסוכן מאוד לרב", הסבירה להם. הרגיעו אותה התלמידים וסיפרו לה כי לא ראו שום שינוי בפניו של הרב בעת ששתה את התה, ובוודאי היא דואגת לחינם. בכל זאת בדקו וגילו כי אכן היה התה מלוח מאוד! שאלו את רבי יהושע לייב: "איך יכול היה הרב לשתות מים מלוחים? הן עלול הדבר להזיק לבריאותו". השיב הצדיק בניחותא, "הרי כבר פסקו להלכה כי מוטב שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבריו ברבים" אמרו לו: "אך יכול היה הרב להימנע משתיה בלי לנמק את הסיבה". ענה הרב: "אם הכין השמש תה ולא אשתה אותו, דבר זה כשלעצמו עלול לפגוע בו".

לפחות לעשות טובה לזולת

מסופר: פעם ביקר האדמו"ר האמצעי, הרה"ק רבי דובער מליובאוויטש זיע"א אצל רבי יצחק אייזיק מהומיל זיע"א שהיה אחד מגדולי החסידים. אברכי העיר התלוננו לפניו שרבי אייזיק לא מקרב

אותם ותמיד עסוק עם עצמו. "רבי אייזיק, מדוע אינך מקרב את האברכים ולומד עמם חסידות?" שאל הרבי. "בקושי יש לי זמן לעסוק בעבודת השם האישית שלי, איך אוכל להתעסק עם יהודים אחרים?" השיב בשאלה. "אייזיל, אייזיל", אמר לו הרבי, "למד ממני. כשאני רואה שעם עצמי אינני מסוגל לעשות מאום, אשתדל לפחות לעשות טובה לזולת".

לא על חשבון השני

כך היה הרה"ק רבי שמואל סלנט זיע"א רגיל לומר: יש לפעמים שמתוך רזיוות יתירה לקיים מצוה שבין אדם למקום, נכשלים ועוברים על ידי זה על מצוה חמורה שבין אדם לחברו, כמו למשל בהשכמה של ימי הסליחות, אם אחד משכים לקום לאמירת סליחות בבית הכנסת, ומתוך כך הוא גורם צער למשרתת שבביתו, שעל פי רוב היא יתומה עניה המשכירה את עצמה לשרת בבית זרים, והיא מוכרחה גם כן להשכים קום כדי להכין לו כוס חמים לשתייה, ואז העבירה של עינוי יתום מכריעה את כל המצוה של אמירת הסליחות.

מאור פנים לכל אדם

הרה"ק רבי יחזקאל סרנא זיע"א היה אומר, שפניו של אדם הרי הם בגדר רשות הרבים, וכשמעמיד פנים ועצבות, הרי זה בגדר בור ברשות הרבים, וכשמאיר פנים שמחות לכל אדם, הרי הוא משרה שמחה על סביבתו.

תילולא דצדקיא

שבת קודש ח' תשרי

הרה"ק רבי נח ב"ר מרדכי מלעכוויטש (תקצ"ד)

הרה"ק רבי אלעזר ניסן מדראביטש ב"ר משה מאיהעל (תרט"ו)

יום ראשון ט' תשרי

הרה"ק רבי דוד הלוי מסטעפין ב"ר שמואל (תלמיד הבעש"ט - תקע"א)

יום שני י' תשרי

הרה"ק רבי משה יצחק (ר' איציקל) מפשעווארסק ב"ר נפתלי (תשל"ז)

יום שלישי י"א תשרי

הרה"ק רבי צבי אריה מאליק ב"ר גדליה (תקע"ב)

יום רביעי י"ב תשרי

הרה"ק רבי אברהם המלאך ב"ר דוב בער (תקל"ז)

הרה"ק רבי שמואל ב"ר מנחם מענדל המוהר"ש מליובאוויטש (תר"מ)

יום חמישי י"ג תשרי

הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהביטש ב"ר אברהם המלאך (תקפ"ח)

הרה"ק רבי עקיבא אייגר ב"ר משה (תקצ"ח)

יום שישי י"ד תשרי

הרה"ק רבי ישראל ב"ר שבתי מקאזוניץ (תקע"ה)

הרה"ק רבי יוסף צבי ב"ר ישראל דושינסקי (אב"ד ירושלים - תש"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "גם אני אורח" רפורם יוסף התרים" על המעשים.

מהלכות ערב יום הכיפורים

- א) מצוה לאכול בערב יום הכיפורים ולהרבות בסעודה. (שו"ע או"ח סימן תר"ד סעיף א')
- ב) המצוה לאכול מתחיל מליל ערב יום הכיפורים. (מג"א שם ס"ק א')
- ג) עבירות שבין אדם לחבירו, אין יום הכיפורים מכפר עד שיפייס את חברו. (שו"ע או"ח סימן תר"ו סעיף א')
- ד) כשמפייס חברו, צריך לפרט לחבירו במה שחטא לו, ואם חברו יתבייש מזה כשיפרט החטא, לא יפרט החטא, רק יבקש מחילה בסתמא. (שו"ע הרב שם סעיף א')
- ה) צריך להתוודות במנחה קודם סעודת המפסקת. (שו"ע או"ח סימן תר"ו סעיף א')
- ו) צריך להתוודות מעומד, ולא יסמוך עצמו על שום דבר, שאם ניטל אותו דבר יפול. (שו"ע שם סעיף ג', ובמ"ב שם ס"ק י')
- ז) בשעת הוידוי יכופף גופו כמו במודים. (מ"ב שם)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחטות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

כוח"ט ושנה טובה ומבורכת

לכ"ק מרן אדמו"ר ע"ר שליט"א

לכל הנלווים אליו ולכל בית ישראל

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מקהלת ציון

פרשת האזינו - להתחבר לכלל

"א-ל אמונה ואין עול. צדיק וישר הוא"
(דברים ל"ב, ד')

הדין אז הקב"ה יבחר בעונש אחר שבו המעגל שלא חייב בעונש לא יפגע. זהו משפט צדק שאין בו עוול כלל גם לאנשים שמסביב וזה השבח הגדול של הקב"ה.

הרב אליהו דסלר זצ"ל מסביר בספרו 'מכתב מאלהו' גם את ההבדל בין היום הראשון של ראש השנה ליום השני של ראש השנה.

הזוהר הקדוש (ח"ג רל"א) אומר כי השוני בין הוא בין דינא קשיא לדינא רפיא. היום ראשון של ראש השנה הוא דינא קשיא מפני שהאדם נידון בפני עצמו ללא החשבון של קישורו אל הכלל.

לעומת זאת, היום השני של ראש השנה דינא רפיא מפני שבו האדם נידון כחלק ממערכת כללית ושלימה יותר. ממילא הדין קל יותר ונוטה לטובה.

הדברים אמורים לא רק בסביבה הטבעית של האדם. ככל שהאדם יהיה מקושר יותר אל כלל ישראל, אל המערכות הציבוריות של עם ישראל, הרי שממילא דינו ייחתם לחיים טובים ולשלום מפני שדינו יהיה תלוי בדינו של כלל ישראל וודאי שהוא יהיה לטובה.

בברכת שבת שלום, כתיבה וחתומה טובה
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות מבשרת ציון

פרשת האזינו נקראת תמיד בסמוך לימי התשובה והדין ראש השנה ויום הכיפורים.

בפתיחת הפרשה מופיע הפסוק "א-ל אמונה ואין עול. צדיק וישר הוא" (דברים ל"ב, ד').

בעלי המוסר מקשים: מה השבח הגדול בזה שהקב"ה לא עושה עוול? הרי זו מידה בסיסית שנדרשת משופט לעשות צדק ולא לעשות עוולות. אנחנו מצפים לה גם משופט בשר ודם?

הצדיק רבי אליהו לאפיאן זצ"ל עונה על קושיה זו בספרו 'לב אליהו'. הרב מסביר את ההבדל שקיים בין המשפט האנושי ובין המשפט האלוקי.

המשפט האנושי בודק רק את האדם עצמו בלי להתחשב בסביבה. לדוגמה: אם אדם רצח ומגיע לו עונש מוות, אז המשפט האנושי יפסוק את דינו למיתה בלי להתחשב כלל בכל המעגלים שסובבים אדם זה.

אולי לאדם זה יש אישה צדיקה שתישאר עכשיו לבד כל החיים? אולי שמונה ילדים טהורים שלו ישארו עכשיו ללא אבא. איך הם יסתדרו?

גם המעגל החברתי עלול להיפגע מאיבוד חבר קרוב למרות שלכל האנשים שמסביבו לא מגיע הצער הזה. השופט האנושי לא מתחשב במכלול הגורמים אלא רק בעונש שמגיע לאדם עצמו בגין מעשיו.

לעומת זאת המשפט האלוקי בוחן את העונש במכלול של כל האנשים מסביב. אם אחד מהמעגלים יפגע באופן שלא מגיע לו מצד

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רח דוד בן לאה וב"ב נתנאל בן ג'ינה

זיווג הגון וכשר במהרה

אוח חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר לאה בת תמר אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דורי בן ימנה אילנה בת רחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה מיטל בת שושנה לימור בת פרידה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי אליאור בן פרידה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קסנש בת דגטו רותית בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה לימור בת פרידה ניב בן פרידה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים אורן בן פרידה

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה
לנוראל בן אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאלהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
העלון מוקדש לע"נ יצחק בן רבקה ז"ל

צאת לכת

יום	כניסת לכת	צאת לכת	ויבין תם
י"ט	18:01	19:12	19:54
כ"א	18:19	19:09	19:51
מ"ב	18:20	19:10	19:53
כ"ג	18:20	19:11	19:53

שואל ומשיב בהלכה - יום כיפור

מהן הלכות יום הכיפורים?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

בתפילת שחרית בערב יום כיפור לא אומרים תחנון ונוהגים לעשות התרת נדרים. לא עושים מלאכה בערב יום כיפור. העושה אינו רואה סימן ברכה מאותה מלאכה לעולם. מנהג טוב לטבול במקווה בערב יום כיפור (ללא ברכה). מי שלא יכול ללכת למקווה, ישפוך על עצמו שנים-עשר וחצי ליטר מים. אם גם את זה לא יכול לעשות, ישהה תחת הטוש במקלחת עד שישער כמות של שנים-עשר וחצי ליטר.

יום כיפור לא מכפר על עבירות שבין אדם לחבירו עד שיפייס את חבירו. אדם שביקש מחילה וחבירו לא רצה למחול לו, יחזור לבקש מחילה עד שלוש פעמים. כל פעם יקח איתו שלושה אנשים. אם חבירו עדיין מסרב למחול לו- הוא לא חייב לפייסו. אם הוא צריך לפייס את רבו, יחזור אפילו אלף פעמים עד שיתפייס.

מכל מקום לא יהיה אכזרי מלמחול. כל המעביר על מידותיו - מעבירים לו על כל פשעיו. חובה קדושה לבקש סליחה מהוריו ורבותיו. בעל ואישה ימחלו זה לזה. טוב שיאמר: "הנני מוחל וסולח לכל מי שחטא כנגדי בין בגופי ובין בממוני".

נוהגים להתפלל תפילת מנחה בעוד היום גדול, כלומר בשעה מוקדמת. בתפילת העמידה לאחר שיאמר את הפסוק "יהי לרצון אֱמִרֵי פִי וְהִגִּינוּ לְבִי לְפָנֶיךָ ה' צוּרִי וְגֹאֲלִי" (תהילים יט, טו) יאמר וידוי "על חטא" כפי שנדפס במחזורים. יש נוהגים ללקות ל"ט מכות ברצועה שמתוך כך יתן אל ליבו לעשות תשובה.

ילך לביתו ויאכל סעודה מפסקת. יש לפרוש מכל חמשת העינויים: אכילה, שתיה, רחיצה, נעילת נעלי עור ותשמיש המיטה לפני שקיעת החמה. (מצווה מן התורה להתחיל בכל דיני התענית לפני שקיעת החמה. ראוי לנהוג כך לפחות רבע שעה לפני שקיעת החמה).

מצווה להדליק נרות לכבוד יום הכיפורים. לפני ההדלקה יש לברך "אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצָוָנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל יוֹם הַכִּיפּוּרִים". אין לברך על ההדלקה ברכת 'שהחיינו', אלא רק לאחר חליצת נעליים, מכיוון שבברכת 'שהחיינו' מקבל על עצמו קדושת יום הכיפורים. נוהגים להתעטף בטלית לפני שקיעת החמה (כדי שיוכל לברך עליה) ומתפללים את כל תפילות יום הכיפורים בטלית, כדי שיתפלל בכוונה.

הכל חייבים להתענות ביום כיפור. גם נשים מעוברות ומניקות חייבות להתענות. אסור לרחוץ במים ביום כיפור. אפילו להושיט אצבע במים אסור. לא אסרו אלא רחיצה של תענוג, אבל אם ידיו או שאר גופו היו מלוכלכים- מותר לרחצם, מכיוון שאין זו רחיצה של תענוג. לא ישטוף את פניו ולא את פיו. ביום כיפור בשחרית יטול את ידיו לסירוגין עד סוף קשרי אצבעותיו בלבד ויברך על נטילת ידיים.

השגחה עליונה

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך העלון 'השגחה פרטית'. יש בו כדי ללמדנו שכל מה שקורה עם האדם, הוא מאיתו יתברך. להלן הסיפור מפי בעל המעשה: לפני כשישים שנה, בזמן העליה הגדולה מארצות הגולה לארץ הקודש, סבי גם עלה יחד עם משפחתו לארץ ישראל. הם הגיעו מפרס. הסבא רבא רצה שסבי - שהיה נער בן שלוש עשרה יכנס ללמוד בישיבה קדושה. הבעיה היתה שסבא לא ידע דבר. בקושי הכיר את הא"ב ואת התפילה מתוך הסידור. חוץ מזה- לא ידע דבר: לא חומש, לא משנה ולא גמרא.

איזה ראש ישיבה יסכים להכניס בחור כזה לישיבה שלו? הסבא רבא לא ויתר. הוא ניסה ישיבה אחרי ישיבה. למרות כל התשובות השליליות הוא התעקש לנסות שוב ושוב. בישיבה אחת קראו לו לראיון. סבי נסע עם אביו לראיון. ראש הישיבה שאל בעניין 'קם ליה בדרכה מיניה'. רגע לפני שאביו לא ידע מה לעשות עם עצמו והיכן יטמין את ראשו בשעה שבנו יענה 'איני יודע', הוא נדהם לגלות שהנער בן השלוש עשרה עונה ברהיטות על השאלה. הוא נכנס לפרטים וגילה בקיאות של ממש בעניין. ראש הישיבה נהנה כל כך מתשובתו, עד שקם, נשקו על מצחו והכניס אותו לישיבה בברכת 'ברוך הבא'.

לאחר הראיון אביו שאל את סבי: "איך ידעת לענות תשובה כל כך מפורטת?". סבא ענה: "זה הדבר היחיד שאני יודע. אתמול נכנסתי לביה"כ. באותו הזמן היה שם שיעור. המגיד שיעור דיבר בדיוק על 'קם ליה בדרכה מיניה'. הוא הסביר את הכל בבהירות נפלאה. כך ידעתי היום לענות על שאלת ראש הישיבה ששאל אותי בדיוק על זה!". מההשגחה הפרטית המופלאה הזאת סבי זכה להיכנס לישיבה ולעשות חיל. הוא הקים משפחה מפוארת ודורות ישרים מבורכים.

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פינחסי יש להתקשר 073-3718395

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חיינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הצדיק הרב מאיר הכהן זצ"ל

הצדיק הרב מאיר הכהן זצ"ל - נולד ביום פסח שני, י"ד אייר ה'תרפ"ח (1928) למשפחת כהנים מיוחסת באי התורה ג'רבה. גדל בצילם של גאוני העיר. מגיל קטן ניכר בו הפשטות והענווה הן בלבושו הן בהילוכו והן בדיבורו עם הבריות. היה בקי עצום בחכמת העיבור. **צדיקים העידו עליו שהוא מ-ל"ו הצדיקים הנסתרים.**

בעל חסד עצום. נזהר מאוד שלא לדבר בבית הכנסת. ניחן בזיכרון חזק מאוד. לימד את התלמידים הקטנים באי ג'רבה תנ"ך ופרשת שבוע בטעמים. אחרי חתונתו רעייתו הפצירה בו לעלות לארץ אבל הוא סירב מחשש לחינוך ילדיו שמא יתקלקלו בארץ. רק לאחר שהבטיחה לו כי היא תדאג לחינוכם של הילדים הסכים והם עלו לארץ.

רבינו התיישב בעיר אשדוד. היה נחבא אל הכלים. עשר שנים קודם פטירתו הרב חלה ונחלש מאוד ולא היה יוצא ובא בין הבריות עד ליום פטירתו - כחודשיים אחר פטירת רעייתו הרבנית. רמז לילדיו על פטירתו. התבקש לבית עולמו ביום ערב סוכות, י"ד תשרי ה'תשע"ח (2017). חי כ-89 שנים. נטמן לצידה בבית העלמין באשדוד. אמרו עליו שלא אהב להטריח אחרים לא בחייו אף כי אחרי מותו ובניו ישבו עליו שעה קלה עד כניסת החג בלבד.

אביו: רבי אוזיפא. **אימו:** מרת שרינה (בת הגאון רב רבנן רבי דידו הכהן). **אשתו:** מרת ג'ינה (בת הצדיק רבי יוסף סיסף הכהן). **מרבתינו:** רבי דוד דידו הכהן. **בניו:** הרב רבי יוסף (אשדוד), הצדיק רבי שמעון (נתיבות) רבי אהרן רבי עמנואל, רבי ישראל ור' אפרים. **חתניו:** הצדיק רבי משה זיו הכהן (אשדוד), רבי חגי חיים, רבי משה טולדאנו (בן רבי עמנואל, מראשי ישיבת שארית יוסף), רבי מסיעד מדאר, רבי משה כהן ורבי אפרים עלוש. **מספריו:** חידושים התפרסמו בעלוני חסדי דוד וכן נדפס קונטרס לזכרו בשם 'אור המאיר'.

בנו רבי עמנואל כהן סיפר: הייתי מתפלל עם אבי בבית-הכנסת בית דוד. יום אחד ראיתי אותו בחצר בית-הכנסת מרים תינוק ומשתעשע איתו. שאלתי אותו: "אבא, מי זה התינוק הזה? אפילו לנכדים שלך אתה לא מרים אותם ככה?".

אבא ענה לי בערבית: "הדא תעין" (זה שלי). לשאלתי הסביר כי ההורים של הילד הזה במשך שנים רבות לא זכו לילדים. אביו של הילד הזה ביקש ממני שאני אברך אותם שה' יפקוד אותם בזרע בר-קיימא. אמרתי לו: "כעת חיה ולשרה בן". שנה אחר כך נולד להם הבן הזה שאני עכשיו מחזיק אותו תהילות להשם יתברך.

במילי דעלמא היה חי בדוחק ובצמצום. מכיוון שהפרוטה לא היתה מצויה אצלו היה קונה לעיתים בהקפה במכולת. הוא לא סמך רק על בעל המכולת שירשום אלא הוא בעצמו רשם את החובות בפנקס משלו. פעם שלח את הבת שלו להחזיר סכום כסף לבעל המכולת. בעל המכולת בדק אצלו ברישומים ואמר לה בפליאה: "מדוע הבאת סכום כל כך גדול? לפי הרישומים שלי אתם חייבים לי רק חצי מהסכום שאבך נתן".

אבל אז היא שלפה את הפנקס של אביה והראתה לו שלפי הרישומים של אביה הם חייבים את כל הסכום שהיא הביאה לשלם. בעל החנות התבונן ברישומים, עבר עליהם, סיכם את המספרים ואז נזכר שאכן כך היה, שרבינו לקח ממנו עוד מוצרים בהקפה אבל מסיבה כלשהי הוא שכח לרשום.

גבאי בית-הכנסת בית דוד באשדוד סיפר: שבת אחת, רב בית-הכנסת רבי משה פנש זצ"ל שהיה גם קורא בתורה לא הגיע מסיבה כלשהי. הם לא ידעו מה לעשות עם הקריאה בתורה. רבינו התנדב לקרוא. למרבה הפלא רבינו קרא את כל הפרשה בטעמיה ודקדוקיה בלי שום טעות ובלו שום הכנה.

בנו רבי ישראל כהן סיפר כי בערב ראש השנה האחרון לחייו - שבועיים לפני פטירתו כאשר שהה בבית אבות בבני ברק רבינו שאל אותו: האם ניקו את הבית שלו ואמר לו שהוא רוצה לחזור לבית. בזה רמז לו על הסתלקותו לגנזי רום. בערב יום כיפור האחרון לחייו ביקש מבנו הרב רבי יוסף לקחת אותו לבית-הכנסת, שם שהה בתפילה זמן ממושך יותר מהרגלו ועסק בתפילה זמן רב כאילו ידע שזה יום כיפור האחרון לחייו.

אחת מבנותיו הי"ו סיפרה כשהיתה בגיל שבע בערך היא הלכה עם אביה מביתם שברובע ג' באשדוד אל הכולל ברובע ו'. לפתע שבעה כלבים גדולים משוחררים באו לקראתם. היא אמרה לאביה שהיא מפחדת מאוד מהכלבים. אביה השיב לה: "אל תדאגי, בעזרת ה' הכלבים לא יעשו כלום". כאשר הם התקרבו יותר ויותר לעברם, הצדיק קרא לעברם: "לכו". הכלבים האימתניים לפתע ברחו מהמקום כאילו נבהלו מדבר מה.

רבי שם טוב אור הי"ו ממתפללי בית-הכנסת בית דוד סיפר כי הוא חזר בתשובה בזכות הצדיק זצ"ל. בית הכנסת בעבר היה בתוך בניין דירות (כיום ב"ה בית-הכנסת ממוקם במקום מרווח). ליד בית-הכנסת היה מגרש כדורגל-סל. הרב תמיד היה קורא לו בחיבה ומבקש ממנו שיצטרף אליהם כדי שישלים מניין וכיו"ב. כך הצדיק השפיע עליו בדרכי נועם והוא זכה והתקרב על ידו לדרך התורה והמצוות, הוא וביתו אחריו.

מעשה חסד ושְׁכָרוֹ

הרי לשמוע את השכנה ולשמח אותה זה חסד גדול."

למרות העייפות, הרבנית פתחה את הדלת והשכנה נכנסה. האישה התיישרה על הספה והתחילה לדבר ולספר. הילדים עשו כמצות אימם וכיבדו את השכנה במאכל ובמשקה, והשכנה דיברה ודיברה.

השכנה סיפרה על כל מה שעבר עליה היום. מהרגע שהיא אמרה 'מודה אני' בשעות הבוקר ועד לרגע שבו היא נכנסה לבית של הרבנית.

לאחר שעתיים וחצי! באחת עשרה בלילה השכנה החליטה שאין לה עוד מה לספר. היא ניגשה לדלת הכניסה. הרבנית פרל ליוותה אותה ויצאה איתה לחדר המדרגות.

לפתע יצא לחדר המדרגות הבן הקטן של הרבנית מבוהל מאוד ואמר לאימו: **"אמא, אמא, ראיתי נחש גדול בחדר השינה שלך"**.

הרבנית פרל חייכה ושאלה: **"נחש? איך אתה יודע איך נראה נחש?"**. הילד השיב: **"אמא, את לא זוכרת שלפני כמה ימים הראית לי בספר איך נראה נחש?"**.

אימו אמרה בספקנות גדולה: **"אולי ראית לטאה, יתכן וראית עכבר, אבל זה בטח לא היה נחש"**. האח הגדול ששמע את הדברים מחדר המדרגות אמר לאימו: **"אמא, אני אכנס לחדר ואראה מה הוא ראה"**.

האח הגדול נכנס לחדר ויצא מיד משם כשהוא סוגר את הדלת. הוא הלך לחדר המדרגות. אמו ראתה כי פניו היו חיזורות כסיד.

"אמא", הוא אמר, "נחש גדול מתפתל וזוחל על המיטה שלך. אני ראיתי בעצמי". האם הזעיקה לוכד נחשים מיומן. הלוכד הגיע במהירות. לא חלף זמן רב והוא תפס את הנחש. לאחר מכן הוא אמר לרבנית פרל:

"תדעי לך שקרה לכם נס גדול. מדובר בנחש ארסי. יש לכם מזל שלא הייתם באותו הזמן בחדר. אחרת, הנחש היה מכיש אותך ולא היית מתעוררת בבוקר חלילה".

הרבנית הודתה ללוכד הנחשים ואמרה לילדים שלה: **"ראיתם בעיניכם שכל מה שחינכתי אתכם מהרגע שנולדתם הוא אמת לאמיתה. ה' יתברך משלם על כל מעשה חסד שעושים עם הזולת. בזכות זה חיי ניצלו!"**.

לפעמים נראה לאדם שהוא עוזר לשני. יתכן שהוא מרגיש שהוא מבזבז את זמנו היקר עבור הזולת. אבל הוא לא יודע ולא מודע שבאותו מעשה חסד שהוא עושה עם השני הוא למעשה מציל את חייו.

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך העלון **'טוב לחסות בה'** שהרה"ג אלימלך בידרמן סיפר. ניתן ללמוד ממנו כי ממעשה חסד לא מפסידים לעולם - ולעיתים בזכות מעשה החסד אף יינצלו חיי האדם. עלינו לזכור כי כל מה שאדם עושה - לעצמו הוא עושה.

האדמו"ר הצדיק הרב שלמה גולדמן זצוק"ל (שימש כאדמו"ר הרביעי של חסידות זוועהיל) אמר - **כל פסיעה, שאדם פוסע עבור הזולת, הוא חוסך אלף פסיעות עבור עצמו!**

אנחנו נמצאים לפני יום-הכיפורים. כל אחד מאיתנו רוצה שבעז"ה יכתבו ויחתמו אותו ואת בני משפחתו לשנה טובה, בריאות איתנה, רפואה שלימה, פרנסה קלה וכיו"ב.

אחת הסגולות לכך היא עשיית חסד עם האחר. כידוע המילה חסד מורכבת משתי מילים: חס ד'. ברגע שהאדם עושה חסדים עם האחר, הרי שבורא עולם אומר: **"פלוני עושה חסד עם בני, גם אני אעשה איתו חסד"**.

הרבנית פרל אישה חשובה ומוכרת בירושלים. במשך כל שעות היממה היא עסוקה ועוזרת לזולת בכל מה שרק אפשר.

באחד הימים העמוסים שידעה הרבנית חזרה לביתה בשעת ערב מוקדמת. היא היתה מותשת וחסרת כח. לאחר שטיפלה בילדיה, היא אמרה לילדים שהיא חשה עייפות רבה.

היא נכנסה לחדר השינה כדי לנוח ולאסוף כוחות. היא ביקשה מהם להשתדל לא להרעיש יתר על המידה. הילדים איחלו לאימם ליל מנוחה והמשיכו בעיסוקיהם.

לאחר כרבע שעה נשמעו נקישות בדלת. הילד הגדול הציץ בעינית הדלת וראה את אחת השכנות. מדובר בשכנה ידועה שאוהבת לדבר הרבה ולספר כל מה שעבר עליה בפירוט רב מהרגע שבו התעוררה, דקה אחר דקה.

בנוסף היא מבקשת גם שיגישו לה אוכל ושתיה. הבן הגדול סיפר לאחיו מי נוקשת בדלת ואמר שככל הנראה אם הם יפתחו את הדלת הרי שאמא לא תוכל לנוח.

הילדים התחילו לדון ביניהם בשקט האם צריך לפתוח את הדלת או לא. הרבנית ששמעה את ילדיה מדברים ביניהם, קמה ממיטתה ושאלה מדוע הם מסתודדים.

הילדים סיפרו לאמא שאותה שכנה נמצאת מעבר לדלת והם רוצים שאמא תמשיך לנוח. כאשר הרבנית שמעה זאת, היא ניגשה מיד אל הדלת ואמרה:

"הרי מרגע שידעתם לְדַבֵּר, חִינַכְתִּי אֶתְכֶם שְׁמִי שְׁעוּשָׂה מַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁל חֶסֶד – עוֹשֶׂה טוֹב גַּם לְאַחֵרִים וְגַם לְעַצְמוֹ.

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה
מזל בת שמעון ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל
רחל רפאת בת השמט ע"ה
לטיף בן פרחת ז"ל
מרים בת שרה ע"ה
אביבה לוי ע"ה
שרה בת נרקיס ע"ה

הרב שמואל בן שמחה דרוזי זצ"ל
מאיר מורד בן שושנה ז"ל
זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
מרים בן דבורה ז"ל
ר' שאול בן סילביה זצ"ל
שני בת אסתר ע"ה
מסודי בת חביבה ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה
יוסף בר סעדה ז"ל
שלום בן אסתר ז"ל
אריה בן מרים ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל
אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה
חי זידי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זרהר ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל

הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
שמואל בן רבקה ז"ל
רפאל בן אסתר ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
דב בן יצחק ז"ל
סוליקה בת עישה ע"ה
סלים בן פרחת ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
יהודה בן סעידה ז"ל
עפאת בת השמט ע"ה

גליון באר הפרשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

האזינו - יום כיפור

מכון
באר
האמונה

בס"ד

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימייל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדוי שבוטע בשבע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אדיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodelztoriy.com

מכון
ארה"ב: Mechon Beer Emunah
1660 45th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
© 2023 כל הזכויות שמורות להמכון

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד ההלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

האינו - שבת שובה

אמון בם - אמונה בכח התפילה ובפרט בימים האלו..... ב
שובה ישראל - יעשה כפי כוחו וה' יגמור בעדו..... י
אין טהרה כתורה - ע"י לימוד התורה תטהר נפשו של אדם..... יג

יום הכיפורים

שבעת ימים קודם - ענין ההכנה לקראת יוה"כ..... טז
כל האוכל ושותה בתשיעי - מצות אכילה בערב יוה"כ"פ..... טז
עד שירצה את חברו - פיוס וריצוי בערב יוה"כ, וזהירות יתירה מן הכעס ומהמחלוקת... יח
אשריכם ישראל - יום שמחה לעילא ולתתא..... כב
כי גדול יום ה' - תוקף קדושתו ועיצומו של יוה"כ"פ..... כז
לפני ה' תטהרו - טהרת היום..... לא
והתוודה - מצוות וסגולת הווידוי..... לג
והיה לפנות ערב - בשגב זמן כניסת יום הכיפורים..... לט
תענו את נפשותיכם - סגולת התענית..... מ
בעת נעילת שער - תוקף זמן נעילה..... מב

בין יוה"כ לסוכות

בצאתו בשלום מן הקודש - ימי טהרה..... מז
ראשון לחשבון - ד' ימי טהרה שבין יוה"כ"פ לסוכות..... מט
אם אתה משמח את שלי - ענין צדקה וחסד כהכנה ליו"ט ובימי המועד..... נב

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד

shwrtz@bezeqint.net

האזינו - שבת שובה

אמון במ - אמונה בכח התפילה ובפרט בימים האלו
 בפרשתן (לב יח-כ), 'צור ילדך תשי ותשכח קל מחוללך וכו', כי דור תהפוכות המה בנים לא אמון במ', ופירש הרה"ק ה'אורח לחיים' מזלאמשוב זי"ע

(ד"ה צור) כי הנח האדם 'צריך להאמין בתפילתו' ובעשייתו שפועל למעלה וכו', ויחשוב שהוא עולם קטן ונכלל בו כל העולמות מרום המעלות, על כן כאשר יפשפש במעשיו ומתחרט עליהם יכול לפעול בעולמות העליונים עד מקום שורש

א. שמעו למעשה נפלא שהגיע עתה ב'אגרת' לידינו מפי בעל המעשה מלמד מומחה לתשב"ר המתגורר בעי"ת אשדוד יצ"ו, לפני כמה שנים החלה בתו הילדה כבת שנים עשרה לחוש ירידה ניכרת במראית עינה, כשהיא מתקשה להכיר אנשים ולהבחין בחפצים שונים, ואף מפעם לפעם נתקלה בחפצים מאחר שלא הצליחה לראותם - ונפלה, הלכו לדרוש ברופאים שניסו לתת הסברים לדבר ('עין עצלה'), אך בהמשך הזמן ניכרה ירידה בכח הראיה גם בעין השנייה, ושלחו אותה לבית החולים 'אסף הרופא' בעיר 'רמלה' שם יש מומחים לעניין רפואת העיניים, ולאחר סדרת בדיקות הגיעו הרופאים לידי מסקנא שהיא סובלת מ'קרקוטונוס' (שלא נדע...), מין חולי המצוי בעיקר אצל אנשים הבאים בימים והיא גורמת לקושי בראייה, אך דא עקא, כשאותו חולי פוגע בילדים הרי זה מסוכן יותר ויכול להביא לידי עוורון רח"ל. והנה הצליחו הרופאים לטפל בעין הימנית, שם עדיין לא היה הנזק גדול, אך כבר לא היה בידיהם לטפל בעין השמאלית, ואמרו שאין עצה אלא להשתיל קרנית (cornea), וזו דרך היחידה להציל את מראית עינה, ואם לאו אזי אחת דתה... ל"ע, והכניסו את שמה ל'רשימת המתנה', שכשיגיע שעת הכושר ויזדמן לידיהם 'קרנית' - יקראו להם ויכניסו אותה לתוך העין, אלא, שהסבירו להם הרופאים שמאחר שאינו דומה עין של ילד לעין של מבוגר, על כן אי אפשר להשתיל בעיני הילדה 'קרנית' של אדם מבוגר, אלא אך ורק קרנית שהיתה שייכת לילד אחר, והיות שב"ה שאין מצוי ואין שכיח 'קרניות' של ילדים המיועדים להשתלה, ומה עוד, שמחוקי הרופאים הוא שאין מעבירים אבר זה וקרנית שמה ממדינה למדינה אלא במקום סכנת נפשות, ממילא, מוכרחים הם להמתין שתמצא קרנית של ילד מארץ ישראל

דייקא, על כן יתכן שיצטרכו להמתין זמן רב ארוך וממושך עד שימצאו סוף סוף קרנית מתאימה.

ואכן אט אט נחלשה הראיה בעין השמאלית יותר ויותר עד שהפסיקה לראות כליל, ונעשתה סומא בעין אחד ה"י, ובהמשך הזמן נתמלאה העין ב'עכירות' (המפריעה לראיית העין), ויגדל הכאב לראות בת ישראל במצב אומלל כזה, וככה המתינו ארבע שנים בתוחלת ממשוכה מתי תבוא קרנית לידיהם...

בחג הפסח התארח בביתם גיסו המתגורר בעיה"ק צפת ת"ו, וכשראה מקרוב את גודל השבר, והרי אינו דומה שמיעה לראיה, הזדעזע כולו, עד שהודיע לאבי הנערה כי מקבל הוא על עצמו לנסוע בכל יום ויום מביתו בצפת (לאחר שיחזור לביתו ככלות ימי הפסח) לאתרא קדישא מירון להעתיר בתפילה ובתחנונים אצל התנ"א רבי שמעון בר יוחאי ולהרעיש עולמות בעד הנפש חנינה, גם בנו הבחור החליט להצטרף ל'מסע התפילות', וארגן 'חברות תהילים' בין חבריו לרפואת אחותו במהרה.

לא עברו ג' שבועות מעת שהחלו 'להפוך עולמות' בחיזוק בתפילה, והנה ביום שני ט"ו אייר, בעת ששהה בחדר מלמדים בזמן ה'הפסקה' השמייע הטלפון (סעלפאון) שלו קול תרועה, ענה לשיחה הנכנסת, ולתדהמתו שומע הוא, 'מדברים מהמרכז לתיאום השתלות בבית החולים אסף הרופא, רצינו להודיע לכם שיש קרנית עבור הבת שלכם, ומועד ההשתלה נקבע ליום חמישי' (ל"ג בעומר), מרוב הלם והתרגשות החל לבכות ונעתקה לשונו ולא הצליח לענות מאומה, והם המשיכו לשאול אותו 'האם תבואו'.... בקושי רב הצליח לענות בהן... כל המלמדים שהיו שם נבהלו לראותו בוכה כשאינו מצליח להוציא הגה מפיו ושאלוהו מה אירע, עד שכעבור כמה רגעים התחזק קצת ובישר להם את הבשורה הטובה באומרו יש קרנית... אין צורך לתאר פרצי השמחה והשיר והשבח שעלו מאליהן כי גאה גאה...

ביום חמישי בבוקר הגיעו לבית החולים בשמחה המעורב במתח ודאגה, והכניסו אותה לחדר הניתוחים, ולאחר כשעתיים יצא הרופא ובישר להם כי הניתוח הצליח, אך הניחו רטייה (Bandage) על העין, ו'למעשה' עדיין לא ראתה מאומה, ונשאר ללון בבית החולים. הגיע יום השישי ובא הרופא המנתח לבדוק את העין, הסיר את התחבושת, ופרצה הבת בקול רינה וישועה אני רואה... ועימה ביחד רעדו כל הלבבות... וכי מילתא זותרתא היא 'עיוורת' שכבר ארבע שנים אינה רואה מאומה והנה יצאה מ'מאסר' לחירות... מאפילה לאור גדול, אכן ברוך אתה ה' פוקח עיוורים כפשוטו, ברוך אתה ה' מתיר אסורים...

לאחר שנרגעו מעט מסערת השמחה וההתרגשות קרא להם הרופא לחדרו, ואמר להם שברצונו לספר להם היאך הגיעה 'מציאה כשירה' זו של אותה קרנית... וכי ירדה היא מן השמים פתאום... אלא שלפני כשבוע ימים נפלה ילדה אחת מאשדוד

כבת תשע בגינת משחקים ונחבלה בעיניה, הלכו לרופא ושלח אותם ל'אסף הרופא' ברמלה, שם בדקו וראו שנהיה לה 'חתך' בקרנית, ומוכרחת היא בדחיפות לקרנית חדשה ואם לאו סכנת נפשות בדבר, ושלחו לכל העולם בדחיפות שיש ילדה הזקוקה להשתלת קרנית להצלת חייה (וכאמור לעיל, שאין מעבירים קרנית מארץ לארץ אלא במקום פיקוח נפש), כעבור זמן קצר הגיעה הודעה מרופא במדינת קאנדא (קנדה) שאכן מוכן ומזומן אצלו קרנית של ילד וניתן לשלחה לארץ ישראל, הביט הרופא במספר הטלפון של שולח ההודעה, והבחין שאותו רופא אינו אלא אותו פרופסור מומחה בעסק ההשתלות בעיניים, והוא היה 'רבו המובהק' ללמדו אומנות זו... מיד התקשר אליו להודות לו, ובתוך כדי הדברים סיפר לו על אותה ילדה שנסתמא מאור עיניה כבר ארבע שנים ואף היא מחכה לקרנית, ואמר לו, הרי אם יש אצלך קרנית אחת מסתמא גם הקרנית שבעין השניה (של אותו הילד שמעיניו נלקחה הקרנית) עומדת להשתלה, ואם כן, אולי תואיל בטובך לשלוח באותו משלוח גם את הקרנית השניה עבור אותה ילדה, השיב לו הפרופסור שאכן יבדוק את הדבר, וחזר כעבור כמה רגעים והודיע שאכן 'טובים השניים מן האחד', וישלחו את שניהם בחבילה אחת, ובכך זכו לקרנית מעבר לים אף שכפי הסדר הרגיל אין שולחים קרנית שלא במקום סכנה.

עמדו והתבוננו, כמה נפלאות ההשגחה העליונה בכדי להביא מזור לאותה נערה, א. אילו הילדה שנפלה ונקרע לה הקרנית לא היתה מתגוררת באשדוד אלא במקום אחר – אזי היו שולחים אותה לבית חולים אחר, מקום שאינם יודעים ואינם מכירים בסבל הנערה ה'עיוורת', ואיש לא היה מעלה על דעתו לבקש קרנית עבורה. ב. אילו רופא אחר היה מודיע שיש לו אפשרות לשלוח קרנית לילדה שנפלה, הרי לא היה מתקשר אליו הרופא להודות ולא היה עולה על דעתו לבקש שניים במקום אחד... אלא שהקב"ה סיבב כל הסיבות שתגיע הילדה שנפלה אף היא לאותו בית חולים, ובדיוק הרופא שהסכים לשלוח קרנית הוא רבו של הרופא המטפל בנערה ה'עיוורת', ממש 'גלגולים' רבים, וכל זאת מכוחם של אותם תפילות שפעלו להפוך מידת הדין למידת הרחמים, תיכף ומיד תוך חודש אחד... ללמוד וללמד עד היכן מגעת תפילתו של כל יהודי השופך נפשו לפני אבינו שבשמים, ועד כמה שמזעזע עליונים ותחתונים להחיש את הישועה... ב. ועל אחת כמה וכמה בימים אלו 'בהיותו קרוב', וכמו שכבר הבאנו מה שכתב הרמב"ם (תשובה ב ו) וז"ל, אע"פ שהתשובה והצעקה יפה לעולם, בעשרה הימים שבין ראש השנה ויום הכפורים היא יפה ביותר ומתקבלת היא מיד, שנאמר 'דרשו ה' בהמצאו', במה דברים אמורים ביחיד. וכלשונו של ה'ערוך לנר' (ר"ה יח.) 'דשאני עשרת ימי תשובה שאפילו תפלת יחיד ודאי מהני, ונקרע דינו לגמרי'.

וביותר תגדל מעלת התפילה בערב יוה"כ, וז"ל הרה"ק השם משמואל זי"ע (יוה"כ שנת תער"ב) כל התפילות של כל השנה מתתקנין ומזדככין בתפילת עיוה"כ,

ואם יש מכולן כדי לצרף תפילה אחת שלימה, יש לכל התפילות עליה בהדי תפילה זו. עכ"ל.

בשנה אחת בסוף חודש מנחם אב חלה הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע עד למאד והיה מוטל על ערש דווי, הרופאים קבעו שיש צורך לנתחו מיד ללא שום שהיות, אך הרבי לא הסכים שינתחוהו עד עבור הימים הנוראים, באמרו הננו מאמינים כי ב'ראש השנה' נגזר דינו של אדם ובידנו לפעול לשינוי הגזירה, משראו בני המשפחה כי הרבי עומד על דעתו, שלחו את הרופא אל הקודש פנימה והוא סידר לרבי את כל דרך הילוכו באכילה שתיה ושינה עד אחר הימים הקדושים, ונדחה תאריך הניתוח עד למחרת יום הקדוש, ויהי ממחרת יום הקדוש בדקוהו הרופאים שנית, ויראו כי פלא גדול נעשה עמו מן השמים וכל הסכנה חלפה כליל, וכבר אינו נזקק לניתוח, נענהו הרופא ואמר לו בלשונו 'הזמן פעל לטובתך' (כוונתו הייתה שהזמן שעבר הועיל למערכות הגוף להשתנות לטובה), נזדעק ה'נתיבות שלום' ואמר 'הזמן פעל לטובתי', היינו הזמנים הגדולים של חודש הרחמים וימי ראש השנה ויום הכיפורים הם הזמן שבהם יכול כל אדם לפעול לשנות את גזר דינו לטובה ולברכה, וזה אשר פעל שאבריאי לגמרי למעלה מדרך הטבע.

הביטו וראו למעשה נורא המורה בעליל על הכח האדיר של תפילה לבטל כל גזירות רעות ולשנות את הטבע מן הקצה אל הקצה, (וכאשר עיניכם תחזינה מישרים בהצגת ה'דפים' (documents) המעידים בבירור יותר מאלף עדים... (לקמן עמוד ז).

ידידנו ומכרנו, האי גברא יקירא שליט"א חש שלא בטוב במהלך הקיץ דשנת תשפ"ב, בחודש אייר הלך לרופא לעשות 'בדיקות', וכעבור זמן מה הגיעו התוצאות שאכן נראה שיש כאן סיבה לחשוש ה"י, וכמו שכתבו הרופאים נמצאה מוטציה ב-jak2 נשלח להמטואונקולוגיה, וערכו בדיקות נרחבות יותר, וכחודש לאחר מכן הגיעו התוצאות שאין כאן חשש אלא וודאי - הלה חלה במחלה הנוראה רח"ל, וכלשונם ב-jak2 חיובי וכו', המלצות: יזומן להמשך טיפול בהקדם במרפאה המטואונקולוגית דוידוף בילינסון, התייעץ עם רופא נוסף, ואף הוא הגיע לידי אותה מסקנא איומה שאכן צדקו הרופאים, ומוכרח הוא להתחיל ב'טיפולים' בהקדם האפשרי, והיות והיו הימים בשלהי חודש אב, לקראת תחילת ימי הרחמים והרצון על כן ביקש מהרופא אם אפשר להתחיל את הטיפולים רק כעבור יום הכיפורים, כשהוא מסביר לו שברצונו להתפלל על נפשו ועל חייו, כעבור הפצרות רבות נענו לו, והנה בבדיקה שנערכה לו בה' חשוון תשפ"ג כבר היה נראה שינוי, אך עדיין לא ידעו את המצב לאשורו ובבירור, על כן נכתב בסיכום הבדיקה המשך טיפול: לא, סיכום והמלצות ביקורת חודש, ביום י' כסליו נכתב שחור על גבי לבן ak2 שלילי, לסיכום אין עדות מעבדתית למחלה, המשך טיפול: לא, סיכום והמלצות ביקורת בעוד 3 חודשים, ממש ברוך

באר הפרשה - האיזו - שבת שובה

שפטרנו מעונשה של המחלה הזו (ואף ללא שום טיפולים המפרכים נפש וגוף). ואכן אין תימה בדבר מה נשתנה, כי כאן לפני אלול ר"ה ויוה"כ כאן לאחריהם... כי אכן ידע היטב לנצל את הימים המסוגלים לקבלת התפילות גם לאחר גזר דין, ובחסדי ה' הבריא כליל.

וכאמור, אין אנו עוסקים כאן במעשה בצדיקי הדורות אלא ביהודי 'מן השורה' שחי עמנו בדור הזה... שהאמין בכל ליבו ונפשו בכוחות הכבירים של התפילות בימי הרחמים והרצון ונאחז בהם כבקרש הצלה, והם שעמדו לו... על כן נתחזק באמונה בכוחה של תפילה ובוזה נציל אותנו ואת כל אשר לנו לטוב לנו כל הימים.

סיפר אב"ד קראסנא שליט"א, מעשה בילד יהודי מתושבי בני ברק שלדאבון לב החל לחוש בעיניו ואט אט איבד את ראייתו, בצר להם פנו לרופאים ידועים ופחות ידועים, הללו שלחו להכא ולהתם, עד שהגיעו לעסקני עולם, ונמצא שרק רופא אחד יחיד ומיוחד הדר במדינת טעקסס שבגולה הוא היכול להביא (בדרכי הרפואה) מזור לעיני הילד ע"י ניתוח, אחר השתדלויות קיבלו תור לניתוח בעוד כחמשה חדשים, והגם שהיה נראה כי הדבר דחוף עד מאד, אך מה יעשו...

בין כך ובין כך, נערכו בארה"ק כמה ימי עיון 60 רופאים מרחבי העולם, וביניהם הגיע לארה"ק גם אותו רופא מומחה ממדינת טעקסס, ימי העיון היו אמורים להימשך במשך ג' ימים, אך למעשה, באמצען אירע איזה אונס גדול למארגן ונגמרו האסיפות אחרי יום ומחצה.

מכיוון שנשארו הרופאים בארה"ק עוד יום ומחצה מבלי מעש, סידרו להם ביקורים בבני ברק, תחילה היו בישיבת פוניבז, משם נלקחו לראות איזה גמ"ח גדול מאד – ורצו להראותם בזה את גודל כח החסדים בקרב בני ישראל, כי מתנהל גמ"ח ענק, ומלווה כספים בסכומים אדירים ללא כל ריבית כלל, מיודענו הרופא מטעקסס נתפעל עד מאד מכך, וגמר אומר בלבו לקיים אף הוא איזה 'חסד' גדול, למעלה מדרכו וטבעו, בתוך כך נזכר כי הוא שוהה כעת בעי"ת בני ברק, ושם נמצא ילד הממתין ל'חסדיו' שינתח אותו במדינתו בעוד כחמשה חדשים, הבה נגמול עמו חסד, ואנתח אותו כאן ועתה, מיד נדבר עם עסקנים, הללו סידרו לו חדר ניתוח בביה"ח 'מעייני הישועה' אשר בבני ברק, על אתר בירר הרופא אצל ה'מזכיר' ("y £"v) שלו, והלה נתן לו כתובת (אדרעס) של הילד החולה בעיניו, ואכן, עלה הרופא בגפו, ודפק בבית הילד, אותו ילד חולה פתח לו הדלת, שאל הרופא, שמא אוכל לדבר עם אביך, ענה הילד אבי ישן כעת, אמר לו הרופא מהר נא להקיצו משנתו ולהעירו מתרדמתו, אמור לו שהרופא הגדול עומד על פתח ביתו, ויעש כן הילד, אך האב, קרא אליו מתוך שנתו, מה רופא, מי רופא, הנח לי להמשיך בשינתי, שב הילד ומסר לרופא את דברי אביו, וביקש הרופא שאעפ"כ ישוב להעיר את אביו, אך הדבר נשנה כמה

בגד הפרשה - האינו - שבת שובה

שם הריבא: ד"ר ערית קוברובסקי
 חשבו: המטולוגיה
 מספר חשבו: 30334
 תאריך: 03.9077220
 מוסד: תל אביב
 מספר: 306502022

סיכום יעוץ

פיקס המטולה: [Redacted]
 שם מטולה: [Redacted]
 תאריך: [Redacted]
 מספר: 541
 חלוקה: 541
 סמל: RBC 56.5, המגנטיות: 18.2, הליקומים: 13700, סמית: 194
 פיקס: 18.2, בריאות: FA, המטולה: 5.6
 חלוקה: 5.6
 פיקס: 18.2, בריאות: FA, המטולה: 5.6

ביטל חשבונית
 כג

מבחן מעורבות מולוקולרית (MELPROLIFERATIVE SYNDROME)

שם המבחן	קוד	תאריך	תוצאה
MELPROLIFERATIVE SYNDROME	182	30/06/2022	1
MELPROLIFERATIVE SYNDROME	182	25/04/2022	1

שם הריבא: ד"ר דיווין תורס
 חשבו: רפואת משפחה
 מספר חשבו: 82780
 תאריך: 03.4152001
 מוסד: תל אביב
 מספר: 03.4152001

מס' 306502022
 תיק
 8846
 8846

הפניה לרפואה יועצה

שם המטולה: [Redacted]
 שם מטולה: [Redacted]
 תאריך: [Redacted]
 מספר: 35000001198

שירות שנכרה

קוד שירות: קוד הסמל: [Redacted]
 מספר: 15246
 תאריך: 28/08/2022

בריאות: הריבא: ד"ר דיווין תורס
 חשבו: תל אביב

הריבא: ד"ר דיווין תורס
 חשבו: תל אביב
 מספר: 306502022
 תאריך: 03.9077220

שם המבחן	קוד	תאריך	תוצאה
[Redacted]	182	28/11/2021	99
[Redacted]	182	29/11/2021	140
[Redacted]	182	29/11/2021	140

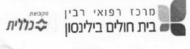
סיכום יעוץ

שם המבחן: מידע עמ' עיר חוק הבגת הפרשתיות
 תאריך: 03.07.2022

4
 8846
 8846

שם הריבא: מרכז רפואי רבין
 חשבו: בית חולים בילינסון
 מספר חשבו: 30334
 תאריך: 04/12/2022

שם המבחן: מידע עמ' עיר חוק הבגת הפרשתיות
 תאריך: 03.07.2022

שם המבחן: מידע עמ' עיר חוק הבגת הפרשתיות
 תאריך: 03.07.2022

סיכום יעוץ: מידע עמ' עיר חוק הבגת הפרשתיות
 תאריך: 03.07.2022

3

שם המבחן: מידע עמ' עיר חוק הבגת הפרשתיות
 תאריך: 03.07.2022

שם המבחן: מידע עמ' עיר חוק הבגת הפרשתיות
 תאריך: 03.07.2022

סיכום יעוץ: מידע עמ' עיר חוק הבגת הפרשתיות
 תאריך: 03.07.2022

שם המבחן: מידע עמ' עיר חוק הבגת הפרשתיות
 תאריך: 03.07.2022

שם המבחן: מידע עמ' עיר חוק הבגת הפרשתיות
 תאריך: 03.07.2022

שם המבחן: מידע עמ' עיר חוק הבגת הפרשתיות
 תאריך: 03.07.2022

שם המבחן: מידע עמ' עיר חוק הבגת הפרשתיות
 תאריך: 03.07.2022

נשמתו, ויובל להפוך מדת הדין למדת הרחמים, ונותן כח ועוז למעלה כמו שנאמר (תהלים סח לה) תנו עוז לאלוקים'. ושלא יהא ח"ו בכלל האמור 'צור ילדך ובמעשיו הטובים. ועל כך אמר הכתוב

פעמים, עד שרופא ראה שאין אל מי לדבר, וגם נתגנבה בלבו מחשבה, הנה אנכי יוצא מגדרי בכדי לעזור להם, והם אינם רוצים לקבל טובתי, פסע לאחוריו 'עושה שלום' וחזר לביתו...

אחרי כמה ימים פגש העסקן שבבני ברק את האב, ובירר אצלו מה שלום בנו, כיצד הוא חוזר אל עצמו אחרי הניתוח... והאב - אינו יודע מה הוא סח, הניתוח יתבצע בעוד כחמש חדשים, תמה העסקן, וכי לא הלכתם למעייני הישועה, כאשר באיתערותא דלעילא פנה הרופא בעצמו שנסדר לו את ה'חדר ניתוח' בכדי לבצע את הניתוח כעת וכאן בבני ברק... ואכן, למעשה הניתוח התבצע רק לאחר חמש חדשים, ועלה לאב בסך חצי מיליון דולר...

וזהו 'פירוש חי' למה שחז"ל לימדו אותנו, בקרא 'דרשו ה' בהמצאו' שקאי על עשרת ימי תשובה (ר"ה יח): וברש"י קודם גזר דין בעוד שהוא אומר לכם דרשוני, כי אם היה האב נייעור משנתו בשעה ששיחר הרופא אל פתחו, היה מקבל את הניתוח ללא כל תמורה, ומיד. אמנם, מאחר שלא שמע לו, ושקע בשנתו ה'עריבה', אכן סידרו לו ניתוח לאחר זמן, אבל כבר עלה לו חצי מיליון דולר עם קושי רב הכרוך בנסיעה לגולה, להשאיר את בני משפחתו לבד, ולהיטלטל בדרכים וכו'.

אף לדידן, בל יאמר האיש, אכן שמעתי את ההכרזה 'דרשו ה' בהמצאו', וקאי הן על תשובה הן על תפילה, אבל לא כעת, הנח לי, אחרי יו"ט נראה... אחרי יו"ט נסדר את דרכי התשובה, לא ולא, אלא עתה, קודם גזר דין בעוד שהוא אומר לכם דרשוני - כאשר כביכול עומד בשערי ביתך, נסדר הענינים ונרוויח בכפלי כפליים, שנה טובה ומתוקה עם כל הפירושים והענינים.

ג. דברים חוצבי להבות אש בענין זה כתב בספר 'סדר היום' (לשבועות) בזה"ל, ואל יקל בעיני האדם הדבר הזה, כי (אף ש)האדם הוא שפל ואפל בבחינה אחת (מצד אחד), אבל בבחינה אחרת (מצד שני) גדול כחו עד מאד, ובידו להעמיד כל העולמות כולם, מה שאין מלאך משרת יכול לעשות כן, והוא הנותן כח וחיל כביכול לבורא עולם כדכתיב (דברים לג כו) 'רוכב שמים בעזרך' וכו', וצריך כל אדם עם היותו קטן מהקטנים והדיוט שבהדיוטות להחשיב עצמו ולהתגדל ולהתנשא על הענין הזה - לומר אולי על ידי יבא איזה ענין ודבר להפיק רצון הש"י, ואל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניו וכו', עיי"ש עוד.

כי דור תהפוכות המה - שיש בידם כלל הדברים, לדעת ולהאמין בבה הגדול לועז את כל העולמותי, ולהפוך מידת שנתן לנו הקב"ה להתפלל אליו הדין בשורשה לרחמים גלויים ומרובים, בכל עת מצוא, ומובטחנו שאין תפילה אלא שלא אמון במ - שאינם מאמינים החוזרת ריקם. וכך פירש הרה"ק הרר"א בעצמם ובכוחות האדירים שיש בהם... מליו'ענסק זי"ע (ד"ה זכור) בלשון הכתוב

ד. נוראות כתב בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל (דרשות ח"א שער יז) לבאר בהא דכתיב בריש פרכתן (לב א) 'האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי', ואיתא בחז"ל שמשנה רבינו ציווה על השמים ועל הארץ לשתוק בשעה שהוא מדבר, ולכאורה יש מקום להקשות, הרי משה רבינו היה עניו מכל האדם אשר על פני האדמה, והיאך נהג כן שלא כדרך הענוים, אלא שעשה זאת ללמד את בני ישראל ולהראות להם מה גדול כוחו של כל איש יהודי אפי' הפשוט ביותר בימים הללו, עד שביכולתו להעמיד דום את השמש והירח וכל צבא השמים, עליונים ותחתונים...

ה. אגב אורחא בעניין התפילה, הנה מצינו בסדר עבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים בבית קדשי הקדשים, שבתחילה היה נכנס להקטיר קטורת לפני ולפנים, והיה מביא עמו ביד ימין מחתה מלאה גחלים בכדי להקטיר את הקטורת, וביד שמאל היה אווז בכף מלאה סממני הקטורת, ומניח את המחתה ועליה היה שם את הקטורת, ממתין עד שנתמלא הבית כולו בעשן ויוצא, ולאחר עבודת היום בהקרבת כל הקרבנות היה שב לקדש הקדשים להוציא את הכף ואת המחתה, ולכאורה יש להתבונן מדוע השאיר שם את 'הכף' ללא צורך, ובשלמא את 'המחתה' היה מוכרח להשאיר לצורך העבודה - שהם יבעירו את הסממנים, אך מה העניין בהשארת הכף שכבר אין בה תשמיש קדושה במקום קדוש ונורא בלי שום סיבה... אלא אמר הגאון רבי יחזקאל אברהמסקי זצ"ל, שהרי תיכף לאחר הקטרת הקטורת היה עומד הכהן הגדול בבית החיצון - בהיכל סמוך לפרוכת ומתפלל תפילה קצרה על בני ישראל, וכשעומדים בתפילה אין מחזיקים 'כף' ביד... ופשיטא ואין צריך לומר שאין הדברים אמורים לגבי 'כף' דייקא, אלא הכוונה היא שלא יהיה שקוע באמצע התפילה בדברים אחרים, אלא יסיר מעליו כל מחשבות טורדות ומבלבלות, 'ויכנס' כל כולו אל התפילה...

ו. זה עתה קראנו (בהפטרה דיום א' דר"ה) ב'תפילת חנה', שם נאמר, אצל עלי הכהן כתיב שכאשר ראה עלי את חנה 'מדברת על לבה, רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע, ויחשבה עלי לשיכורה' (שמואל א' א ג), ואחרי שאמרה לו 'יין ושכר לא שתיתי ואשפוך את נפשי לפני ה'", אמר לה עלי (פסוק יז) 'לכי לשלום ואלוקי ישראל יתן את ש[א]לתך אשר שאלת מעמו', ופירש רש"י 'יתן את שלתך - בישרה שנתקבלה תפילתה', שאל הרה"ק האמרי אמת' זי"ע את אביו הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע שהוא

בפרשתן (לכ ז) 'שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך', כי הקב"ה אומר לאדם 'שאל' ממני כל משאלות ליבך כי אני 'אביך', וגדול כוחה של תפילה לפעול ולהמשיך כל ההשפעות הטובות, והו' 'ויגדך' מלשון המשכה (כמו נה אחיה), שמא תאמר מנין אדע שאכן אהיה נענה בתפילותיי, לזה אמר 'זקניך ויאמרו לך', שהרי גם הצדיקים הנקראים 'זקנים' בידם לפעול עבורך ישועות, 'על אחת כמה וכמה כשתתפללו מקירות לבכם להבורא ב'ה'.

שובה ישראל - יעשה כפי כוחו וה' יגמור בעדו בתיב (הושע יד ב), 'שובה ישראל עד ה' אלוקיך', איתא בפסיקתא (פיסקא שובה ישראל פ"ט), וז"ל שובה ישראל עד ה' אלוקיך, (משל) לבן מלך שהיה רחוק מאביו מהלך מאה יום, אמרו לו אוהביו, חזור אצל אביך, אמר להם איני יכול, שלח אביו ואמר לו הלודי מה שאתה יכולי לפי בחקך, ואני בא אצלך בשאר הדרך, כך אמר הקב"ה לישראל שובו אלי ואשובה אליכם, עכ"ל. וכך כתב

פלא, דהא אך לפני רגע החשיבה עלי לשיכורה, ואיך שינה פתאום את טעמו ואמר לה שכבר נושעה מצרותיה, גם מנא ידע שכן הוא.

השיב לו השפ"א, שכבר הקשו כן החבריא קדישא בפשיסחא, ותירצו, שבתחילה ראה עלי - רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע', והיינו שהביט ברוח קדשו את הנעשה בשמים ממעל, והנה רואה הוא כי אין תפילתה נשמעת אצל כסא הכבוד, לפיכך היה עלי תמה ושואל, איך יתכן כדבר הזה שהתפילה אינה נשמעת בגבהי מרומים, והלא 'א' אידישע קרעכץ' (אנחה של יהודי) מגעת עד כסא הכבוד, ועל כן ויחשבה עלי לשיכורה' כלומר שבוודאי עושה את עצמה כמתפללת אבל לפי האמת אינו כן, אבל אחר שהסבירה לו שהיא אשה קשת רוח ואינה שיכורה כלל, ותפילתה באה מתוך שברון ועומק לבה, או אז הבין עלי כי מה שאינו רואה היאך שתפילתה מתקבלת בשמי רום, מפני שבוודאי כבר נענתה ונתקבלה תפילתה ללא כל שהות זמן, וזהו אמרו 'אלוקי ישראל יתן את שלתך - בישרה שנתקבלה תפילתה', כי אין דבר העומד בפני התפילה הבאה מעומק הלב.

ז. הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל ביאר מה שפירשו בגמ' (ר"ה יח.) מה דאיתא שבר"ה כל באי העולם עוברין לפניו כבני מרון, מאי כבני מרון וכו', ריש לקיש אמר כמעלות בית מרון, שהנה עינינו הרואות שיש אחד העומד בראש ההר ורעהו עומד בתחתית ההר, ולאחר זמן מה התהפכו היוצרות ועולים ויורדים בו, ואם ברצוננו לידע מי הוא העולה ומי הוא היורד אין לנו אלא להביט אחר פניהם, שמי שפניו כלפי ההר הרי הוא העולה בהר, וסופו שיגיע לפסגה, ולעומת זאת מי שפניו כלפי הארץ הרי בחזקת יורד הוא, ואף אם עתה נמצא למעלה למעלה אך סופו שירד. על דרך זה הוא בענייני עבודת ה', אשר מי שעניו נשואות כלפי מעלה ורוצה לעלות

רבינו יונה (בתחילת שערי תשובה) 'והתבאר יד טבעם משנת ויחדש בקרבם רוח טהור בתורה, כי יעזור ה' לשבים כאשר אין להשיג מעלות אהבתו'.

בהר ה', אזי אף אם נמצא עתה בתחתית שפל המצב אך שם 'עולה' עליו, וכבר ידון על שם סופו, לעומת זאת מי שעומד בראש ההר אך ל"ע פניו למטה והרי הוא מצב של ירידה, אזי תחילתו יוכיח על סופו כי מר הוא.

ח. עצה נתן לנו הרה"ק רבי שמואל שמעלקא מניקלשבורג זי"ע בבארו את הפסוק 'שובה ישראל עד ה' אלוקיך', בדרך משל, לאדם הנושא משא, ובאמצע הדרך הרגיש כי אזלו כוחותיו, ואין בידו להמשיך בהליכתו, מה עשה, החל עושה לעצמו סימנים, וחשב לעצמו הרי עד בית פלוני אינו מרחק רב, ולא יקשה עלי לישא המשא, אלך רק עד שם. בהגיעו לשם חזר על תחבולה זאת, הביט על אבן גדולה במקום פלוני ואמר רק עד שם אבוא, כך המשיך בדרכו עד שהגיע לתכליתו ולמחוז חפצו. וזה פירוש 'שובה ישראל עד', כך היא דרכה של תשובה - שבכל עת יחזק את עצמו עד פה אבוא בענין פלוני, ועד שם אבוא בענין אחר, אז יגיע עד ה' אלוקיך - שיזכה לבוא לתכלית השלימות, ויסורו מאתו כל המסכים המבדילים בינו לבין השי"ת.

ובזה יש לפרש בלשון הפייט (מוסף יום א' דר"ה) 'לעדי עד ימלוך מלך עליון', כי הדרך להמליך עלינו את מלך עליון היא על ידי עדי עד, עד כאן... עד כאן... וכך יהלך ממדרגה למדרגה עד שיגיע להמליך את הקב"ה בשלמות על כל אבר ואבר דיילה.

ט. וכך הוכיח הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע ממה שנאמר (דברים ל יב) 'לא בשמים היא', ופירש רש"י, 'שאלו היתה בשמים היית צריך לעלות אחריה וללמדה', ויש להקשות, מה שייך לעלות לשמים, וכי יש סולם גדול המוצב ארצה שראשו מגיע השמימה... אלא שרש"י בא ללמדנו כלל ועיקר גדול, שעל האדם לעשות כל מה שבידו ואח"כ מן השמים יסייעו בעדו ועל דרך שנאמר (תהילים נז ג) 'לא-ל גומר עליו', ואם אכן היתה התורה בשמים היה על האדם לעלות על הסולם הגדול ביותר שניתן לעלות עליו... והיו עוזרים לו משמי מרום להגיע עד לשמים...

פסק הטור (סי' תרו) חייב אדם לטהר עצמו בערב יום הכיפורים בטבילה במקוה טהרה, ואף שבזמן הזה כולנו טמאי מת ולא תועיל לו הטבילה לטהרו מטומאת מת, מכל מקום הטבילה תועיל עכ"פ לטהר מטומאה היוצאת מגופו (שאף כהיום 'המקוה' מטהרת מזה), ועיין שם בב"ח שמסביר את טעמו של רבינו סעדיה גאון הסובר (מובא שם בטור) דצריך לברך על טבילה זו אף שלא נטהר על ידה מטומאת מת, מכל מקום בכל טהרה וטהרה שאפשר לו לטהר עצמו חייב לברך עליה כשמטהר עצמו (אלא שאין הלכה כמותו לענין הברכה), והיינו שעל האדם לעשות ככל אשר לאל ידו, ואף אם לא יוכל לטהר עצמו לגמרי מכל מקום יעשה עד כמה שידו מגעת, וייחשב לו

הדבר כאילו עשאה בשלימות. וכן הוא לגבי טהרת הנפש שע"י התשובה, אל ירים האדם את ידיו מתוך ייאוש, ולא ירפה את אחיזתו באביו שבשמים, אלא יעשה כל מה שביכולתו, בעמל ויגיעה רבה, ויקויים בו 'לא-ל גומר עלי'.

י. הנה מציינו במקומות רבים בימינו דלתות הנפתחות מאליהם ללא כל מגע ופעולה מצד האדם, אין צורך לפתוח עם מפתח את המנעול ואף אין צריך ללחוץ על ה'יד' (ידיית), אלא הדלתות נפתחות מאליהן על ידי ה'עין רואה' הקבועה בו מלמעלה, אך זאת נדרש מהאדם, שיטרח להעמיד עצמו אצל הדלת, אז ירגישו ה'עינים' ויפתחו בפניו שערים גדולים. כיו"ב, בימים הללו, הסיוע ממעל גבוה הוא עד מאד, כל השערים נפתחים בלא צורך להקיש הרבה... אבל על זאת ממתנינים לנו מן שמיא - שנקרב עצמנו, ונעמיד עצמנו בסמוך אל השערים...

וידע כי אינו צריך 'לילך למרחקים' לחפש אחר 'התשובה', אלא היא קרובה אליו ובהישג ידו. וכה כתב הגה"צ רבי שריה דבילצקי זצ"ל, מעשה שהיה - על סמך מה שמסרו לי שבשבת ר"ה יהיה 'חשמל כשר' במקוה - הלכתי למקוה כבר לפני שעה שלוש לשם, בפרוזדור ובמדרגות היה חושך מוחלט, אך קיווייתי שאחר שאפתח את המקוה יהיה שם אור. אך מצאתי בחושך את המפתח ופתחתי את המקוה, אך שם היה חושך מוחלט. מכיון שכבר פתחתי, חשבתי שאסתדר בחושך, מצאתי ספסל בחדר ההלבשה ושם פשטתי בגדי, ומשם הלכתי לחדר המקוה, החושך היה יותר ממצרים, ופתאום אבדתי כל יחס באיזה צד ופינה אני נמצא, וגיששתי בקירות וגם את המקוה לא מצאתי, והייתי משוטט הנה והנה ללא פתרון, ופתאום נטבלו רגלי במים, גם כן טוב.

נכנסתי, טבלתי ויצאתי, בשום אופן לא מצאתי את חדר ההלבשה ומיששתי בקירות ללא כל התמצאות, כי הכל נאבד ממני. ופתאום מצאתי חולצה ובגדים אך נוכחתי כי הם לא שלי, וכעבור רגע מצאתי את שלי והתלבשתי ורציתי לצאת, אך כאן נגמר הכל. פחדתי שעם כל צעד אסתכן יותר, והחלטתי מתוך צער להשאר לשבת על הספסל, עד ירחם... אך הצטערתי בלב שאצטרך להפסיד כל ה'קרבנות', ומי יודע אם גם לא פסוקי דזמרה, והתפללתי בלב לישועה.

והנה, לא עבר רגע ואני שומע צעדים מתקרבים ויורדים למקווה, ואני קורא בקול רם - אני לא רואה איך לצאת, רגע, רגע, ענה הקול. והנה יד שלוחה אלי ומעמידה אותי ברגע על מדרגות היציאה ונוכחתי כי גם עד כעת היו רק כמה סנטימטרים ממני ועד המדרגות שלא הרגשתי בהם.

המוסר השכל, אדם קרוב מאד לדרך התשובה, רק כמה סנטימטרים מפרידים, והוא חושב שהוא שרוי בחושך מוחלט ומתייאש. פתאום נשמתו מרגישה את צעדי הא-לוקים המתהלך בגן, והוא רק צריך לקרוא במר נפשו, אני לא רואה לצאת מהחושך

אין תורה, ועל פי זה יתפרש שיעור הכתוב כאילו נאמר יערוף לקחי כמטר, שאין הקב"ה שואל מהאדם ללמוד תורה עד שמבין לו כדי פרנסתו, וממשיך האוה"ח בזה"ל, וממוצא דבר אתה למד, שאם לא יטיפו מפיהם טיפי תורה אין חפץ ה' לתת להם מטר, והוא מה שפירשנו במאמר התנא אם אין קמח אין תורה, פירוש אם ראית שאין קמח דע שאין תורה. עכ"ל.

ואם אמרו חז"ל (ברכות לב:) 'דברי תורה צריכין חיווק בכל יום', על אחת כמה וכמה בימים אלו - ימי התשובה, וכדאיתא במדרש (שמו"ר לח ד) לבאר את

אין טהרה כתורה - ע"י לימוד התורה תטהר נפשו של אדם

בפרשתן (לב מו-מו), ויאמר אליהם שימו לבבכם לכל הדברים אשר אנכי מעיד בכם היום וגו', כי לא דבר רק הוא מכם, ופירש רש"י, 'שימו לבבכם - צריך אדם שיהיו עיניו ולבו ואזניו מכוונים לדברי תורה וכו', כי לא דבר רק הוא מכם - לא לחינם אתם יגיעים בה, כי הרבה שכר תלוי בה'. לעומת זאת מצינו לרבינו האור החיים הק' זי"ע על הא דכתיב בריש פרשתן (לב ג) 'יערוף כמטר לקחי', שמבאר מהו דמיון ה'מטר' והגשם ל'לקחי' ולתורה - שהוא על דרך מה שאמרו חז"ל (אבות ג יז) 'אם אין קמח

שאני שרוי בו. רגע רגע עונה הקול, והנה יד שלוחה אליו ומוציאה אותו למרחב, והוא רואה שרק מספר סנטימטרים הפרידו בין החושך לדרך האור, והוא בסכלותו חשב שאבדה דרכו. פתחו לי פתח כחודו של מחט, רק איזה קריאה קלה ותיכף אפתח לכם פתח שכל קרוניות ועגלות יכנסו בו. השיבנו ה' אליך ונשובה - שובה ישראל עד ה' אלוקיך כי כשלת בעוונך, ע"י העוון שהוא חושך מוחלט נסתבכת עוד יותר, וכשלת. ונזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו. עכ"ל.

יא. 'מעשה' בבחור (שהחל לרדת מדרך הישר) שביקש לפתוח 'ביזנעס' (עסק) והוצרך לסכום מעות גדול, ויפן אל אביו, אנא ממך, הלווה לי כך וכך מעות... אמר האב, אם תניח תפילין בכמה ימים הקרובים אלווה לך את כל הסכום... ואכן הבן קיים בקשת האב והניחם ג' ימים בזה אחר זה... אמר לו האב בעזהשי"ת בתוך שבוע ימים אמציא לידך את כל הסכום, כעבור שבוע ימים פנה הבן לאב שיקיים הבטחתו, אמר לו האב אם תניח תפילין עוד חודש ימים אלווה לך המעות, ויהי כעבור חודש ימים שוב ביקשו הבן את המעות ושוב דחהו האב ב'פזמונו' - אם תניח תפילין במשך עוד ג' חדשים אלווה לך המעות, כן נשנה הדבר כמה וכמה פעמים עד שפקעה סבלנותו של הבן ושאל את האב וכי אתה עושה 'חוזק' (צחוק) ממני... אמר לו האב, מיד אחר ג' ימים הראשונים כבר הכנסתי את כל הסכום לכיס התפילין שלך... ולך מה אעשה איפה בני שפחו יצרך עליך, ואינך פותח את כיס

קורא שני דפים, ואם היה למוֹד לשנות פרק אחד ישנה שנים".²

וכבר כתב האור החיים' הק' ז"ע (לעיל ל ו) על הפסוק (שם ב), 'ושבת עד ה' אלוֹקֶיךָ ושמעת בקולו', וז"ל, 'ושמעת בקולו שהוא תלמוד תורה, ולא הזכיר עמו דבר אחר, וזו היא התחלת התשובה שצריך השב עשות' י.³

על בן חזקו ונתחזקה בלימוד התורה⁴, והמאור שבה יחזירנו למוטב (איכ"ר

האמור בנבואת 'שובה ישראל' - 'קחו עמכם דברים ושובו אל ה'" (הושע יד ג), שאמרו בני ישראל אל הקב"ה, 'עניים אנו ואין לנו להביא קרבנות, אמר להם דברים אני מבקש, שנאמר קחו עמכם דברים ושובו אל ה', ואני מוחל על כל עונותיכם', ואין דברים אלא דברי תורה, שנאמר (דברים א א) אלה הדברים אשר דבר משה'. וכן אמרו (ויק"ר כה א) 'אם נכשל אדם בעברה וכו' מה יעשה ויחיה, אם היה לְמוֹד (רגיל) לקרות דף אחד

התפילין להניחם, כיצד תמצא את המעות... והנמשל מובן, כי 'המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ' (אבות ג ה) וכלומר, שאינו צריך לטרוח 'דרך ארץ' להשיג פרנסתו, ואם אינו מוצא את הפרנסה הרי"ז סימן שכלל לא פתח את כיס התפילין - את הגמרא וכיו"ב... ע"כ לא מצא את כל המוכן ומזומן לו שם מבעוד מועד...

יב. הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע רמז ליה באמרו (תמיד לב): 'כל העוסק בתורה בלילה שכינה כנגדו', שאע"פ שהוא בבחינת לילה, ולא עוד אלא שהוא כנגדו להשכינה רח"ל, אעפ"כ זוכה ע"י עסק התורה להשראת השכינה.

יג. הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע אמר (עשיית תשמ"ג) בשם אביו הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע לפרש בלשון הברכה 'השיבנו אבינו לתורתך.. והחזירנו בתשובה שלמה לפניך', כי בתחילה הזכירו השיבנו אבינו לתורתך ורק לאחר מכן מבקשים והחזירנו בתשובה שלמה לפניך, כי ה'מבוא' והשער לתשובה הוא ע"י לימוד התורה.

יד. והיה מרגלא בפומיה של הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע לבאר בשם הרה"ק ה'אור לשמים' מאפטא זי"ע (בפרשתו) בלשון הכתוב (בראשית י י) 'ותהי ראשית ממלכתו בבל', שראשית קבלת עול מלכות שמים היא לעסוק בתלמוד בבלי, ומשם תבוא לו ארך - אריכות ימים, וגם הוא לשון רפואה (כמו 'ארוכה ומרפא').

טו. הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע אמר פעם שיחה בפתיחת זמן אלול בישיבתו, משך כל שיחתו היה שלש דקות וכך אמר, הרי כל אחד ואחד רוצה שיהיה לו ממון הרבה, ולשם מה זקוק בן תורה לכסף ומעות, כדי שבבוא חג הסוכות יוכל לקנות ארבעת המינים מהודרים בכשרותם, (באותם הימים לא גדלו בפולין ד' מינים, והוצרכו להביאם מארצות מרוחקות, והיו הרבה נפסלים בדרכים, ולכן היה מחיר האתרוגים גבוה ביותר ורק לעשירים

פתיחתא ב) וכדאיתא במדרש (ילקוט ירמיה רמו רפב) 'רב הונא ורבי ירמיה ורבי חייא בר אבא, כתיב (ירמיה טו יא) 'אותי עזבו ואת תורתי לא שמרו', הלואי אותי עזבו ותורתי שמרו [- שהקב"ה מתאונן ואומר על ישראל שהלואי שהיו עוסקים בתורה למרות שחטאו], שאילו תורתי שמרו מתוך שהיו מתעסקין בה היתה מחזירתן למוטב'.

זכה ביאר הרה"ק רבי בונם מפרשיסחא זי"ע בלשון הכתוב (תהילים יט ח) 'תורת ה' תמימה משיבת נפש', כי הנה בשעה שאדם חוטא מסתלקת נשמתו ממנו, אמנם התורה היא 'משיבת נפש', ותחזיר לו נשמתו וכל כוחות נפשו שנאברו מחמת חטאיו (מובא בספר ביכורי אביב פרשת כי תצא).

גדולים היה ד' מינים משלהם). המשיך ה'חפץ חיים' ואמר, הנה מצוות נטילת לולב היא מדאורייתא רק ביום טוב הראשון של חג, אך בשאר ימי החג אינו אלא מדרבנן, ועם כל זה מבינים עם הקודש בני ישראל שראוי ויאות הדבר לקנות אתרוג בסכום עצום של חמישים רובלים, כי אין ערוך למצווה זו. והנה בתלמוד ירושלמי (פאה פ"א ה"א) דרשו חכמים על הפסוק (משלי ג טו) 'כל חפציה לא ישוו בה - אפילו כל מצוותיה של תורה אינן שוות לדבר אחד מן התורה', וביאר הגאון מווילנא זי"ע (שנות אליהו הארוך, שם) שהכוונה היא שחשיבותו של 'דיבור' אחד של תורה שווה יותר מכל המצוות גם יחד. סיים החפץ חיים ואמר, התבוננתי על 'מורה השעות' (שעון) וראיתי שבדקה אחת יכול האדם לומר כמאתיים תיבות, ולפי זה יוצא שבכל דקה של לימוד התורה יש לו לאדם מאתיים מצוות שכל מצווה ומצווה מהם חשיבותה יותר מכל התרי"ג מצוות כולם. נמצא שבחמש דקות יכול האדם לקנות קניין עצום של אלף מצוות שכל אחת מהם חשובה מכל המצוות כולם. אם כן כיצד אפשר לאחר אפילו רק חמש דקות לסדר הישיבה... ועל משקל דבריו נעני ונאמר, היאך ניתן לזלזל בחמש דקות ולבטלם...

יום הכיפורים

עוד ביאר ב'בינה לעיתים' (דרוש יא) כי כמו שבטהרת מעיין ומקוה הרי מעיין ובור מים לפניך זמ"מ לעולם לא יטהר האדם אם לא עשה תחילה איזה פעולה לטובה - שהכניס כל גופו תחת המים המטהרים, כך הוא בטהרת יוהכ"פ, אף שהקב"ה בא לטהר את בני ישראל, מ"מ על האדם לנקות ולטהר עצמו תחילה, וזהו אומרו 'לפני מי אתם מטהרין' - שמתחילה יטהר עצמו ואז יזרוק הקב"ה עליו מים טהורים ויטהרהו.

כל האוכל ושותה בתשיעי - מצות אכילה בערב יוהכ"פ

בתיב (ויקרא כג לב), 'ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש', והקשו חז"ל (ר"ה ט) 'וכי בתשעה מתענין והלא בעשירי מתענין, אלא לומר לך כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו התענה^{טז} תשיעי ועשירי^{יז}'.

שבעת ימים קודם - ענין ההכנה לקראת יוה"כ בה רמז הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זי"ע (תורת המניד מולאטשוב יוה"כ ב) בלשון המשנה (יומא נג) שם נתבאר כל ענין עבודת כה"ג ביום הכיפורים, נכנס למקום שנכנס ועמד במקום שעמד, שאף אם יכנס למקום הקדוש ביותר אינו נכנס אלא 'למקום שנכנס' מתחילה, כלומר מה שהכין את עצמו מבעוד מועד, וכך 'עמד במקום שעמד' במדרגה שהכין את עצמו להתייצב מראש.

הנה במשנה (סוף יומא) דימה התנא רבי עקיבא את 'טהרת יוהכ"פ' לטהרת המקוה, וביאר ב'ילקוט הגרשוני' (קנט"א ערך תשובה) שכשם בטהרת המקוה מצינו ברמב"ם (מקוואות פ"א ה"ט) שהקופץ למקוה הרי זה מגונה, כך גם לגבי טהרת יוהכ"פ נאמר כן הקופץ לטהרת זה היום ללא הכנה הרי"ז מגונה, אלא יתחיל בהכנה קודם לכן דגא בתר דרגא, ולא 'קפויץ' בריגעא דגא.

טז. הלבוש מבאר (תרד א) מדוע הוציא הכתוב את המצוה בלשון עיני ולא אמר בהדיא 'ואכלתם', כי לפום צערא אגרא, ושכר מצוה הנעשית מתוך עמל ויגיעה גדול משכר המצווה הנעשית ללא קושי, ורצה הקב"ה לזכות את ישראל ולהגדיל שכרם, על כן החשיב להם מצווה זו כמי שבאה ע"י עיניו.

יז. מפורסמים דברי הטור (או"ח סימן תרד) שמביא מעשה רב בשם המדרש, 'מעשה בשוטר העיר, שאמר לעבדו קנה לי דגים ולא מצא אלא דג אחד ונתן בו זהוב,

הפיוט שאומרים בסליחות בערב יום כיפור 'ירצה צום עמך אשר דמו לך מזה, חשוב חלבו פעל זבח וקרננו אל תקנה, חתום עליו אות תיים ותפלתו תתנה, מחר יתה האות תנה, כי הצום והתענית ביום הכיפורים חשוב כהקרבת קרבן והואת הדם על המזבח, לכן מן הראוי להחשיב את האכילה של עכשיו כעל זבח שלמים, וממילא וקרננו של מחר לא תבזה, ויעלה לריח ניחוח אשה לה' ואז יקבל תפילתו שיתפלל למחר ביום הקדוש.

ומעתה דעת לנבון נקל שהאכילה בעונה"ב צריכה להיות בקדושה ובטהרה, שהרי עומד להקריבה למחר לריח ניחוח"ה.

וביאר הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זי"ע את מצות האכילה ביום זה, כי מטבע האדם הוא שעל ידי הצום מתמעט חלבו ודמו שנוצרו מן האכילה שאכל ביום אתמול, וכנגד זה אנו מתפללים בכל תענית (ומקורו בברכות יז.) 'שיהא מעוט חלבי ודמי שנתמעט היום, כחלב מונח על גבי המזבח לפניך ותצרני, על כן אין מן הראוי לאכול בערב יום כיפור אכילה של 'רשות', כי איך יקריב חלב ודם זה לקרבן מן המובחר, לפיכך אמרה תורה לאכול בתשיעי כדי שיווצר חלב ודם מאכילת 'מצוה', וממילא יהא חשוב כאילו הקריב חלב ודם של מצוה על גבי המזבח. ולפי דבריו הקדושים הוסיף בנו הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע לפרש

והיה שם יהודי חייט, והוסיף עליו עד שהעלהו לחמשה, ונשאר [הדג] לחייט, בא העבד אל אדוניו, וסיפר לו כל המאורע, שלח השוטר אחר החייט, ואמר לו מה מלאכתך, אמר לו חייט, אמר לו ולמה קנית דג שוה זהוב - בה' זהובים, ולא עוד אלא שלקחתו מיד עבדי ששלחתני לקנותו לי, השיב לו, והיאך לא אקננו אפילו ביי כדי לאוכלו ביום כזה, שצונו הקב"ה לאכול ולשתות, ושאונו בטוחים שהקב"ה יכפר לנו עונותינו, אמר לו א"כ יפה עשית ופטרו והלך לשלום.

וב'בית יוסף' הביא שכיו"ב הובא במדרש (בר"ר יא ד) ומסיים שם 'מה פרע לו הקב"ה, הלך וקרע אותו וזימן לו בתוכו מרגליות טובה, והיה מתפרנס הימנה כל ימיו'. צדיקים ביארו שכאן הוסיפו את סוף המעשה ללמדנו שהאכילה בערב יוה"כ מסוגלת שלא יחסרו לו מזונותיו כל ימיו, ויהיה לו שפע פרנסה בכבוד ורווח.

ומן הראוי להביא מה שכתב ה'פרישה' (סק"ה), דצריך לומר שהחייט הגיע יחד עם עבדו של השר אצל מוכר הדגים, דאי אמרת שבא אחריו, וכי שייך לומר שמפני שצויה ה' ביום הזה לאכול יסיג גבול או יגזול מיד חבירו, ולמדנו מכאן, שהגם שיש לחזר לקיים מנהגי ישראל שיסודתן בהררי קודש, מ"מ מאד יש להיזהר שלא לשכוח מן העיקר, וחלילה להיכשל באיסור הסגת גבול או בשאר איסורי תורה ויתברך בלבבו לאמר שהוא מקיים עכשיו מנהג ישראל...

עד שירצה את חברו - פיוס וריצוי בערב יוה"כ, וזהירות יתירה מן הכעס ומהמחלוקת

כתיב (הושע יד ב-ג), 'שובה ישראל עד ה' אלוֹקֶיךָ כִּי כִשְׁלַת בְּעוֹנֶיךָ, קָחוּ עִמְכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֵל ה', וּלְבֹאֹרָה צָרִיךְ בִּיאֹר מְדוּעַ הָאָרֶיךְ הַכְּתוּב בְּלִשׁוֹנוֹ עַד שֶׁנִּרְאָה כ'כַּפַּל' הַלְשׁוֹן - 'שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל' וְכֵן 'וְשׁוּבוּ אֵל ה'', וּמִבְּאֵר הַרְהָק ה'חֲתָם סוֹפֵר' ז"ע (דרשות לשבת תשובה תקנ"ה ז). שבתחילה דיבר הנביא לשוב על עוונות שבין אדם לחברו, וזהו שאמר שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹהֶיךָ, ר"ל עַל

החטאים המגיעים עד ה' אלוֹקֶיךָ וְלֹא עַד בְּכַלֵּל, וְהֵם דְּבָרִים שְׁבִין אֲדָם לְחִבְרוֹ (ועיי"ש עה), ורק לאחר מכן 'קחו עמכם דברים ושובו אל ה' - בדברים שבין אדם למקום.

ואכן שנו חכמים בלשון המשנה (יומא פה:) עבירות שבין אדם למקום יום הכיפורים מכפר, עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו"י, דרש ר' אלעזר בן עזריה 'מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו' (ויקרא

יח. וכך אמר הרה"ק ה'בית אברהם' ז"ע שבעת אכילתו בעיו"כ יצייר בנפשו שבקשו לחנך ולהדריך זולל וסובא לאכול בדרך ארץ, על כן הושיבו אותו לאכול לפני ארי, ששם צריך לשקול ולמדוד תנועותיו, כן נמי תהא אכילתו בערב יום הכיפורים. וכבר כתב הרה"ק ה'שם משמואל' (יוה"כ שנת תרע"ב) 'ידוע שבאכילת עיוה"כ מתקנין כל האכילות של כל השנה'.

יט. וכבר היה נוהג הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל לעורר את הקהל בדרשתו קודם 'כל נדרי' על חובת הזהירות ב'בין אדם לחברו' בלשון הכתוב (שמואל ב' כד יד) 'נפלה נא ביד ה' כי רבים רחמיו וביד אדם אל אפולה', כי על 'הנפילות שביד ה'' בעניינים שבין אדם למקום הרי רבים רחמיו, אך ביד אדם - חטאים שבין אדם לחברו אל אפולה, כי אין יוה"כ מכפר עד שירצה את חברו...

שמעו נא למעשה נורא ששמעתי מבעל המעשה, הלה נכנס בחודש אלול תשע"ז ל'שיעור' שבהיכל 'אש קודש' בעי"ת בני ברק, באותה שעה נסובו הדיבורים בהרחבה באלו העניינים - בין אדם לחברו בכלל, ומעביר על מידותיו בפרט, האברך שכל חבריו כבר קיימו מזה כמה שנים מצוות פרו ורבו, ואילו הוא 'תקע' מאחור, נזכר היטב כי בילדותו לחם מלחמת קודש באחד מחבריו שב'חיידער' (תלמוד תורה), כי הוא היה 'מלך הכיתה' וחבר זה התיימר לתפוס מקום ה'משנה למלך', והיו השניים מסוכסכים זה בזה באופן נורא, בדברים שגם באו לידי מעשה - במצה ומריבה יומם ולילה, ולא פלא היה בעיניו שכל חברי הכיתה נישאו הקימו בתים נאמנים לה' ולתורתו וגם נעשו עם הזמן לאבות על בנים, ואילו שניים האלו - ה'מלך' המתין לזכות בזש"ק, וה'משנה' למלך עדיין לא בא בקשרי אירוסין כלל. אז פרצה בקרב

טו ל), עבירות שבין אדם למקום יום את חברו. וכן נפסק להלכה (שו"ע תרו הכיפורים מכפר, עבירות שבין אדם ס"א ובמ"ב סק"א) שיש חיוב בערב יום לחברו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה הכיפורים לפייס ולרצות את מי שפגע

מלחמת עולם, כי בדעתו הבין שעליו להתפייס עם החבר הנ"ל, לאיך גיסא, קרא לו 'קול קורא' בלבו – כיצד תעז לבוא אל חברך לבקש מחילתו וסליחתו מוטב תבלע באדמה ולא תגיע לידי בושה נוראה כזו... מה עשה הקב"ה, בצאת האברך מהיכל אש קודש – כשהוא מהרהר כולו בסוגיית המחילה, ולנגד עיניו עובר ברחוב אותו בחור מבוגר... מיד נפגשו מבטיהם זה בזה, התפייסו זה עם זה, בירכו זה את זה שיזכו בקרוב לבוא אל המנוחה ואל הנחלה, ואכן, כעבור תשעה ירחים נולד לו בנו בכורו למזל"ט, כשיצא האברך מבית החולים 'מעייני הישועה' ושוב לנגד עיניו אותו החבר ששאלו לפשר ה'צמיד' שהוא עונד על ידו (שקיבל מהנהלת בית החולים, להראותו לשומר) וענה לו שנולד לו בן למזל"ט, מיד גילה החבר כי אף הוא נושע כשבא בבית האירוסין לפני כמה שבועות.

להודיע ולהתוודע, רבים זקוקים ומבקשים 'ישועה', כל חד וחד בדידה, ומחפשים אחר 'סגולות' מעבר לים... ואינם משימים אל ליבם כי 'מפתח הישועה' נמצא אצלם בידם...

כ. מובא בגמ' (ר"ה יז): שאלה בלוריא הגיורת את רבן גמליאל, כתיב בתורתכם 'אשר לא ישא פנים' (דברים י יז), וכתוב (במדבר ו כו) 'ישא ה' פניו אליך', נטפל לה רבי יוסי הכהן, אמר לה אמשול לך משל למה הדבר דומה, לאדם שנושה בחבירו מנה וקבע לו זמן בפני המלך ונשבע לו בחיי המלך, הגיע זמן ולא פרעו, בא לפייס את המלך, ואמר לו עלבוני מחול לך, לך ופייס את חבירך, הכא נמי כאן בעבירות שבין אדם למקום כאן בעבירות שבין אדם לחבירו. וכלומר, שעל עבירות שבין אדם למקום הקב"ה נושא פנים ומוחל על 'עלבוני', אכן על עבירות שבין אדם לחברו אינו נושא פנים.

וביאר המהר"צ חיות, כי בחטאים שבין אדם למקום כביכול הקב"ה הוא 'התובע' והבעל דין, וממילא יש בידו למחול על התביעה, מה שאין כן כלפי בין אדם לחברו שאז כביכול השי"ת אינו 'בעל דין', שהרי הלה פגע בחברו, אלא הקב"ה הוא 'השופט' היושב על כסא דין, ואין כח לשופט למחול אלא הוא מחויב לשפוט בצדק בלא שום נשיאות פנים.

כא. חידוש נפלא כתב הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (יומא פז): על הא דאיתא שם בגמ' שרב חנינא נפגע מרב והקפיד עליו, והלך רב לפייסו בערב יום הכיפורים במשך י"ג שנה (עיי"ש), וכתב ה'שפת אמת' שהגם 'שלא כדין שיקפיד' – שבאמת רב היה

צודק מכל מקום הלך רב לפייס אותו, כי ביוה"כ צריך להתפייס איש עם רעהו ואין נפקותא עם הצדק עמו במה שהקפיד עליו או לא מכל מקום צריכין להתפייס'. סיפור נורא שמעתי מכלי ראשון, יהודי בר אוריין ירא שמים ובעל חסד מחשובי תושבי העיר בני-ברק, שבטוב לבו פתח את ביתו לרווחה לנשברי לב ולכל מי שהיה זקוק לטובה, בין המתארחים בביתו היה גם גרוש קשה יום שאכל על שולחנו בקביעות, פעם אחת היה אותו גרוש במצב של משבר, לפיכך כאשר בטעות פגע בו אחד מבני הבית בשוגג הקרוב לאונס, התפרץ על איש החסד ובני ביתו, ובחרב פיפיות התחיל לגנותם ולדבר אליהם דברים קשים כגידין, ויהי כשמוע כן בעל הבית היצר לו מאד על שאין בו מעט רגשי הכרת הטוב על כל הטוב שהוא ומשפחתו גומלים עמו, ובשעת צערו וכעסו לא יכול היה להתאפק והשיב לו פי שנים ברוחו, ומתוך כך התחילו לריב בחרבות לשונם, עד שהגרוש יצא מביתו בזעם, ולא חזר אליו עוד.

עברו ימים ובתו של בעל-הבית הגיעה לפרקה, ואע"פ שהיתה כליל המעלות לא הצליחו למצוא לה שידוך הגון. בערב יום הקדוש פנתה בעלת הבית לבעלה, וטענה שהקושי למצוא שידוך לבתם שלא כדרך הטבע הוא, וסברה לתלות סיבת הדבר במה שבייש את הגרוש בדברים בוטים כמדקרות חרב, ויהי כשמעו את דבריה השיב לה בצדק, שאין האשמה תלויה בו כלל והוא היה רק כמציל עצמו מן הבושת, ומדוע מוטל עליו לפייסו, אולם היא הפצירה בו שיעשה לפנים משורת הדין ויפייסו, ואולי זה יועיל להם למצוא זיווג הגון לבתם, שמע הבעל בקולה וניסה לאתר את הגרוש, לאחר בירורים שונים נודע לו שהוא נמצא כעת מעבר לים, ואעפ"כ לא התרשל מלחפש את מספר הטלפון של האיש ההוא, עד שזמן קצר טרם התקדש החג דיבר עמו בידידות וביקש את סליחתו על שדיבר עמו קשות באותו יום, מיד התפייס הלה ואף אמר לו שבדעתו להגיע לארץ ישראל לחג הסוכות, ובחזה"מ יבוא לבקרו כמימים ימימה.

במוצאי יום הקדוש התקשר אחד השדכנים לביתו של איש החסד והציע לו נכבדות לבתו, הדבר מצא חן בעיניו ולאחר בירורים שונים נמנו וגמרו ששידוך מתאים הוא, ואכן כבר בחול המועד סוכות שברו צלחת בשעה טובה ומוצלחת לשמחת המשפחות, ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל. תיכף לאחר החג ערכו את שמחת התנאים בשמחה וגיל, והנה באמצע הסעודה התפרץ הגרוש אל תוך אולם השמחה בריקדה, ומשך את בעל השמחה והתחיל לרקוד עמו בשמחה גדולה, לאחר כמה דקות של ריקדה תמה הלה באזני הגרוש לשמחה רבה מה זו עושה, השיב הגרוש ואמר, שזה עתה חוזר הוא משמחת ה'תנאים' עם בת זיווגו בשעה טובה ומוצלחת, ותוך תקופה קצרה אחרי שהתפייסו זה עם זה נושעו שניהם בישועה גדולה.

שמה ייטיב פנים נועמים אל פנים לחבר
את האהל ויאסוף כל ישראל חברים ברגל
יחף עומדים לפני ה' ע"כ.

בוי"ב כדי שיוכל להיות נקי וזך ביוה"כ
מכל שמין עוון ואשמה^י.

נפלאות מצינו ב'ענף יוסף' (יומא דף פא:

בעין יעקב) לבאר עפ"ז מצוות
האכילה בערב יום הכיפורים, וכמו שכתב
בוה"ל, ובספר 'שפת אמת' (הקדמון) כתב
ו"ל, ולי נראה כי לענין כפרת עוון יותר
תלוי ביום המ' מיום העשירי, כי במ' צריכין
ישראל לתנוך השלום ביניהם וכמו שאמר
רבי אלעזר בן עזריה (יומא פה:): דעבירות
שבין אדם לחבירו אין יוה"כ מכפר עד
שירצה את חברו, וממעם זה נתן הקב"ה
מצוה זו לאכול ולשתות ביום זה שיהיה
לאדם לב אחד ושמה, כי קודם שיאכל
האדם יש לו ב' לבבות כי אז יש לו לב
רגו, ולכן אמר הכתוב (ישעיה נה ד) 'הן לריב
ומצה תצמו', כי ביום הצום תתגבר המרה
המתחררת כל ריב וכל נגע, ולכן צוה ה'
לאכול ולשתות ולהתענג בדשן, אז לב

ביותר צריך להזהר שלא יבוא לידי
כעס, כי השמן משתדל בכל
כוחותיו להביא לידי כעס ומחלוקת,
וכאותם דברים כדרכונות שאמר הגה"ק
ה'נודע ביהודה' זי"ע (דרשות הצ"ח לשבת
שונה, דרוש כד אות יב) וז"ל. והנה מעשה
שמן ביום הקדוש - ערב יוה"כ, רובם
באים לידי כעס עבוד דבר שטות... וגם
הנר אינו צריך (שהרי הכל ממהרים לביהמ"ד
עם 'רות חיים' בידיהם, כדי להדליקם כנהוג משום
סימן טוב, עיי' רמ"א תרי ס"ד), 'שכבר הגדיל
המדורה מדורת גיהנם, שכל הכועס כל
מיני גיהנם שולטין בו ע"כ. והיינו שכבר
הבעיר אש להבה של מדורה וכבר אינם
זקוקים עוד להדליק אור של נר, ואוי
שכך עלתה בידם רח"ל^י.

כב. ולאידך צריך להשים על לב מה שכתב הרמ"א (סי' תרו ס"א) 'המוחל לא יהא
אכזרי מלמחול', ואף אם קשה לו הדבר יעביר על מידותיו, ועי"ז יעבירו ממנו
כל פשעיו.

כג. וכך כתב בספר 'לבושי בדים' (דרוש כ, דרשה שנשא בשנת תקנ"א) בזה"ל, והעיקר
ביום כיפור שיסיר מלבו הקנאה והשנאה ויהיה אחדות בינינו, ואז אין שום קטרוג
'כי אין לבוא אל המלך בלבוש שק' (אסתר ד כ), שק ר"ת שנאה קנאה, וליל יוה"כ
נקרא 'שער המלך' שיושב על כסא רחמים. עכ"ל. והרי שכבר קודם יוה"כ צריך להסיר
את הקנאה ואת השנאה, בכדי שיוכל לבוא אל 'שער המלך' - בליל יוה"כ כשהוא
'לבוש' כראוי...

כד. גם צריך זהירות יתירה שלא להיות 'קצר רוח' ולהסתובב בפנים נפולות עצבות
וזעופות... וכאותו מעשה שהיה אצל הגה"ק רבי ישראל סלנט'ער זי"ע שראה
אדם מישראל המהלך ברחובה של עיר בערב יוה"כ פפ בפנים נפולות לרוב יגונו על

ואדרבה מחובת היום להרבות באהבת ישראל¹, וכמו שאומרים בתפילת מוסף (אחר סדר העבודה) 'יום שימת אהבה ורעות, יום עזיבת קנאה ותחרות', ולהוסיף בצדקה וחסדי².

אשריכם ישראל - יום שמחה לעילא ולתתא זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו³, עת שמחה הוא היום לנו שהקב"ה בכבודו ובעצמו מטהר אותנו מכל חטאותינו, כמו שאמרו בסוף יומא (פה:)

'עונותיו', והיה הלה משרה סביבותיו רוח נכאה ודכאון, אמר לו רבי ישראל 'וכי מה אשמים כל עוברי אורח שחטאת...'

אלא יש להתאזר במידת ה'סבלנות' כלפי אחרים. פעם ניגש אל הרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן זי"ע בערב יום הכיפורים לעיתותי ערב איש אשר היה ידוע כמאריך בשיחה... (בלשון נקיה, וכפי הנקרא בפי הבריות פעגע, טרדן) הלה דיבר ודיבר ודיבר, והרה"ק ישב והקשיב לקולו, משסוף סוף הלך לו שאלו בני הבית את הרבי, וכי לא מצא לו זמן לדבר את שטויותיו אלא בעיוה"כ ברגע האחרון, אמר להם הרבי בדברי הרמב"ן הללו - תתנהג לדבר כל דבריק בנחת לכל אדם - אפילו פעגע כזה, ובכל עת - אפילו בעיוה"כ לעת ערב...

וכבר אמר הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע לחסידיו, דעו לכם שאם ממחר אדם לבית המדרש להתפלל ולומר כל נדרי בערב יום הכיפורים, ותוך כדי הליכתו ניגש אליו יהודי ורוצה לשפוך לפניו את כאב לבו על צרותיו הפוקדות אותו ולקיים דאגה בלב איש ישיחנה, חלילה לו מלעצור בעד היהודי בכדי למהר לכל נדרי. כי הלא כל מהות כל נדרי ומהות יום הקדוש הוא הרי תשובה שלימה, ותשובה מה היא, לקיים ואהבת לרעך כמוך בהידור... כי זה כל האדם.

פשיטא ואין צריך לומר שיחד עם זאת עלינו לזכור היטב היטב על יקרת הזמן הבוער באש לתוקף קדושתו, ולא יזעק 'לאחר מעשה' לומר חבל על דאבדין, אלא ימלא כל רגע ורגע... וכל ערום יעשה בדעת.

כה. באחד השנים בערב יוה"כ לפנות ערב נראה הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע מטפל ומתקן בצינור שבור של מי שופכין (ביוב) שעמד בסמיכות לבית מדרשו כשהוא כבר לבוש בקיטל וטלית לקראת 'כל נדרי', אחד העוברים שראה את המחזה הנורא... וכמעט נעתקה לשונו מרוב תדהמה שאל הלה את הרבי, רבי קדוש, מה מעשיכם כאן בזו השעה - לטפל במי שופכין בשעה שאנו עומדים על פתחו של היום הגדול והנורא. אמר לו ר' שלומ'קה, מעשיי אלו הם כמעשיו של הכהן גדול בשעה שעמד אחת בשנה לפני ולפנים ב'קודש הקדשים' (כי מסביב אותו ה'שבר' שבצינור פרצה מחלוקת בין השכנים, ולהשקיט הסערה עשה ר' שלומ'קה מה שעשה).

ואף שאיננו בדרגת איש האלוקים להתעסק בסתימת צינורות של מי שופכין אצל אחרים, אמנם, לכל הפחות נדרש מעמנו לסתום 'צינורות של מי שופכין' בבית פנימה, ועל אחת כמה וכמה להיזהר ביותר שלא לפתוח אותם, וכלישנא דגמ' (סנהדרין ז.) 'האי תיגרא דמיא לבידקא דמיא' (מחלוקת דומה לצינור מים), ודי בזה...

כו. פעם ישב הרה"ק רבי דוד בידערמאן זי"ע מעיה"ק ירושלים וערך את 'סעודה המפסקת' בעיזה"כ כשהוא מוקף בנשברי לב - חסרי בית ומשפחה חולים ונדכאים, והיה יושב ומדבר על לבם בדברי בדיחותא וניחותא - מדברים המיישבים ומשמחים את לבם. באותה שעה עבר הגאון רבי שמואל שיינקר (חתנו של הגרי"ח זאננפעלד) בדרכו לבית הכנסת ל'כל נדרי' וכולו אומר הדרת וחרדת קודש, ומבעד לחלון ראה את הנעשה אצל ר' דוד'ל, נכנס ר"ש ושאל את הרבי, וכי זו עת וזמן לשחוק עם אנשים אלו, אמר לו הרבי אמשול לכם משל, לתינוק שתקפוהו 'כאבי שיניים' ל"ע, מה תעשה אמו תעזוב את כל עסקיה וענייניה, תשחוק לפניו ותרקד לפניו (בכל כוחה) - להסיח דעתו מהכאב הנורא, אף אלו נשברי הלב הינם כביכול 'כאב השניים' של הקב"ה, אין לנו אלא לעמוד בכל עת ובכל זמן לרקוד לפנייהם ולשמח אותם כי בזה כביכול הננו עושים רצון קוננו בשלימות...

'מקור' לדבריו הק' של הרבי ר' דוד'ל יש להביא ממה שנאמר (דברים טז יא) 'ושמחת לפני ה' אלוקיך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי אשר בשעריך והגר והיתום והאלמנה אשר בקרבך, ופירש רש"י, 'לוי גר יתום ואלמנה, ארבעה שלי כנגד ארבעה שלך, בנך ובתך ועבדך ואמתך, אם אתה משמח את שלי אני משמח את שלך', והקשה הרה"ק האמרי אמת' זי"ע שלכאורה אין כאן 'ארבעה' שלך אלא 'חמישה' שלך, שהרי כתיב אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך, ותירץ באופן נורא, שאכן 'חמישה' שלך אך הם כנגד 'חמישה' שלי, שכאשר משמח אותם שהם 'שלי' - לוי גר יתום ואלמנה, הרי בזה הוא משמח גם את הקב"ה, ומאחר ששימח חמישה על כן זוכה שהקב"ה ישמח 'חמישה' שלך...

סיפר הגאון הגדול רבי אמ"מ שך זצ"ל מה ששמע מ'הרשל'ע קאמיניצער' (בחור מבוגר יחיד בעולמו), בשנה אחת כשהיה אצל הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע ביום הקדוש, לאחר שכל הבחורים עזבו את בית המדרש בליל יוה"כ, נשאר הוא 'בדד' בהיכל בית המדרש, אך תוך דקות ספורות התיישב ה'חפץ חיים' בכבודו ובעצמו לימינו פתח עמו 'שיחת רעים' על דא ועל הא, והחל מגולל בפניו כל מאורעות חייו, על יתמותו הקשה, ועל נישואיו שנשא את בתו של אביו חורגו בזמן שהציעו לו שידוכים אחרים שנראו הגונים יותר, וכל זאת עשה רק משום כיבוד אם, כי היא בקשתו מאד על זה. ואכן, ברבות השנים ראה שמאת ה' הייתה זאת לטובה בלבד, כי ידיו אשר נישא לבת עשירים עזב לאחר מכן את ספסלי דבי מדרשא לטובת העסקים

'אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם - אביכם שבשמים^{כח}, שנאמר (יחזקאל לו כה) 'זורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם', ואומר (ירמיה יז יג) 'מקוה ישראל ה', מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל^{כט}.

ובפירושו אמרו בתנא דבי אליהו (זוטא סו"פ ד) ובארבעים יום

הרבים, ולבסוף הפסיד את ממונו ונשאר קרח מכאן ומכאן, מה שאין כן בני ביתו עוזרים ומסייעים לו בעריכת ה'משנה ברורה' ושאר ספרים, וכך שוחח עמו ה'חפץ חיים' ועודדו בדברים של מה בכך במשך כל ליל יום הקדוש עד אור בוקר. ומזה נלמד לקח, כי מי לנו גדול כה'חפץ חיים', ואין זמן 'יקר' וקדוש כמו יוה"כ, אך מכל מקום כאשר ראה את נפשו השבורה של אותו הבחור הבין את חשיבותן של 'מידות' וישב בשעות הקדושות ביותר בשנה לעודד ולחזק נפש אחת מישראל.

כז. וכך איתא במדרש (מדרש החפץ, הובא בתורה שלמה) לפרש מה שנאמר (במדבר י י) 'ביום שמחתכם' - זה יום הכיפורים, שנתבשרו במחילת עוונם. והרי ש'יום

שמחתכם' בסתמא מכוון על יום השמחה הגדול ביותר, והוא יום הכפורים. ראיתי לחכם אחד שמביא רמז נפלא בפסוק (ויקרא טז יז) 'וכל אדם לא יהיה באהל מועד ב'בואו לכפר ב'קודש ע'ד צ'אתו וכפר ב'עדרו' ר"ת בלב עצוב, היינו שעם היות היום הקדוש הזה נורא ואיום לעת חיתום גז"ד אך 'כל אדם' אל יבא בלב עצוב ח"ו בהיכלא דמלכא.

כח. ואם בל"ג בעומר מכרכרים ורוקדים בשיר זה בהתלהבות מפני עניינים נשגבים שיום זה מסוגל, ק"ו בן בנו של ק"ו ביום הקדוש, שאין מקרא יוצא מידי פשוטו ועיקר כוונת רבי עקיבא היא על יום הכיפורים.

מספרים על הגאון רבי יחזקאל לעוונישטיין זצ"ל משגיח דישיבת פוניבז', ששנה אחת ביו"כ ראו אותו תלמידיו בהפסקה שבין תפלת מנחה לנעילה כשהוא חוזר בהתלהבות על דברי המשנה 'אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל', כי הרגיש בטהרה ובקדושה האופפת ומאירה על נפשו.

כט. הנה איתא בתחילת המשנה שם 'האומר אחטא ואשוב אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה, אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם - אביכם שבשמים... מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל... וביאר הרה"ק השפע חיים' זי"ע שרבי עקיבא בא לחלוק על תחילת המשנה, ולדבריו אף מי ששייך לכת זו של 'אחטא ואשוב' גם כן מספיקין בידו לעשות תשובה, וכדוגמת טהרת המקוה - מה מקוה מטהר את הטמאים - אף אם כבר נטמא וטבל, ושוב נטמא וטבל וחזר להיטמא אפילו

האחרונים שעלה משה להר סיני להביא את התורה, גזרו [בני ישראל] יום צום ותענית, וביום האחרון שבכולם, שהוא סוף ארבעים יום, גזרו תענית ולנו בתעניתם כדי שלא ישלום בהם יצה"ר, ולמחרתו השכימו ועלו לפני הר סיני, ישראל היו בוכים לקראת משה, והוא היה בוכה לקראתם, עד שעלתה בכייתם למרום, באותה שעה נתגלגלו רחמיו של הקב"ה על ישראל וקיבל את תשובתם, בישרה אותם רוח הקודש בשורות טובות ונחמות. ואמר הקב"ה לישראל, קני נשבע אני בשמי הגדול שלי ובכסא הכבוד שלי, שתהא לכם בניה זו לששון ולשמחה גדולה, ויהיה לכם יום זה יום סליחה וכפרה ומחילה לכם ולבניכם ולבני בניכם עד סוף כל הדורות.

ואף הקב"ה עצמו שש ושמח בסליחתו, ומבקש מהעליונים והתחתונים לשוש עמו מושש, וכדאיתא עוד בתנא דבי

אליהו (פ"א) בארוכה, וז"ל. 'ימים יוצרו ולא אחד בהם' (תהלים קלט טז), זה יום הכפורים לישראל (כי הקרי הוא 'ולו' בוא"ו, והיינו שהוא יומו של הקב"ה כביכול), לפי שהיתה שמחה גדולה לפני הקב"ה שנתנו באהבה רבה לישראל, משלו משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שהיו עבדיו ובני ביתו מוציאים את הזבלים, ומשליכין אותם כנגד פתח בית המלך, וכשהמלך יוצא ורואה את הזבלים הוא שמח שמחה גדולה, לכך נדמה יום הכפורים שנתנו הקב"ה באהבה רבה ובשמחה. ולא זו בלבד אלא בשעה שהוא מוחל לעונותיהם של ישראל, אין מתעצב בלבבו אלא שמח שמחה גדולה, לכך נאמר (חוקאל לו ה) 'כה אמר ה' אלוקים להרים ולגבעות לאפיקים ולגאות' וגו', בואו ושמחו שמחה גדולה שאני מוחל להם לעונותיהם של ישראל, עכ"ל.

איתא ב'דרשות' הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (ריש ה"א) לפרש הכתוב (תהלים

אלף פעמים מכיוון שטבל עלה מטומאתו, 'כך' הקב"ה מטהר את ישראל אפילו אלף פעמים.

ל. בתוספת נופך הסביר הרה"ק הרר"ב מפשיסחא זי"ע את עומק המשל והנמשל, שלכאורה איזו שמחה יש לו למלך כשרואה הררי זבל מונחים מחוץ לביתו, אלא הכוונה לאב רחום שרואה את בנו מתפתל מכאבים עזים בבטנו, וממהר לדרוש ברופאים שמצאו שיש לילד תולעים במעיו, מיד נתנו סממנים שונים עד שלאחר זמן מה יצאו כל התולעים כולם מתוכו והילד נרפא לגמרי. הנה, כאשר יראה האב את התולעים בחוץ, תגדל שמחתו עד מאד, שהרי הם הציקו וייסרו את בנו ועתה ניתן לברך 'ברוך שפטרני'... כך גם לדידן, הקב"ה שמח במחילת עוונותיהם של ישראל, כי המה מייסרים את האדם, והאב שמח ברווחת בניו אהוביו.

ה' (ז) 'מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב
ה' שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל',
ו'ל' דהנה בימים הקדושים ישלח מקודש
עזרו לעורר לב כל ישראל לתשובה,
וא"כ בתשובה כזאת יש לבעל דין לחלוק
ולומר, כי לא עשו תשובה רק ע"י
ההתעוררות מן השמים (ומי יאמר שהם
מתחרטים בחרפה נמורה על העבר שלא ישובו לכסלה
עוד), אמנם, משום כן, מצווה לשמוח בבוא
ימים אלו במצוות עשה של תשובה,
ומשמחת לבנו ניכר כי שמחים אנחנו
לקראת בואו, ורוצים אנחנו לשוב ולחדול
מעושק ידינו. ונתברר כי שבו באמת
מתוך רצונם הטוב. ונסתמו דברי
המקטרגים.

כתב הרה"ק ה'מאור עיניים' (האוניו ד"ה
איתא) כי 'תשובה הוא מצות עשה
מן התורה, ולכן צריך לעשותה בשמחה'.
וכך אמר הרה"ק ה'בית אהרן' (דף קלא:)
ז"ע 'רק בשמחה ובישוב הדעת, כי ע"י
שמחה המוח מוונך, ועיקר התשובה ע"י
מוח זך'.

זוהו שאמר נעים זמירות ישראל מי יתן
מציון ישועת ישראל - כיצד תוכל

לא. על פי זה פירשו במה דאיתא מהקדמונים (עץ הדעת טוב למהרה"ו פר' כי תצא) כי
סופי תיבות אני לדודי ודודי לי הם ד' פעמים אות י', ורומז לארבעים יום
שמר"ח אלול עד יוה"כ, כי ד' פעמים אות י' הם כר"ת של יגל יעקב ישמח ישראל,
ללמד שכל מעלת התשובה של 'ארבעים יום' אלו אינה אלא כשנעשית מתוך שמחה
וקרבה כי אני לדודי ודודי לי.

שמה תאמר, כיצד אגיל ואשמח כשלב יודע מרת נפשו, אכן התשובה היא בדברי
הכתוב (תהילים קה ג) 'ישמח לב מבקשי ה'', כי אילו היה נאמר ישמח לב עושי רצון
ה', אכן היינו צריכים להיות רחוקים מ'שמחה' כי מיהו שיעיד על עצמו שהוא מאותם
העושים רצונו ית', אכן בכתוב לא נאמר אלא ישמח לב מבקשי ה', והכל יכולים
להיות בכלל מבקשי ה', ו'בדין' הוא שיהיו בשמחה...

לב. ועל פי זה כתב דברים נוראים אודות העבירות שנאמר עליהם בזה"ק (ח"א סט.)
שאין התשובה מועלת רח"ל, כי חטא זה מביא את האדם לידי עצבות, ואי
אפשר לשוב בתשובה מתוך עצבות. נמצא שתשובה הנעשית מתוך שמחה תכפר
ותטהר את האדם מכל שמץ וטינוף.

על פי זה ביארו הקדמונים את טעם מצוות האכילה ביום תשעה בתשרי - בערב יום הקדוש, וכמו שהביא השל"ה - הק' (יזמא תורה אור, אות קלד) 'לשון האלקי' מהרמ"ק בספר עבודת יום כפורים, כי ביום הקדוש אי אפשר לשמוח מפני דאגות העוונות 'ועיני כל ישראל הם תלויים לאביהם שבשמים', לכן הקדימה תורה מצות אכילה בתשיעי כדי שישמח בו ואז תתקבל התענית בעשירי, מפני שעיינו העשירי אינו נרצה לפניו מפני שהוא בדאגה, אלא אם שמח בתשיעי אז מקבל תענית העשירי, נמצא ששמחת התשיעי הינו מעין צום ותשובת העשירי.

וזהוהו לז לעדה על דאנתו לאשמתו, ויוגנותיו לעונותיו. והשנית כי בשאר ימים טובים אנחנו קובעים סעודה לשמחת המצוה, כי יגדל וישנא מאד שבר השמחה על המצוות, כמו שנאמר (דה"א כ"ט יז) 'ועתה עמך הנמצאו פה, ראיתי בשמחה להתנדב לך', ונאמר (דברים כ"ח מז) 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלוךך בשמחה ובטוב לבב, ומפני שהצום ביום הכפורים, נתחייבו לקבוע סעודה על שמחת המצוה בערב יום הכפורים.

כי גדול יום ה' - תוקף קדושתו ועיצומו של יוהכ"פ

כי גדול יום ה' ונורא מאד זמי יבילנו (יואל ב' יא), ודרשו חז"ל (תנחומא וישלח ב) דקאי על יום הכיפורים, והיינו שאין ביד אנוש להביל ולהשיג גודל מעלת היום כי הוא נורא ואיום ולמעלה מכל השנה יי.

כיו"ב כתב ב'שערי תשובה' (שער ד ה-ט) וע"כ אמרו רז"ל (ר"ה ט). כל הקובע סעודה בערב יום הכפורים כאילו נצטוו להתענות תשיעי ועשירי והתענה בהם, כי הראה שמחתו בהגיע זמן כפרתו.

לג. וכנודע מה שכתב ב'בני יששכר' (תשרי ח) בטעמא דמילתא שהמסכתא העוסקת בדיני והלכות יום כיפור נקראת 'מסכת יומא' שתמא ולא 'מסכת יום הכיפורים' כשאר מסכתות ששמן מעין קדושת היום כגון שבת, פסחים, ראש השנה, סוכה, 'להורות' כי קדושת היום היא ממקום נעלם ראוי להסתירו [שהוא למעלה מן הזמן והשכל], על כן מנהג אנשי מעשה שלא להזכיר שמו כל כך בפשיטות באיזה דברים [פירוש שלא לומר 'יום כיפור'], רק כשמזכירים מעניינו לאיזה הצטרכות קוראים אותו סתם 'יום הקדוש', ודי בזה למשכיל, עכ"ל.

לד. גם אין בידינו להשיג גודל הרחמים העצומים המתעוררים בהאי יומא רבא. וכך מדייק הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (מגיד תעלומה ברכות יב): בלישנא דגמ' (שם) 'כל השנה כולה אדם מתפלל הקל הקדוש מלך אוהב צדקה ומשפט, חוץ מעשרה ימים שבין ראש השנה ויום הכיפורים שמתפלל המלך הקדוש והמלך המשפט וכו', אימתי ויגבה ה' צבקות במשפט אלו עשרה ימים שמר"ה ועד יוה"כ, ויש לדקדק שבסיפא

ודכתיב (ויקרא טו כט) 'תענו נפשותיכם'
איננו לשון עינוי אלא התעוררות...

כתוב בתורה (ויקרא טו ב) 'ואל יבוא בכל
עת אל הקודש' - שאסור לכהן
גדול לבוא ולהיכנס לתוך בית קדשי
הקדשים 'בכל עת'. והקשה ה'כלי יקר'
(ר"ה ואל יבוא), שלכאורה לשון 'בכל עת'
אינו מדוקדק, כי משמע שלא יבוא בכל
עת רק לפרקים, ובאמת אינו כן - שהרי
לא הותר לו להיכנס לשם כי אם ביום
הקדוש פעם אחת בשנה.

ומבאר ה'כלי יקר' ו"ל. ואומר אני, כי
ביום הכיפורים נמשלו כל ישראל
ביום ההוא למלאכי השרת, שהם למעלה
מן הזמן ואין הזמן שולט בהם, על כן
דומה יום קדוש זה כאילו אינו בכלל
העת והזמן, כי כל ימות השנה בכלל
העת דהיינו הזמן, חוץ מיום זה... על כן
אינו בכלל העת של כל ימות השנה,
אלא הוא עומד בעצמו נבדל מכל ימות

זבך אומרים משם הרה"ק רבי צדוק
הכהן מלובלין ז"ע, שקצרה בינתנו
לדעת מה הוא מלאך, וכל שכן שאיננו
מבינים מהו כסא הכבוד, אבל זאת ידענו,
שסביב לכסא הכבוד עומדים מלאכי אש
קודש ומשמשים את הקב"ה באימה ויראה
ורתת וזיע, והנה, ביום הכיפורים מוריד
הקב"ה את כבודו לעולם הזה, ממילא
נעשה כל יהודי כאחד המלאכים האלו,
ובדכתיב (ויקרא טו ל) 'לפני ה' תטהרו',
שעומדים אנו כלפני ה' ממש, ולכן אומרים
'ברוך שם כבוד מלכותו' בקול רם דוגמת
המלאכים.

נוראות כתב ה'חתם סופר' (דרשות, ח"ב
שם): בהאי לישנא 'תענית יוה"כ'
איננו לענות נפש ולצער ישראל ח"ו, כי
אם מחמת קדושה וקריבות ודביקות
כמלאכי השרת, והוא כענין מ' יום
הראשונים והאחרונים שהיה משה רבינו
ע"ה בהר - לחם לא אבל ומים לא שתה,
מדביקות וקדושה ונהנה מזיו השכינה,

דמילתא נקט 'שמרה ועד יוה"כ', ושלא כפי שאמרו תחילה 'שבין ראש השנה ויום
הכיפורים', ומבאר שהוא 'להורות שיהיה"כ גופיה הוא יום הרחמים ולא נקרא יום הדין
והמשפט' [וכתב עוד, שאם כן קשה שאין 'עשרת ימי משפט', ומתרחץ כי ערב יום
כיפור נחשב כשני ימים, וכמו שאמרו שהאוכל בתשיעי כאילו התענה תשיעי ועשירי].
נוראות מצינו בשל"ה הק' (יומא עמוד התשובה, סתרי יוה"כ) המבאר את הטעם שמחלל
יוה"כ במזיד נענש בכרת ולא במיתת ב"ד כשבת, משום שביום הזה מתעוררים
רחמים רבים (ולכן אין השטן רשאי להשטין בו) ולכן אף העונש שבו ממותק מרוב הרחמים.
המתבונן בזה ישתומם, שהרי ה'עונש' בא לאדם שפל וחדל אישים כזה אשר אין
לו שייכות כלל ליוה"כ ומחללו בשאט נפש, ואף הוא נכלל ברחמי השי"ת המרובים
עכ"פ להקל מעליו עונשו)...

השנה, וכשאמר 'ואל יבוא בכל עת' רמו שלא יבא כלל בשום יום שהוא בכלל העת, כי אם ביום שאינו בכלל העת, והוא ביום מחילה וסליחה שישראל נמשלו בו למלאכי השרת, שאינם נופלים תחת העת ואינו בכלל ימות השנה, עכ"ל.

והנה כתב ה'באר היטב' (תרי"ט סק"ד) ומנהג פשוט להתעטף בטלית מבעוד יום ומברכין עליו, וכך כתב האר"י ז"ל, ואם נתעטף בלילה אין לברך עליו, ועי' ספר הכוונות. עכ"ל. ברמח"ל בספרו 'קיצור הכוונות' (סדר יוה"ב) כתב הטעם לפי דרכו, כי בשעת שקיעת החמה של יום הקדוש פורס קוב"ה 'טלית' על כל כלל ישראל, ובחסדו מחביא אותנו בצל ידו תחת כנפי השכינה, ומכיוון שהדבר הזה נעשה מעצמו לכן אין מברכין עליו.

איתא ב'חתם סופר' (דרשות, ח"א עמוד טז טור ב) שאף גופו של אדם מתעלה ומתקדש ביותר ביום הזה, ומביא ראיה ממה ששנינו (יומא פב.) 'עוברה שהריחה

מאכילין אותה עד שתשיב נפשה', ואיתא בגמרא (שם ע"ב) שהייתה אשה מעוברת שהריחה, אמר להו שילחשו לה באזנה שיום הכיפורים הוא, אולי על ידי כך תחלש תאוותה ולא תצטרך לאכול, ואם לא תירנע אז יתנו לה לאכול משום פיקוח נפש. ויש להקשות מדוע לא מצינו דין זה בשאר אכילות איסור, כגון כשמתאוה לאכול נבילות וטריפות, שנותנים לה ואין לוחשים לה שהתורה אסרה לאכול נבילות וטריפות. אלא הטעם, כי עובר במעי אמו יש לו קדושה נוראה בשעה שהוא לומד כל התורה כולה עם המלאך (כמבואר בנדה ל:), ואילו לא גוף עכור של אמו מקיפתו, הוא גדול יותר ממלאכי השרת, לכן בכל השנה קרוב לוודאי שלא יועיל מה שילחשו באזנה שאסור לאכול נבילות וטריפות, כי הגוף העכור מושך אותו לתאוות גשמיות וחומריות. אבל ביום הכיפורים גם גוף האם מודרך, וממילא כאשר יזכרו לעובר שהיום יום כיפורים יתכן שיפסיק מלהתאוות עוד... לה

לה. ואף 'עביות וארציות' העולם מתעלה למאד ביום זה, כדברי הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (אגרא דפרקא אות דש) בבארו מדוע נאסר 'נעילת הסנדל' ביוה"כ, כי אמרו חז"ל 'לעולם ימכור אדם קורות ביתו ויקח מנעלים לרגליו' (שבת קכט.), ומהי גודל הנחיצות שהפליגו כל כך בעד נעליים, אלא, כי מבואר בדברי 'הרב מהר"מ חאגיז' (משנת חכמים) בשם חכמי הרמז, שבשעה שחטא אדם הראשון נתקללה האדמה, כמו שנאמר (בראשית ג יז) 'ארורה האדמה בעבורך', ולכן ימכור אדם 'כל מה שיש לו' כדי שלא ידרוך על מקום קללה, אמנם בבית המקדש שקרקעו אדמת קודש היא, יש להשיל המנעלים ולילך יחף, ולכן 'לא יכנס אדם בהר הבית במנעלו' (ברכות סב:), כדי

והאמת, כי בני ישראל אינם רק כמלאכי השרת אלא אף גדולים וגבוהים יותר, דהנה בכל השנה כולה אומרים בתפילות שחרית ומנחה 'נקדישך' ורק במוסף אומרים 'כתר' (ולנוסח אשכנז 'נעריצך'), ואילו ביום כיפורים אומרים בכל התפילות 'כתר' (ובני אשכנז 'נעריצך'), ומה הטעם לשינוי זה (ועיי' בלבוש שפירש בדרך הפשט שהתקינו לומר כן כדי שיאמרו 'ממקומו הוא יפן ברחמי לעמו), וכתב ה'מטה משה' (אות תתעב), שביום הזה מתעלה כביכול 'כסא הכבוד' על ידי תהילות ישראל (ע"ד האמור בזה"ק (ה"ג ה): 'ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים'), וכבודו עולה ונגבה ומתרום למקום גבוה כל כך מתהילותיהם עד שאין ביד מלאכי השרת להגיע ולהשיג קדושת המקום ההוא, ולכן הם תמהים וצועקים כל הזמן 'איה מקום כבודו להעריצו', ומשום הכי אין אומרים 'נקדישך' שכתוב שם 'ממקומך' בלשון נוכח, כי המלאכים אינם יכולים לנקוט בלשון זו מפני שאין משיגים את 'מקום' הכסא, ומשום הכי חוזרים ואומרים 'ממקומו' בלשון נסתר.

הנה כתיב (שה"ש ג יא) 'צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו', ואמרו חז"ל (תענית כו: רש"י ד"ה זה מתן תורה) שעטרה לו אמו - זה יום הכיפורים. נוראות ביאר הרה"ק

ה'באר מים חיים' זי"ע (נשא ד"ה ולקח הכהן), עפ"י דברי המדרש (שה"ש ג ב) א"ר יוחנן שאל רשב"י את רבי אלעזר בן רבי יוסי, אמר לו אפשר ששמעת מאביך מהו 'בעטרה שעטרה לו אמו', אמר לו (משל) למלך שהייתה לו בת יחידה והיה מחבבה יותר מדאי והיה קורא אותה בתי, לא זו מחבבה עד שקרא אותה אחותי, לא זו מחבבה עד שקרא אותה אמי, כך היה מחבב יותר מדאי הקב"ה לישראל וקראן בתי הדא הוא דכתיב (תהלים מה יא) שמעי בת וראי, ולא זו מחבבן עד שקראן אחותי שנא' (שה"ש ה ב) פתחי לי אחותי רעיתי, ולא זו מחבבן עד שקראן אמי שנא' (ישעיה נא ד) הקשיבו אלי עמי ולאומי אלי האוינו - ולאמי כתיב, עמד רשב"י ונשקן על ראשו ואמר אלו לא באתי אלא לשמוע מפיך הטעם הזה דיי.

ומבאר ה'באר מים חיים', שהוא כדרך האב האוהב את בנו ומגביהו עד קומת ראשו של אב, ולפעמים כשמחבבו יותר יגביהנו למעלה מראשו, ולפעמים מגביהו על ראשו ממש ועושהו עטרה על ראשו. והיא הבחינה והמעלה הגבוהה ביותר - שבני ישראל הם כביכול במדרגת 'אמו', שהיא גבוהה יותר כביכול מבורא כל עולמים עצמו, כאב שמרוב אהבתו לבנו יחידו מגביהו ומרימו למעלה

שלא תהא חציצה בינו ל'אדמת קודש'. כיו"ב, ביום הכיפורים לא נהלך במנעלים, כי כל הארץ וכל החומריות שבה יוצאים היום מכלל ארור לכלל ברוך ואמרים לו 'של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא'.

להן יום אחד בשנה לכפרה על החטאים עם התשובה שישובו, שאילו יתקבצו עוונות הבריות שנה שנה תתמלא סאתם לסוף שנתיים או שלוש או יותר, ויתחייב העולם כליה'ל, על כן ראה בחכמתו ב"ה לקיום העולם, לקבוע יום אחד בשנה לכפרת חטאים לשבים, ומתחילת בריאת

העולם יעדו וקדשו לכך'ל, ואחר שיעדו הא-ל ב"ה אותו היום לכפרה, נתקדש

מראשו, והוא גבוה יותר ממנו. הכי נמי כביכול מרים הקב"ה כל יהודי ומזככו ומטהרו מכל טינוף, על פי זה יבואר אומרם 'שעטרה לו אמו - זה יום הכיפורים' שבוה היום עולים אנו למדרגה זו'ל.

לפני ה' תטהרו - טהרת היום

כתב ה'חינוך' (מצוה קפה) וז"ל. שהיה מחסדי הא-ל על בריותיו, לקבוע

לו. וכבר אמר הרה"ק מקאצק זי"ע, שאם היו בני אדם יודעים באיזה צחצוח מתנקה נשמתם ביום הכפורים, היו נזהרים ביותר לשומרה בטהרה שלא יטנפה שוב.

לו. הרה"ק העטרת ישועה' מדז"יקוב זי"ע סיפר, פעם בהיותי ברחובה של עיר בווינא עיר הבירה, ראיתי היאך שאחד מנקה את הרחובות, ניגשתי אליו ושאלתיו, לשם מה יטרח כבודו כל כך, הרי ממילא בעוד כמה שעות ישוב הרחוב להיות מלוכלך כדאשתקד, ומדוע תיגע לריק, ויענני ה'מנקה', הן אמת שתוך שעות ספורות שוב יתלכלכו הרחובות, אבל, אם לא אנקה אותם תמידים כסידרן, תעלה הזוהמא עד למעלה ראש עד שלא יהא שייך להלך ברחוב...

סיים העטרת ישועה' ואמר, זוהי עבודתנו בימי הטהרה, 'לנקות ולשטוף', ואין כאן כל מקום לחשבונות - הרי ממילא אשוב לקלקל לבסוף, ומה ארוויח בנקיון עצמי כעת הזאת, אין זו טענה כלל, שהרי אם לא יעמול עתה לנקות עצמו, להיטהר מכל חלאה וזוהמא, הרי הם יציפו אותו עד למעלה ראש ח'ו...

לח. הרה"ק רבי מרדכי חיים סלאנים זי"ע היה רגיל לספר ב'סעודה המפסקת' בעיו"כ את המשל הידוע, ל'בעל הבית' שהיה לו תרנגול, והיה מחבבו כבבת עינו, מאכילו ומשקהו, מלבישו ומכסהו ודואג לכל מחסורו, ויהי היום, חמד לו 'גנב העיר' לאמץ לעצמו את התרנגול, כי במה שונה הוא מרעהו בעל הבית... וממחשבה למעשה, ויהי בחצי הלילה פרץ הגנב את דלתות הבית, ועשה בתרנגול 'מעשה ליקוחין', בעה"ב הרעיש עולם ומלואו לתפוס את הגנב אך העלה חרס בידו, ובבית הגנב - הגנב לא ידע כיצד לטפל בתרנגול, ומחוסר מזון ומים נחלש התרנגול מיום ליום, בלית ברירה הלך לבית השחיטה כדי לשוחטו, בעמדו שם לפני השוחט נכנס בעל-הבית והכיר בתרנגול שלו, מיד התחיל לצעוק על הגנב שיחזיר לו את הגניבה, אולם הלה כפר במצח נחושה שלא היו דברים מעולם, והוסיף לראיה כדבריו, שהרי התרנגול שלו היה גדול ושמן ואילו התרנגול שבידו הינו כחוש וחלש, אך הבעה"ב לא ויתר וטען

היום וקיבל כח הזכות מאתו יתעלה עד שהוא מסייע בכפרה לט'.

ה'לבוש' (סימן תקפב ס"א) מבאר מה שאומרים קודם תפלת שמו"ע בליל יוהכ"פ 'כי ביום הזה יכפר עליכם... לפני ה' תטהרו', שאין בזה משום הפסק בין גאולה לתפלה, כי הכפרה והטהרה היא היא גאולתנו, ואין לך גאולה אריבתא יתירה מזו.

וצריך להאמין בלב שלם שהקב"ה מוחל וסולח לעוונותינו ביום הזה, וכמו שהביא הרמ"א (סי' תרו ס"ו) את לשון הרמב"ם (הל' שגנות פ"ג ה"י) 'יום הכפורים אינו מכפר אלא על השבים המאמינים בכפרתו' וכו'. ובזה ביאר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' ז"ע (ליקוטי הרי"ם) מדוע אומרים בתפילת מעריב דמוצאי יוה"כ והוא רחום וסלח לנו, והרי עדיין לא הספיקו לחטוא אחר יוהכ"פ, ועל מה

ששתי רעות עשה הגנב, גם נטל דבר שאינו שלו וגם הזיקו והכחישו, בראות השוחט את כל המהומה שלח את שניהם לפני רב העיר שיפסוק עם מי הצדק, מששמע הרב טענותיהם לא ידע מה להכריע, שהרי כל אחד טען טענת ברי 'כולה שלי', עד שעלה ברעיונו להוכיח את האמת מיניה וביה, שיתירו את החבל הקושר את רגלי התרנגול, ונחזי אנו למי ירוץ, ואכן כך עשו, וכמובן שהתרנגול חזר מטבעו אל בעליו הראשונים.

ובזאת סיים את דבריו בדמעות שלישי, במשך כל ימות השנה מצליח השטן זה היצר הרע לצוד את האדם ברשתו, והוא מכחישו ומורט כנפיו על ידי שמכשילו בעוונות, אולם כבוא יום הכיפורים כאשר הקב"ה זורק על בני ישראל מים טהורים ומטהרם, ונפתחים כל החבילין דמעיקין של השטן וגונדא דיליה, מיד חוזר כל יהודי ורץ אל הקב"ה באהבה ובחדוה....

לט. וכך כתב ה'אור החיים' הק' (ויקרא כג כח) וז"ל, 'והטעם כי יום כיפורים הוא, פירוש כי עיצומו של יום מכפר וכו', והמשכיל על דבר עיצומו של יום לבנו יבין המכפר כי הוא אדון המאיר היום לְסַגֵּל סַגֵּל דבר זה'.

מ. הרה"ק רבי שלמה קלוגער (חכמת שלמה תרב) נתן טעם למנהג ישראל שאין נושאים נשים בעשרת ימי תשובה (עי' במטה אפרים תרב ה), דהנה אמרו חז"ל (ירושלמי ביכורים פ"ג ה"ג) 'חתן מוחלין לו כל עוונותיו', לכן אינו ראוי לישא אשה מפני שנראה כאילו הוא מחפש דרכים איך לזכות למחילת עוונות, 'ובזה הוא כמרים יד במלך מלכי המלכים שהבטיח 'כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם' (ויקרא טז ל).

מא. עפ"י כתב הגרש"ז אויערבאך זצ"ל דבר נורא, וז"ל, לעומת ההתקרבות שמתקרב הקב"ה אלינו כביכול ביוה"כ - על האדם לטהר ולזכך עצמו לקרב עצמו לה', ואם הוא כנרדם הרי הוא ח"ו כמתרחק וכו', וכאילו ח"ו בבחינה של 'מבעט ביוה"כ'

מבקשים 'סלח לנו'. אלא על הא גופא, שאין מאמינים באמונה שלימה בכפרה הנמורה יש לשוב ולבקש מחילה.

ובאמת כבר כתב הרה"ק 'בעל התניא' זי"ע (לנבי כל השנה כולה) ב'אגרת התשובה' (פ"א) שצריך 'האמונה והבטחון' להיות נכון לבו בטוח בה', כי חפץ חסד הוא וחנן ורחום ורב לסלוח תיכף ומיד שמבקש מחילה וסליחה מאתו ית', בלי שום ספק וספק ספיקא בעולם', וראה ברורה לכך הוכיח ממה שמברכים ברכה על הסליחה שלש פעמים ביום בתפלת שמו"ע, ואומרים 'חנן המרבה לסלוח',

והרי קיימא לן (ברכות כא. וברא"ש שם סט"ו) 'ספק ברכות להקל', ואם אין המחילה והסליחה מובטחת היה לנו להימנע מלברך ברכה זו בשם ומלכות, דאיכא למיחש משום חשש ברכה לבטלה, אלא ודאי שאין כאן בזה שום ספק כלל מאחר שבקשנו סלח לנו מחל לנו, בוודאי אכן יסלח לנו, ימחל לנו.

והתוודה - מצוות וסגולת הוידוי

איתא בגמרא (יומא פ"ו) תנו רבנן, מצוות וידוי²² ערב יום הכפורים עם חשכה²³, כי אי אפשר לתשובה בלא

כיון שאינו מרגיש ההבדל הגדול בו נבדל יום זה מימים אחרים, ולכן יש להיזהר שלא יאבד חלילה זמן כלשהו מים זה לבטלה, שהרי כל רגע מכפר (כדאיתא בכריתות ז.), ואם מאבדהו לריק ה"ז ח"ו כמבעט, והוא נורא עד מאד. עכ"ל (הובא בהליכות שלמה עמ' נא).

כמו כן הובא (שם) מהליכותיו, 'שעה ארוכה קודם תפילת שחרית העיר את נכדו הלן עמו בחדרו לאמירת תהלים באמרו 'קום קרא אל אלוקיך', כי כל רגע ורגע יקר מפז'. מב. המנהג להכות באגרופו על הלב בשעה שאומר הוידוי, וב'אגרת הטיול' (חלק הרמז אות יט) להגאון רבי חיים בן רבי בצלאל מפרידברג (אחי המהר"ל), מבאר בדרך הלצה הטעם שמכים דווקא באגרופ, על פי הכתוב (דברים יז ז) 'יד העדים תהיה בו בראשונה', והלא אמרו בספרי (פר' האזינו סי' שז) 'כשאדם נפטר מן העולם, באים כל מעשיו ונפרטים לפניו ואומרים לו כך עשית פלוני, והוא אומר הן, והוא אומר לו חתום שנאמר (איוב לו ז) 'ביד כל אדם יחתום', נמצא שהיד הוא העד, ולכן עליו להעניש את האדם תחילה.

מג. בגשתו לאמירת 'אשמנו' יתבונן במה שאמר הרה"ק ה'ישמח משה' זי"ע ממה ששמע בנעוריו מפי מגידי אמת, שצריך לזכור בשעת אמירת הוידוי, שעתיד הוא להיות לבוש ב'קיסל' (תכריכים) וטלית ויתוודה (לפני ב"ד של מעלה) ולא תתקבל תשובתו, שהרי אז כבר אין מועיל הוידוי, ואילו עכשיו עדיין בידו לתקן על ידי הוידוי, וזה יעשה עליו רושם.

וידוי, וכמו שכתב הרמב"ם (הל' תשובה א א) וז"ל, כל מצות שבתורה בין עשה בין לא תעשה אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתודות לפני האל-ל ברוך הוא, שנאמר (במדרב"ה ו-י) 'איש או אשה כי יעשו... והתודו את חטאתם אשר עשו' זה וידוי דברים, וידוי זה מצות עשה²⁷.

ה'ראשית חכמה' מבאר מדוע תקנו חכמינו ז"ל את סדר הווידוי על פי סדר אותיות הא'-ב', כי חכמי

הקבלה כתבו, שהעולם נברא על ידי הכ"ב אתון דאורייתא, וכשהאדם חוטא הוא מחריב את העולם שנברא באלו האותיות, לכן בעת שנפשו מתעוררת לשוב אל בוראה, ובא לתקן את הפגם על ידי תשובה יש לו להתוודות בווידי המיוסד על סדר האלפא ביתא, ומוסיף, שמכל מקום מקדימים תחילה לומר 'חטאנו' אף שהוא מתחיל באות ה', כי תיבת חטאנו נצרכת לכל לראש, מאחר ובשעה שאדם עונה ואומר 'חטאתי', הרי הוא משבית מעליו את היצר הרע וקטרוגו²⁸, ואז נעשה

באופן אחר אומרים משם הרה"ק רבי יעקב יחזקיהו מפאפא זי"ע בדרך הנכונה איך צריך האדם לומר וידוי, שיצייר בעיניו שהוא עומד בתוככי יער ו'שודדי דרכים' מצאוהו, וכבר הוציא הרוצח את חרבו מנדנה, והוא מתחנן לפניו שלא יהרגנו תיכף אלא ימתין דקות ספורות כדי שיוכל להתוודות קודם מותו.

מד. ה'משך חכמה' (פר' וילך לא יז) מוכיח, שוידוי הוא עיקר מצות תשובה, שהרי אין לומר שעיקר התשובה היא עזיבת החטא, דהא גם בלא תשובה אסור לחטוא מכאן ולהבא, ואם כן מה הועילה לו מצות תשובה במה שמקבל על עצמו דבר שהוא מושבע ועומד עליו מהר סיני, אלא ודאי עיקר התשובה הוא הוידוי מעומק הלב על מה שחטא.

מה. ענין מחילת העוונות מבאר המהר"ל ב'נתיבות עולם' (נתיב התשובה פ"א) במשל לראובן שעשה עוולה גדולה לשמעון, ומדינא יש לשמעון תרעומת עליו על שהתנהג כנגדו שלא ביושר, ואעפ"כ כאשר יבוא ראובן ויפול לפני שמעון ויבכה ויתחנן לפני רגליו שיסלח לו על פשעו, ויהיו ניכרים דברי אמת שהוא מתחרט על שעשה כנגדו ומבקש ממנו מחילה, מסתברא ששמעון לא יהא אכזר ויתרצה לסלוח לראובן על מה שעשה כנגדו, וכ"ש שבשר ודם המכיר בחטאו ומבקש מבעל הרחמים שיסלח לו תקובל בקשתו.

ומוסיף עוד, שכשם שבשר ודם נופל לפני רגלי חברו בקירוב מקום ומבקש ממנו מחילה, כן נמי נדמה האדם שמתוודה ומבקש מהקב"ה שיסלח לו, וכיון שהוא נמצא אצלו יתב"ש בקרבת מקום כביכול, על כן אין המקטרגים יכולים להשטין עליו, שהרי הקב"ה מחסה וסוכה עליו בעת הזאת, ואין לך שמירה טובה יותר מזו.

בשר לומר את הוידוי, ללא שיקטרג עליו (מנחה) 'ומלמד אותנו הכתוב להתוודות
 בדרך הזה, שאנחנו בטוחים בחמלתו השמן לעילא¹⁰.
 יתברך שמו שירחם עלינו וימחול לנו על
 כתב הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק חטאתינו, ולא בעצבות¹¹ שמפרש את
 זי"ע ב'ליקוטי שושנה' (ד"ה שאו חטאינו ומעורר דינים על עצמו, כי אם

מו. הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע המשיל את הדבר לאחד הלווה מעות מרעהו, אם
 כשיבוא המלווה לתבוע את חובו, ידחה ויאמר לו הנה המתן לי עוד יום ויומיים,
 שבוע או שבועיים, אזי יחכה לו. אך באם יטען כנגדו איני יודע מה אתה סח לא
 היו דברים מעולם, תיכף ומיד יתפסהו הלה ויוליכו אל בית הדין למשפט על הכחשתו.
 זהו ביאור הכתוב (ירמיה ב לב) 'הנני נשפט אותך על אמרך לא חטאתי' כי האומר
 לא חטאתי הרי מיד יבוא במשפט לפני מרן דבשמיא. אמנם אם יודה האדם על
 חטאו, אזי מודה ועוזב ירוחם.

מוז. וכמו שאומרים העולם, שלכן יש 'תנועה' מיוחדת של ניגון באמירת הוידוי, כדי
 להזכיר שגם בעת כזאת אסור להיות בעצבות, ואדרבה יעשנו מתוך שמחה
 ונעימת השירה, וכמו שסיפר הרה"ק ר' דוד פורקס זי"ע מתלמידי מרנא הבעש"ט
 הק', שראה את 'החזן מזאסלאב' שהיה מנגן פעם באמירת הוידוי ומתוך כך נענה
 ואמר 'רבש"ע', אם לא היו בני ישראל חוטאים, מהיכן היה לנו 'אשמנו' מתוק כזה...
 (הובא בבית אברהם).

והאמת שאין זו מליצה בעלמא, רק יסודתה בהררי קודש בשם הרה"ק רבי זושא
 מאניפולי זי"ע, שהיה רגיל לומר לזכותן של ישראל, אם לא היינו חוטאים מאין היה
 להקב"ה 'ונסלח' כזה שאומרים בנעימה ובהשתפכות הנפש. והלימוד מזה פשוט וברור,
 שהוידוי חייב להיות מתוך שמחה של מצוה.

ויש שמביאים (סיפורי בעש"ט) שפעם הגיע הבעש"ט הק' זי"ע לעיר אחת לפני ראש
 השנה ושאל את בני העיר מה מנהגו של החזן שלהם בשעת תפילותיו בימים
 הנוראים, אמרו לו, הוא נוהג להגיד על חטא בניגון של ששון ושמחה, ביקש הבעש"ט
 להביא לפניו את החזן ושאלו לטעמו של דבר, הסביר לו החזן את הענין, עבד בזוי
 בשעה שהוא גורף ביבין כדי לנקות את חצר המלכות מן הזוהמה והשופכין, כלום
 הוא עצוב, לא ולא, אדרבה, הוא שמח מאד על שזכה להיות מקורב אל המלך ולשמש
 לפניו במלאכת הנקיון, אין תימה שהוא מזמר בשעת אותה העבודה ניגונים שמחים,
 אמר לו הבעש"ט, אם בכוונה זו אתה מתפלל הלואי יהיה חלקי עמך.

הגה"ק רבי שמעון סופר זי"ע מערלוי ביאר עוד בטעם אמירת הוידוי מתוך נעימה,
 כי על ידי תשובה מאהבה יתהפכו העוונות לזכויות, וממילא שמחה גדולה לנו כשאנו

בבטחון גדול, כמאמר הכתוב (משלי כה) **אמנם צריך לדעת כי עיקר תכלית** (י) ומודה ועוֹב ירוחם' פת, עב"ל. **התשובה הוא להיות 'מודה ועוֹב'**

חוזרים בתשובה שע"ז ירבו זכויותנו. ועוד ביאר, כי הווידוי הוא מצוות עשה מדאורייתא, ואם כן צריך לקיים מצוה זו בשמחה ככל מצוות התורה. **מת.** וכך אמר הגה"ק רבי חיים מוואלוז'ין זי"ע שהאיש אשר ייסורים באים עליו ומתוודה באותה שעה על חטאיו ודאי שילכו מאתו היסורים, והיה אומר, שהדבר בדוק ומנוסה, שמיד כאשר יחזור בתשובה ויתוודה ימתקו הדינים ויהפכו לרחמים.

ובדידיה הוי עובדא, בעת אשר נסע הגר"ח לשמחת נישואי בנו הגאון רבי איצ'ע, ובהיותו על אם הדרך חל 'יום הקריאה' בתורה - יום שני בשבת, וביקש הגר"ח שיביאו ס"ת מעיירה סמוכה בכדי לקרוא בו, אכן היה שם עוד רב אחד אשר היה גדול בשנים מהגר"ח והוא אמר שאין לטלטל ס"ת עבור זה, וקיבל הגר"ח את דבריו, ולא שמע באותו יום 'קריאת התורה'. בשוֹבו לביתו נגנב מעמו הספר-תורה שלו, הבין הגר"ח מיד על מה באה עליו הרעה הזאת, ונכנס לחדר אחר ותוודה על שחטא בביטול קריאת התורה, ובעודו שם הודיעו שנמצאה הגניבה ונמצאו הגנבים - חיילי המלך שבזוז, וכשפתחו את הס"ת ראו שיריעה אחת נחסרה, והיה זה במקום הקריאה מה שהחסיר מלקרוא...

ובאמת כבר מצינו כן ב'מדרש', על הא דכתיב (במדבר כב לד) 'ויאמר בלעם אל מלאך ה' חטאתי', ואמרו חז"ל (במ"ד כ טו) **שהיה רשע ערום, ויודע שאין עומד מפני הפורעניות אלא תשובה, שכל מי שחוטא ואומר 'חטאתי' אין רשות למלאך ליגע בו.** וכתב על זה הרה"ק ה'שפתי צדיק' זי"ע (בלק אות כב) וז"ל. **מזה לימוד עצום שלא יאמר האדם איני מוכן לתשובה וכדומה מחסידישע תירוצים הכל הבל, רק בכל עת פתוחין שערי תשובה.** ועל עצם מחשבה זו - שאין בכוחו לשוב, יעשה תשובה, כי זה וודאי שזה הרשע - בלעם, לא היה מוכן לתשובה, ולא חשב לשנות דרכיו אף לרגע אחד, ואעפ"כ הועיל לו אמירת חטאתי, ק"ו לכל בר ישראל יהיה מי שיהיה, בעת שישום לבו לשוב בתשובה - יקבלנו אביו שבשמים באהבה וברצון. הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע היה חוזר על דברי מדרש זה, והיה אומר שמצווה לפרסמו לבני הנעורים - במקום שיענו יומם ולילה תירוצים על מעשיהם, יענו ויאמרו 'חטאתי' ויחזרו לדרך המלך - מלכו של עולם.

פעם ראה הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע שני בחורים המדברים ביניהם בשעת התפילה, ניגש אל אחד מהם ואמר לו לא תדרוך כף רגלך בבית מדרשי משך שבועיים ימים, החל הבחור להצטדק ולומר שאין האשמה בו, רק הלה דיבר והוא לא דיבר כלל

בקבלה על העתיד^ט, ובעזיבת הרגליו הרעים שהרגיל עצמו בהם עד עתה, וכמו

רק האזין לדבריו, אמר לו ה'בית ישראל' מכיון שאתה מתחיל עם תירוצים לא תיכנס לבית המדרש ששה שבועות... לאחר מכן ניגש אל חברו ואמר לו מעתה אל תיכנס לבית מדרשי שבועיים, ענהו הבחור, רבי, חטאתי, ורוצה אני לשוב על מעשה זה, אמר לו ה'בית ישראל' [אחר שלא תירץ עצמו] היכנס תיכף ומיד לקידושא רבה... יסוד גדול אמר הרה"ק הרר"ב מפרשיסחא זי"ע, בבי"ד של מעלה לא ישאלו לאדם מדוע נכשל בחטא, רק טענה אחת - מדוע לא שבת בתשובה, וע"כ אין לו מה להשיב, כי מי הפריע לו להתחרט על העבר ולקבל ע"ע לתקן דרכיו מעתה. ומבואר כן להדיא במדרש (במ"ד יג ג) כי טרם שגורש אדם הראשון מגן עדן ביקש ממנו הקב"ה שיחזור בתשובה, ואמר לו 'אפילו עכשיו עשה תשובה ואני מקבלך', ומאחר שלא עשה תשובה גירשו אותו, והן הן הדברים, שעל עצם החטא היה בידו להצטדק, וכמו שטען בעצמו (בראשית ג יב) 'האשה אשר נתתה עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל', אך על הטענה מדוע לא חזר בתשובה לא היה לו מה להשיב, ומשום הכי נענש מן הדין.

מט. ידוע המעשה באחד שהכה על לבו באמירת הווידוי, אמרו לו מה לך דופק, הבעל הבית אינו בבית... כלומר שלבו אינו ברשותו, ואל יכה לחינם אלא יקבל על עצמו על העתיד ואז יחזור הלב לרשותו.

וכך דקדק הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל (אזנים לתורה פ"י נשא) בלשון הכתוב (במדבר ה ז) 'והתודו את חטאתם אשר עשו והשיב את אשמו בראשו וכו' ונתן לאשר אשם לו' שהוא המקור למצוות וידוי, שבתחילה פתח הכתוב בלשון רבים והתוודו, ותיכף ממשיך בלשון יחיד והשיב וכן ונתן, כי אכן רבים הם ה'מתוודים', אך מיעוטם עוזבים את החטא ומשנים ארחות חייהם למעשה...

הגאון בעל ה'חפץ חיים' זצ"ל אמר בהאי עניינא, שבמקום להכות עם היד על הלב לאחר שנכשל בחטא, יהא דופק ומכה עם הלב על היד טרם החטא, שהראש יהא שליט על הלב ולא יתן לאבריו לעשות דבר שאינו כרצון השי"ת.

בשם המהרי"ד מבעלזא זי"ע אמרו שהדבר דומה לבן כפר ששהה בעיר והנה ראה שלפתע פרצה דליקה, וקרא ה'כרוז' לאמור הצילו... שריפה משתוללת, מיד רצו כל אנשי העיר עם דליי מים וכיבו את השריפה. כשחזר הכפרי הנבער מדעת לביתו סיפר בהתלהבות לכל אנשי הכפר הדומים לו, שראה דבר פלא בעיר, שצועקים ונכבית הדליקה... ונמלכו לנהוג אף הם במנהג נכבד זה... וכאשר פרצה שריפה לאחר זמן בכפר עמדו וזעקו... וכמובן שלא הועילו ולא כלום... הגיעו במרוצה לאנשי העיר והתמרמרו בפניהם מדוע אצלכם הועילה 'הסגולה'... הסבירו להם שאין התכלית

שדרוש דרש הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע בקול הוצב להבות אש קודש (הובא בשיח שרפי קודש ח"ב עמוד קצב) במקום שמחשבתו של אדם נמצאת שם נמצא האדם עם כל נפשו, נמצא שכשארדם חושב על הקלקול הריהו בתוך הרעי, ובוודאי לא ישוב בתשובה כי מוחו יתגשם ויגרום למטמום הלב ויכול ליפול לתוך עצבות חלילה, ומחשבה זו גרועה מעצם החטא, כי כשיחשוב על סור מרע ועל הבויץ - הפוך בבויץ והוא ישאר בויץ, בן חטא לא חטא, מה יש

להקב"ה מזה, ובזמן שהוא חושב על זה הריהו יכול להיות נוקב מרגלויות, ושידיה משהו מזה למלכות שמים, לכן סור מרע - הפנה עצמך מרע, אל תהרהר ברע, עשה טוב, עשית חבילות עבירות עשה מצוות כנגדן... עם ישוב הדעת, עכ"ל. אלא יקיים בעצמו מאמר חז"ל (בר"ר כא ו) 'אין זעתה אלא תשובה', כלומר שיתחדש מעתה כבריה חדשה וכתינוק שנולד¹, וכך יוכל לבוא לפני ה' אלוקיו ולהתקרב אליו כבעל תשובה גמור.

בזעקה אלא במעשה... ואין הזעקה אלא כלי לאסוף את העם לכבות את האש. כך כיוצ"ב עיקרה של תשובה אינו החרטה והזעקה אלא הוא התעוררות לשינוי המעשים מכאן ולהבא.

נ. הרה"ק רבי שלום שכנא מפרוהבישט זי"ע היה אומר כי המהלך בדרכיו ונפל בבויץ, אם יתחיל מיד לנקות עצמו ואת בגדיו, לא די שלא ינקה בזה את בגדיו, אלא הבויץ יתפשט יותר על הבגד וילכלכנו יותר, ומה יעשה אדם זה - ימשיך בדרכו כלא היה, ולאחר זמן כשיתייבש הבויץ, אזי בגרירה אחת יתפורר כל הבויץ ויפול מבגדו ללא כל עמל ויזע. כיוצא בו מי שיתבוסס ב'סור מרע' ויחשוב הרבה מעברו שלא טוב היה, לא די שלא ינקה עצמו אלא מסוכן הוא להתלכלך יותר, ומהי תקנתו, לא יתייחס כלל לעברו - ולא יעסוק בסור מרע כלל, אלא ילך בדרכו בעסק התורה והמצוות כאילו לא אירע דבר, ובבוא הזמן 'כשיתייבש' הבויץ, בגרירה אחת - בהרהור תשובה אחד כדבעי, ינקה ויפול כל הרע מאתו (משמיע שלום, יש שהעמיסו בלישנא דגמ' (פסחים ק). 'פורס מפה - ומקדש', שיפרוס מפה על העבר ואז יוכל לקדש עצמו). נא. נוהג היה הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע לברך את ברכת 'שהחיינו' בליל ב' דר"ה בעת ה'קידוש' כשהוא מכוון על ה'רימון' (ולא אכל רימון בלילה הראשון), בשנה אחת בטרם ערך את שוה"ט בליל ב' דראש השנה (בביהמ"ד שבשכונת מאה שערים בעיה"ק ירושלים) הודיעה בתו הרבנית קאפ ע"ה שנתגלה שהרימון 'מלא תולעים כרימון'... ואינו ראוי לאכילה, ואין 'פרי חדש' ל'שהחיינו', נענה הרה"ק הרמ"מ בפשטות (לא התכוון בכך הלכה למעשה, אלא להורות ולחדד את ענין ההתחדשות), ואמר, מה ה'בהלה', אעשה תשובה ואהיה כקטן שנולד, וכבר יהא ניתן לברך שהחיינו על הולדת הבן...

ולבטל שבועות וחרמות אלו, דכיון שבית דין של מטה מתיר אותן שלא יהיו שרירין וקיימין עי"ז פועלים ומעוררים רחמים במרום וכך יהיו מותרין בב"ד של מעלה, ומשום הכי מתעוררת הבכיה באותה שעה, כי כל ערום מפשפש במעשיו וחוזר בתשובה ומשתדל בכל כוחו לבטל כל גזירות קשות ורעות".

ואילו מרן הבעש"ט הק' זי"ע ביאר (בעש"ט עה"ת ר"ה ויהכ"פ כב), דהנה ידוע (יומא ב:) דשמן לית ליה רשותא לאסטוני ביום כיפור, לכן בערב יו"כ עם חשיכה מתאמץ היצה"ר בכל כוחו לקטרג

והיה לפנות ערב - בשגב זמן כניסת יום הכיפורים בעת התקדש היום"ש נהגו בני ישראל לומר 'כל נדרי' - והנה הכל רועשים ומתעוררים לקראת רגעים הללו ו'בכיה' גדולה באה לעולם בזמן זה, אף שלכאורה אין בו כל 'התעוררות', ו'מה נשתנה' כל נדרי מסתם התרת נדרים, כי לא מצינו שינועו אמות הסיפים מ'התרת נדרים' שבער"ה. אמנם בזה"ק איתא (ח"ב קו.) שעל ידי תשובה אפשר לבטל גזירות רעות שיש עמם שבועה, ובשעת תפלת 'כל נדרי' נעשה עת רצון ושעת הכושר לבקש ולהתפלל להתיר

נב. דבר נפלא כתב הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות לה.) לבאר עניין תוספת יום הכיפורים והקדושה הנוראה הנשפעת בו ממרומים, כי הנה כל בעל תשובה צריך עזר וסיוע אלוקי שיוכל לשוב בתשובה, והדבר דומה לטמא מת שחפץ להיטהר, שאף שאינו נטהר בלתי אם טבל במקווה לטהרתו, אך צריך הוא מקודם לעזר וסיוע - שיזו עליו אחרים מאפר הפרה ביום השלישי וביום השביעי, ורק לאחר מכן יכול לטבול, אבל אם לא יזו עליו לא יועילו לו כל הטבילות שבעולם. וכך גם לעניין יוה"כ, 'הוא יום מקוה ישראל כולם נכנסים לטבול מצואת צחנת העבירות, אך לולי הקב"ה זורק מים טהורים תחלה דהיינו בשעה של תוס' יוה"כ, טרם יעלה הגרדום לדון, הקב"ה שולח התעוררות ועזר מקודש ועי"ז יכולים לשוב ביוה"כ' (עי"ש עוד).

נג. פעם נכנס הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע קודם תפלת 'כל נדרי' לבית המדרש, ובהשתפכות הלב אמר לסובביו, שנינו בשבת (לה.) 'שלושה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשכה', עשרתם ערבתם הדליקו את הנר', והלא יום הכיפורים נקרא 'שבת שבתון', לכן צריך לומר בערב יוהכ"פ קודם חשיכה טרם תפילת 'כל נדרי', הלא עשרתם - שכבר חלפו ועברו כמעט כל עשרת ימי תשובה, ערבתם - אף 'ערב' יוה"ק עבר כבר עלינו, ואף הדליקו את הנר נשמה - שנוהגים להדליק בערב יוהכ"פ, ואכתי לא עשו תשובה, הלא אם לא עכשיו אימתא...

נד. הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות לה:) האריך בעניין הבכיה הנובעת מהבושה שעדיין לא שבנו ממעשינו ואף שכבר עברו עלינו ימי הרחמים והרצון בחודש

על בני ישראל, ואע"ג דאינון לא חזי מולייהו חזי - לכן מתעורר הבכי באותה שעה...
 לצאת ידי שניהם - לבכות מתוך שמחה, ולחזק עצמו בהתחזקות ובשחון - כי ביום הזה יכפר עליכם לפני ה' תטהרו בטהרת הלב^נ.

באופן נורא ביאר הרה"ק רבי פנחס מקארין זי"ע (אמ"פ השלם תקלו) סיבת הבכיה בעת אמירת 'כל נדרי', כי קוב"ה ושכינתיה וכל הפמליא של מעלה יורדים לעולם הזה ביום הקדוש, ואין שום מקום בזה העולם שיוכל לסבול אותם ואת קדושתם, על כן מתעורר בכי גדול 'לשטוף' בדמעות כל זוהמת העולם.
אמנם יזהר שהתעוררות זו לא תביא אותו לידי עצבות, ויזכור דברי הרה"ק מקארין זי"ע (תורת אבות, יו"ב) שאמר לאידך גיסא, דינון שהשטן יודע שאין לו רשות להשטין ולהכשיל את האדם ביום הקדוש, לכן הוא מעורר את הבכי בשעה כזו כדי שיבואו לידי עצבות ומרה שחורה ח"ו. על כן יזהר וישמר תענו את נפשותיכם - סגולת התענית ידוע שהרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זי"ע החמיר מאד בתענית של יום כיפור, ולא התיר את האכילה כי אם בשעת הדחק במקום פיקוח נפש ממש, (הובא בנר מערבי עמו' ריו').

אלול, ר"ה וכמעט כל עשי"ת, וביאר בזה מה שאמר רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים וכו' ואומר מקוה ישראל ה', כי הקב"ה הוא מטהר אותנו ומעורר לבבנו לשוב אליו, אך דימה זאת למקוה דייקא, שהוא מקום מים מכונסים ואינו נובע מחמת עצמו כמעייין אלא צריך להמשיך לו מים ממקום אחר ואם לאו הוא מתייבש, וכך היא טהרתן של ישראל, וכלשון קדשו, הקב"ה שולח עזרו מקודש בזו הרגע אם יזלו מים מעפעפינו וכו', נה. וכבר פירשו במה שנאמר (איכה ב יט) 'שפכי כמים ליבך', שדימה שפיכת הלב למים, שכשם שהמים מעיקרם מחוברים לקרקע עולם, וכשדולה בכלי הרי הוא מנתקם ממקור חיותם וחיבורם, ואילו כאשר המה נשפכים הרי הם חוזרים אל שורשם, כך על דרך זה ישפוך האדם ליבו נוכח פני ה' עד שיחזור לשורשו ולמקור חיותו האמיתי.

והיה אומר שמאחר שכתוב בתורה שצריך ימים כי היא מזינה ומרפאה את כל להתענות ביום זה הרי שמצד דרך הטבע הצום והעינוי מזיין את הגוף בדרך הטבע, לכן אין צורך להקל בכך, ואמר עוד, שהתענית ביוהכ"פ מסוגלת לאריכות

ימים כי היא מזינה ומרפאה את כל אברי האדם".

וכתב ב'יסוד ושורש העבודה' (פרק עשירי) 'ופשוט הוא', ששכר קיום מצות

נו. פשיטא, דהני מילי היכי דליכא הוראה מרב מוסמך ומורה צדק המתיר לו אכילתו, כי אז מחויב החולה לאכול משום (דברים ד טו) 'ונשמרתם מאד לנפשותיכם', וכמו שכלל ישראל מצווה מן התורה להתענות ולצום כן מצוה על החולה לאכול ולשתות כדי להחיות את נפשו.

ונעתיק מכתב קודש שכתב הרה"ק ה'שם משמואל' זי"ע לחתנו (הובא בסוף הספר בחלק המועדים) אבל כאשר יום הכפורים ממשמש ובא, הנני להזהירך מאוד לבל תצדק הרבה בדבר הצום, וכפי אשר יאמר לך הד"ר כן תשמור לעשות אם יאמרו שדי פחות מכשיעור היינו פחות מחצי ביצה בתוך שמונה מינוט, אך באם יאמרו שגם זה לא יספיק, חלילה לך להחמיר. כי מי שצוה לצום ביום הכפורים הוא צוה לשמוע לרופא ושלא לצום. ואל תחשוב שאין להתיר אלא לחולה שיש בו סכנה לשעתו, חלילה, אלא אפילו לספק ספיקא - כי אין הולכים בפקוח נפש אחר הרוב, ואפילו לזמן מרובה שאין האדם יכול להחמיר. וכן אמרו ז"ל (יומא פג.) אפילו החולה אומר אין צריך והרופא אומר צריך שומעין לרופא, ואפילו החולה הוא חכם בטבעיות ויודע לשער בשל אחרים, ואפילו הוא עצמו מומחה, אין שומעין לו.

וכן בענין התפילה, ידוע שהש"ץ מוציא הנך דאניסי ואפילו עם שבשדות, וחשוב כמו שמתפללים בעצמם. ואם כן אם יצוה עליך הד"ר שלא תתפלל, ואתה אנוס בדבר - הש"ץ מוציאך, ולא דוקא הש"ץ דעירך אלא אפילו הש"ץ דסוף העולם, וא"כ בזה יפה כח היוצא ע"י הש"ץ, כי אי אפשר דליכא חד בסוף העולם היודע להתפלל יותר מש"ץ דעירך, והוא הוא המוציאך יד"ח.

ובכן, אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך כי כבר רצה האלוקים את מעשיך, וידוע שפסוק זה הוא בת קול שיצאה בימי שלמה על שאכלו ביום הכפורים בבנין הבית (עיי במדב"ר פי"ב ב').

כה אמר פעם הגה"ק החזון איש זי"ע לחולה שנצטווה לאכול ביום כיפור ואמר יש לי כאב לב מכך שלא אוכל לצום השיבו החזון"א מעולם לא שמעתי על מי שיש לו כאב לב מכך שצריך לעשות ברית מילה ביום השבת (מעשה איש ח"ד קסג).

וכך השיב בעל הערוך לנר' (שו"ת בנין ציון החדשות סי' כה) לאחד שהוצרך לאכול ביוה"כ מפני חשש פיקוח נפש, והיתה נפשו עגומה עליו שמא הוא נכל בכלל דברי

עשה זו שכרה מרובה יותר, כי צערא דגופא עדיף כידוע, הנה אחר כל ההצעות האמיתיות והכנות האלו, אחיי ורעיי, יתבונן כל אדם בשכלו כי ראוי וטוב לו לשמוח שמחה עצומה עד מאד בכל רגע בצער העיני מאבילה ושתיה וחליצת הסנדל, על קיום מצות עשה מן התורה שמקיים בכל רגע שסובל העיני, ובוראי מי שתקועה בלבו אהבת הבורא יתב"ש ויתעלה - חשקו ורצונו שיתארך היום הצום הקדוש הזה כפלי

בעת נעילת שער - תקופת זמן נעילה איתא בספה"ק 'זרע קודש' (לעיי"ב, ובעוד ספרים), וכבר כתב כן בסידור האר"י, שנעילה הוא מלשון נעל י-ה - והוא מורה על 'שהקב"ה מתייחד עם בני ישראל בלחוד - 'ולא יתערב זר'^{נח}.

חז"ל (סוכה כח:) לגבי ירידת הגשמים בסוכות, 'למה הדבר דומה לעבד שבא למזוג כוס לרבו ושפך לו קיתון על פניו, ודחה ה'ערוך לנר' את דבריו, כי האוכל ביוה"כ מפני הסכנה הרי הוא מקיים מצות עשה של 'ונשמרתם מאד לנפשותיכם', ואין דמיון כלל לירידת גשמים שנתבטלה ישיבה בסוכה ולא קיים בזה מצווה אחרת [ועיי"ש עוד כמה חילוקים בדבר].

וכך כתב הרה"ק רבי יהושע מבבלזא זי"ע 'זכרתי בעת שאמור"ר זצ"ל היה חולה, והלכנו במבוכה פן לא ירצה לאכול ביוה"כ פ, אמנם הוא ז"ל בגודל צדקתו היה זריז בדבר, ותיכף אחרי 'כל נדרי' מיהר וציווה ליתן לו לאכול כפי שהיה צריך, ואמר בזה הלשון הריני מוכן ומזומן לקיים מצות בוראי כפי שאמרו חז"ל, ואכל בשמחה יתירה, כמעט לא ראינו שמחה כזאת רק בעת אכילת מצה ונטילת לולב' (נדפס בספר לקט אמ"ק ח"ה עמו' קפא).

נז. מן הראוי לעיין שם בכל דבריו הקדושים, שמאריך בכוונת העיני ובקדושת היום כי הוא נורא ואיום, ומנהמת לבו הטהור מלהיב את לב הקורא להתכונן כראוי לקראת יום זה.

פעם קרא הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע לשנים ממקורביו, וציווה עליהם להפיץ את דברי ה"סוד ושורש העבודה' אלו, מה שלא הורגל בכגון דא, ויצא מגדרו בראותו גודל התועלת שבקריאת הדברים.

נח. הרה"ק מסאטמאר זי"ע היה נוהג בכל שנה לעלות על ציונו הק' של הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זי"ע ביומא דהילולא דיליה (ז' אדר), ותמיד הגיע אל חלקת מחוקק ספון לקראת ערב סמוך לזמן השקיעה, שנה אחת הקדים לבוא לקאליב כבר בשעות הבוקר בעוד היום גדול, אך לא פקד את ה'ציון' אלא לעת ערב, שאלו משמשו מה ראה על ככה לבוא דווקא כי ינטו צללי ערב ובפרט שכבר

כתב הרמח"ל ב'קיצור הכוונות' (עבודת יום כפורים לתפילת נעילה), שביד כל אחד להגיע בעת בואת להיות כאדם הראשון קודם החטא, כמו יציר כפיו של הקב"ה טרם שנפגע בחטא^{טז}.

כתב ה'רוקח' (סימן ריו, הל' יו"ב) 'לעת ערב חותם הקב"ה, ועומדים כל צבא

מרום, אלו מיימינים ואלו משמאילים, ואז כל הנשמות עומדות לפני הכסא להליין, ועומדים שני מלאכים על גלגלי רוה, זה כנפיו מסוף העולם ועד סופו וזה כנפיו כמלא עולם, אחד סופר וחותם למיתה ואחד לחיים, והקב"ה חותם אמת וכו'^{טז}, ועד עת החיתום יכול היחיד לשוב^{טז} - אם ישבר לבו^{טז} בתשובה שלמה מתקבלת^{טז}.

שהה בעיר והיה בידו סיפק להגיע מקודם, נענה לו הרה"ק ואמר שבנוהג שבעולם ביום היריד 'אין די לעצטע מינוט'ן כאפט מען מציאות' (ברגעים האחרונים מוצאים מציאות גדולות...) ונתכוון לומר בדבריו שעיקר התעוררות הרחמים הוא דווקא בעת נעילת שער כי פנה יום.

הנה מצינו ביונה הנביא שביקש מה'מלכים' ומרב החובל 'שאוני והטילוני אל הים וישתוק הים מעליכם' (יונה א ח), והקשה הגה"צ רבי לייב חסמן ה'משגיח' דשיבת חברון, לשם מה הוסיף יונה לומר 'שאוני', והרי די היה באומרו הטילוני אל הים, ומדוע נכתבה תיבה זו, אלא שיונה רצה שישאו אותו כדי לדחות את זריקתו אל הים בעוד רגע אחד, כי אין ערוך לרגע אחד של חיים, בו ניתן עדיין להרהר בתשובה, ויש קונה עולמו ברגע אחד (הובא במשחת שמן בראשית עמוד ט'). והדברים נוקבים ללמד על חשיבותו של כל רגע בו ניתן לקנות אוצרות מלכים, ולעניינו יאמר אודות הרגעים האחרונים של האי יומא, לאחוז בהם ולנצלם כראוי וכנכון.

נט. ואולי אף בכלל זה, שבידו לבטל מעליו כל היסורים ומרעין בישין שנגזרו עליו, כי לאחר חטא עץ הדעת נתפזרו הניצוצות בכל העניינים הגשמיים, וכל יושבי תבל בכל הדורות צריכים לתקן חטא זה ולהחזיר הכל לשורשם, וגם תכלית היסורים 'קול יעקב נוהם מתהומותיך, איש איש נגעו ומכאובו' הכל הוא כדי לתקן את הניצוצות במקום עליון, ואם זוכה האדם להיות במצב של קודם החטא משמעו שיכול להסיר מעליו כל מיני פגעין ומרעין בישין, ונעשה כאדם הראשון קודם החטא, ומראשית כזאת הודעת ומלפנים אותה גילית, שביד כל אחד להיות כמו בתחילת הבריאה.

ס. נראות מצינו בדברי ה'משך חכמה' (וילך ד"ה שובה) שאף שאמרו חז"ל (יומא פו.) 'מי שיש חילול השם בידו אין לו כח בתשובה לתלות ולא ביוה"כ לכפר', אבל בעת 'נעילה' ניתן לכפר גם על חילול ה', ומבאר טעמו של דבר, כי מלכותא דרקיעא כעין מלכותא דארעא, וכמו שבארץ מתחת יש שופטים העומדים לשפוט, ומעליהם שופטים נכבדים יותר, ופעמים שמטים לכף זכות מחמת סיבה שהיא, אך מי הוא

שיהיין למחול למי שפגע בכבוד המלך, כך גם בשמים ממעל, כל צבא מרום ושרפי מעלה היושבים בב"ד של מעלה אין בידם למחול על חילול ה' ח"ו, אמנם בשעת נעילה, כשהקב"ה חותם את הדין, הרי הוא דן יחידי (ירושלמי ריש סנהדרין), ו'אז הוא שעת הכושר שהשי"ת יסלח מרוב טובו אחרי גודל הבכי והחרטה, כי אם הוא ימחול על כבודו מי יאמר אליו מה תעשה (ועיי"ש שמאריך בזה).

סא. הרה"ק מסאטמאר זי"ע היה אומר כי הנה נהגו לומר בליל ר"ה ויוה"כ 'לדוד מזמור', כי איתא בגמרא (שבת ל) באותה שעה דבקו שערים זה בזה, ובזכות דוד נפתחו, ובאותה שעה הפכו פני שונאיו של דוד כשולי קדירה, כאשר ראו בעליל כי תשובתו נתקבלה שמי רום. וכאשר אמרו עוד (ע"ז ד:) לא היה דוד ראוי לאותו מעשה דכתיב (תהילים קט-כב) ולבי חלל בקרבי... אלא למה עשו, לומר לך שאם חטא יחיד אומרים לו כלך אצל יחיד, כלומר שנלמד משם שיש ביד כל יחיד לשוב בתשובה, וזאת רוצים לרמז לנו בפתיחת ובנעילת עשרת ימי תשובה, כי כל יחיד ויחיד יכול לשוב בתשובה, כי תשובת כל יחיד מתקבלת.

סב. וכמו שזעק פעם הרה"ק מסאטמאר זי"ע בדרשתו קודם כל נדרי, כל השערים פתוחים עתה, אבל השער הראשון המוליך ומביא אליהם עדיין סגור - והם שערי הלב...

אולם על ידי קבלה טובה יוכל למנוע נעילת השערים, משל למה הדבר דומה למי שעומד בשערי הבית ועמדו השומרים לסגור ולנעול בפניו את הדלת, מה עשה, דחף רגלו לפנים הבית ובזה נמנע מהשומרים מלנעול את הדלת בפניו, ויכנס האיש הביתה, כך נמי, על ידי הקבלה נשאר רושם מהיום וא"א לסגור.

סג. וצריך להתאזר ולהתאמץ בכל הכוחות כדי לדפוק על שערי רחמים באותה שעה, משל למה הדבר דומה, לצייד שהלך ביער לצוד ציד להביא, לפתע החשיך לו הדרך ואימה גדולה וחשיכה נפלה עליו, ומרוב פחד היה נדמה לו כל קול עלה נידף כאילו חיה רעה עומדת לפניו ורוצה לטרפו, לפיכך היה יורה עם חציו לכל דבר חשוד שאיקלע בדרכו, אך כולם היו סתם עלים ודברים של מה בכך, ויהי כאשר נשאר בידו החץ האחרון נתגלה אריה טורף מול עיניו, וידע האיש שיש לו בידו רק חץ אחד בלבד כדי להורגו, ואם חלילה לא יקלע במטרתו להסיר את הסכנה מעליו עלול הוא להיות טרף לשיניו ח"ו, לכן בטרם זרק את החץ התאמץ בכל כוחו לקלוע את החץ שלא יחטא. וככל המחזה הזה יעלה בלב האדם בטרם תפילת נעילה, שכבר חלפו ועברו עליו ימי אלול וראש השנה ורובא דרובא מעשרת ימי תשובה, וכבר בזבז את כל החיצים על דברים של מה בכך, ועתה נשאר בידו החץ האחרון ועדיין יכול להציל את חייו וחיי בני ביתו על ידי תפלה כנה ואמיתית מעומק הלב.

באר הפרשה - יום הכיפורים

מה

חידוש נפלא חידש ה'תרומת הדשן' (סימן רעה) 'במוצאי יוה"כ, אין הדין והבימה מסתלקים עד שישלימו ישראל סדריהם, ואע"ג דכבר פנה היום ותוספות יוה"כ אינו אלא עשה, אלא חביבים ישראל לפני המקום, דהקב"ה מנהיג בי"ד של מעלה אחר סדריהם, לכן כל זמן שהאדם מתפלל תפילת נעילה יכול עדיין לקרוע שערי רחמים אע"פ שכבר ירד הלילה.

בין יוה"כ לסוכות

להם לעשות, ובעיקר צריך לבאר התירוץ ליקח הדם ולולב, שאם הכוונה ליטול ארבעת המינים - אם כן מדוע נקטו הדם ולולב דייקא יותר משאר המינים.

וביארנו בספה"ק שעומק כוונת חז"ל במה שאמרו 'ומה להם לעשות' היתה, כיצד ניתן לשמור בקרבנו את כל רגעי ההתעלות הנוראיים להם זכינו בראש השנה וביום הכיפורים, היאך אפשר להחזיק בטהרת הנפש^{סד}. ולהישאר ב'בריה חדשה'^{סה}, ולא נשוב לכסלה

בצאתו בשלום מן הקודש - ימי טהרה איתא במדרש (שוח"ט) על הפסוק (תהלים קב יט) 'תכתב זאת לדור אחרון ועם נברא יהלל קה' - 'וכי עדיין אומה עתידה להבראות שהוא אומר ועם נברא וכו' אלו הדורות שהן כמתים במעשיהם ובאין ומתפללין לפניך בראש השנה וביום הכפורים, ואתה בורא אותן בריה חדשה, ומה להם לעשות, ליקח הדם ולולב ולהלל אותך שנאמר ועם נברא יהלל קה'. ולכאורה צריך ביאור מה ששאלו ומה

סד. ועד היכן מגיע הטהרה והכפרה יש ללמוד ממה שכתב ב'מטה אפרים' (סימן תרכד ס"ה) 'אחר קידוש הלבנה פוקדין איש את רעהו בשלום וברכת שנה טובה בשמחה', ומבאר באלף המגן 'והטעם כי מאחר שמכופרין לו עוונותיו ברכתו עושה פירות לכל השנה כולה', והרי שכל אחד ואחד 'מפתח הברכות' בידו להשפיע שפע ברכה לכל השנה מאחר שהוא כ'צדיק גמור'. (אגב אורחא למדנו, שגם 'גברא רבא דכוותיה' עדיין זקוק הוא לברכות אחרים, שהרי כל ישראל זכים ונקיים עתה מכל חטא ועון, ומכל מקום עליהם להתברך זה מזה...).

סה. וכבר אמרו בשם הרה"ק מקאצק זי"ע שאילו היו בני אדם מאמינים ומרגישים את גודל טהרת נפשותם לאחר יוה"כ לא היו שבים לחטוא לעולם אלא שאינם מאמינים ומרגישים את הטהרה כדבעי.

ידוע מה שפירשו צדיקים (הרה"ק רבי חיים מקראסנא זי"ע הובא ב'אמרי פנחס' לט רנג, ועוד צדיקים) בלשון הכתוב (קהלת ט ח) 'בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך לא יחסר', משל למה הדבר דומה, לאחד הלבוש בבגדים לבנים זכים ומצוחצחים, ועל ראשו הוא נושא 'צלוחית' מלאה שמן עד גדותיה, שבוודאי יזהר אדם הנושאה על כל תנועה ותנועה, בידעו שע"י תנועה אחת ללא מחשבה וחשבון מיד תתהפך הצלוחית וישפך

ולשמור אותה התעוררות לאורך ימים לבל תפוג ותיעלם כלעומת שבאה. והו שאמרו ומה להם לעשות ליקח הדם ולולב, ר"ל שלאחר שזכינו בחסדי ה' ית' למחילת העון ביוה"כ עד שכולנו נקיים מכל חטא בתינוק שנולד וכבריה חדשה אזי צריך 'להשקיע' בריבוי מצוות מעשיות, שהם ה'כלי' מחויק ברכה וטהרה^{סו}.

אך לא לחינם נקטו חז"ל דווקא הדם ולולב, כי 'הדם' בידוע רומז לעיניים, ורמזו חז"ל עד כמה צריך לשמור על קדושת העיניים בימים אלו^{סו}, כי אם

כמימים ימימה. והורו לנו חז"ל את הדרך הנכונה באומרם ליקח הדם ולולב, וכדברי הרמב"ן (אמונה ובטחון פי"ט) הנודעים על הפסוק (שה"ש ב ז) 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפין', שבאשר מרגיש בקרבו רגשי התעוררות לאהבתו וליראתו ית' יעשה לה 'כלי' ע"י קיום מצוה או לימוד התורה בבדי לעצור ולשמר בתוככי נפשו רגשי קודש אלו, והו שאמר הכתוב 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה' - שנתעורר בכך מידת האהבה להשי"ת, אזי 'עד שתחפין', מלשון חפין וכלי, כלומר שתיכף ומיד תעשו כלי ובית קיבול לאגור

השמן על בגדיו ויטנפם, על דרך זה, על האדם לכלכל מעשיו תמיד, לשמור על נקיון נשמתו ולובן בגדיו שלא יטנפו ממעשה שאינו הגון כתוצאה מחוסר מחשבה... ביותר הדברים אמורים בימים אלו, כשאנו כולנו מהלכים ב'בגדים לבנים', ועל דרך שכתב רבינו יונה ב'שערי תשובה' (שער שני אות טו) 'לובן הבגדים - משל על נקיות הנפש בתשובה', וצריך להיזהר מאוד שלא ישפך 'שמן' על הבגדים... סו. והא גופא מתנה טובה מן השמים אותם ארבעה ימים בהם עסוקים וטרודים במצוות לקראת היו"ט המשמש ובא, שנתנו לנו את הכח והאמצעי לשמור על נקיון וצחות הנשמה על ידי שנהיה עסוקים 'ראשו ורובו' במצוות, ולא נחזור לסדר היום הרגיל...

סז. ו'דברי תורה צריכים חיזוק' דייקא בימים אלו, כשהמון האדם נמצא בשווקים וברחובות עיר, והכל עסוקים בהכנות ליו"ט, בצרכי החג, והסכנה מצויה ביותר... גם מקום אתנו לעורר על החוב הכפול ומכופל לשמור על טהרת העיניים בימי החג הבעל"ט, וכבר אמרו חז"ל (קידושין פא.) 'סקבא דשתא ריגלא' - ריעוע של ימות השנה, כלומר זמן התורפה והחולשה הוא 'ברגל' שאינם נשמרים כ"כ (עיי"ש), עד שכתבו התוס' (שם ד"ה סקבא) שיש אומרים שלכך נהגו להתענות אחר המועד תענית בה"ב, והחכם 'עיניו בראשו' לשמור עליהם, ולהתרחק מידי נסיון ומידי בזיון, ואכן האריכו הרבה פוסקי הדורות בזהירות היתירה שצריך בימי הרגל, עד שאפילו בבית המקדש היו נזקקים לעשות תיקון גדול בזמן 'שמחת בית השואבה' (סוכה נא:), כדי שלא יבואו לידי מכשול...

האדם אינו שומר את עיניו רח"ל הרי הוא כשוטה המאבד את כל הקדושה העילאית שזכה לה בר"ה וביוה"כ^ס. וכן אמרו עוד ליקח 'לולב' וכדברי ה'חינוך' (מצוה שכד) שהוא דומה לשדרה 'שהיא העיקר שבאדם (ובכלל זה גם ענין קדושת החיים שהיא יסוד הקדושה) לרמוז שיישיר כל גופו לעבודתו ב"ה'.

ועוד בה ב'לולב' שהוא רומז על ה'לב', וכמו שנרמז בשמו לו לב, וכדאיתא

בגמ' (סוכה מה:) 'מה תמר זה אין לו אלא לב אחד אף ישראל אין להם אלא לב אחד לאביהם שבשמים', כן אמרו צדיקי הדורות כי לולב ר"ת וטהר ליבנו לעבדך באמת, והיינו שצריך בימים אלו בפרט לשמור על ה'לב' ברגשי קודש של אהבת ה' ויראתו, וביותר בעת עיסוקיו במצוה^{סט}, שיכניס תשוקת הלב בהשתוקקות לעשות רצונך אלוקי חפצתי, מתוך שמחה של מצוה שהננו זוכים לעבדו בלבב שלם ולקיים מצוותיו^ע.

סח. נוראות מצינו ב'תפארת שלמה' על הפסוק בפרשת האזינו (לב י) 'יצרנהו כאישון עינו', שהקב"ה נוצר ומשמר את האדם כאישון עינו – כפי מה שהאדם משמר את עיניו. ובה מבוארים דברי חז"ל 'שמור לי ואשמור לך שומר שכר' (ב"מ פ:) שהשי"ת אומר ליהודי, בני יקירי 'שמור לי', שמור את עיניך כפי ציוויי, 'ואני אשמור לך', אני אשמרך מכל צרה וצער, ולבר מזאת הינך עוד שומר שכר, שבבואך לעולם הבא שכרך שמור לך.

סט. ושלא יהיה כאותו אחד שהיה מאריך הרבה ב'קריאת שמע', ושאלו רבו 'אריכות' זו מה טיבה, השיב הלה, שהוא מכוון בדעתו כל כוונות האר"י הק' זי"ע, חזר הרב ושאלו האם זכרת גם מהקב"ה... ואמר הלה, אוי, 'כוונה' זו שכחתי... כך ייאמר לענייננו, שפעמים שמרוב עיסוקו בהידור החג וקניית ארבעת המינים עם כל הדקדוקים לפי כל השיטות יכול לשכוח את הכוונה הפשוטה שמתעסק הוא במצוות ה' ומקיים עתה רצונו ית'... ועל כך אמרו שאכן בימים הללו הננו טרודים במצוות, אך יזהר שלא יהא טרוד במוחו ובליבו, ושהטרדות לא יעבירו אותו מדעתו ומדעת קונו...
ע. עוד מצינו ב'שמירה' על טהרת יום הכיפורים, וכמעשה שהיה אצל הרה"ק ה'חווה' מלובלין זי"ע שהיה משמח את החתן בשמחת נישואיו, ניגש אחד השושבינין אל הרבי ושאלו, וכי את החתן צריך לשמח, והלא מזלו מאיר לו פנים, וטפי יש צורך לשמח את הנדכאים ושבורי לב, השיב לו הרבי, הנה אמרו חז"ל (ירושלמי ביכורים ג ג) 'חתן מוחלין לו כל עוונותיו', ובוודאי בעת כזאת דואג החתן מאד שלא יחזור למצבו הראשון ח"ו, לכן צריך להזכיר לו שעל ידי מדת השמחה יזכה להמשיך להיות במצב זה, כי השמחה היא כחומה בצורה שלא יבא לידי עבירה ועון. והכי נמי חובתנו ממחרת יום הכיפורים לחסות בצל כנפי השמחה, וממילא לא יכשל בעבירה

זכר פירש מרן הבעש"ט הק' זי"ע בהא דכתיב (תהילים פא ה) 'כי חוק לישראל הוא משפט לאלוקי יעקב', שאם האדם מקיים מצות ה' כמו 'חוק', היינו כמעשה קוף בעלמא, בפעולות הידים והרגלים מבלי לצרף את המחשבות שבראש וההרהור שבלב, בזה הוא מעורר חלילה 'משפט לאלוקי יעקב', אלא צריך לגשת אל הקודש מתוך התלהבות ורגשות הלב, ובוה אדרבה, יעורר עליו ועל כל ישראל רחמים נגלים וחסדים מרובים.

ולאידך גיסא צריך לדעת, כי אף לאחר טהרת יוהכ"פ יש לו לעמוד איתן במלחמה התמידית כנגד היצר, כמו שכתב הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות חת"ס ה"א נב: ד"ה א"נ י"ל) על לשון הגמרא 'גירא בעינך דשימנא' (בנפילת הלולב), וז"ל. יש לדייק מאי טעמא לא אמר סתם גירא לשמן ואמר בעינך. י"ל דביום הכיפורים נצחנו המלחמה, ואפשר שנבוא לחשוב כי ברח השונא (היצר הרע) ואנו רודפים אחריו והוא אינו רודף אחרינו. וזה אינו, אדרבא, מיד אחר יום הכיפורים

נתהפך אחר הרודף, ומשויכנו להיות טובים וגדולים ביום הכיפורים נעשה לעומת זה 'כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו' (סוכה נב:), וצריך להתחזק במלחמה הגדולה הזאת המעותרת, ועל כן כשנמל לולב אמר גירא בעינך דייקא, שלא נחשוב שהוא יורה חץ בעורף השמן הבורח ממנו ע"ד 'ידך בעורף אויביך' (בראשית מט ח), אלא גירא בעינך שהוא עומד בפניו לנגדנו לרדפנו. והיינו 'ראשון לחשבון עונות' - שלא תחשוב שהוא סיום וסילוק עונות ותתעצל במלחמה זו, לא כן הוא, אלא אדרבא ראשון לחשבון עונות, כי כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו וצריך עזר יותר, עכ"ל.

ראשון לחשבון - ד' ימי טהרה שבין יוהכ"פ לסוכות

איתא במדרש (תנחומא אמור ב) על הפסוק (ויקרא כג ז) 'ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וגו' - וכי ראשון הוא והלא יום חמשה עשר הוא... אלא ראשון לחשבון עונות'. והרחיבו חז"ל בדבריהם עוד (ויק"ר ל ז) שביום הכפורים

ועון, וזו הייתה קללת אדם הראשון אחר חטא עץ הדעת 'בעצבון תאכלנו' (בראשית ג ז), וכן כתיב התם (פסוק טז) 'בעצב תלדי בנים', וכיוצא בו אחר חטא העגל כתיב (שמות לג ד) 'ויתאבלו', משמע שמדת העצבות היא פועל יוצא מן החטא, וכן תאמר להיפך - ע"י השמחה לא ימעד ולא ישל לעולם.

ומעתה כמה עלינו להיזהר שכל ה'טירדא דמצוה' לא יביא לידי כעס ולידי עצבון ח"ו, ואף אם יארע דבר תקלה וכיו"ב יתחזק באמונה כי הכל מאתו ית', ויעמוד על המשמר להיות שמח וטוב לב מכאן ואילך.

באר הפרשה - בין יוה"כ לסוכות

במצות סוכה ולולב בעסק ובטורה גדול
וברמים יקרים לשם הידור מצוה יי, ותהיה
לו התעוררות גדולה בלבנו, וישוב אל ה'
וירחמהו, וישמח ישראל בעושייו. עכ"ל.

והנה דרשו חז"ל (ר"ה ית). 'דרשו ה'
בהמצאו - אלו עשרה ימים שבין
ראש השנה ליום הכפורים, ויש לדקדק,
דבין ר"ה ליוה"כ פ' ליכא כי אם שבעה
ימים ולא עשרה ימים, ומהו שאמר 'עשרה
ימים', לפיכך מחדש השל"ה (שם אות ע)
דקאי (גם) על עשרה ימים שבין יוה"כ פ'
ועד הושענא רבא, דמצינו שיום הביפורים
נקרא ראש השנה, כמו שנאמר (יחזקאל מ
א) 'בראש השנה - בעשור לחודש', וכמו
כן מצינו שהושענא רבא נקרא יוה"כ פ',
כי אז נשלם החתימה, ונגמר יום הביפורים
במלואו ובטובו, וזהו 'עשרה ימים שבין
ראש השנה ליום הכפורים', בלומר

הכל מתענים, 'ומיום הכפורים עד החג
כל ישראל עסוקין במצוות, זה עוסק
בסוכתו וזה בלולבו, וביו"ט הראשון של
חג כל ישראל עומדין לפני הקב"ה
ולולביהו ואתרוגיהו לשמו של הקב"ה,
ואומר להם, מה דאזל אזל, מן הבא
נחיל חושבנא' (מה שהיה היה, מכאן ואילך -
השבון חדש).

וביאר השל"ה הקדוש (מס' סוכה תורה אור
ב) וז"ל (בשנינו קצת), כי בשם
שבחמלת ה' עלינו נתן לנו את יוה"כ פ'
כדי לכפר על עוונותינו, כך אלו הארבעה
ימים הם ענפים מיום כפורים לכפר עונות
של השנה שעברה, בזכות שבני ישראל
מורחים ועוסקים במלאכת שמים עם
התעוררות הלב, יש בימים בעצמם מעין
מחילה וסליחה, ענפים מיום הכפורים
וכו', על כן החכם עיניו בראשו לעסוק

עא. בדרך צחות אמר הרה"ק ה'תפארת שלמה זי"ע, כי כשבני ישראל משלמים
דמים מרובים על קניית ארבעה מינים הרי הם גורמים לעצמם שנה טובה
ומתוקה, וביאור הדבר, כי השטן בא בימי הדין ומעמיס על מאזני המשפט את חבילי
עוונותיהם של בני ישראל, לעומתו טוען הסנגור - וכי מה רצית מהם אחרי שהשטן
מפתה אותם בכל מיני פיתויים והם בתמימותם נתפתו לדבריו... ומתחיל וויכוח
ביניהם האם אכן, תמימים הם בני ישראל או לא... ונופלת ההחלטה לבודקם לאחר
יוה"כ פ', והנה בימים אלו יוצאים בני ישראל ומשלמים הון רב על ארבעת המינים...
מיד שש הסנגור וממהר בשמחה לטעון לפני ביי"ד של מעלה - ראו עד כמה
תמימותם מגעת, שבקל אפשר לרמותם, כי איזה בר דעת משלם יותר מכמה פרוטות
על פרי עץ, וכל שכן על הלולב ובדי ההדסים וערבות, מכאן תראה כמה תמימים
וקלים הם להתפתות - ובזה מבטל מעליהם כל 'טענה', מדוע חטאו ולא עמדו
בנסיון, כי היצר הצליח היטב לרמותם, ובדין הוא שיתנו להם שנה טובה ומתוקה
בספרן של צדיקים גמורים.

יוה"כ לסוכות ויום ראשון של חג הסוכות אין לו רשות להשטין (כדוגמת יוה"כ פ גופיה), ומאז הוא ראשון לחשבון עונות²².

נפלאים דברי הגה"צ אב"ד קוויג'לוב הי"ד (אריך צבי, סוכות), המבאר,

דהנה איתא בגמרא (שבת קיט:) 'אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל פיהם של תינוקות של בית רבן, מפני שאינו דומה הבל שיש בו חטא להבל שאין בו חטא', אמור מעתה, בימים הללו נחשב כל איש מבני ישראל כ'תינוקות של בית רבן', אחר שנמחרנו מכל עוון וחטא בכפרת 'עיצומו של יום' הכיפורים, ולא עוד, אלא שבימים אלו אף גדלה מעלת ישראל יותר מתשב"ר, שהרי הם אינם מצווים ועושים ואילו ישראל עם קודש מצווים

ממחרת יוה"כ פ ועד הושענא רבא [ולא עד בכלל], שהם עשרה ימים שלמים, ללמדנו שגם הם ענפי התשובה - וגם בהם ייאמר לנו עם קרובו 'דרשו ה' בהמצאו', ואל יאבד אדם שעת הכושר הלזו.

איתא בגמרא (יומא כ.). 'השטין' - בגמטריא שס"ד, לרמזו ששס"ד ימים מתוך שס"ה ימי השנה יש לו רשות להשטין, יצא יוה"כ שאין לו רשות להשטין אז. ולכאורה צריך ביאור, כי אין שמו השטין אלא שטין בלבד (בלא אות ה' בתחילתו), א"כ אינו אלא בגמטריא שנ"ט. ומחדש ה'יערות דבש' (ח"ב דרוש י) שאכן אין לו רשות לאסמוני כי אם שנ"ט ימים בשנה כמספר 'שטין', ואילו בארבעה ימים שבין

עב. הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע (מהרי"ד סוכות) פירש את הפסוק (תהלים ס ח) 'אלוקים דיבר בקדשו אעלוזה אחלקה שכם ועמק סכות אמדד', שהקב"ה דיבר בקדשו, 'אעלוז ה"', (הקב"ה שמח בחמשה ימים) **שחמשה ימים בשנה משתעשע הקב"ה בחביבות ושמח עם כלל ישראל.** אלו יום הכיפורים וארבעה ימים אחריו עד חג הסוכות, והם בבחינת 'אחלקה' פירוש 'אחלק ה" ששונים ומובדלים ימים אלו משאר ימות השנה העולים בגימטריא 'שכם', שהרי יש שס"ה ימים בשנה וכאשר תוריד מהם חמשה יעלה המספר ש"ס כמנין 'שכם', ומכאן נלמד חשיבות הימים הללו.

והוסיף לפרש עוד בדרך רמז בסיפא דההוא קרא 'ועמק סוכות אמדד', דהנה שיעור הכשר סוכה הוא עד עשרים אמה לשלש דפנות, נמצא ששים אמות גובה לכל הדפנות יחד, והלא יש ששה טפחים באמה, הרי ש"ס טפחים לדפנות הסוכה, והיינו 'ועמק סוכות' שממידת הסוכה 'אמדד' ויתקן שאר ימות השנה, כי על ידי מצות סוכה יוכל לקדש שאר הימים שיהיו גם הם בבחינת 'אעלוזה'. הוסיף בנו הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע, לרמז בפסוק (תהלים לט ו) 'הנה טפחות נתתה ימי', שמדות הטפחים של הסוכה יתנו עוז ותעצמות בכל 'ימי' אלו שאר ימות השנה, כי ימי החג מתקנים את שאר ימות השנה להיות כחמשה ימים שבין יוה"כ פ לסוכות.

ועושים ו'גדול מצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה' (קידושין לא.)^{עב}.
 בשם 'אור צדיקים' להר"מ פאפר"ש זצ"ל, יש להרבות בצדקה ערב סוכות ע"י, ומוה"ר חיים ויטאל זצ"ל היה מחלק הקופה לעניים ערב סוכות, וכתב ב'יסוד ושורש העבודה' (פ"ב) 'הנה זה היום של ערב סוכות, הרי הוא כבי יתן איש אשר ידבנו לעשות צדקה כי רבה היא מאד ביום

אם אתה משמח את שלי - ענין צדקה וחסד כהכנה ליו"ט ובימי המועד הזמן גרמא להרבות בצדקה וחסד, וכך הובא ב'שערי תשובה' (או"ח תרכה)

עג. ידועים הדברים, שבימים אלו שבין יוה"כ פ לסוכות לא היה יכול הרה"ק ה'חנתם סופר' זי"ע לצמצם את מוחו ולהתעמק בתורת ה', מחמת רוב געגועיו להקב"ה אחר שזכה להיטהר ולהזדכך, ועל כן היה מחבר אז שירי ערגה וזמירות ותשבחות למלך א-ל חי וקיים, וקיבצם יחד וחיברם בספר 'שירת משה'. ופשוט דהני מילי לצדיקי עליון דוגמתו, אבל אנשים פשוטים כערכנו צריכים להשתדל שלא לצמצם את הראש בדברים אחרים... רק בתורה ולתפילה.

ומן העניין להביא מה שכתב הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (האזינו תרמ"ח ד"ה בפסוק) וז"ל, וכמו כן בימים אלו אחר ר"ה ויוה"כ פ נתקנו נפשות בני ישראל להיות טהורים, ולכן בחג הסוכות נידונין על המים (ר"ה טז.) היינו לקבל השפע הבאה משמים ואין מים אלא תורה. וביוה"כ פ נטהרו הנפשות ולכן בסוכות רוח נכון יחדש בקרבנו. וצריכין בימים אלו בין יוה"כ פ לסוכות להשתוקק לקבל הארת התורה בסוכות.

עד. גם יש להיזהר ביותר לגמול 'צדקה וחסד' עם בני ביתו... ושלא יהיה כאותם הגומלים חסדים לכל העולם חוץ מבביתם פנימה. מספרים על אחד הצדיקים, שראה תלמיד שהיה מחפש ותר שעות ארוכות אחר אתרוג מהודר בערב חג הסוכות שחל בשבת, ולאידך גיסא לא הקפיד לקיים חובת היום שאמרו (פסחים קט.) 'חייב אדם לשמח בנו ובני ביתו ברגל'... (עיי' בשו"ע או"ח תקכ"ב, כיצד משמחן, הקטנים נותן להם קליות ואגוזים, והנשים קונה להם בגדים ותכשיטין כפי ממונו), לפיכך ניגש אליו והעיר לו 'אתה עסוק במצווה דרבנן (דלולב ביו"ט ראשון של חג אינו דוחה שבת, ובשאר הימים נטילתו מדרבנן זכר למקדש), מדוע לא תעסוק לכה"פ כיו"ב בקיום המצווה מן התורה...'

ודברי תורה צריכים חיזוק בימי ערב החג כשהטרדות מצויות שלא לבוא לידי כעס ומחלוקת ח"ו. וכבר היה מעשה אצל הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע בזקנותו לאחר שנשא את זיווגו השני, שבנה את סוכתו בעמל רב ככל דקדוקיה והלכותיה, אולם כאשר ראתה הרבנית את הסוכה אמרה לו לפי תומה, שלדעתה עדיף טפי לבנות הסוכה בקצה השני של החצר, ויהי כשמוע את דבריה הלך תיכף ופירק את הסוכה ובנאה במקום אשר קבעה היא, אך כאשר ראתה את הסוכה במשכנה החדש, חזרה בה

בוה"ע, וגם הוא זמן אסיפה לאסוף הביתה על כל ימי החג להזמין ולארח עניים

והודתה שהצדק עמו, וראוי יותר לבנותה במקום שהיתה בתחילה, ותיכף הלך ה'חפץ חיים' בניחותא ופירק את הסוכה ובנאה בפעם השלישית כאילו לא אירע דבר ובלי אומר ודברים.

ידוע העובדא דהוה אצל הרה"ק מזלאטשוב זי"ע (בנוסח שהובא בתורת המגיד מזלאטשוב) בימים אשר דחקות ועניות היו מנת חלקו ולא היה לו לחם לפי הטף, והנה ברשותו היו תפילין יקרות שירש מאביו הרה"ק רבי יצחק מדרוהוביטש זי"ע, והרבנית הפצירה בו רבות שימכרם כדי להאכיל את עולליה הרעבים אבל הוא לא הסכים לכך בשום אופן. שנה אחת בהתקרב חג הסוכות לא היו אתרוגים מהודרים בכל גלילות זלאטשוב, ושמע הרה"ק מזלאטשוב שיש סוחר אחד שהצליח להשיג אתרוג אחד מהודר והוא מוכן למוכרו בעבור חמישים רייניש שהיה סכום רב ועצום, למותר לציין גודל השתוקקותו של הרה"ק מזלאטשוב לקנות את האתרוג כדי לקיים בו מצוות ה' אך לא היה בידו לפורטה אפילו שוה פרוטה, לכן מכר אותם התפילין היקרים לאחד מעשירי העיר תמורת חמישים רייניש, ובמעות אלו קנה את האתרוג כדת וכדין, וכשהאתרוג בידו חזר לביתו שמח טוב לב על שזיכה אותו הקב"ה עם אתרוג לחג הקדוש הקרב ובא.

בכניסתו לביתו הבחינה הרבנית באתרוג, וביודעה שיש מחסור גדול באתרוגים תמחה בפניו מהיכן השיג סכום כסף גדול כל כך כדי לקנות האתרוג, אולם הרה"ק מזלאטשוב לא הסכים לגלות לה, ורק לאחר שהרבחה להפציר בו מאד הוכרח לגלות לה שמכר את התפילין היקרות בעד האתרוג המהודר, ויהי כשומעה כי כן נתמלאה רוגז, ובשעת כעסה צעקה עליו איך עשה כדבר הזה, דהא זמן זמנים טובא הרי היא מפצירה בו למוכרן ומעולם לא הסכים לכך אף כאשר היה הדבר נוגע לחיי נפש לקנות לחם צר ומים לחץ עבור הילדים הרעבים, ואילו כדי לקנות האתרוג מכר את התפילין בקלות, ולא נתקררה דעתה עד שמרוב כעסה נשכה את הפיטם ונפסל האתרוג, ויהי כראות הרה"ק מזלאטשוב כן לא העיר לה ולא כלום ואף לא הראה לה שום סימן של כעס וקפידה, רק נשא עיניו כלפי שמיא ואמר 'רבש"ע, תפילין אין לי, אתרוג אין לי, וכי גם אכעס', ובזאת פנה לעסקיו ולא הגיב מאומה. בלילה נתגלה אליו אביו בחלום, וגילה לו, שגדול מעשה האחרון יותר מן הראשון, וההתאפקות מן הכעס היתה חשובה בשמים יותר ממה שפיזר מעותיו לקניית האתרוג, ועי"ז ביטל כמה גזירות רעות.

עה. וכמו שמפורסם על הרה"ק ה'דברי חיים' זי"ע שפיזר ונתן לאביונים סכומים עצומים בערב סוכות, ואף שבכל השנה היה מרבה לתת מתנות גדולות לצדקה,

באר הפרשה - בין יוה"כ לסוכות

ביותר היה מפזר כסף רב בימים אלו לאין שיעור, וכבר אמר בקדושתו, שאין לך 'נוי סוכה' יותר מן הצדקה שמחלקים בערב סוכות.

ונתנו צדיקים רמז בדבר, כי הנה שיעור סוכה כשרה הוא שתי דפנות העשויות כהלכתן ושלישית אפילו טפח, וכלומר, ששתי דפנות יהיו במשך שבעה טפחים בגובה עשרה, והשלישית תהא טפח בגובה עשרה, צא וחשוב מניין הטפחים שיש בדפנות הסוכה, והרי לך ק"נ טפחים (כל דופן הוא שבעים, והשלישית היא עשר), ועוד שיעור הסכך הוא שבעה על שבעה דהיינו מ"ט, סך הכל עולה למנין קצ"ט טפחים שהם כמניין 'צדקה'.

בימים שבין יוה"כ"פ לסוכות ישב הגה"צ גאב"ד טעפליק זצ"ל במעונו אשר בירושלים עיה"ק, והשיב לשואליו דבר בכשרות ארבעת המינים, באחד הימים נודע לו על כמה משפחות עניות שאין להן מעות עבור צרכי החג, ומאז ביקש מכל מי שבא למעונו שיתן מנדבת לבו עבור העניים, בין הבאים היה איש אחד שהתנצל לפניו, שגם מצבו דחוק מאד, ועדיין לא השיג כסף כדי לקנות ארבעה מינים, ואיך יוכל לתת לאחרים כאשר אין לו כדי סיפוקו, והלא חי"ך קודמין, נענה הגה"צ מטעפליק ואמר אם מחסורך הוא רק 'ארבעת המינים' עדיין עליך לפזר מממונך לעניים, כי ארבעת המינים תוכל ליטול משל אחרים במתנה על מנת להחזיר, אבל, לאותה משפחה ענייה שלא יהיו דגים ובשר לחג, ובדחקם יוזילו דמעה אחת מחמת מצבם הדל, אזי עלולה דמעה זו לעורר קטרוגים נוראים בשמי מרומים ח"ו, ויצטרכו להרבה רחמים וחסדים כדי להמתיק את הקטרוג...

ואכן, נאים הדברים למי שאמרם, כי בדידיה הוה עובדא, שביקש פעם ביום ראשון של סוכות מאחד המתפללים עמו שיתן לו את הארבעה מינים במתנה על מנת להחזיר כדי שיוכל לצאת בהם ידי חובתו. לאחר בירור הדבר נתברר, שבערב סוכות היה לו אתרוג מהודר ביותר, אך אז הגיע לאזנו קול יללה הבוקע ועולה מביתה של שכנתו הקרובה אליו, משדפק על דלת ביתם לשמוע מה קרה, נודע לו, שהילד הקטן הפיל בטעות את האתרוג של אביו חורגו, והאם ובנה חוששים מאד מתגובת האב שבודאי יתרגז עליו ויענישו עונש חמור, ויהי כשמוע הגה"צ מטעפליק את צרתה חזר לביתו ונטל את האתרוג שלו והושיטו להם, כשהוא מורה להם להודיע לאביהם, שהרב ביקר בביתם וראה את האתרוג שלו, וקבע שאינו ראוי לברכה, על כן מסר לו אתרוג אחר כדי שיוכל לצאת ידי חובתו למהדרין. ועל כגון זה נאמר 'אתרוג כנגד הלב', כי ביותר חפץ הקב"ה בלב טהור, ומידות טובות כאלו עולות עשרת מונים מנטילת לולב ואתרוג נקי ומהודר ללא כתמים.

הרה"ק רבי מרדכי מנעשכ"ז זי"ע היה חוסך במשך כל השנה פרוטה לפרוטה כדי שיוכל לקנות אתרוג מהודר, פעם אחת בדרכו לקנות את ה'אתרוג', פגש ביהודי

באר הפרשה - בין יוה"כ לסוכות

נה

מהוננים בני תורה על שולחנו, והם חלק לנאולה שלימה, לרפואה שלימה
הז' אושפיון קדישין'.
יה"ר מלפני אבינו שבשמים שנזכה לשוב אריכי ומזוני רווחי, ונחתם כולנו לחיים
בתשובה שלימה, ובזכות זה נזכה טובים ולשלום.

פשוט הבוכה מאין הפוגות, וכה היו דבריו, הנה, לפרנסתי הנני משמש כ'בעל עגלה'
המעביר חפצים וחבילות ממקום למקום, ועתה מת עלי ה'סוס' בפתע פתאום ונשבר
מטה לחמי, בירר הרה"ק לכמה מעות הוא צריך בכדי לקנות סוס חדש, נקב הכפרי
בסכום גדול העולה כמעט כאותו הסכום שהכין עבור האתרוג, ללא אומר ודברים
הוציא את כל צרור כספו מכיסו והושיטו לידי האיש, ובפרוטות שנשאר לו קנה
אתרוג כשר בדיעבד, ובשמחה רבה הלך לביתו כשהוא מספר בהתרגשות לבני
משפחתו כולם יברכו ביום טוב על אתרוג מהודר, ואילו אנחנו נברך על סוס מהודר....
כאותו מעשה היה גם אצל השרף רבי אורי מסטרליסק זי"ע, ובחג הסוכות שחרית
התפלל ה'שרף' אצל הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זי"ע, והרגיש הרבי ר' אלימלך
שריח גן עדן נודף מהאתרוג שלו, וניגש אליו ושאלו איך זכה לכך, בלית ברירה
סיפר את כל אותו המאורע, והסכים עמו הרבי ר' אלימלך, שמחמת מצוה גדולה
זו זכה שגם אתרוג שאינו כשר כי אם בדיעבד יריח בריח של גן עדן.

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכרונות מאמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת האזינו תשפ"ד שנה י | גליון מס' 501

בני אמונים

בני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

האזינו וזאת הברכה

בפתח שירת האזינו (לב ג) אומר משה לישראל: "כי שם ה' אקרא הבו גדל לאלקינו", ודרשו חכמים שפך אמו: "בשעה שאני מזכיר שמו של הקדוש ברוך הוא בברכה - אתם הבו גדל בענין אמן" (יומא לז א, ע"פ רש"י ברכות כא א ד"ה כי שם).

חשבתי להוסיף ולומר שאף שם הפרשה "האזינו" מרמז לחובת עניית אמן, ובכך מורה הכתוב: "האזינו" לכל ברכה וברכה וענו אחריה אמן פהלכה. אף את סמיכות הפרשות "האזינו וזאת הברכה" נתן לרש בדרך זו; כפי שראינו לברכה ותענו אחריה אמן, תהיה אותה ברכה "וזאת הברכה" - בה"א הידיעה, וכדברי הזוהר (עקב רעא א) שרק ברכה שענו אחריה אמן היא ברכה משלמת.

עוד יש להוסיף ולפרש כי סמיכות הפרשות "האזינו וזאת הברכה" מרמזת, כי מי שמתנער מפח ההרגל ומאזין בשמיעת לב לכל הברכות הנאמרות סביבו, וזכה ל"זאת הברכה" - "הברכה" - בה"א הידיעה, הלא היא הברכה שאליה נושאים אנו נפשנו בימים אלו ובכל עת, לזכות "לשנה טובה ומתוקה". שיהי הכל מכירים בהבטחות הרבות ובבטחות המיוחדות שהבטחו במקורותינו למקפידים על מצות עניית אמן.

המדרש אומר (שהש"ר ה ב): "אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: 'בני, פתחו לי פתח אהרן... כחדה של מחט ואני פותח לכם פתח שיהי עגלות וקרוניות נכנסות בו'". שמעתי פעם כי דברי המדרש מכונים על שערי הברכה הנפתחים בזכות עניית אמן; הקדוש ברוך הוא מבקש מאתנו דבר קל וקטן - "כחדה של מחט" - להקפיד על עניית אמן פהלכה, ותמורת זאת הוא פותח לנו בפרום שערים עצומים של ברכה וטובה שאין קץ לערפם.

אמן משולה לחתימה על המכתב. כשם שהחתימה מעניקה להמכתב תקף, כך עניית אמן מעניקה תקף וקיום לברכה. נקבל על עצמנו לחתום כל ברכה בעניית אמן, ובזכות זה ישמע ה' לשועתנו בתפלת ועילה: "אבינו מלכנו, חתמנו לחיים טובים", אמן ואמן.

בברכת גמר חתימה טובה,

שבת שלום,

278 213 מחולקת

בשמים מאזינים לתפלה המברך בקול

"האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי" (לב א)

אמר האדמו"ר רבי יחאל יהושע מביאלה:

כפסוק זה נרמז כי בשכר אמירת הברכות בקול זוכה האדם שתשמע תפלתו; "האזינו השמים" לתפלתו, בעבור "ותשמע הארץ אמרי פי" - ששומעים בארץ את ברכות פי. שכן מלבד שהקול מעורר את הפונה, באמירת הברכות בקול מזכה המברך את השומעים בעניית אמן. אף ראשי התבות: "ותשמע הארץ אמרי פי", העולים בגימטריה תשעים ושנים, כגימטריה של "אמן" עם הפולל, מרמזות לכך (חלקת יהושע).

האמונה קשורה בעניית אמן

"ויאמר אסתירה פני מהם אראה מה אחריתם כי דור תהפכת המה בנים לא אמן בם", הם קנאוני בלא אל כעסוני בהבליהם" (לב כ-כא).

על פסוק זה, בו מפרש משה רבנו את הסבה לכך שהקדוש ברוך הוא יסתיר פניו מעמו, דבר שיביא לחרבן הארץ ולגלות ישראל, דורשים חז"ל (ספרי האזינו פסקא ש): "אל תהי קורא לא אמן בם אלא: לא אמן בם - שלא היו רוצים לענות אמן אחר הנביאים, בשעה שהיו מברכים אותם".

רבי אליהו הפהו מאזמיר מפרש כי אף הפסוק הבא ממשיך ומפרש את גדל החטא הכרוך בהמנעות מעניית אמן: בכך שהם "כעסוני בהבליהם" - שלא ענו אמן בהבלי פיהם, "הם קנאוני בלא אל" נחשב להם כאלו כפרו בי. שלפי שאמן היא בגימטריה של שני שמות הקדוש - הו"ה ואדנות, ובענייתה אנו מתחדים שני שמות אלו, לכך אי ענייתה נחשבת ככפירה (מנחת אליהו פרק לב).

עניית אמן -

תנאי לתחית המיתים

"ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא ואין מדי מציל" (לב ט)

האותיות השניות במלים "אני אמית ואחיה" הן 'אמן'. רבי יוסף ג'יג מחכמי תוניס למד מקף רמז למבאר בזוהר הק' (נילו רפא א) שמי שאינו נזהר בעניית אמן אינו קם לתחית המתים (הגש"פ פי המדבר נשמת ד"ה מחיה מתים).

התפלה פועלת בדרך הטבע

"וידבר ה' אל משה בעצם היום הזה לאמר; עלה אל הר העברים הנה הר נבו אשר בארץ מואב אשר על פני ירחו" (לב מח-מט)

רש"י (ע"פ ספרי שלו) מפרש שלפי שהיו ישראל אומרים: "אדם שהוציאנו ממצרים וקדע לנו את הים והוריד לנו את הפן והגזי לנו את השליו והעלה לנו את הבאר ונתן לנו את התורה, אין אנו מניחים אותו [למות]", לכך הורה הקדוש ברוך הוא למשה "עלה אל הר העברים" בעצם היום הזה - בעצומו של יום ולעיני כל, וכך הראה לישראל שאין בידם לשנות את גזרת הבורא.

המתבונן יתמה: וכי מה היה בידם של ישראל לעשות כדי לעכב את הסתלקותו של משה, עד שהיה הקדוש ברוך הוא צריך להראותם שאין בידם לשנות את גזרת הבורא, וכי היה בידם להמשיך ולהפיח בו רוח חיים?

מבאר החידושי הרי"מ:

בני ישראל הסתמכו על כח התפלה. הם היו בטוחים שאם יתעצמו וירבו בתפלה, יעתר להם הקדוש ברוך הוא ויבטל את הגזרה שנגזרה על משה, ולכך הצרך הקדוש ברוך הוא להראותם שגזרה זו לא תתבטל, ואפלו אם עם ישראל פלו יתפלל על כך (שיח שרפי קדש ח"א אות תצג)

רבי חיים שמואלביץ מוסיף ומחדד שמקף שמבאר בכתוב שהראה הקדוש ברוך הוא גבורתו בכך שתפלת ישראל לא תועיל, מוכח שלתפלה יש כח טבעי לבטל גזרות רעות, עד שהצרך הקדוש ברוך הוא להראות גבורתו כנגד הטבע בכך שלא קבלה (משלח רבי אליהו ברוך).

אברהם אבינו משלים למנוין

כל מי שזכה לבקר בעיר האבות, עיר הקדש חברון, בודאי לא החמיץ בקורבן בית הכנסת הגדול וההיסטורי הקים בה זה מאות שנים ונקרא בשם 'בית הכנסת אברהם אבינו'. בית כנסת זה, הקים ופועל עד עצם היום הזה, נבנה לפני יותר מחמש מאות שנה על ידי ראשוני מתישבי חברון שהיו מגולי

דלת בית הכנסת נפתחה, ובעדה נכנס יהודי מבגר ובלתי מפר, בעל תאר פנים הדור עד למאד ומראה נורא הוד. האיש נכנס בלאט לבית הכנסת וברך את המתפללים במאור פנים, מאן דהוא הציע לו דבר מאכל לסעודה מפסקת, אך האיש הודה לו וטען שכבר אכל, ומשכך נגש החזן מיד לאמירת 'פל נדרי'.

בית הכנסת 'אברהם אבינו' בחברון

האלקי מהר" סרוג - מתלמידי האר" הקדוש - בספרו 'עמק המלך'.

הספור התרחש בראשית ימי ההתיישבות היהודית המחודשת בחברון, בתקופת תחלת שלטון האימפריה העותמאנית בארץ ישראל. שנים לפני כן נפסקה ההתיישבות היהודית בחברון למשך תקופת מה, לאחר הטבח שהתרחש ביהודי חברון בתקופת שקיעת שלטון הממלוכים בארץ הקדש על ידי חילי האימפריה העותמאנית הכובשת, טבח שלאחריו נפוצו שרידי הקהלה היהודית העתיקה לכל קצוות הארץ.

כעשרים שנה לאחר הטבח החלו להתיישב בעיר הקדש חברון מתי מעט יהודים חסידים וקדושי עליון. כיון שבתחלת התיישבותם הם לא מנו מנון, היו נקראים מדי שבת בשבתו כמה יהודים מהכפרים הסמוכים לשבות בעיר חברון בכל שבת ומועד כדי להשלים מנון ליהודים המתושבים.

היה זה באחת מהשנים הראשונות להתיישבות החדשה. בערב יום ספור התאספו בבית הכנסת תשעה מתפללים מצדיקי חברון והמתינו בכליון עינים לבני הכפרים, אך הללו בוששו מלהגיע. כמדי שבת ומועד נקראו מראש כמה יהודים מתושבי כפרי הסביבה להשלים להם מנון, ואלם הפעם, מסבה לא ידועה, הם בוששו כאמור מלהגיע, וכפי הנראה העדיפו להתפלל בירושלים עיר הקדש.

השמש כבר נטתה מערבה, ומעיניהם של צדיקי חברון החלו לזלג דמעות אשר עד מהרה הפכו לכי סוער. הצדיקים נחרדו למחשבה שיאלצו להתפלל את תפלות היום הקדוש בלא מנון, והתפללו בכל לבם לפני ה' שישלח להם

ישועה ממרום.

זמן מה לפני ששקעה השמש והתקדש יום הכפורים, בעודם עומדים בתפלה, נשאו המתפללים את עיניהם ולפתע הבחינו בדמות מתקרבת. בקצה הסמטה הופיעה דמות נשואת פנים אשר צעדה בלאט לעבר בית הכנסת.

דלת בית הכנסת נפתחה, ובעדה נכנס יהודי מבגר ובלתי מפר, בעל תאר פנים הדור עד למאד ומראה נורא הוד. האיש נכנס בלאט לבית הכנסת וברך את המתפללים במאור פנים, מאן דהוא הציע לו דבר מאכל לסעודה מפסקת, אך האיש הודה לו וטען

שכבר אכל, ומשכך נגש החזן מיד לאמירת 'פל נדרי'.

לארץ כל היום הקדוש, עד לסיום תפלת געילה, לא עזב הזקן את בית הכנסת, הוא התפלל עם המתפללים את כל תפלות היום הקדוש בהתעוררות מיוחדת, עד לסיום תפלת הגעילה ולחתימת היום הקדוש.

המתפללים, שהרגישו כי איש גדול מתפלל עמם, כונו לבם ביתר שאת וכבדו את האיש בכל דרך שיכלו. במוצאי היום הקדוש, לאחר אמירת ההבדלה, החלו המתפללים להתדון ביניהם מי יזכה לארח את האורח הדגול על שלחנו לסעודת מוצאי היום הקדוש, אותה סעודה מיוחדת שנהגו בקהלות ישראל לערב במוצאי יום הכפורים כזכר לסעודה שהיה עושה הפה הגדול במוצאי יום הכפורים לאוהביו ולכל ישראל בצאתו מבית קדשי הקדשים בלי פגע (ראה משנה יומא פ"ז מ"ד).

כיון שכלם חפצו לזכות בזכות הגדולה, ערכו המתפללים ביניהם גורל מי יזכה בכך, וכאשר לבסוף נפל הפור על החזן, כלם הסכימו שבדיו זכה. החזן היה מפרסם כאיש קדוש שבהחלט היה ראוי לכבוד הגדול.

יצא החזן מבית הכנסת שמח ומאשר כשאליו מתלווה בשתיקה אורחו הדגול. השנים צעדו יחדיו כבדת דרך, אלא שעם הגיעם לביתו של החזן, כאשר בקש החזן לכבד את אורחו להכניס ראשון לבית, הפתע החזן לגלות כי הוא צועד לבדו, אחר שאורחו הדגול נעלם ואיננו.

מהר החזן לחפש את אורחו הנעלם. הוא חפש בחצר ובסביבותיה ולא מצא, יצא אל הרחוב השקט ותר בעיניו אחריו, ואלם האיש נעלם ואיננו. לא לארץ זמן היה הדבר לתעלומה, שכן עוד באותו לילה, בעוד החזן נס את שנתו, התגלה אליו הזקן בחלום וזלה לו כי היה לא אחר מאברהם אבינו עליו השלום, אשר מתוך שחס על בניו, חסידי חברון שהתיסרו בצערם לבל יתפללו ביחידות, בקש רשות משמים להשלים להם למנון.

הדבר היה לפלא עצום ולחזק גדול עבור קהלת מתישבי חברון, אשר כדברי בעל 'עמק המלך', 'שמחו שמחה גדולה גדולה וברכו את ה' הגדול כי הפליא לעשות'.

המבקר כיום בבית הכנסת 'אברהם אבינו' המחודש, יוכל למצא את הספור כלו חרוט על לוח מהדר התלוי על כתל בית הכנסת, כפי שהוא מופיע בספרו של רבי נפתלי הרץ בכרך, 'עמק המלך'.

'עמק המלך' [לרנ"ה בכרך, אקסטרזם ת"ח] הקדמה ג פרק י

תשובה שלמה בזכות עניית אמן

את הכתוב (הושע יד ב): "שובה ישראל עד ה' אלקיך כי כשלת בעונך", דרש בעל 'שומר אמונים' כף: "שובה" ראשי תבות "ברוך הוא וברוך שמו". "ישראל" ראשי תבות: "לענות אמן, יהא שמה רבא". ומרמז הנביא שעל ידי הקפדה על עניית אמן, ברוך הוא וברוך שמו, ויהא שמה רבא, "תמשיך עליך אור גדול שתוכל להגיע בתשובתך 'עד ה' אלקיך".

על כף אף קורא הנביא (הושע יד ג): "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'". "קחו עמכם" באוצרותיכם "דברים" שבקדשה, שבכף שתקפידו לאמרם בקול ובכונה, יפתחו בפניכם שערי תשובה ושובו אל ה'".

הרבי בעל 'שומר אמונים' מוסיף וכותב בענין דברים מרטיטי לב: "אם יהא נזהר בכל פרטי בחינת אמן ושל יהא שמה רבא המובא בזה המאמר [מאמר 'פתחו שערים' בספר 'שומר אמונים'], אז בלי ספק שיהיה לו תקון הנפש ביתר שאת, יותר מכמה אלפים תעניתים בלי שעור. ויתקשר נפשו בשורש העליון, ומסיר החלודין והפסלות מנפשו, רוחו ונשמתו" ('שומר אמונים', מאמר 'פתחו שערים' פרק יד).

אמן – התחלת התשובה

דרש ראש הישיבה רבי אהרן קוטלר:

התחלת התשובה צריכה להיות דוקא בפעולות הטובות שאנו כבר עושים - בכף שנקפיד לעשותן כהגון. דבר זה אפשרי בשמירת לב מעטה, ובפרט בדברים שאדם דש בעקביו ומזלזל בהם, אף שהם חמורים מאד, לדגמה בעניית אמן: הרי כמה הלכות נשנו בזה, והכל יודעים עד כמה החמירו חז"ל (בברכות מז א) באפן מבהיל בעניית אמן שלא כהגון, ואפשר להבין מזה עד כמה חמור חטאו של מי שמבטל עניית אמן לגמרי ('משנת רבי אהרן' מאמרים ח"ב עמ' פ).

עניית אמן שהחזירה בתשובה

המשפיע המפרסם, רבי אליהו ראטה, נאמן ביתו של האדמו"ר רבי שלמה מאוועהיל, היה מרבה לזרז ולעורר את שומעיו על חשיבות אמירת ברכות הנהגין בקול. באחת משיחותיו ספר על יהודי שחזר בתשובה מכח הנהגה זו:

היתה לו לרבי אליהו קביעות להפגס בכל יום לקיוסק ששכן בקרבת ביתו, לשתות כוס משקה ולברך "שהכל" בקול רם באזני המוכר, יהודי הרחוק מתורה ומצוות. לאחר זמן מה שנהג כן, ערף המוכר חשבון בנפשו: אם יהודי כה חשוב מגיע לכאן בכל יום ומברך בקול, אין זה מן הראוי לעמד כנגדו בגלוי ראש ולא לענות אמן. הוא השיג לעצמו כפה, ומאז בכל פעם שברך לפניו רבי אליהו, כפה את ראשו וענה אחריו אמן. הנהגה זו השפיעה מאד על נפשו, ולא עברו ימים רבים עד ששב בתשובה שלמה. הרי לנו, סיים רבי אליהו, שעל ידי אמירת ברכה בקול נתן לשנות ליהודי את כל מהלך חייו ולקרבו להשם יתברך (איש חסיד היה' תולדות רבי אליהו ראטה) [עמ' רל].

'תשובה גדולה' על אי עניית אמן

אחד המכשולים העומדים בפני המבקש לשוב בתשובה הוא התמקדותו הטבעית בחטאים הנראים בעיניו משמעותיים, תוך כדי התעלמות מחטאים שבעיניו הם נראים כקלים (ראה רמב"ם, תשובה ד ד). דגמה לדבר הוא חטא הזלזול במצות עניית אמן, הנתפס בעיני רבים כחטא קל. המקבל האלקי רבי מאיר הכהן פפירש כותב כי דוקא על עוון זה יש לעשות "תשובה גדולה", ואלו דבריו:

"צריך תשובה גדולה למי שאינו עונה אמן - ואף שרק פעם אחת לא ענה - דהינו כששמע איזה ברכה אפלו על פרי, או שמברך חברו על איזה מצוה, ומפל שפן בתפלת הש"ץ... ובדודי 'אשמנו' שבכל יום יוריד דמעות על אותן אמונים שלא ענה" ('אור הישר' ז יח-ט).

דורשי רשומות הביאו רמז לחיוב לשוב בתשובה על זלזול בעניית אמן, מכף שראשי תבות של המלים הפותחות את ברכת התשובה בתפלת שמונה עשרה - "סלח לנו אבינו" - הן בגימטריה 'אמן'.

אמן פותחת שערי תשובה

אמרו חכמים (שבת קיט ב): "כל העונה אמן בכל כחו פותחים לו שערי גן עדן". רבי שלמה מקרלין פרש שלכך נקטו חכמים לשון הווה - "פותחים", לפי ש"שערי גן עדן" הם שערי תשובה, ולמדונו חכמים שבשכר עניית אמן בכל כחו פותחים לו לאדם פתח של תשובה, "וטועם בעולם הזה תענוג גן עדן ועולם הבא" ('בית אהרן' בראשית והגש"פ ד"ה 'הא לחמא עניא', לראש השנה ד"ה כתיב וישוב).

הבאר משה' מאוזרוב מבאר שלכך פגנו חכמים (זהר ח"ב מג ב) בדורשם את הכתוב (תהלים כז ד): "לחזות בנעם ה'" - "זו תשובה ועלמא דאתי [ועולם הבא]", כלומר שתשובה מביאה את האדם לחיות חיי עולם הבא בעולם הזה. משום כך אף אמרו חכמים (אבות ד ריז): "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מפל חיי העולם הבא", שכן על ידי תשובה ומעשים טובים זוכים לבחינה של חיי העולם הבא בעולם הזה, ובחינה זו אף נעלה יותר מחיי העולם הבא ('באר משה' בראשית עמ' קלה).

אמן – הדרך לחזור בתשובה

דרש רבי שלמה זלמן ארנר, רבה של שאמלוי:

בגמרא (יומא פו ב) מבאר שתשובתו של האדם תשלם רק לאחר שיזדמן לפניו אותו החטא שחטא בו, באותו מקום ובאותו זמן שחטא, וכאשר אז יתגבר ולא יחטא יוכיח כי תשובתו אמיתית. על פי זאת יש לומר, כי אדם החפץ לשוב בתשובה שלמה עליו לקיים מצוות אף באותה תכונה שבה חטא, שאף זו בחינה של אותו החטא שחטא בו.

לאור זאת יש לומר שמי שעבר עברה בפרהסייה מתוך עזות פנים, תקנתו תהיה בכף שמדה כנגד מדה יתפלל ויענה אמן בקול בבית הכנסת, מתוך 'עזות דקדשה', מבלי להתבייש מפני המלעיגים עליו. אם כך יעשה, הרי זו הוכחה ששב בתשובה שלמה.

לזאת אף רמז הכתוב באמרו (הושע יד ג): "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'"; קחו עמכם - אל מחוזות הקדשה - את התכונות שבאמצעותן חטאתם, וכך תהיה תשובתכם שלמה ומקבלת (דרשות לחם שלמה' לשבת שובה).

ממחשבה למעשה. קבלנו על עצמנו להרבות בעניית אמן; בבית ברננו כל ברכה בקול וענינו אמן איש אחר ברכת זולתו, ובבית הכנסת הייתי שומע ברכות השחר מפמה אנשים, ואף בני ביתי עשו השתדלות גדולה בענין.

ידידי, שראו את השתדלותי בעניית אמן, עזרו וסיעו לי בקיום קבלתי, הם ברכו את ברכותיהם בפני, ומעצם השתתפותם עמי קבלתי חזק רב.

בסיעתא דשמיא, אחת עשרה שנים מנשואינו, ואחד עשר חדשים לאחר שהתחלתי להתחזק במצות עניית אמן, זכינו לחבק תאומים למזל טוב, בן ובת בריאים ושלמים, כה יתן ה' וכה יוסיף.

במעמד המרגש של ברית המילה, לאחר שתארתי את השתלשלות הדברים, הסמיך אחד מהמסבים לדברי את דברי הרמב"ן הנודעים בפרשת וירא, על הפסוק (בראשית יח ג): "למה זה צחקה שרה האף אמנם אלד ואני זקנת", שם (פס' טו) מבאר הרמב"ן שטענת הקדוש ברוך הוא על שרה היתה, שהיה עליה לומר "אמן כן יעשה ה'", על דברי המלאך (פס' י): "שוב אשוב אליך כעת חיה והגה בן לשרה אשתך". הרי שגם כאן מזכר בתורה ענין עניית אמן לגבי פקידה.

העלייתי על גבי הכתב דברים אלו, לומר שאיני כפוי טובה לגומל חסדים טובים שגמלני כל טוב, ולמען דעת גדל מעלת עניית אמן.

בברכת גמר חתימה טובה,
ברב כבוד,
י. ג. - חיפה

נתן לשלח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102
או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

לכבוד מערכת 'וכל מאמינים', ברכת ה' עליכם, על פעולותיכם להפיץ ולהשריש את חשיבות מצות עניית אמן.

רציתי לשתפכם בישועה גדולה שאנינו לה בזכות התחזקותנו בעניית אמן: היה זה לאחר ששנים ארכות עברו מחתנתנו ועדין לא זכינו להפקד בזרע של קימא. בשנים אלו פקדנו את חזריהם של טובי הרופאים, ולצערנו נחלנו אכזבות רבות.

באחת השבתות שבתנו בבני ברק לרגל שמחה משפחתית. השתתפות בשמחות במצבנו לא באה לנו בקלות, אבל נהגנו לשאת את צערנו בלבנו ולהשתתף בכל השמחות. הדירה שבה התארחנו היתה סמוכה לבית מדרשו של כ"ק אדמו"ר ממוז'יץ שליט"א, ובשבת אחר הצהריים נכנסתי ללמד שם. על השלחן היה מנח הספר הקדוש 'דברי ישראל', ופתחתיו לעין בו. בהשגחה פרטית נפתח הספר בפרשת תולדות, וראיתי שם וארט שתפס אותי, והראה לי את הדרך לישועה. על הפסוק (בראשית כה כא): "ויעתר לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו", מפרש רש"י: "זה עומד בזוית זו ומתפלל, וזו עומדת בזוית זו ומתפללת".

וכתוב על כף ב'דברי ישראל' בזה הלשון: "יש לומר שבאמת רבקה לא התפללה, רק עמדה ושמעה תפלתו של יצחק, וענתה אמן, והינו פנוצע אמרם ז"ל (ברכות נג ב): 'גדול העונה אמן יותר מן המברך...' והענין הזה מרמז בפסוק... שכאשר תדקדק, הגה הראשי תבות: 'אשתו' פי עקרה' עולה בגימטריה אמן, והינו שיצחק היה עומד ומתפלל והיא עומדת נכחו וענתה אמן כן יעשה ה'".

בראותי זאת התעוררתי מאד ואמרתי בלבי שהנה סימן שלחו לי מן השמים שבזכות ההתחזקות בעניית אמן נזכה אף אנחנו להפקד. שהרי לא לחנם נרמזה עניית אמן דוקא בענין פקידת רבקה, ולא לחנם כתב ה'דברי ישראל' את דבריו בענין זה.

מעלת עניית אמן במשנת בעל ההלואה

שיערי גן עדן

ברכה הנאמרת במלואה

להלן מאמר קצר מתוך ספר הזהר (פר' עקב רעיא מהימנא רעא א) עם פרוש הסלם:
לשון הזהר: "כד סלקין אנון ברכאן מתתא, לית פתחא ופתחא לעלא, ולית ממונא לעלא, דלא פתח כל אנון פתחין, ומכרין ואמרי בכל אנון רקיעין: דא איהו דורנא דמלכא דשדר פלוני, דא הוא דורנא בקיומא כדקא יאות. ומאן איהו, ברכה דאתיבו עליה אמן, דכל ברכה דאתיבו עליה אמן דא איהו בקיומא כדקא יאות".

פרוש הסלם:

כשעולות אלו הברכות מלמטה, אין פתח ופתח מלמעלה, ואין ממונה מלמעלה שאינו פותח כל אלו הפתחים, ומכרזים ואומרים בכל אלו הרקיעים: זו היא מתנה למלאך שפלוני שלח, זו היא מתנה במלואה כראוי. ומה היא ברכה במלואה? היא ברכה שענו עליה אמן. כי כל ברכה שענו עליה אמן זו היא ברכה במלואה כראוי.

בעל ה'סלם' י' בתשרי תשט"ז

בעל ה'סלם' זצ"ל

רבי יהודה ליב אשליג, בעל פרוש ה'סלם' על הזהר הקדוש, נולד בה' בתשרי תרמ"ה לאביו רבי שמחה בעיר לוקוב שבפולין. כבר מילדותו נכר בהתמדתו, חריפותו ועמק מחשבתו. בהגיעו לגיל תשע עשרה כבר הסמר לרבנות ושמש כפוסק ודן בורשה.

בצעירותו הסתופף בצל האדמו"ר רבי מאיר שלום מקאלושין, ולאחר פטירתו נסע לבנו רבי יהושע אשר מפוריסוב, שראה בו את רבו המבוק. את עקר תורת הקבלה למד מפי צדיק נסתר במשך כשלושה חודשים בלבד, עד לפטירתו של אותו צדיק, וכפי שתאר במכתב ששלח לדודו: "אומרי הקדוש הנוכח היה מתפרנס ממסחרים גדולים והיה מפרסם בכל העיר לסוחר נאמן, אבל בחכמת הקבלה לא הכיר בו שום בן אדם עד היום הזה, ולא נתן לי רשות לגלות שמו".

בשנת תרפ"ב, בהיותו בן שלושים ושש, עלה לארץ ישראל והתישב ברבע היהודי שבבאר העתיקה. תחלה הסתיר עצמו, אך עד מהרה עמדו אנשי ירושלים על טיבו והחלו להתקבץ סביבו תלמידים. היה לומד עם תלמידיו בכל לילה מהשעה אחת אחר חצות ועד אור הבוקר. בהמשך עבר להתגורר בשכונת גבעת שאול בירושלים, ומשם בגבעת רקח בבני ברק ובתל אביב.

לאחר שחבר חברים שונים בחכמת הקבלה, החל לכתב את פרושו המקיף לספר הזהר, אותו קרא בשם ה'סלם'. ביום הכפורים תשט"ז, בהיותו בן ששים ותשע, השיב את נשמתו לבווראו בעודו בביתו שבתל אביב, והובא למנוחות בהר המנוחות בירושלים.

איטש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812-02 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש ח תשרי תשפד: הדלקת נרות: ירושלים: 6:01 תל-אביב: 6:16 חיפה: 6:07 מוצאי שבת: ירושלים: 7:12 תל-אביב: 7:14 חיפה: 7:13 ר"ת: 7:51

פרשת האזינו

הכרת הטוב

להכיר טובה למטיבו ולא להיות כפוי טובה!

נלמד מהפסוק: "עם נבל ולא חכם" ... (פרק לב-ו)

ופירו המפרשים (רש"י, רמב"ן, דעת זקנים ועוד) עם נבל – ששכחו הטובות שעשו להם. והוסיף הרמב"ן: "ולפי דעתי העושה טובות חנם יקרא נדיב, ומשלם רעה למי שהטיב עמו יקרא נבל... ולכן אמרו על נבל הכרמלי כשמו כן הוא נבל שמו ונבלה עמו, כי דוד עשה עמו טובה גדולה... והוא לא רצה לשלם לו גמול ועט במלאכיו ויבזהו... אם כן, יאמר הכתוב, הזאת תגמלו את השם על הטובות שעושה עמכם, עם נבל שהוא משלם רעה תחת טובה". עכ"ל.

ניתן להבין את משמעות "כפיות טובה" בשני אופנים: (א) הוא אינו מכיר כלל בטובה שעשו לו, וממילא אינו מרגיש צורך להודות עליה. [תכונה זו מצויה בדרך כלל באדם גאה שמחשיב את עצמו, ובטוח שהכל מגיע לו מחמת גודל "מעלתו", ולכן אינו מכיר שעשו לו איזושהי טובה]. לאדם כזה מתאים התואר "כופר בטובה".

(ב) הוא אמנם מכיר בטובה, אך מסיבות שונות אינו רוצה לזכור את הטובה לשמור אותה ולהודות עליה [והסיבה לכך היא כמו שכתב הגר"י קניבסקי – הסטייפלר זצ"ל (בספרו חיי עולם) שמכיון שמכיר בטובה, מרגיש מחוייב למטיבו, והוא במידותיו המושחתות אינו יכול לסבול זאת להכנע למטיבו ולהרגיש כבעל חוב ולכן הוא נהפך לשנוא את מטיבו]. לאדם כזה מתאים התואר "כופה בטובה" היינו שמכסה על הטובה הידועה לו, כמו "כופה עליו את הכלי" (פסחים ח:).

לכאורה ישנה "נפקא מינה" בין שני האופנים הללו. שלפי האופן הראשון, הכופר בטובה, אמנם לא מרגיש צורך להשיב טובה למטיבו, אבל גם לא יעשה לו רעה תחת טובה. כי אין לו "בעיה" עם זה שהטיב עמו, שהרי סך הכל עשה המטיב מה "שצריך" לעשות... אך לפי האופן השני, הכופה בטובה מרגיש צורך להשיב רעה תחת טובה. שהרי הוא נהפך על המטיב לשנוא אותו משום שהמטיב עושה לו "רע" כביכול, בכך שגורם לו להיות "בעל חוב" ו"אסיר" תודה.

נראה לכאורה שבשני אופנים הללו בהבנת "כפיות טובה" נחלקו רש"י ותוספות (בגמרא ע"ז ה.) שרש"י פירש "כפוי טובה" היינו שאין מכיר להחזיק טובה לבעלים. וכונתו שאינו מכיר שעשו לו איזושהי טובה, וזה כמו שביארנו באופן הראשון. ואילו **תוספות** פירשו שכפוי טובה היינו שאינו רוצה להחזיק טובה בדבר. וכונתו שאמנם מכיר שעשו לו טובה אך אינו "רוצה" להחזיק טובה למטיבו, והוא מטעם שביארנו באופן השני. לפי פירוש זה מדוייק יותר הלשון "כפוי טובה", כמשנ"ת.

נסיים בלשון הפלא יועץ שכתב: "ואל יזוז ממחשבתו הנוסח שאנו אומרים בשבח 'נשמת כל חי': 'ואילו פינו מלא שירה כים... ברעב זנתנו ובשבע כלכלתנו מחרב הצלתנו...' ויחשוב פרטי פרטות כמה וכמה טובות הטיב עמו מיום היותו ברחם אמו, ומכמה רעות הצילו, הן הגלויות לו והן הנסתרות כדרך שאמרו בגמרא (נדה לא.) 'אין בעל הנס מכיר בניסו'.

[ואגב, חשבנו לבאר בדרך צחות, מה פשר הדימוי: "מלא שירה כים" למה דווקא "כים" ולא למשל כ"חול" ו"ככוכבים"? אלא "שירה כים" היינו, כמו אותה שירה על הים שהייתה מושלמת ושמחה ביותר, שלא היתה כמוה מאז ומעולם, היא שירת הים ששרו אז משה ובני ישראל בקריעת ים סוף.]

"הכרת הטוב על שעזר עם החבילות" ...

פעם הגיע החזו"א לשמחת הבר-מצוה של בן רבי מנדל דויטש זצ"ל, אף שהיה ממעט מאוד להגיע לאירועים דומים. החזו"א נסע עם עוד שני תלמידי חכמים ממקורביו, ונתברר, כי סיבת הגעתו של החזו"ן איש לבר מצוה אי משום הכרת הטוב לרבי מנדל על כך שסייע בידו להתארגן עם החבילות בשעה שירד הוא ואשתו מהאניה כאשר הגיעו ארצה.

ופעם הגיע רבי מנדל דויטש לביתו של החזו"א, והרבנית ששמרה בהקפדה לבל יופרע בעלה בלימודו, מנעה ממנו להכנס בטענה כי הדבר מפריע את לימודו של בעלה.

כששמע החזו"א מי האורח אמר לרבנית: "הלא זה רבי מנדל שעזר לנו עם החבילות לרדת מהאניה". ואז נתנה לו להכנס. **מעשה איש**

החובה לטרוח ולהביע הכרת הטוב...

תקופה קצרה אחרי חתונתו של הרב יוסף הופמן ממונסי, קיבל מכתב מהגה"צ רבי בן ציון במברגר זצ"ל בענין חתן חסר כל שהחזו"ן איש ביקש שיאספו כסף בשבילו. ואכן המגבית הצליחה. הסכום הועבר לארץ ישראל.

כעבור שנתיים התדפק הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל על דלת ביתו של הרב הופמן. הלה התרגש מאוד לקבל את האורח רם המעלה ושאלו מה הביאו לטרוח עד לביתו...

לתדהמתו, השיב לו הרב דסלר: "באתי להודות לך על עריכת המגבית לחתן... תמה הרב הופמן: וכי על זה צריך הרב לטרוח, הרי חלפו כבר שנתיים ושכחתי מזה.

השיב המשגיח: חייבים להכיר טובה וחייבים לטרוח ולבוא ולהביע את הרגשת הכרת הטוב שיש לנו". **ספר הזכרון למכתב מאליהו**

עלו השבוע פרשת האזינו הוקדש לעילוי נשמת רבי שמואל זאב הלוי בן ר' שלמה הלוי זולפסון ז"ל

נלב"ע יום ט"ז תשרי ב' דחווה"מ סוכות
ה. נ. צ. ב. ה.

ליטול עצה מזקני הדור – חכמי התורה, קודם כל פעולה חשובה וגורלית!

נלמד מהפסוק: "שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך" (פרק לב-ז)

ודרו חז"ל על הפסוק: "ואספת את זקני ישראל" (שמות טז-יח) לעולם זקנים מעמידים את ישראל [לתת להם קיום בעצתם הנבונה והישרה] אימתי ישראל עומדים: כשיש להם זקנים. למה כשהיה בית המקדש קיים היו שואלים בזקנים שנאמר "שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך" שכל מי שנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל (מד"ר שמות ג-ח). עוד אמרו חז"ל: נמשלו ישראל לעוף, מה העוף הזה אינו פורח בלא כנפיים, כך ישראל אינם יכולים לעשות דבר חוץ לזקנים (מד"ר ויקרא יא-ח)

מדוע עצת החכם בחכמת התורה טובה יותר ומוצלחת יותר משל כל אדם אחר מן השורה? מפני שמחמת רוב תורתו ועומק חכמתו מבין ורואה דברים שאחרים אינם רואים. וכדבריו המאלפים של הרמח"ל (במסילת ישרים פ"ג) וכך כתב:

העצה האמיתית לא יוכלו לתת אותה ולא לראות אמיתותה אלא אותם שכבר יצאו מתחת יד יצרם ומשלו בו. כי מי שהוא עדיין חבוש במאסר יצרו אין עיניו רואות האמת הזאת ואינו יכול להכירה, כי היצר מסמא את עיניו ממש. והנה הוא כהולך בחושך שיש לפניו מכשולות ואין עיניו רואות אותם. (ועיין שם מה שהאריך עוד).

אמרו חז"ל בגמרא (עירובין יג:): גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם, שאין בדורו של רבי מאיר כמותו ומפני מה לא קבעו הלכה כמותו? שלא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו". מאידך מצינו שאמרו חז"ל: הלכה כרבי מאיר בגזרותיו (עירובין מז:). נשאלת השאלה: מה נשתנו גזירותיו מפסקיו והלכותיו?

וביאר אחד מגדולי התורה עפ"י משל: למה הדבר דומה? לאדם שכושר ראייתו היה מדהים. הראו לו אתרוג נקי ומהודר, ואמר: "פסול הוא, רואה אני בו נקודות שחורות!" ואכן כשהתבוננו באתרוג מבעד ל'מיקרוסקופ' נראו הנקודות השחורות בעליל. פסקו הרבנים: האתרוג כשר! שכן התורה לא ניתנה ל'מיקרוסקופ' אלא לעיני אדם מן השורה.

פנו ללכת ובעל הראיה המופלאה אמר: "בואו ונלך בדרך אחרת, כי רואה אני במרחק שאורבים שוודים המלסטמים את הבריות!" אמצו בני החבורה את עיניהם ולא ראו אלא נקודות זעירות. אמר אחד מהם: "נמשיך דרך זו שהרי לא ניתנה תורה אלא לבעלי ראייה רגילה..." גערו בו כולם ואמרו: "שוטה, לגבי דיני התורה אומרים אנו שלא הורתה לנו להתחשב בראייה יוצאת מגדר הרגיל. אבל אם בראייתו המופלאה צופה הוא סכנה מי פתי ויקרב אליה..."

מעתה נבין את דברי חז"ל: כאשר ביקשו חבריו של רבי מאיר לרדת לסוף דעתו העמוקה כדי להבין טעמי הלכותיו ולא הצליחו, אמרו: מה נעשה, תורה לא בשמים היא וחובה עלינו לפסוק כפי הבנתנו. אך כאשר גזר רבי מאיר גזירה משום שצפה מכשול וביקש למונעו, לא אמרו חבריו שאינם עומדים על סוף דעתו ולכן לא נחשו לדבריו. אלא אדרבה, כאן סמכו עליו כי ידעו שמיטיב הוא לראות מהם ומונע אותם מדרך שתביא למכשול.

החפץ חיים היה אומר משמו של הגאון רבי יצחק מוואלוז'ין זצ"ל: אין שום שאלה בעולם שאין למצוא בתורתנו הקדושה תשובה עליה. סוחר שהשיאוהו עצה בעניני משא ומתן ואינו יודע לכלכל את מסחרו. העיצה בשבילו מה לעשות, כתובה בתורה! צריך רק לעינים מאירות בכדי לראות היכן זה כתוב, ואת זה יודעים לעשות גדולי התורה - עיני העידה.

המציית לעצת הזקנים אינו נכשל...

המעשה שלפנינו אירע בשנת תרצ"ח. חמותו של הגאון רבי יהושע זליג דיסקין זצ"ל (רב פרדס חנה) נזקקה לניתוח בעינה עקב מחלת ה"ברקית" ("גלאקומה" בלע"ז). ידידים יעצו לרבי זליג לשאול בעצת החזון איש. הרופאים האיצו במשפחה להסכים בדחיפות לניתוח והפחידו אותה באזהרה כי בלי הניתוח סופה לאבד את כושר הראיה לחלוטין. הם אף המעיטו את מדת הסיכון שיש בניתוח הנידון.

נסע רבי זליג אל החזון איש לשאול בעצתו. הוא מסר לו את דעתם של הרופאים ואף הוסיף וסיפר כי גם רבה של מיר הגאון רבי אליהו ברוך קמאי זצ"ל, עבר ניתוח כזה בהצלחה.

פנה החזון איש מיד לברר את הנושא, לא בהגיון, כי אם לפי ההלכה. הוא אמר שהרופאים לא צודקים בזילזול ביחס לסיכון אשר בביצוע הניתוח, כי גידי העין מעורים בטרפשי הלב (ע"ז כח:). והניתוח עלול לפגוע בשרירי הלב. מאידך, קבע, כי הרופאים הפריזו בחששות מפני מאור עיניה. על כן הורה שאסור לנתח! ואולם הוסיף שכדאי להתיעץ בכ"ז עם רופא פלוני ועוד רופא מומחה שנקב בשם.

מה מאוד הופתע רבי זליג דיסקין כאשר שמע אחר כך את שני הרופאים המומחים מכוונים למסקנתו ההלכתית של החזון איש לכל פרטיה.

פאה"ד

שומע לעצת חכם...

זוג הורים התדפק באישון לילה על דלתו של הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל. פניהם הביעו דאגה רבה מאוד והם שואלים את ראש הישיבה: בתם התארסה עם אחד מבחורי הישיבה, וזה עתה נודע להם כי הוא חולה בשחפת (מחלה קשה ומסוכנת שלפני עשרות שנים לא נמצא לה עדיין תרופה), האם לבטל את השידוך?

השיב להם רבי עזרא: איני יכול להשיב לכם על השאלה, אבל רוצה אני שתלכו לראות את הגאון רבי איסר זלמן מלצר ראש ישיבת עץ חיים. היתה לו אותה בעיה והוא עתה ב"ה אדם זקן ומגדולי הדור.

הבינו ההורים וקיבלו בדומיה ובתמימות את המלצתו. הזוג בא בברית הנישואין וזכה הבעל לאריכות ימים ושנים.

המורה

"חכם עדיף מנביא..."

סיפר נכדו של הגרי"ש אלישיב זצ"ל: פעם הנחתי על שולחני של הרב אלישיב מכתב צדקה תמים. הוא קרא את המכתב והניח אותו בצד. כעבור זמן שאלתי אותו לגבי המכתב, אך הוא נמנע מלחתום. כמובן שמי שמסר לי את המכתב לחץ מאוד, אך הרב אלישיב ענה: "די ברבנים שכבר חתמו מה צריך גם אותי!..."

אמרתי להרב אלישיב שהמבקש רוצה דוקא את חתימתו... או-אז ביקש ממני לעיין במה שכתוב בראש המכתב שפלוני הינו ראש מוסד... הקים את ישיבת... וכו' מגילה שלימה שמתארת את פועליו.

"ליבי אומר לי" - המשידך הרב אלישיב - "שיש שם במוסד איזה דין ודברים ואחד המנהלים מתכוון להשתמש במכתב ההמלצה התמים בתורת אסמכתא לחיזוק בעלותו על המוסד! (שגדול הדור מעיד בחתימת ידו שהלה "הקים"...). הוא הדגיש שאינו בטוח בזה אך די בכך לדחות חתימתו.

"במקרה - כבר באותו לילה - מתקשר אלי אדם ומתענין: האם פלוני היה אצל הרב בענין המחלוקת במוסד? השבתי שלא היה כאן בענין שום מחלוקת... הלה המשידך ושאל: "הוא לא ניסה להחתיים את הרב על איזה מכתב!?"

ואז סיפר הלה שבאותו מוסד ישנה מחלוקת על הבעלות "ואם פלוני יבוא לרב להחתימו אז תדע..." התברר שזהו אכן היתה מטרת המכתב התמים. בדיוק כפי ש"ליבו" של הרב אלישיב "אמר לו".

וחכם עדיף מנביא...

הלמות עמלים

העוסק בתורה וגמילות חסדים מרבה זכויות לעצמו ולכלל העם!

נלמד מהפסוק: "לו חכמו ישכילו זאת יבינו לאחריהם" (פרק לב-כט)

ואמרו חז"ל (בספרי): "אילו נסתכלו ישראל בדברי תורה שניתנה להם, לא שלטה בהם אומה ולשון. ומה אמרתי להם, קבלו עליכם עול מלכות שמים והכריעו זה את זה ביראת שמים והתנהגו זה את זה בגמילות חסדים". ובירושלמי (פאה פ"א ה"א) דרשו חז"ל בפסוק להלן (לב-מז) "כי לא דבר רק הוא מכם" – זה תלמוד תורה... "ובדבר הזה תאריכו ימים" – זו גמילות חסדים.

אומרים חז"ל (בתד"א זוטא): שאלו תלמידיך את רבי אליעזר הגדול: מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח? אמר להם יעסוק בתורה ובגמילות חסדים.

שאל החפץ חיים (בחתומת ספרו שם עולם): האם תלמידי רבי אליעזר לא ידעו זאת שתורה מגנא ומצלא ושהמצוה מגינה ומצילה (כמבואר בסוטה כא)?

וביאר הח"ה, כי באמת כח הדין נמשל ממש כמו אש, ככל שיותר תגבר האש, כן צריך להביא יותר מומחים ויותר כלים לכבותה, ופעמים שמרוב התגברות התבערה, גם זה לא עוזר. כך ממש הוא כח הדין, כאשר אין הדין מתגבר כל כך די בזכות כלשהי של מצוה לעכבו, אך כשמתגבר מאד, כבר אינה מועילה זכות המצוה.

לפיכך תלמידי רבי אליעזר שראו ברוח קודשם עד כמה יתגבר כח הדין בעולם לפני ביאת המשיח, כיצד ילכו הצרות ויתרבו, עד שלא תועיל שום זכות כנגד זה, ולכן, שאלו: "מה יעשה אדם" וכו' אך רבי אליעזר ענה להם שעדיין יש עצה, שיעסקו בתורה ובגמ"ח שכוח התורה והחסד תועיל אף בעת צרה כזו.

בהפטרת יום הכיפורים הבעל"ט נקרא את דברי הנביא (ישעיה כח-ג) שכלל ישראל שואל את הקב"ה: "למה צמנו ולא ראית עינינו נפשנו ולא תדע" והשי"ת עונה לכלל ישראל: "הכזה יהיה צום אבחרהו יום ענות אדם נפשו... הלזה תקרא צום ויום רצון לה'". הלא פרוס לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית... אז תיבקע כשחר אורך"...

וכך ביאר הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל את הפסוקים: הקב"ה אינו חפץ בעיניו לשם עינוי. לא זה עיקר כוונתו. אלא רצונו שמתוך הצום והעינוי תתעורר נפש האדם. ולא יזוה ענין צריך האדם להתעורר; לפרוס לחמו לרעב ולהכניס לביתו עניים מרודים! זהו היום הקדוש - יום הכיפורים! כשחסר ענין זה, הרי חסר העיקר מהנשמה של יום הכיפורים. ואם פסגת כל השנה כולה הוא יום הכיפורים, הרי שפסגת יום הכיפורים - אומר הנביא - הוא פריסת לחמך לרעב.

נמצא, איפוא, שפסגת כל החיים הרוחניים שהאדם יכול לתת להקב"ה ממה שחננו, אין זה אלא החסד הזה של "פרוס לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית".

על ביאור זה נשאל רבי חיים ברים: אם לפי דבריו עיקר הצום הוא עשיית החסד עם הזולת, אם כן למה לא נקבע יום זה מעיקרא ליום של חסד, ולמה קבעוהו ליום של צום ותענית?

השיב רבי חיים: נקוט כלל זה בידך, כשהאדם אוכל ושותה אזי הוא רואה רק את עצמו ולא את זולתו. אבל כשאין האדם שקוע בתוך עצמו, ואינו עוסק בגשמיות שלו, הרי הוא רואה את זולתו, את העניים ואת הרעבים...

הסגולה להנצל מחבלו של משיח...

סיפר הגאון רבי ישראל אהרן קופשיץ זצ"ל: בזמן המלחמה כאשר נפלו פגזים בירושלים, והיה מצב של סכנה גדולה, הגיע הגה"צ רבי מתייהו דיוויס זצ"ל לביתו של הגרי"ז סולובייצ'יק זצ"ל וטען לפניו שישנה סגולה גדולה להנצל מחבלי המשיח, והיא להעביר הסדרה (לקרוא את פרשת השבוע) ביום ששי לפני כניסת השבת...

נענה הגרי"ז ואמר לרבי מתייהו: "ומה רע לי בסגולה של רבי אליעזר הגדול שאמר, מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח? יעסוק בתורה ובגמילות חסדים". וכך מובא גם בגמרא (סנהדרין צח).

עובדות לבית בריסק

תאב לעשות חסד עם הזולת...

העידו על הגה"צ רבי זרח ברורמן זצ"ל, כי אהבתו לעשות חסד עם הזולת היתה ממש כאדם התאב לאכול מעדנים בשעת רעבונו... מעשה צידקותו היה במסירות נפש ממש, וכל יום הקדיש מזמנו היקר כדי לדאוג למדוכאים, ולמלאות מחסורם של עניים וחולים וקשי-יום.

בערב יום הכפורים נודע לרבי זרח שאחד מהתלמידי חכמים בעיר, צריך לנסוע למרחצאות בטבריה, לפי פקודת הרופאים, ואין לו להוצאות הדרך והאכסניה בטבריה. מיד לבש רבי זרח את מעילו, ומספר שעות לפני התקדש היום הקדוש, יצא לקבץ מעות על פתחי נדיבים.

העיר לו אחד מהנדיבים: "הרי מצוה לאכול היום, ומדוע עוסק כבודו בדברים אחרים?" השיב לו רבי זרח: "אם תענית יום הכיפורים נדחה מפני פיקוח נפש, הרי אכילה ושתיה של ערב יום הכפורים לא כל שכן"...

בטוב ירושלים

"קבל על עצמך את החסד הזה..."

בעיצומו של יום הכיפורים, כאשר הגה"צ רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל היה בדרכו לתפלת מנחה, פגשו הדיין רבי אברהם שאר ישוב זצ"ל ושאלו: "אנא יאמר לי מה "קבלה" טובה ראוי לקבל בטרם היום יפנה בעוד שערי שמים פתוחים?"

הרהר רבי מרדכי והשיב: "הלא סיפרת לי לפני ימים אחדים כי אשתך איננה בקו הבריאות, וביקשת ממני, שאתפלל עליה... קבל, איפוא, על עצמך לעשות את החסד הזה, שהיום מיד אחרי תפלת ערבית הזדרז לשוב לביתך לעשות הבדלה, כדי להקל על אשתך את הצום".

ואכן כך עשה רבי אברהם, שלא כהרגלו כל השנים. מיד לאחר תפלת נעילה יצא רבי אברהם למנוח שבו התפלה יותר מהר, דבר שהפליא את המתפללים בהכירם אותו כמי שתפלתו מתון מתון. מיד בתום התפלה הזדרז ועלה לביתו, הבדיל על הכוס ושברו את הצום.

הרבנית שאר ישוב הרעיפה תודות וברכות על מי שגרם לבעלה להזדרז, שכן, כפי שהתבטאה "כל רגע נוסף של תענית היה עלי קשה ביותר".... כשמע זאת רבי מרדכי שמח שמחה גדולה ואמר: "אם תפלותי עזרו לה אינני יודע... אבל לפחות אני יודע שבזה וודאי עזרתי לה"...

יחיד ודורו

"בעל חסד - תפלתו נשמעת!"...

כאשר חלה הגה"צ רבי נתן צבי פינקל - הסבא מסלבודקה זצ"ל, מסר את שמו לצדיקי הדור שיתפללו עבורו. בנוסף להם ביקש שיפנו גם לרוקח העיירה שגם הוא יתפלל עליו...

לתמיחת מקורביו על בקשה זו, הסביר להם רבי נתן צבי:

"בעל חסד - עפ"י דברי חז"ל - תפלתו נשמעת! (כמו שאמרו חז"ל במדרש שוח"ט - סה עיי"ש) הרוקח עושה אמנם עבודתו למען רווח ממון, אבל למעשה הוא עושה חסד עצום עם הציבור... ועל כן נשמעת תפלתו"...

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

הלולב ההבוט! / סיפור ארבעה עשר למבצע הסיפורים

את הסיפור הבא - שהתרחש לפני 30 שנה - שמעתי מבעל-המעשה.

הרב י. יצא לארה"ב לשם גיוס כספים. כידוע ישנם תקופות וזמנים שמתאימים למלאכה זו בארה"ב, אבל כולי-עלמא של המשולחים מעדיפים לשהות בחג הסוכות בארץ ישראל. בבית. בצל הסוכה והמשפחה האהובה. ושמחת בחגך.

אמנם, מיודענו - מסיבות שונות - נותר שם גם לחג הסוכות. הוא לא רכש ארבע-מינים אלא תכנן לבקש מאחד המתפללים לצאת ידי חובה בשלו. ביו"ט ראשון הוא הלך להתפלל בבית כנסת מסוים שנודע בקהל מתפלליו העשיר.

איך שהסתיימה חזרת הש"ץ של שחרית, החלה ההצגה הגדולה. הצגה!?

בכל בית כנסת קיימת הפסקה קצרצרה בין שחרית להלל, במהלכה מתארגנים המתפללים עם הד' מינים שלהם. אלו שלא הספיקו לנענע לפני התפילה, יוצאים לסוכה לנענע - או מסתפקים בנענוע בתוך בית הכנסת. אבל במקום המדובר ההפסקה ארכה כשלושת רבעי שעה!

ומה עושים בזמן הארוך הזה? כבר אמרנו: הצגה. כל אחד מציג את הסחורה שלו...

* * *

זה מתחיל ב"אתרוג-פושקע", קופסת האתרוג. שתבינו. אף אחד מהמתפללים פה לא נכנס לחנות של כלי כסף וקוטף לעצמו קופסה. מה פתאום. צריך הזמנה מיוחדת מהצורך, עם מוטיבים אישיים של המזמין...

אז בשלב ראשון שולפים כולם את ה"אתרוג-פושקע" המיוחד וכמובן מחמיאים ומפרכסים זה לזה. לאחר שכבר שבע העיניים מהאריות, מגיע הזמן לשלוף את האתרוג עצמו. כל אחד מוציא את הפרי-הדר בדחילו ורחימו, מסיר את שכבת המגן וחושף לעיני כל את הפלא שהוא הצליח להשיג השנה.

האתרוג זוכה עד מהרה לניתוח מעמיק של החברים לספסל, ולבית הכנסת בכלל. פשש!... פשש!... איזה "גארטל" מדהים! וה"בליטות"! והצבע! זהב טהור! פשש!... פשש!...

אחרי שהאתרוגים סחטו את מלוא תשומת הלב עוברים ללולב, ול"קושיקל". פשש!... פשש!... ואלמלא היה נשמע ברמה קולו של החזן בברכת הלל, לא היו העשירים מסיימים להתגאות

במרכולתם לגאון ולתפארת...

* * *

ובפינת בית הכנסת יושב לו יהודי צנום. מעורר רושם של עני ואביון. עם ד' מינים מעוררי רחמים אף הם. כאלו שידעו ימים יפים יותר... אבל מה? האיש נאה להם והם נאים לו.

לא. לא מדובר במיודענו שכאמור כלל לא רכש ד' מינים (כדי לא להתבזות בעיני העשירים?) מדובר באחד המתפללים שעניו כלות ויוצאים נוכח הפאר וההדר שמשתולל סביבותיו...

לפתע ניגש לכיוונו אחד המתפללים, מציץ לד'-מינים שלו ומודיע: "תדע לך, הד' מינים שלך מוצאים חן בעיני!"

האביון לא יודע אם הלה מתכוון להתל בו, והאיש שואל: "היית מוכן להחליף איתי?"

"בטח אתה צוחק..."

"ממש לא. אני רציני ביותר. אם אתה מוכן אז בוא נחליף. כל אחד יקנה את שלו ובא לציון גואל."

האביון לא מאמין למראה עיניו. האיש מושיט לו אתרוג - "חד בדרא", לולב - "יוצא בדימוס" ואלו הדסים! פשש!...

ובתמורה הוא מוסר בידיים רועדות את ארבעת המינים העלובים שלו.

ליהודי שעשה את ההחלפה קראו ר' מיכאל שניצלער זכרונו לברכה. המלחין הנודע שהסתלק לאחרונה לעולם שכולו טוב.

המשולח מארץ ישראל מתבונן במחזה המדהים, והוא לא מאמין למראה עיניו. צובט את עצמו לבחון אם זה קורה באמת או שמא חלום. אבל כן. האביון נראה מדושן עונג, עיניו זורחות - כעיניהם של יתר המתפללים...

* * *

לימים סיפר זאת הרב י. באזוני יהודי חכם שאמר לו: "הד'-מינים היחידים שבוודאי עלו לפני כסא הכבוד, היו המינים החבוטים שהחזיק בידו ר' מיכאל שניצלער! כל השאר אין לי מושג..."

"אה! איך שש לבטח בורא-עולם כאשר עלו לפני הנענועים של המינים החבוטים, שהיו ספוגים בטוב-לב, בויתור, ברדיפת צדקה וחסד ובמאמר חכמינו ז"ל 'ראויים כל ישראל לישיב בסוכה אחת'..." - - -

הזוכה הארבעה עשר: ה. בריטשטיין בית שמש

הזוכה השבוע, הזוכה הארבעה עשר במבצע פרסים לעידוד וטיפוח מדות טובות. כל שעליכם לעשות: לכתוב סיפור מעניין ולא שייגרתני על מדות טובות שאירע אצלכם או אצל מכרכם, בתנאי שהסיפור עדיין לא פורסם בספר או בכתבי עת, ולשולחו לפי כתובת המכון: "מכון אהבת אמת" רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242410 או פקס: 077-7671812 או אימייל: haemesemes@gmail.com

ששה סיפורים נוספים שיבחרו, יפורסמו במדור זה ויזכו את שולחיהם בסך 100 ש"ח(!)

הסיפורים שיתקבלו יטופלו רק בתנאים הבאים:

- 1) אורך הסיפור בין 200-500 מילים (בעברית), בכתב יד ברור וקריא. (ועדיף מודפס במחשב).
 - 2) על השולח לרשום שמו, כתובתו המדוייקת ומס' טלפון.
 - 3) למכון שמורה הזכות, לפרסם את כל הסיפורים שישלחו, והרי הם רכוש המכון, (מלבד בהוראה אחרת מהשולח) ורק 20 סיפורים יזכו לפרס.
 - 4) למכון אהבת אמת שמורה הזכות, לערוך ולעבד את הסיפור לפי מדת הצורך.
 - 5) למותר לציין כי על שולח סיפור האחריות לבדוק שהסיפור לא פורסם בספר או בכתב עת ואין עליו "זכויות יוצרים".
- בע"ה בשבועות הקרובים נמשיך לפרסם את הסיפורים והזוכים הבאים.

מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך - וגם חייך אליו

{ אז נדברו }

פרשת האזינו תשפ"ד | לסדר: "כי ביום זה יכפר עליכם..." | גליון מספר: 619 | גמר חתימה טובה לכל בית ישראל!

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

הודעה:

הודפסה כמות מצומצמת של החוברת
"בשובי לירושלים"
על ר"ה יום כיפור, סוכות, בבית חיינו
שי"ל בשנים עברו, ניתן לרכוש רק
במוקדי המכירה בב"ב
משפ' דרייפוס חזו"א 34 פי' דסלר, קיבוץ
גלויות 9.

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

... וצדקה!! מתי נבין שקופת צדקה זה לא קופת חולים???

אולי עכשיו זו הזדמנות... בימים אלו שתשובה תפילה וצדקה וכו'... כעת זו הזדמנות לחזור בתשובה על הצדקה!!! על העיוות בנושא של צדקה שקנה אצלנו שבייתה... ובכן: אני רוצה לגלות לך את אמריקה ולשבר את אוזןך: שקופת צדקה מיועדת עבור עניים ו... ולא עבורך!!! לא!!! בכלל לא!!! אתה לא אמור לראות שקל מהקופה של השכונה... ואני מברך אותם מעומק לב שלעולם לא תצטרך לקבל ולו אגורה שחוקה לא ממתנת בשר ודם וכ"ש שלא מקופת השכונה... גם אם חלילה קופת השכונה תצטרך לתת לכל השכנים שלך... אתה תהיה "המקופח"!! אתה אף פעם לא תקבל... ולמה?? כי מה לעשות שאתה בעזה"ש תהיה שייך למגזר של האנשים שמתפרנסים בהרחבה ולכן לא מגיע לך להיות רשום ברשימה של המקבלים... אני מברך אותך בחמימות שבשנה הקרובה השם שלך לא יהיה רשום לא אצל האחות קבלה בחדר מיון וגם לא אצל המזכירה של קופת השכונה... בשתי המקומות האלו שמך לא יזכר... ותענה אמן בכוונה!! כלפי מה הדברים אמורים??

לאחרונה ישנה תופעה חדשה... מגיעים להתרים מישהו לעניי השכונה... לעניי העיר... מה התגובה?? למה שאני אתרום... תסביר לי... תשכנע אותי... מה אני מקבל מזה... הרי אין פה... אין פה... כעת קח דף ועט ותתחיל לרשום: אין פה חלוקות לפני החג של ירוקת... אין מכירת עופות בזול... אין מטרונות... בפרט שהמגזר שלי הכי פחות מקבל מקופת השכונה... (זו הטענה הנצחית שאף אחד לא מדלג עליה... אף אחד ואף מגזר...) אז זהו!!! שאת הטיעון המטושפ הזה צריך לשרש ולקעקע!!! הגיע הזמן שנבין שקופת צדקה היא לא קופת חולים!!! קופת חולים זה באמת משהו שאיכשהו משרת את הקהילה בין הייתר... נותן חסויות לאירועים... כמובן משיקולי ביזנס כדי למשוך לקוחות...

אז זהו!! שקופת צדקה זו צדקה!!! וצדקה זה לתת ולא לקבל!!! מצדקה אתה לא אמור לקבל אגורה שחוקה!! אתה אמור לתת ולתת... ויתן ויחזור ויתן... וכך עד מאה ועשרים תזכה להמשיך לתת ורק לתת ואתה לעולם לא תרויח מזה כלום... (חוץ מרווח אחד "קטן" ש... שצדקה זה מדברים המעבידים את רוע הגזירה) לזה קוראים צדקה!!! מי שחושב שקופת צדקה זה משהו שאמור לתגמל אותי בחזרה... ההלו... התבלבלת... נכנסת בטעות לקופת חולים... חמודי של כללית- הוא יחזיר לך... תדבר איתך... אבל צדקה זה נתון נתון ולא ירע לבבך בתוך לו!!! נתן נתניה לשם נתניה עם כל הלב... ואל ירע לבבך... תפסיק לחשבן מה אני מקבל מזה... כי אתה כעת נותן ולא מקבל!!!

תקח את הדברים שלי לתשומת לבך כי... כי רק אני יכול להגיד לך את זה... גבאי הקופה לא יגידו לך והם לא יטיחו בך את האמת הזו בפרצוף... למה?? כי סו"ס הם בסופו של דבר צריכים כסף... והם יודעים שאתה אגוז קשה לפיצוח... אז יש להם את ההיתר המיוחד להתייעץ עם החמודי של כללית או לחילופין עם מרן ספרא של אור החיים... לארגן לך שי והגרלות וחלוקות... כדי שתרגיש שאתה מקבל משהו בשביל לפתוח לך את הארנק... אבל זו תעודת עניות!!! זה אומר שלקופה יש עסק עם בן אדם שלא מבין עניין!! תשמע לי: עקרוני!! סופר עקרוני!! כעת בעשרת ימי תשובה תתרום לקופה של השכונה ותודיע שאתה לא רוצה כלום... לא להצטרף להגרלה ולא לקבל סכין... (אגב: זה לא הוגן מצדי... אני נזכר לדבר אחרי שכבר סיימתי את הדבש שקבלתי מהקופה של השכונה שלנו...) גם אם יציעו לך תבטיח שמות ויתפללו עליך... לא!! תסרב... לא רוצה... אני כעת רוצה לתת!!! לתת צדקה!! לא רוצה לקבל כלום... אה... אבל מה יהיה עם התפילות?? תתפלל אתה!! אני בצדק אחזה פניך!! מי שנותן את הצדקה, הוא זה שזוכה ל"אחזה פניך" ויכול לפעול ישועות... תבין: כל הסיבה שאתה מבקש שאחרים יעיתרו עליך... זה בגלל שאתה לא לגמרי באמת נותן צדקה כי אתה כל הזמן עסוק במה אני מקבל מזה... לכן כאן צריך צדיקים שיתפללו בכותל... אבל אם אתה בעצמך נותן צדקה!! ואתה באמת נותן!!! אז מה הקשר לבקש מאחרים?? אתה פה עושה את המצווה!! תתפלל אתה!! תעתיך אתה!! (אגב: אל תקח קשה... הקנייטש הזה הוא המצאה שהמצאתי הרגע)

הגיע הזמן לעצור את החפרה הזו... להשאיר אי קטן של נתניה לשם נתניה!!! והמקום הכי אידיאלי לנתניה גמורה זה קופת הצדקה... כל שכונה והקופה שלה... כל עיר והקופה שלה... כל קהילה והקופה שלה... שכל הרעיון של קופת צדקה זה שיש גבאי צדקה שהם נאמני הציבור (או בפיאקו מטעם רבני המקום) שהם מכירים את העניים ואתה לא!! הם יודעים לאן הכסף ואתה לא!! והם מסתדרים בלעדך... והם עושים את העבודה הכי טובה דווקא בגלל שאתה מורחק מהזירה... (כי זה כל הוורט של מתן בסתר ורק ככה אתה באמת נותן ולא מקבל... אין פה את העני שצריך לפגוש אותך ברחוב ופניו משתנות ככרום)

הגיע הזמן לחזור בתשובה על הצדקה!!! לעצור את הנימה המבישה הזו ש... שרגע... מה אני מרויח מהקופה? אין לי בעיה שתעמוד ותכריז אני יוסלה קמצן!!! (קדוש או לא... זה נדע אחרי 120...) אם אתה לא נותן צדקה כי אתה קמצן... אין לי בעיה עם זה... אז אני סובל מנאוה ואילו אתה סובל מקמצנות... אבל להגיד: אני לא תורם לקופה כי... כי מה אני מרויח מזה?? זה נקרא לדבר לא לעניין!!!

חוץ מזה!!! שאם הדור שלנו מפחד מכל מיני עניינים וכו'... אז מותר לדעת שיש משנה מפורשת בסוף מסכת פאה שאומרת שכל מי שאינו צריך ליטול צדקה ונוטל אינו נפטר מן העולם עד שיצטרך לבריות!!! כתוב כאן: שאם אתה לא עני יש עניין לא לקחת מקופת הצדקה!!! מותר לדעת את זה...

עכשיו בא טיפה נרוך עמדות... עד עכשיו דברתי על עשרת ימי תשובה שיש עניין להתחזק ולחזור בתשובה ולתת צדקה באמת ובלי זיופים... אבל במשך השנה... אי אפשר להתעלם מה'גן חיות' שמתחולל בנפש שלנו... והרבה פעמים קורה שמצד חובתי אני לא מחוייב לתת צדקה... אבל כשמבטיחים איזה תהילים עם הקדשה או ישועות... זה משמש לי כזריקת מרץ בשבילי וזה גורם לי להוציא שטר שלא הייתי מוציא אותו בלי זה... בסיידור!! זה נורמלי... זה קורה... כאן צריך לאפשר לגבאי הקופה לשחד אותי ולעזור לי לפתוח את הכיס בדיוק כמו שאשתי מפזרת גרעיני חמניות בסלט בשביל לשחד אותי לאכול ירוקות... אבל לפחות לדעת שזה לא זה!!! לפחות לדעת שצדקה זו נתניה!! זה שאני פה ושם מקבל משהו וזה עוזר לי להשתחרר יותר בקלות מהכסף וזה כבר נהיה חלק מהטובת הנאה של העניים... זה בסדר... אבל מכאן ועד לחשוב שקופת צדקה זה קופת חולים!! הההלו... לא לאבד את המנתה היקרה שנקראת צדקה!!! שהיא זו שמעבירה את רוע הגזירה אמן ואמן.

פורים כיפורים... האם זה תקף גם

לערב יום כיפור??

הגיע הזמן לפרוע חוב... לפני חצי שנה בערך היה פורים... ולפתע באמצע הבדיחות והצחוקים והשיכורים... פתאום חבר שלי הופיע עם קיטל ועם שופר והתחיל לתת לי שמועס שלם על פורים כיפורים... ופורים זה יום עוד יותר גדול מיום כיפור... אמרתי לחבר שלי: אין בעיה!!! אתה טוען שפורים כיפורים... אני איתך... אבל בתנאי אחד... שזה יהיה הדדי!!! אני מוכן שתדבר איתי בפורים על יום כיפור... אבל רק בתנאי שבערב יום כיפור אני אבא לדבר איתך על פורים ואתה לא תדחה אותי באמת הבנין... מסכים או לא מסכים?? והוא הסכים!!!

אז הנה... הגיע זמן הפרעון... אנחנו נמצאים בעשרת ימי תשובה ואני רוצה לא פחות ולא יותר לדבר על פורים!!! מילה זו מילה!!! והיות ובתיקוני הזוהר מובא: שפורים כיפורים... כלומר: יום הכיפורים הוא כמו!! כמו פורים... אז זה נכון לא רק בייחס לפורים אלא גם בייחס ליום כיפור... כעת בא נדבר כמה מילים על פורים...

ובכן: כבר נכתב כאן פעם שכשאסתר נכנסה לארמון אחשוורוש הרי "לא הגידה אסתר את עמה ואת מולדתה כי מרדכי ציווה עליה אשר לא תגיד..." ואכן במשך כמה שנים היא לא גילתה לאחשוורוש את עמה ואת מולדתה (עד אותו מעמד ש"נתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי כי נמכרוני אני ועמי") ומי שקצת מתבונן זה מנוגד לכל היגיון: וכי לאחשוורוש הייתה בעיה תוך רגע לברר ברישום האוכלוסין מאיפה אסתר באה?? חוץ מזה שיש ראיות מפורשות שהוא ידע שהיא יהודיה (עד חצי המלכות- עד בנין בית המקדש) נ... אז מה באמת הכוונה ש"לא הגידה אסתר את עמה??"

העניין הוא פשוט מאוד:

אחשוורוש כבר שמח שסו"ס הוא מצא אישה כלבבו... סו"ס יש לו **מלכה!!!**

אחרי שהוא סבל מכזו ושתי קלאפטע מזעזעת... ואחרי חמש שנים שאחשוורוש תקוע בשידוכים... סו"ס הוא מצא את אסתר...

נ... אחשוורוש כמו בעל טוב מתחיל לשוחח עם הגברת שלו אסתר והוא מצפה ממנה ש... ש... שהיא תיפתח לפניו רגשית כמו אשה... תספרי לי על עצמך... מה עבר עליך... תספרי על היתמות שלך... תשפכי את הלב אצלי... שאני אהיה כותל הדמעות שלך... סו"ס אני בעל שלך...

ואת זה!!! את זה לא הגידה אסתר!!! אסתר לא נתנה לו את התענוג הזה... **אותי** אתה לא תקבלי!!! אתה **מושל** עלי?? כן!!! גררת אותי לכאן בכח... אתה **מושל** עלי בכח הזרוע... אבל **מלך** עלי?? מלך זה כבר תלוי בי אם אני אחליט **להמליך** אותך ולהיכנס תחת חסותך... ואת זה אתה לא תקבלי ממני!!! שלא תבין: אני אהיה איתך בסדר... מה

גם אם אני לא זוכה לתת לה' **עול תורה**... אבל אני כן זוכה ללבוש **מלכות!!!** לקבל **עול מלכות שמים**... שמה זה אומר עול מלכות שמים?? ה' רוצה **אות י** **!!!** ואת זה אני אשמור לו... אני אשמור לה' אותי!!! ולכן אדוני אחשוורוש: אותי אתה לא תקבלי!!! כי זה הדבר היחיד שנתן לי שאת זה אני שומרת רק לה'... גם אם הצלחת לקחת ממני את כל העול תורה ומצוות... אבל אותי?? אותי אתה לא תקח לה'... אני נשארתי שלו... עד כאן פורים... ותודה לכל מי שהתאזר בסבלנות לקרא על פורים בערב יום כיפור... חן חן...

כעת בא ניגש לעניינינו... לערב יום הכיפורים...

הנה!!! זו בדיוק הנקודה!! אבא שבשמים פונה אלינו ביום הכיפורים ואומר לנו: בני היקרים: אני רוצה מכם משהו... אבל זה משהו מאוד דק ועדין... משהו שאי אפשר להגיד אותו בפירוש... אין לזה מילים... אתם רוצים להבין אחת ולתמיד מה אני רוצה מכם ביום כיפור??

את מה שרציתי מאסתר המלכה בפורים!!!

מה שרציתי מאסתר המלכה בפורים, זה בדיוק מה שאני רוצה מכם ביום כיפורים!!! אני לא רציתי **ממנה**... רציתי **אותה!!!** ואת זה היא נתנה לי... וכך היא זכתה להיות אסתר המלכה בתוך ארמון אחשוורוש... פונה אלינו אבא שבשמים ואומר:

בני היקרים: אתם לפעמים רואים אותי מפגין כעס... ואתה לא מבינים למה?? מה רוצה מאיתנו ה'?? הן צמנו ולא ראית עינינו נפשנו ולא תדע... מה לא עשינו בשבילך... אנחנו מוסרים נפש למען התורה... מדקדקים קלה כבחמורה... מה אנחנו לא עושים למען ה'... אז למה אתה עדיין לא מרוצה מאיתנו?

אז הנה!!! עונה לנו ה': תדעו לכם בני... מה שאני רוצה מכם זה משהו מאוד מאוד עדין... משהו שרק בגילופין של פורים אפשר לגלות אותו (או לחילופין ברעוא דרעיון מידי שבת שגם אז ביה מלכא בגילופין... שם האר"י הק' רומז בארמית מה ההנהגות) זה נימה מאוד עדינה שאפשר להגיד אותה רק ברמז... מה שנקרא "דודי שלח ידו מן החור ומעי המו עלי... מדובר ברמזים עדינים ש... שהמעיים מבינות... יש תחושות בטן עמומות שנותנות לנו להבין מה פה הנקודה... ובכן: בני היקרים: אתם יודעים למה אני כ"כ כועס?? אתם יודעים מה כביכול חסר לי איתכם?? למה אני עדיין לא שמח בעולמי?? כי אני כביכול כביכול מרגיש כמו אחשוורוש בשעתו...

את אחשוורוש אתם מסוגלים להבין? מה מופץ אותו מול אסתר המלכה... מה כ"כ מפריע לו?? אתם מבינים מה הוא רוצה מאסתר?? כן... אתם מבינים טוב מאוד מה הוא רוצה ממנה... הוא לא רוצה **ממנה!!!** הוא רוצה **אותה!!!** והיא לא נותנת לו את זה... (וטוב שכך... כשמדובר כמובן באחשוורוש) אז תדע לך בני היקר: שזו בדיוק הנקודה העמוקה שאני רוצה ממך... אני לא רוצה **ממך**... אני רוצה **אותך!!!** אני רוצה שתהיה איתך... שאני אהיה לך לאב ואתה תהיה אסתר **מלכות!!!**

שתבקש אעשה... מה שתשאל אותי אני אענה כמו מזכירה צייתנית... סו"ס אני לא כמו ושתי... ושתי התמרדה נגד **המושל**... אבל אני לא טיפשה!! אני יודעת לקרא מפה ואני מבינה שאתה פה **המושל** החזק וגררת אותי לכאן בעל כרחי ולכן מה שתבקש ממני אעשה... **מושל** אתה תהיה!!! אבל אתה רוצה שאני גם **אמליך** אותך **מרצוני**?? שאני מיוזמתי אשתף אותך ואכנס תחת רשותך ואתן לך תחושה שטוב לי כאן ואתה העולם שלי??

לא!! את הרצון שלי אתה לא תקבלי!!! אלי אתה לא תחדורי!!! אני לא אמליך אותך... אני מצידי לא איזום איתך קשר... אתה לא תהיה מלך עלי!! מושל כן, מלך לא!! ואחשוורוש מתפכפפוצץ מבפנים...

תחשוב: מדובר באדם הכי חזק בעולם ששולט בכיפה... כל העולם משתחוים אליו ומתחנפים אליו... הוא הצליח לכבוש ולמשול על 127 מדינות... אבל עומדת פה מולו איזה ילדונת יהודיה יתומה... והוא בסה"כ מצפה ממנה שתמליך אותו... תסכימי להמליך אותי... לרצות אותי כבעל שלך... ופה הוא נתקל לראשונה בחומה בצורה ואמתנית שהוא לא מצליח לכבוש אותה!!! ושום נשק ושום צבא לא יכול לכבוש אותה... **רק שתבין את עוצמת התסכול:** מילא ושתי... היא לפחות הכעיסה אותו... היה לו לפחות משהו מוגדר על מה לכעוס...

אבל כאן אצל אסתר?? הבעיה הכי גדולה שהכל אצלה בסדר... כל מה שהוא מבקש היא מצייתת לו... כל מה שהוא שואל היא עונה... אי אפשר לתפוס אותה על שום עבירת חוק... ותכל"ס... אני תקוע איתה!! אני רוצה אותה בתור מלכה... שתמליך אותי... שתקבל אותי... ואת זה אני לא מצליח לקבל ממנה!!!

כאן!!! כאן אסתר המלכה גילתה לנו את היסוד הכי

הכי עמוק בקבלת עול מלכות שמים!!! בא ננסה רגע לחשוב על הטרגדיה שנקראת אסתר המלכה... מדובר בנערה צדקנית שכ"כ רוצה להיות נאמנת לה'... להקים בית של תורה... בית של צניעות... והנה לפתע... ה' פשוט משליך אותה לארמון אחשוורוש... מה אסתר חושבת לעצמה... זהו... הרבש"ע לא חפץ ב... לא מאפשר לי להקים בית יהודי... לא מאפשר לי להתנהג כמו יהודיה... נו... רבש"ע: אם אלו הנתונים שלי... אז מה כעת אתה רוצה **מ מ נ י**?? ואז אסתר מגיעה למסקנה עצומה ונפלאה: לא!! כנראה שה' באמת לא רוצה **ממני!!!** אבל יש משהו אחר שהוא רוצה... הוא רוצה **אותי!!!** ואת זה אני אתן לו ובגדול...

זה בדיוק מה שאסתר עושה... ותלבש אסתר **מלכות!!!** היא נאלצת לחיות בארמון אחשוורוש... נאלצת לחיות בדור 2023 עם כל הנהגות והראויות... נאלצת להתמודד מול אחשוורוש... מה שהוא מבקש ממנה היא נותנת לו... היא מצייתת לו וכנועה לו בכל דבר... אלא שאז מגיע השלב שאחשוורוש מבקש **אותה!!!** הוא רוצה לקנות את הלב שלה... הוא מצפה לחזור לאישיות שלה... **סטופ!!! עד כאן!!!** אותי אתה לא תקבלי!!! ותלבש אסתר **מלכות!!!**

הרי כל הסיבה שה' בחר בי זה רק בגלל שפרסמתי את מלכותו בכל העולם... וכעת אם אני שוחט את יצחק... אז הפסדנו את המערכה... אז למה ה' מבקש ממני את זה?? מה ה' מרויח בזה??

אברהם אבינו מנסה להבין מה ה' רוצה פה!!!

ואז אברהם לראשונה מבין: ש... שכנראה עם כל הכבוד לכל מה שעשיתי למענו יתברך... וכל מה שה' רצה ממני וקיבל ממני... עדיין יש דבר אחד שחשוב לה' יותר מהההכל... ה' רוצה אותי!!!

ה' רוצה בן זוג!!! ה' כבר ממתין בשידוכים יותר מעשרים דורות... מה חסר לזו?? חסר לו מזכירות שיעשו לו את העבודה?? יש לו מחסור בכח אנוש... לא!! הוא ממתין לשידוך!! ה' משתוקק לבן זוג!!

ה' רוצה **אותי!!!!** הרבה הרבה יותר ממה שהוא רוצה ממני...

ואם אני כעת מוכן לתת את עצמי לשחוט את יצחק למענו... זה יותר חשוב לו מכל מה שהוא קיבל ממני... ממני הוא קיבל שירות... ושירות ה' לא צריך... ה' יכול להסתדר לבד... אבל אותי?? אותי זה שידוך?? אותי זה המלכת ה'?? את זה רק אני יכול לעשות... רק אני יכול לתת לו אותי!!! זה מה שהתגלה בעקידת יצחק!! ביום הזה לראשונה אברהם אבינו **הכיר** את בוראו עד הנקודה הפנימית ביותר וזיהה שה' בחר בו לא בגלל שהוא הפקיד הכי מסור לבוס... אלא בגלל שה' רוצה אותי!! יש לה' משהו איתי!! כל מה שה' רצה ממני... ה' בסך הכל רצה אותי!!!

וכאן ירד לעולם יום כיפור!! ביום הזה שה' אומר לאברהם אבינו ולכל זרעו אחריו: אני רוצה אותך!!! אני רוצה להתייחד איתך... ואם רק תסכים להיכנס תחת חסותי... אני מוחל לעוונותיך ומטהר אותך כמו בן שנה נער... כאן מתגלית פסגת החדר יחוד בין קודשא בריך הוא ושכנתיה!!! להבין שה' רוצה אותי... כשנבין את זה... אז נזכה במוצאי יום הכיפורים לצאת ולבנות את הסוכה ולהתייחד בחופת חתנים עם דודי ורעי שאני לדודי ודודי לי... אני אהיה שם איתו לבד!!! אני אוכל איתו... אשתה איתו... אישן אותו... ומה עוד?? זהו!!! לא מספיק? אני פשוט אהיה איתו שם!! אתייחד איתו... מה צריך יותר מזה...

יתן ה' שנזכה להבין את המסר העמום והעמוק הזה שה' מעביר לנו... שלא נצטרך שה' יעביר אותנו במפגני כעס... שנבין אותו ממקום של הפנמה והבנה... והכי הכי: צריך לדעת ולהפנים: שאת המסרים העדינים האלו אנחנו צריכים להבין לבד... זה הדבר היחיד שלא יכול להגיע מלמעלה... אבא שבשמים יכול לצוות אותך תרי"ג מצוות... אבל לבקש מיהודי תרצה אותי... אל תהיה תקוע אצלי... תסמוך עלי... תן בי אימון... כזו בקשה והמיית לב לא יכולה להגיע מלמעלה!! קוראים לזה תורה שבעל פה... על זה נאמר: דודי שלח ידו מן החור ומעי המו עלי... זה תדר עמוק עמוק שאנחנו צריכים להבין אותו לבד... אוהו... יש דברים שאי אפשר לבקש אותם במילים... יהי רצון שנזכה גם אנחנו להכיר את בוראנו להתייחד איתו ביו"כ ולהיות חבוקה ודבוקה בן בחג הסוכות...

בינינו... באיזשהו מקום קשה לנו לעכל את זה שה' ככה ביום בהיר מוחל וסולח ומכפר לנו על העבירות... ולמה?? כי בינינו... זה נשמע מוזר... מה פשר הנדיבות הזו?? ה' ביום בהיר מוכן לסלוח לנו ככה בחינם... ללא תשלום... בתור מה ה' עושה לנו את זה?? מה עשינו בשביל זה שפתאום ככה הוא מוחק כל שטרי חובותינו??

ומה התשובה??? הסיבה שה' מסכים לנקות אותי... זה בעיקר בגלל עצם ההסכמה שלי להיכנס תחת חסותו... עצם הנכונות שלי להינשא אליו... להיפתח לפניו... לתת לו לנקות אותי... **זה הדבר!!!**

לא לחינם אם נשים לב רוב הפיוטים של יום כיפור כמעט ולא מדברים על תשובה... הם בעיקר מדברים על תשובה וחובה והתייחדות... אם זה שיר היחוד של האשכנזים ואם זה לך קלי תשוקתי של הספרדים ואם זה הכמויות של היוצרות בשחרית שכל הנושא שם מתחילה ועד סוף זה קירבת ה' ויחודו. **מה כל זה קשור ליום כיפור?? פשוט מאוד:**

ה' רוצה **אותי!!!** אם אני מוכן להינשא אליו... להיכנס תחת כנפיו... זו התשובה!!! ברגע שאסתר מוכנה להיפתח לפני המלך... ברגע שהיא מסכימה להגיד את עמה ומולדתה ותפול לפני רגליו ותבך ותתחנן לו... זהו!!! זה מה שמלכו של עולם רצה... מכאן ואילך יש חתימה לטובה... ואתם כתבו על היהודים כטוב בעיניכם בשם המלך וחתמו בטבעת המלך

ובאמת מה קרה דווקא ביום הכיפורים?? מה קרה דווקא ביום הזה שמתנוצצת ומתעוררת הנקודה הכ"כ עמוקה הזו שה' רוצה אותי ולא ממני?? כי לפני כך וכך שנים... **ביום הזה הייתה עקידת יצחק!!!**

מה זה עקידת יצחק?? אז באופן שטחי... כשאנחנו מתבוננים בעקידת יצחק אנחנו בעיקר מסתכלים מהזווית הרגשית והנשית אודות הטרגדיה הנוראה שבזה... איך שאבא הולך לשחוט את בנו יחידו וכו' וכו'...

אבל צריך לדעת שההנקודה של עקידת יצחק זה משהו אחר לגמרי... יש פה אברהם אבינו שבמשך יותר ממאה שנה עושה מהפיכה רוחנית!! הולך מסוף העולם ועד סופו וממליך את ה'... עושה כנסים ומחזק אנשים ומגייר את כל העולם... מתקן את העולם במלכות ה'... ובגלל זה ה' בחר בו!!! ה' בחר באברהם אבינו בגלל שהוא העבד הכי נאמן... הוא העובד הכי מסור במשרד של הביג בוס... והנה סו"ס הוא מצליח למנף את העסק ולהביא אותו לפסגת ההצלחה... ויטו כל העולם שכם אחד לעבדך בזכות אברהם אבינו... ובדיוק אז!!! ביום בהיר ה' מופיע לאברהם אבינו בבקשה מאוד מאוד מפתיעה: **אני מוותר על הכל!!!** לא צריך ממך יותר שתפרסם אותי בכל העולם... תוריד את כל הפרסומות... תסגור את כל המדרשיות שפתחת... לך להר המוריה... תשחוט את יצחק וזהו... סוגרים את העמותה... בסדר... אברהם אבינו אומר הנני!!! והוא אכן לוקח את יצחק בנו... אבל בדרך אברהם אבינו מנסה לחשוב לעצמו: בסידור... אם ה' מבקש ממני לשחוט את יצחק, אז אני אעשה... כי אני נאמן לה' בכל מצב... אבל באמת מה ההיגיון בזה?

לי לבן... תבינו: אני לא תמיד מחפש תוצרת... אני רוצה שאתה תהיה איתי!!!

תסכים להיות שלי!!! שיהיה איכפת לך ממני... תביע עניין בי...

תפסיק להיות תקוע ביהדות!! תפסיק לסחוב!!

תחליט שאתה בוחר בזה... תחשוב מה זה בשביל אחשוורוש שיש לו את הבן זוג הכי טוב ומנומס בעולם... אבל היא משדרת לו בכל דרך אפשרית: אני תקועה פה!!! גררת אותי בכח לכאן... אני תקועה אצלך... ותלקח אסתר... לא בקשה דבר... לא מוכנה לנדב שום הבעת רצון שאני שמחה שאני פה... טוב לי פה... לא!!! היא כל הזמן משדרת לאחשוורוש: אני פה על תקן של שירותי גרירה!!! ננו... אפשר לבנות חיי נישואין עם כזה ניתוק וחוסר שייכות?? **אתה קולט איזה 'בית ספר' אסתר עשתה לאחשוורוש??**

מילא ושתי הייתה לא בסדר... חוצפנית... אבל לפחות היא הייתה כאן... היא לא הרגישה בכלוב... והנה אסתר מגיעה... עושה כל מה שמבקשים ממנה... מדקדקת קלה כבחמורה... אחשוורוש לא יכול לתפוס אותה על שום עבירת חוק... אבל היא תקועה פה!!! היא מרגישה כמו בכלוב ורק תשחרר אותה והיא עפה מכאן היישר למרדכי...

פונה אלינו אבא שבשמים ואומר לנו: בדורות האחרונים זו תהיה הההההנקודה... אסתר מן התורה מניין?? ואנוכי אסתר אסתר פני...

בדור האחרון זו תהיה הההההנקודה של ההסתרת פנים!!

מה שאסתר המלכה עשתה לאחשוורוש... אתם כביכול עושים לו...

אתה מאוד בסדר... אתה חרדי גלאט... דוס לגמרי... אי אפשר לתפוס אותך על שום ס"ק במ"ב שפספסת... אבל אתה תקוע ביהדות!! לא טוב לך איתי... אתה כל הזמן מחפש לעקוף אותי... אם גזרתי משהו... אתה מיד יוצא במתקפת סגולות וישועות איך לשנות את הגזירה שלי... למה אתה לא מתנהל מולי?? למה אתה כל הזמן איך לאגרף אותי ולהגיע אלי מכל הכיוונים מתוך כוונה אחת ויחידה: לעקוף אותי ולשנות את רצוני?? למה לרגע אחד אתה לא מוכן לשהות מולי... להיות איתי... סו"ס אני נוכח פה!! אני רוצה פה משהו!!! אני רוצה אותך כעת בהמתנה לישועה... אז תהיה איתי פה... דבר ראשון: תסכים לקבל אותי... תן לי חיוך ותגיד לי: אבא שבשמים אני אחד איתך... ואז נתחיל לדבר... תתנהל מולי... תבקש... תנסה להבין אולי אני רוצה ממך משהו... אבל אתה כל היום עוקף אותי ועסוק בעיקר בעיקר להסתדר איתי... שאני לא אוכל לתפוס אותך... הגיע הזמן להפסיק להיות תקוע ביהדות!!! ה' רוצה **אותי!!!** אנחנו יותר מידי מתמקדים במה ה' רוצה ממני... והגיע הזמן שנבין שאחרי כל זה ה' בעיקר רוצה **אותי...** ה' רוצה כלה... ה' רוצה מישהו שמוכן לבנות איתו מערכת יחסים!! מוכן לחיות איתו... להיות איתו... שלא יהיה תקוע איתו...

איך מצליחים לבצע שינויים משמעותיים??

ניגש ישר ולעניין... נמצאים אנו בעיצומם של עשרת ימי תשובה... ובימים אלו כל אחד מאיתנו אומר לכנס מטבחון ולעמוד בגודל טבעי מול החולשה הספציפית שלנו!!! כל אחד והחולשה שלו... ולקבל החלטות ולגשת בצורה מעשית ועניינית איך מבצעים שינויים... אני כמובן לא מדבר כעת על שינויים דקים כמו חזקת במעשריית או דקדוק נוסף בהלכה... אני מדבר כעת על "יעזוב רשע דרכו ואיש אוון מחשבותיו..." כל אחד מאיתנו והבור שלו!!! (לב יודע מרת נפשו... כל אחד והסיפור שלו) וכמובן לא לטייה... לא לברוח לנושאים אחרים... כי לכל אחד מאיתנו יש את היבלת הכואבת שלו!!! ששם נדרש ממני לבצע את השינוי המשמעותי...

וזה קשה... קשה מאוד... וניסיתי... ושוב ניסיתי וכל פעם אני נופל... אז זהו שמבחינה מסוימת הכל מתחיל ונגמר במשפט קסם אחד:

מה אתה מוכן לשלם על זה!!! כמה אתה מוכן להתאמץ בשביל זה??

אתה מוכן שצריך לעשות שינוי... כואב לך המעידה והריפיון הקבוע הזה שיש לך... מאוד חשוב לי לעשות שינוי... כעת תכלס... כמה אתה מוכן לשלם על זה!!! כמה אתה מוכן להזיז את עצמך בשביל זה??

אז כמובן שהשכל הישר אומר שמי שלא מוכן לשלם ולהתאמץ בשביל לעשות שינוי... זה עצמו הוכחה הכי גדולה שלא באמת איכפת לו...

אז זהו! שבדור שלנו יש משהו אחר... בדור שלנו זה לא קשור לחוסר איכפתיות... דווקא יכול להיות שמאוד איכפת לי... ומאוד כואב לי... ובכל זאת!!! בשטח אני לא מוכן לעשות משהו בשביל זה... וזה מגיע כבר ממקום של פניקה!!!

בא נגיד את זה בהגדרה קצת יותר חדה:

הדור שלנו לא מחונן לשלם!!! אלא מאי?? אם כבר להשלים!

שים לב: יש להשלים ויש לשלם!!! מה ההבדל בין להשלים לבין לשלם??

יום אחד איבדתי מאה שקל... חיפשתי וחיפשתי עד שהתייאשתי ו**השלמתי** עם זה... ווי ליה לחסרון כיס... **השלמתי** עם ההפסד של מאה שקל...

אבל למחרת הלכתי למכולת ועשיתי קניה וזה עלה 100 שקל... גם כאן נפרדתי ממאה שקל... נו... השלמתי עם ההפסד?? לא!! לא השלמתי!! אלא מאי?? **שילמתי!!!** הסכמתי לשלם מאה שקל תמורת הקניה!!!

יש הבדל תהומי בין לשלם לבין להשלים!!!

פעם היה חינוך לשלם!!! להסכים לשלם!!! לשלם מחיר... כל אחד שהיו לו עקרונות בחיים... הוא הגיע מוכן וערוך לשלם על זה... הוא הבין שזה כרוך במחיר!!! אבל היום לא... מה פתאום... אל תתפזר... אל תוותר... אל תסכים לשלם... אל תהיה פראייר... תתעקש על גם וגם...

נו... אבל תכלס... יום אחד המציאות טופחת על הפנים ומתברר שאין מושלם בעולם... אתה לא יכול לתפוס את החבל בנתי קצותיו...

טוב... אם אין ברירה... אז **תשלים** עם זה!!! שים לב: גם עכשיו... אני לא מוכן **לשלם**... אני לא מבין שיש פה דבר ששווה לשלם עליו... רק מה? ונבאן... צריך להשלים... מה אפשר לעשות... זה החיים... ההבדל בין לשלם מחיר! לבין להשלים! זה הבדל שמים וארץ...

ולצורך העניין אני אתן לך עוד דוגמא: תסכים אתי שכן אדם מסוגל לפתוח ארנק ולהוציא מהכיס שתי מיליון שקל על דירה ועוד לצאת מהעורך דין מחוייך!!! ואילו למחרת נאבד לו כ"כ 10.000 שקל מהכיס... הוא יהיה בדכאון מההפסד הזה... ולמה?? הרי אתמול הוצאת 2 מיליון שקל בחיך... אז מה זה בשבילך 10.000 שקל??

מה התשובה?? לא!! יש הבדל עצום!!! שתי מיליון שקל **שילמתי!!!** ואני שלם עם המחיר! הדירה שווה את המחיר הזה... אני שלם עם התשלום ואני לא מתחרט לרגע ואני מחייך!!! אבל ברגע שאיבדתי 1000 שקל... כאן צריך **להשלים** עם ההפסד... להשלים זה דבר מר גם אם מדובר בסכום מזערי... הבנת?? אני חוזר על המשפט... תכניס אותו חזק חזק לתוך הראש: **יותר קל לשלם שתי מיליון שקל על דירה!!! מלהשלים על עקיצה והפסד של אלף שקל!!!** תחזור שוב ושוב על המשפט הזה... אתה מסכים עם המשפט הזה או לא? אתה מוכן אותו או לא? אז זהו... שזה בדיקת הסיפור!!!

כשאנחנו מדברים על תשובה... צריך להגיע מתוך הכנה נפשית ונכונות ברורה לשלם על זה מחיר!!! צריך לדעת ששינוי זה משהו שצריך שוכרן במחיר!!! וצריך להיות ערוך למחיר הזה... זה אומר להיות מוכן להיפרד מכל מיני התמכרויות... ולוותר על הבייבי שלי... (כל אחד והבייבי האישי שלו) וכאן אתה מגיע ליבילת הכואבת!!! האם אני מוכן לזה נפשית או לא... אז זהו!!! תקשיב טוב טוב: כאן מאוד מאוד משנה איך אני ניגש להקרב והמחיר שאני הולך פה לוותר... מאוד משנה איך אני מסביר לעצמי שאני צריך לוותר על זה? אז ככה:

אם הגישה היא **השלמה!!!** אני **משלים** עם העובדה המרה שאם אני רוצה להישאר יהודי אני צריך להתחיל לקום מוקדם... אני צריך לפרוש מקווי הנייעס... אני צריך לוותר על כל הנהנתנות ולהסתפק במועט... ברגע שזה מגיע ממקום של השלמה... לא נעים לי לומר... אבל אני לא נותן לזה סיכוי... כי להשלים זה... זה להשלים עם מור גורלך... זה טעם מר בסגנון של אבדן... מה לעשות... זה מה שיש... לקחו אותו... מת... הסיכוי שכן אדם יזום מצידו השלמה הוא קלוש... וגם לא מומלץ... ס"ס" לא אותי קראת יעקב כי יעצת בישראל) אז זהו!!! צריך לעשות מהפך בראש ולקלוט שאני לא משלים אלא **משלם!!!** וזה לא משחקי מילים...

יש פה נקודה מאוד עמוקה ושונה... **לצורך העניין בא נשתמש עם דוגמא:**

מאוד מאוד קשה להיפרד מסמארטפון... יש לציין שרק לאחרונה קלטתי את עוצמת הקושי... מה שקרה זה שבמשך יותר מעשר שנים היה לי פלאפון מסוג של סמסונג טאצי... התרגלתי לממשק המסוים שלו... נצמדתי למכשיר הזה ולא יכולתי להתרגל למשהו אחר... כל פעם שהוא נשבר התאמצתי לתקן אותו אפילו שא"כ כבר להשיג אותו... עד שבקיץ האחרון זהו... נפל דבר... הבנתי שכבר אין ברירה... נאלצתי להיפרד מהמכשיר המוכר ועברתי לפלאפון אחר... ותשמע!!! אין לך מושג כמה קשה לי השינוי הזה!!! בפלאפון הקודם שלי היו כמה אפליקציות שאין לי אותם כעת וכל פעם מחדש זה לא לעבור אותי וחסר לי... (וכבר עבר מאז כמה חודשים...) כעת רק קבלתי מדגם מצפון של שתחשבו מה זה לעבור מאייפון לפלאפון כשר... אתה חושב לבד שאם ננסה להשוות בין המעבר שלי מפלאפון כשר אחד לשני... לבין הקושי של מי שצריך לערוך מאייפון לכשר זה... **זה פער תהומי!!!** הקושי שלי הוא אפס קצהו לעומתו... אין לי אפילו את הכלים לקלוט את עצמת השינוי והמחיר שנדרש ממנו... זה קשה נננוורא!!! וצריך להגיד את זה! ולא לטייה את הקושי!!! חשוב לדעת שלעבור מאייפון לפלאפון כשר זה דבר נורא קשה... ולו בשביל להעריך את מי שעושה את הצעד הזה... ועוד יותר בשביל להזהיר אותך שאל תנסה... כי הדרך חזור תהיה לך מאוד קשה...

נו... אז תכלס... איך?? איך באמת עושים כזה צעד??

אחרי שאני בעצמי עשיתי מזה הר גבוה... ואני בעצמי מבין כמה קשה לאייפוניסט לעבור לפלאפון כשר... אז איך אפשר בכל זאת לצפות ממנו שיטפס את האוורס הזה?? או יותר נכון לצפות שירד ממנו??

אז ככה: תתפלא לשמוע שיש גם צד שני למטבע...

יש מקום לטעון שדווקא אני פה יותר מסכן!!! ולמה?? כי הרי אצלי גם הפלאפון הקודם שלי היה כשר וגם הפלאפון החדש... כך שכשעברתי מפלאפון אחד לשני... לא עשיתי פה איזה מצוה גדולה... לא היה פה איזה מעשה אצילי שהיה שווה לשלם עליו מחיר... כ"כ הפלאפון התקלקל וכבר לא יכולתי להשיג מאותו סוג... נו... אז מה אני אעשה? לא הייתה לי ברירה... נאלצתי **להשלים** עם מה שיש... כי זה מה שיש... אני נאלץ לבלוע את זה... להתעצבן כל פעם מחדש... ולנסות להתרגל לחיות גם בלי הממשק הנוח יותר והתזכירים שהיו לי במכשיר הקודם... בקיצור: אני באמת **משלים!!!** לא נותר לי אלא **להשלים**...

אבל אתה?? אתה שעובר כעת מאייפון לפלאפון כשר... אתה לא משלים!!! אתה משלים!!! אל תשכח שהיה לך פלאפון לא כשר (או פחות כשר) וברגע שנדבה אותך רוחך להסיר את אלוהי הנכר שברשותך ולהשיב את ה' אלוקיך שישבו להתהלך בקרב מחניך... זה... זה משהו יקר!!! קורה פה משהו מאוד מאוד גדול **ששווה לשלם על זה!!!** אז נכון שהתשלום הוא יקר... אבל אל תשכח... אתה לא **משלים** אלא **משלם!!!** תבין שאתה **משלם** פה משהו!!! לכן העצה שלי היא: שאדברבה... תשב ביין לבין עצמך ותבין את גודל המעמד... תבין באיזה סיטואציה אתה נמצא פה... כמה השינוי הזה חשוב לאבא שבשמים... ואיזה בית להשראת השכינה אתה מפנה כאן... כשתבין את ערך המוצר שאתה מקבל... אז תהיה שלם עם המחיר שלו!!! אתה לא תשלם עם זה... אלא תשלם את זה... ושוב: כפי שסיכמנו!!! **יותר קל לשלם שתי מיליון שקל על דירה!!! מלהשלים על עקיצה והפסד של אלף שקל!!!** אתה מסכים עם המשפט הזה או לא?? לחסום מחשב או לקנות פלאפון כשר... זה דבר קשה!!! אני לא הולך לעשות לך את זה יותר קל ממה שזה! כי זה לא קל...

זה מחיר יקר!!! (אני לא הולך להיות פה עוד איזה מתווך דירות שמנסה להוריד מחירים בלי כוונה...) אדוני!!! יש פה מחיר וזה יקר!!! אבל!!! מה אני בכל זאת יכול להגיד לך?? שזה שווה את המחיר!!!! תבין שאתה משלם פה על משהו שווה את זה!!! ברגע שאתה תבין על מה אתה משלם פה... אתה תסכים לשלם ולצאת מחוייך ולהגיד אני שלם עם השתי מיליון הזה כי זה שווה את זה!!! ואז... ברגע שתהיה שלם עם זה... אתה תהיה בהלם לגלות שיתכן ואפילו-- לי... אני עם הפלאפון שלי צדוק"ל כבר יותר קשה לי ממך... למה?? כי שוב... אל תשכח שאני לא שלמתי פה משהו... אני כ"כ נאלצתי להשלים עם השינוי... אז זהו!!! שיותר קל לשלם שתי מיליון שקל מלהשלים עם הפסד של אלף שקל!!! ותבין את זה!!!

תעמוד מול הקושי... קח אותו בחשבון... ותקבל החלטה שזה שווה לי!!! אין מה לעשות... היום... בעולם העסקים כולם מבינים שצריך לשלם... רק האוכלוסיה של מעמד הביניים... הם אלו שחושבים ולממש לקבל הכל בחינם... אתה הרי מבין שכלל דבר יש מחיר!!! ועל כל דבר צריך לשלם!!! ואפשר אתה גם מבין שעל השראת השכינה בבית שלך אתה אמור איכשהו לשלם! זה לא אמור להגיע מאלין... זה משהו שצריך להשכיר עליו משהו!!! אז תבין שזה המחיר!!! ואדברבה... ככל שהמחיר יותר יקר זה רק נותן לך להבין עד כמה המוצר הזה יקר בעיני ה'...

שוב אני חוזר: אף אחד מאלו שמחזיקים פלאפון כשר לא יבין לעולם איזה מחיר הסכמת לשלם בשביל לזכות להכניס את ה' לבית שלך!!! ולפי המחיר שהסכמת לשלם!!! זה התמחור שלו!!! אתה קבעת את המחיר... עשיו תמחר את היהדות שלו בנידוד עדים וזה מה שהיה הייתה באמת שווה... ואתה מוכן לשלם את כל העזים מאתיים תיישים עשרים שיש לך בסמארטפון... רק בשביל לזכות לבנות לקב"ה סוכת שלם!

מה אתה תרויח מזה?? זה לא התחום שלי... אני לא מחלק ישועות... אני רק יכול להגיד לך מה ה' יקבל ממך... ה' יקבל ממך עקידת יצחק לכל דבר ועניין! ה' יקבל ממך את בנך, את יחידך, אשר אהבת... ---

עד כאן הדוגמא הקיצונית מהאייפון וכדו'... כעת תקיש מזה לכל דבר אחר... אם זה לקום בבוקר... יש כאלו שקשה להם לקום בבוקר... והכנות רשומה על הקיר... זה בגלל שהם הולכים לישון מאוחר... (למור: כולם הולכים לישון מאוחר... אבל יש כאלו שמצד הטבע שלהם השינה המאוחרת סוממת את הוגל לקום מחר בבוקר) כעת יש פה בחור עליו שאמור לסיים את היום בשעה 11.00 בערב... וזה לא קל!!! בבוקר אומר לי: השלמתי עם זה ששביל לקום בבוקר אני צריך לחיות בכלא מעשיהו... להוריד תריסים באמצע היום וללכת לישון... אתה מבין לבד שאחד כזה... הסיכוי שלו ללכת לישון מוקדם שואף לאפס... כי בשביל להיכנס לכלא מעשיהו צריך משטרה... אף אחד לא יזום כלא!!! אף אחד לא משלים עם כזה דבר מיזמתו... הסיכוי שיידידני העלוי יכבה אורות בשעה 11.00... זה... זה בדיחה... אז מה כן?? אדוני היקר... אל תשלים!!! **תשלם!!!** הגיע הזמן שתבין שלקום בבוקר זה הסיפור שלך... זה הניסיון שלך... זה ההצלחה שלך... (היות ולכל אחד יש חולשות... אז כל החולשה שלך התנקה למקום הזה... ברגע שאתה מטפל בזה... אתה אדם השלם...) ואם ככה תבין ששביל להישג הזה שווה לשלם!!! תשלם על זה בכיבו אורות המוקדם שלך...

כ"ל לגבי בחור שמאוד רוצה להיות שקוע בלימוד... אבל מה לעשות... אני אחד כזה שמתעניין בעוד הרבה דברים... פוליטיקה... פרנסאלאך... ביגוד וכו'... ואני מנסה להתנתק מזה!!! מנסה להשלים עם זה שבחור שיושב ולומד אין לו מושגים והוא מנותק מהעולם... אני מנסה... מנסה להשלים עם זה... אבל זה לא הולך... אז זהו!!! אדוני היקר: אם אתה מגיע ממקום של השלמה, אני מנתיח לך שאתה אף פעם לא תצליח... כי... כי ראיית בן אדם שנכנס למערה מיזמתו והוא עוד משלים עם זה? אני מכיר את מושקה שלא שילם לפריץ ואז זרקו אותו לבור והוא נאלץ להשלים עם ביתו החדש... אבל ליוזם **והשלים** עם התנודות מהעולם הזה? זה... זה לא שייך... כזה דבר יכול להגיע רק ממקום של תשלום!!! תהיה שלם עם התשלום! זה כל הסיפור. תן לחכם ויחכם עוד.